

FUGLE og DYR i Nordjylland

2008

FUGLE og DYR i Nordjylland 2008

ISSN 0903-1731

Rapport nr. 45 fra Nordjysk Ornitologisk Kartotek

© 2009 Nordjysk Ornitologisk Kartotek

Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

- Udgivet af:** Foreningen Fugle og Dyr i Nordjylland
Spørgelvej 23, 9270 Klarup
www.nordfugl.dk/fdn
- Kasserer:** Tscherning Clausen, Spørgelvej 23, 9270 Klarup
telefon 9831 7354, mail: tsc.vib@mail.tele.dk
Konto: 1551 6211771
- Pris:** Medlemmer kr. 140,- + evt. forsendelse
Abonnenter og løssalg kr. 150,- + evt. forsendelse
- Illustrationer:** Jens Frimer Andersen (omslag, akvareller), Brian Zobbe (øvrige)
- Fotografer:** Flemming Ahlmann, Thorkil Brandt, Niels Fabæk, Vagn Freundlich, Jørgen Kabel, Thomas Kehlet, Jørgen Peter Kjeldsen, Jens Kristian Kjærgård, Benny Kristensen, Søren Kristoffersen, Ole Krogh, Hans Henrik Larsen, René Larsen, Henrik Haaning Nielsen, Peter Nielsen, Knud Pedersen, Jan Skriver, Albert Steen-Hansen, Flemming og Dorte Sørensen
- Tilrettelæggelse:** Hans Christophersen
- Fotoredaktion:** Johnny Laursen
- Korrektur:** Rune Sø Neergaard, Kurt Prentow, Hans Christophersen
- Layout:** Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk
- Trykning:** Prinfo Aalborg
- Oplag:** 450 eks.

Redaktionen 2008

Thorkild Brandt Tlf: 8750 8040 / 3025 5304	thorkildbrandt@mail.dk	Gæs
Kenneth Bach Christensen Tlf: 2042 7573	kenneth_b_chr@hotmail.com	Sangere
Hans Christophersen Tlf: 9839 2916 / 2371 3154	hach@mail.dk	Våger-Falke, Duer og Fluesnappere. Korrektur.
Tscherning Clausen Tlf: 9831 7354	tsc.vib@mail.tele.dk	Svømmeænder, Hvepsevåge-Høge, Silkehale-Smådroser, Gråspurv-Hvidsiken
Lars Bo Jacobsen Tlf: 2623 3585	lbjacobsen@bio.dk.dk	Gøg-Ugler
Anton Thøger Larsen Tlf: 9829 4934 / 2869 1373	anton.thoeger.larsen@skolekom.dk	Lappedykkere, Årefodede, Storkefugle, Brushane, Kobbessnepper og Korsnæb-Kernebider
Johnny Laursen Tlf: 9837 5370 / 2440 4381	bruunlaursen@mail.dk	Dykænder og Tranefugle. Fotoredaktion.
Bjarke Laubek Tlf: 8616 8600 / 27235181	blk@gmcb.dk	Svaner
Martin Lundholm Tlf: 9829 2266 / 3061 0409	bima@stofanet.dk	Lærker og Drosler
Svend Erik Mikkelsen Tlf: 9825 7351 / 61607361	svemik45@hotmail.com	Stenvender og Svømmesnepper
Rune Sø Neergaard Tlf: 6116 6936	rsneergaard@hotmail.com	Korrektur
Brian Nilsson Tlf: 2083 2429	brian.l.nilsson@gmail.com	Svaler og Pibere
Henrik Nyrup Tlf: 9837 9767 / 2849 7618	hen-teknik@aalborg.dk	Strandskade-Vibe og Kjoer
Mark Pedersen Tlf: 9812 6054	markpedersen@stofanet.dk	Skægmejse-Pirol
Kurt Prentow Tlf: 9890 0047 / 2233 9647	kurt@prentow.dk	Måger, Alkefugle og Dyr. Korrektur.
Gert Rasmussen Tlf: 4071 1114	shrike@ofir.dk	Tornskader, Snepper og Spover
Palle A.F. Rasmussen Tlf: 9816 5904	pain@mail1.stofanet.dk	Lommer og Terner
Frits Rost Tlf: 8727 1011 / 2685 4011	f.rost@live.dk	Stormfugle, Hønsefugle og Værlinger
Albert Schmidt Tlf: 9799 1053	albert@schmidt.mail.dk	Ryler, Klirer, Vipstjerter, Kragefugle-Stære
Poul Erik Sperling Tlf: 9834 2505 / 2028 4405	pes@vildtfarmnord.dk	Skrigefugle og Spætter

Sponsorer

Fugle og Dyr i Nordjylland takker for økonomisk støtte til rapporten fra:

HALS NØRRESKOV

Indledning

Foreningen Fugle og Dyr i Nordjylland (FDN) er en selvstændig forening med nær tilknytning til Dansk Ornitologisk Forening (især DOF-Nordjylland og DOF-Nordvestjylland). Foreningen har som sit primære formål at indsamle fugleagttagelser fra det område, der dækkes af de to tidligere amter Nordjylland og Viborg samt at udgive en årlig rapport på grundlag af det indsamlede og bearbejdede materiale.

Årets rapport er næsten udelukkende baseret på, hvad der indberettes til DOFbasen, idet vi siden 2001 har haft en aftale med DOF om at kunne modtage et årligt udtræk af de indberetninger til DOFbasen, som kommer fra det ovenfor nævnte område. Dette udtræk foretages i sidste halvdel af januar måned, så for at være sikker på at dine observationer kommer med, er det vigtigt, at de er indberettet til DOFbasen inden 10. januar. Vi anbefaler dog, at indberetningen foregår løbende, så dette arbejde hele tiden er til at overskue. Husk også at indsende beskrivelser til DOF's Sjældenhedsudvalg (SU) af de arter/iagttagelser, der skal godkendes først, for at vi kan medtage dem i rapporten.

Rapporten udkommer i år i samme format som sidste år, dvs. med to spalter på hver side, idet vi finder, at det nye lay-out gør rapporten nemmere tilgængelig, flottere og mere læsevenlig.

Grundlaget for FDN 2008 er som nævnt indberetninger til DOFbasen. Der er tale om et 6-cifret antal observationer, idet 92.258 obs fra Nordjylland og 35.838 fra Viborg giver i alt 128.096 obs fordelt på 405 indsendere – hvilket er rekord med hensyn til observationer og et lille fald i antal indsendere. Sidste år var de tilsvarende tal henholdsvis 123.289 og 421.

Den stigende anvendelse af DOFbasen betyder, at vi nu modtager en større mængde indberetninger af de mere almindelige arter, ligesom vi i stigende omfang også

modtager mange observationer fra personer, der ikke er bosiddende i vore to "amter".

Lokale folk i Skagen-området har igen i år indberettet et meget stort og værdifuldt materiale. Dette suppleres med mange indberetninger fra mange gæstende observatører. Vi vil endnu engang minde om, at der bør angives klokkeslæt på observationer. Dette gælder i særlig høj grad for observationer på en træklokalitet som Skagen, men også for træksteder i almindelighed, idet det kan være os til stor hjælp ved udelukkelsen af dobbeltregistreringer.

Fra nye lokaliteter som Viskum, Guderup Kær, Vilsted Sø og Halkær Sø er der kommet mange iagttagelser. Dette gælder også de traditionelle lokaliteter som Agger Tange, Hanstholm, Klitmøller, Ulvedybet, Læsø, sydøstlige Vendsyssel, Nordmandshage, Lille Vildmose og Mariager Fjord.

Fra Vejlerne modtager vi ligeledes mange iagttagelser både fra fugleinteresserede der besøger området, men i særlig grad også fra en håndfuld lokale ornitologer der foretager mange omfattende og værdifulde optællinger.

Alle rapportens mange tal og tekster komplementeres af mange smukke fotografier, tegninger og akvareller, som fremragende fotografer og kunstnere stiller til vores rådighed.

Redaktionen siger hermed tak til alle, der på den ene eller anden måde har givet deres bidrag til rapporten. Til slut vil vi henvise til vores hjemmeside på adressen www.nordfugl.dk/fdn/, hvor der kan læses mere om foreningen. Her finder man også en oversigt over alle de sjældne arter, der er set i Nordjylland igennem årene, og som er godkendte af SU.

Tscherning Clausen

Flagbakken, 12. april 2008. Der spejdes efter Høgeørn. Foto: Ole Krogh.

Dvärgmåge, Bygholm Vejle, 7. maj 2008. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Fugleåret 2008

Følgende er en kortfattet beskrivelse af nogle af årets *ups and downs* i den nordjyske fugleverden. Et lunt forår afspejles i et flot forårstræk for flere arter, ligesom det generelt lunere vejr sætter sit præg på forekomsten af forskellige arter på godt og ondt. To nye arter, Spidshallet Ryle og Sørgedue, er føjet til den nordjyske og danske liste.

Året starter med en meget stor dag for Rødstrubet Lom, hvor der 27/1 ses 1318 trækkende ved Lild og 796 ved Grenen, mens et pænt forårstræk ved Skagen giver i alt 8639 fugle. Af de store lommer byder året på 35 Islom, hvoraf de 24 fra foråret men blot 5 Hvidnæbbet, de 4 fra foråret. Blandt lappedykkerne bemærkes nogle meget store koncentrationer af Lille i efteråret specielt ved Vilsted og Halkær Sø, således 12/9 187 Vilsted Sø og 14/9 246 Halkær Sø. Vilsted Sø har også udviklet sig til den vigtigste lokalitet for Sorthalset med op til 38 fugle set i yngletiden. Området huser også en meget stor bestand af Gråstrubet med op til 148 fugle i april.

Forekomsten af stormfugle i 2008 er præget af få blæsevejrperioder i efteråret. Således er de største dage for Malleumuk i juni med bl.a. 12/6 1771 NV Grenen, i øvrigt stammer 90% af årets fugle derfra. Det bliver kun til endnu et yngleforsøg ved Bulbjerg. 21/8 ses Kuhls Skråpe ved Grenen, mens de største dage for Sodfarvet er 28/9 7 Lild og 4/10 5 Ørhage. Årets overraskelse er 6-8 Balearskråpe ved Grenen i perioden 12/8 til 5/9. Arten er tidligere knapt årlig i det nordjyske. Det manglende blæsevejr ses også på manglen på stormsvale, således blot 6 Stor og ingen Lille. Der er fortsat mange Suler i vore farvande, skønt de seneste års fordeling med flest forårsfugle atter er vendt. Således ingen dage med mere end 100 ved Skagen i foråret. Antallet af ynglende Skarv

er for nedadgående, og det skyldes ikke kun bekæmpelse. Således er en af de mest beskyttede bestande – i Toftesø – halveret indenfor 3 år til nu 1985 par ud af en samlet nordjysk bestand på 33.700 par. Til gengæld når forekomsten af Topskarv nye dimensioner med hele 12 godkendte fund, heraf hele 7 fugle ved Grenen 22/5.

De hvide hejrer – Sølv og Silke – er ved at blive et stadig mere almindeligt syn i den nordjyske natur, specielt i Limfjordsegnene. Silkehejre er set i alle årets 12 måneder, mens Sølvhejre er set i 10. Det er dog for begge arters vedkommende svært at vurdere, hvor mange fugle, der reelt turer rundt i landsdelen. En Sort Stork ved Skagen 11/4 er meget tidligt på færde. Året byder i øvrigt på 6-8 fugle, hvoraf de to er fra efteråret. Skønt der slet ikke ses Hvid Stork nær den gamle yngleplads ved Vegger, er det alligevel et år med en stor forekomst. Også her ses en meget tidlig fugl allerede 16/3 ved Skagen, mens årets største flok er 10 ved Voergård 13/5. En ny koloni af Skestork bliver opdaget i Aggersborg Vildtreservat, der kommer dog ingen unger på vingerne. Til gengæld rummer den gamle koloni i Nibe Bredning nu 31-32 par med 60-70 unger.

Sangsvane er fortsat at finde som nordjysk ynglefugl, idet 2 par får 5 henholdsvis 7 unger. Forekomsten af Kortnæbbet Gås i landsdelen er stor, specielt i vintermånederne. Nævnes kan fra Vejlerne 3/2 15.545 og 27/12 9830 fugle. Også et pænt år hvad angår Blisgås med blandt andet 77 fugle i Vejlerne 16/3, der også har Dværggås i februar og december. Indrapporteringen af Grågås fortsætter med at vokse, således er mere end 230.000 fugle indrapporteret. Ligeledes er de nordjyske rasteadsler for Bramgås fyldt godt op både forår og efterår. Årets største registreringer er 3/2 3557 i Vej-

Aftenfalk 2K hun, Grenen, 15. maj 2008. Foto: Jørgen Kabel.

lerne og 6/5 hele 3065 østtrækkende Nordmandshage. Indrapporteringen af Lysbuget Knortegås er rekordstor. Forekomsten er ikke koncentreret om få lokaliteter som tidligere og Limfjordsegnene ved specielt Nibe Bredning er ved at udvikle sig til vigtigste lokalitet. Den største forekomst i første halvår er 3/5 4037 Agerø og i andet 23/12 3000 Staun, Barmer og Valsted Enge.

De milde vintre holder til en vis grad på svømmeænderne. 8/1 ses 6230 Pibeand i Ulvedybet, noget der ikke kunne forekomme for blot få år siden. Forekomsten af Spidsand er som vanligt koncentreret omkring Agger Tange med største tal i efteråret 14/9 2100. Skidt ser det ud for Atlingand, der ses i stadig lavere antal. Ingen ynglepar er rapporteret, men mon ikke arten fortsat har en lille bestand i området? En væsentlig nedgang ses også i rapporteringen af Skeand. Det samme gælder mange af dykænderne, både i fersk- og saltvand. Undtagelser er dog Sortand, Fløjsand og Hvinand – her er registreringerne noget over normalen. Endelig kan det nævnes, at de milde vintre også giver flere overvintrende Lille Skallesluger i vores område.

Et varmt forår giver et stort forårstræk for mange rovfuglearter. 1871 Hvepsevåge noteres ved Skagen med største dag 1/6 med 425. Forekomsten af Sort og Rød Glente er også stor. Således kan nævnes 10/5 20 Røde ved Skagen 10/5. Den øgede forekomst afspejler sig også i yngleforekomsten. Således nu 10 par i Vendsyssel og flere potentielle par rundt om i landsdelen. Forekomsten af Havørn er også rekordstor. Det må snart udmønte sig i nordjyske ynglepar. En færdigbygget rede bliver dog også fundet i Tofte Skov, men mere bliver det ikke til. Trækket af kærhøge ved Skagen er stort med blandt and 339 Blå Kærhøg og 12 Steppehøg. Et ynglepar af Hehøg nær Brovst får 3 unger på vingerne. Antallet af ynglende Duehøg fortsætter med at falde i Vendsyssel, nu 39 par med en lav ungeproduktion. Et pænt forårstræk af Spurvehøg giver 3726 fugle ved Skagen, ligesom forekomsten af Musvåge i området er den største længe med flere dage med 5-700 fugle. Glædeligt er det omsider også med lidt optur for Fjeldvåge, der efter et godt yngleår i 2007 viser sig med den største forekomst i 15 år. Nævnes kan blandt andet min. 140 trækkende ved Skagen 26/4. Hele to Ørnevåge bliver det også til.

Forekomsten af sjældne ørne sætter også nye rekorder ved Skagen. 23-25/5 ses Slangørn, 4 dokumenterede fund af både Lille og Stor Skrigeørn foruden en Steppeørn. Endelig ses også i år Høgeørn, idet en 3K fugl ses 11/4. Kan det være fuglen fra 2007, der vender tilbage? Kongeørn ses mange steder i landsdelen og for første gang får de danske ørne hele 4 unger på vingerne. To i Hals Nørreskov og en i Høstemark og endelig har parret syd for Mariager Fjord succes med den første unge. Fiskeørn har det største forårstræk i 10 år, således noteres i alt 428 fugle. 997 trækkende Tårnfalk ved Skagen er rekord og med 132 sydtrækkende 21/8 ved Nordmandshage ses det hidtil næststørste antal i Nordjylland og Danmark. Omsider er der tale om et år med et pænt influx af Aftenfalk, således ca. 52 fugle ved Skagen samt iagttagelser ved en lang række andre lokaliteter. Ligeledes ses Lærkefalk mange steder, og også her har Skagen ny rekord med 332 fugle. Nævnes skal også hele 45 fra Klitmøller området. Endelig skal for rovfuglene nævnes en stor årssum for Vandrefalk, hvilket ikke mindst skyldes 130-140 fugle ved Skagen.

Agerhøne fortsætter tilbagegangen, ligesom forekomsten af Engsnarre og ikke mindst Plettet Rørvagtel er meget lav. Til gengæld er rapporteringen af Trane høj, og den nordjyske bestand tæller nu ca. 45 par.

Hos vadefuglene er det glædeligt, at der er rapporteret knap 700 par Klyde. Rapporteringen af Lille Præstekrave er rekordstor, og for Stor Præstekrave foreligger der et par meget store tællinger fra Agger Tange, således blandt andet 1743 1/8 – måske det største nordjyske tal nogensinde. Også Hvidbrystet rapporteres fra Agger Tange i august. Forekomsten af Sandløber stiger fra år til år, og det er ikke mindst antallet af overvintrende fugle, der er i tiltagen. Til gengæld er forekomsten af både Dværg- og Temmincksryle væsentligt under gennemsnittet. En Spidshalet Ryle på Agger Tange 27-29/7 udgør det første danske fund. Forekomsten af Kærløber i maj er høj, hvilket ikke mindst skyldes op til 9 fugle ved Gerå. Prærieløber ses for andet år i træk, idet en fugl holder til nær Ulvedybet i månedsskiftet september/oktober. Skønt der i træktiden ses pænt med Brushøns

Ørnevåge, Hulsig Hede, 26. april 2008. Foto: Jørgen Kabel.

i landsdelen, når arten atter et bestandsmæssigt minimum med blot 4 sikre ynglefugle i Vejlerne.

Stor Kobbersneppe holder fortsat stand i Vejlerne og Agger Tange, mens der af den islandske race ses rekordmange i august, således op til 32 fugle på Agger Tange, sikkert den højeste notering i landet hidtil. Lille Regnspeve ses hyppigere end normalt og de koordinerede registreringer af Stor Regnspeve sætter deres tydelige spor på rapporteringen af denne art. Ikke mindst tal fra Nordmandshage i efteråret er markante med flere dage med mere end 1000 fugle. Hos klirerne skiller Tinksmed og Mudderklire sig ud med store forekomster. Specielt Tinksmed har den største notering i 15 år. Endelig kan det nævnes, at Stenvender er rapporteret flittigt, ikke mindst i august, hvor ca. halvdelen af årets fugle ses.

Bemærkelsesværdigt er det, at 2/3 af årets forekomst af Almindelig Kjove er fra foråret. Et stort forårstræk samt få efterårsfugle er årsagen, 1/5 51 Grenen er måske det største forårstal nogensinde i landsdelen. Blot 10 Lille Kjove ses, dog med en markant observation, idet der ses 4 trækkende ved Nordmandshage 12/9. Antallet af Storkjove bærer præg af få blæsevejrperioder i efteråret, således blot én dag med mere end 10 fugle, 5/8 15 trækkende ved Ørhage.

Generelt er der øget interesse for at indrapportere måger. Usædvanligt er det, at Sabinemåge ikke iagttages i september, til gengæld er 10 fugle i oktober pænt mange. Glædeligt mange yngletællinger foreligger for måger, i den negative ende kan nævnes at blot få Rideunger blev flyveklare – i Hirtshals, mens alle ynglefugle opgav ved Bulbjerg sikkert på grund af fødemangel.

Sandterne, der er en nordjysk sjældenhed, ses 3/6 ved Grenen og i sensommeren ses pænt mange Rovterne. Mange ynglefugle er rapporteret for Splitterne og for

Dværgterne er rapporteret 97 par, heraf 32 fra Læsø og 33 fra Nordmandshage. Årets ynglebestand af Sortterne opgøres til 35 par, der desværre ingen unger får.

Et stort forårstræk af Huldue bliver i den grad matchet af Ringdue, der sætter nordjysk rekord 30/3 med 21.300 trækkende ved Skagen. Også efterårstrækket er væsentligt større end normalt med bl.a. 18.397 trækkende ved Nordmandshage. Til gengæld synes Tyrkerdue at være i reel tilbagegang. Det lune forårsvejr giver en del Turtelduer og oveni dukker en Sørgedue op i Skagen i maj, en nordamerikansk art, der ikke tidligere er iagttaget i Danmark.

Hos uglerne markerer Slørugle sig med hele 116 nordjyske par – en markant fremgang siden arten begyndte at yngle i landsdelen i 1992. 7 sikre og 7 mulige ynglepar af Stor Hornugle er rapporteret. Kirkeugle holder indtil videre stand, 40 territorier er undersøgt og ca. halvdelen havde held med ynglen. Perleugle blev ikke fundet ynglende i år, måske er fuglene flyttet til Vestjylland, hvor et par er registreret.

Mursejler havde et rekordår, hvilket ikke mindst skyldes et meget stort forårstræk med blandt andet 35-40.000 ved Skagen 25/5. Også Isfugl har fremgang og rapporteres fra flere lokaliteter end tidligere. Biæder yngler overraskende i en grusgrav i Han herred og generelt ses flere fugle end normalt. Én Hærfugl bliver det til, idet en fugl ses ved Øby 5-6/10. Vende-hals ses kun under forårstrækket og ingen sikre ynglefund rapporteres. Grønspætte er under markant tilbagegang i landsdelen, specielt i Rold Skov er arten næsten forsvundet. Sortspætte holder i højere grad stand, om end arten ikke er under spredning. Stor Flagspætte er ikke tidligere rapporteret i så stort omfang og ikke mindre end 3 Lille Flagspætte ses i Skagen i 2008.

Trane, Thy, 21. juli 2008. Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Toplærke synger på allersidste vers, idet bestanden i Hirtshals nu er nede på to fugle. Efteråret byder på 4-5 Storpiber, mens Markpiber trods 4 trækkende fugle i Skagen nu synger på allersidste vers som dansk ynglefugl. Til gengæld forekommer Bjergpiber i stigende antal i landsdelen, ikke mindst i oktober til december. Ynglebestanden af Gul Vipstjert synes i krise, mens Bjergvipstjert synes i fortsat spredning og tiltagen.

Gærdesmutte er rapporteret rekordstort og synes i reel fremgang. Ved Skagen ses sidst i april en Alpejernspurv. Der foreligger tidligere blot to fund. Der rapporteres færre Nattergal, om det er udtryk for en reel nedgang i bestanden vides ikke. Til gengæld hele to fund af Sydlig Nattergal – begge fra Skagen i maj. Kun 7 fund af Blåhals bliver det til, mens hele to Blåstjert ringmærkes, 26/5 i Skagen og 15/10 i Klitmøller. Sortstrubet Bynkefugl rapporteres med blandt andet 10 par i landsdelen. En pæn forekomst af Ringdrossel med blandt andet 210 R ved Klitmøller 27/4. Forekomsten af Misteldrossel er rekordstor med blandt andet 368 trækkende ved Skagen 30/3 og fra efteråret 125 trækkende ved Mou 15/10.

Efter to fund af Lille Rørsanger i 2007 ses arten atter i år, 12/6 1 ringmærket Skagen. Danmarks blot 7. fund. Skagen har landsdelens eneste observationer af Drosselrørsanger, to fugle i maj. To Spottesanger ringmærkes på Grenen i august og for Høgesanger byder efteråret på hele 4 fugle og for øvrige *Sylvia*-sangere er rapporteringen meget høj. 12/6 ringmærkes Lundsanger i Skagen og foråret byder på flot rapportering af Skovsanger ligesom Gransanger rapporteres rekordstort. Efteråret byder på et flot indflus af østlige sangere, således 5-9 Hvidbrynet Løvsanger og Skagens 2. fund af Himalayasanger 29-31/10 og 7/10 ringmærkes Brun Løvsanger i Hanstholm. Mere end 500 rapporterede Grå Fluesnapper er mere

end længe. Til gengæld fortsætter nedturen for Broget Fluesnapper, både forårstræktal og ynglebestand er bedrøvelig læsning. Til gengæld flere efterårsfugle end de seneste mange år. Pungmejse har det skidt i det nordjyske, således blot 6 rapporteringer, ellers er der tale om pæne rapporteringer for mejserne. Helt speciel er dog forekomsten af Sortmejs, idet at efteråret byder på mere end 17.000 rastende eller trækforsøgende fugle ved Skagen og 2772 ved Nordmandshage. Meget tyder dog på, at det er nordjyske fugle, der er på turne, idet lignende forekomster ikke ses andre steder i landet. Også Blåmejse er rapporteret i store mængder i efteråret med blandt andet 2025 9/10 ved Nordmandshage, 3598 12/10 ved Grenen og 3500 i Hanstholm 14/10.

Året byder på en stor forekomst af Pirol, ikke blot ved Skagen, men også på en lang række andre lokaliteter. Omsider strejfer en Nøddekrige-invasion det nordjyske, idet flere fugle iagttages i efteråret. 16/3 noteres 70.000 Stær ved Han Vejle/Kogleaks og Rosenstær har en stor årstotal med 10-12 fugle.

Forekomsten af Stillits er stigende, hvilket ikke mindst skyldes knap 800 trækkende ved Nordmandshage i efteråret. Bjergirisk overvintrer i større antal end vanligt. Hvidvinget Korsnæb ses atter i landsdelen med blandt andet 25 fugle i efteråret ved Skagen og 18 ved Nordmandshage, og også Stor Korsnæb er iagttaget i pænt tal. Trods flere iagttagelser af Karmindompap end de senere år er der ikke noget, der tyder på, at arten er ved at genvinde terræn. Ingen ynglefund er rapporteret. Et stort efterårstræk af Snepurv giver en stor årssum og endelig ses Dværgværpling på trækforsøg ved Skagen 28/10.

Hans Christophersen

Ti år med ynglende Kongeørn i Danmark

En af Lille Vildmose Kongeørne. Foto: Thomas Kehlet.

Efter et par år med hyppige iagttagelser af Kongeørn i Lille Vildmose kunne der i efteråret 1996 pludselig ses to Kongeørne samtidig i området. Det var for det meste over Tofte Skov, Tofte Mose og ud mod Toftesø, at de blev set flyve sammen. Det skulle senere vise sig at blive det første ynglepar, som man har haft sikkert kendskab til i Danmark, idet parret tre år senere i 1999 yngede og de første to unger kom på vingerne. På dette tidspunkt består parret af en adult og en 5K fugl. Tofte Skov parret yngede også i de følgende tre år, og fik i alt 5 unger på vingerne indtil foråret 2003, hvor den ene af ørne, formentlig hunnen, forsvandt. Selvom der senere i flere perioder var nye ørne til stede, resulterede det ikke i, at der blev dannet et nyt par, og i foråret 2007 forsvandt også den sidste af de gamle ørne.

I mellemtiden havde et nyt par etableret sig i Høstemark Skov i den nordlige del af Lille Vildmose. Allerede i efteråret 1999 begyndte den ene unge fra Tofte Skov-parret at opholde sig fast i skoven. Denne får i 2002 selskab af en formentlig 2 år ældre ørn, og allerede året efter i 2003 yngede parret, der formodes dengang at bestå af en 5K og en 7K fugl, for første gang. Dette par har hvert år siden fået en unge på vingerne.

I 2003 begynder der at komme meldinger om en stationær Kongeørn i Hals Nørreskov, og i 2004 etableres der her et nyt Kongeørnepar. Dette par gør yngleforsøg i 2005 og 2006, men mislykkes begge gange. Først i 2007 lykkes det parret, der nu formodes at bestå af en 7K og 9K fugl, at få en unge på vingerne og igen i 2008 endog med to unger.

Det næste par etablerer sig i området syd for Mariager Fjord. Først blev der her i november 2005 fundet en død og udmagret ørn, men sidenhen kom der flere iagttagelser i 2006 af en gammel og en yngre ørn i området.

Parret var fortsat til stede i 2007, men yngede først med succes i 2008, hvor de fik en unge på vingerne, og hvor parret formodes at bestå af en adult og en 6K fugl.

Resultatet efter 10 år med ynglende Kongeørne er altså: Tofte Skov 5 unger, Høstemark 6 unger, Hals Nørreskov 3 unger og Mariager Fjord 1 unge, eller i alt **15 unge Kongeørne**.

Udover de nævnte ynglepar har der i en del år været 1-2 ørne til stede i Hanstholm Reservatet, men der er endnu ikke konstateret nogen pardannelse, ligesom der formentlig har været nogen udskiftning i årenes løb. Området er dog en potentiel lokalitet for et kommende ørnepar.

Indtil dato er der kun meget begrænset kendskab eller formodning om slægtskab mellem fuglene i de forskellige par. Der er dog i de seneste år indsamlet fjer og dun ved nogle af rederne, en indsamling der fortsættes og om muligt intensiveres, således at der kan foregå indsamling på alle kendte ørneterritorier med henblik på at få foretaget DNA-analyse af det indsamlede materiale.

Fra ynglesæsonen 2008 er der foretaget ringmærkning af ungerne i Hals Nørreskov og ungen fra Mariager Fjord parret. Det har allerede givet kendskab til ungerne færden, idet ungen fra Mariager Fjord blev fundet i afkræftet tilstand nær Tønder i november 2008 og blev bragt på plejestation. Da den var kommet til kræfter, blev den bragt tilbage til yngleområdet, hvor der sidenhen blot er én iagttagelse af ungen. Den ene af ungerne fra Hals Nørreskov - en hun - omkom desværre ved en kollision med en højspændingsledning nær Siem ved Terndrup i Himmerland.

Tscherning Clausen

Ynglebestanden af Rød Glente i Vendsyssel 1991-2008

Jan Tøttrup med glenteunge. Foto: Jan Skriver.

Efter sidst at have ynglet i 1906 i Dronninglund Storskov, vendte Rød Glente tilbage som ynglefugl i Vendsyssel i 1991, 85 år efter. Den har nu ynglet siden, og bestanden er langsomt stigende. Jeg har fra 1991 til 2008 indsamlet ynglebiologiske data fra den lille bestand, og en samlet oversigt gives i det følgende.

Det første yngleforsøg i 1991 mislykkedes, og først året efter fik hele 3 par unger på vingerne. Det var da forventet, at bestanden vil ekspandere de efterfølgende år, men dette skete ikke. I de efterfølgende 9 år ynglede der kun 1-3 par årligt, og først fra 2003 indtraf den forventede bestandsforøgelse, dog langsomt idet bestanden steg fra 3 par i 2003 til 10 ynglepar i 2008. Årsagen til denne bestandsudvikling er noget usikker, men udviklingen fulgte det øvrige Danmark og tyder på mangel på yngledygtige fugle, samt en meget ringe ungeproduktion. Manglen på yngledygtige fugle kan skyldes en overdødelighed både i Danmark (mange fund af forgiftede

fugle) og i overvintringsområderne.

Rød Glente har tilsyneladende svært ved at etablere sig, og mange af førstegangs-yngleparrene mislykkes. Det kan skyldes, at det drejer sig om unge fugle (1-årige). Endvidere skal den konkurrere med en meget stor musvågebestand, mange rastende Sølvmåger samt en voldsomt stigende ravnebestand, som 1989-2008 er vokset fra 1 til over 40 ynglepar. Rød Glente konkurrerer med Musvåge og Ravn om både føde og redesteder og med Sølvmåge om føden, men med den relativt lille bestand, der er under opbygning, skulle det ikke kunne forklare den langsomme fremgang, som snarere skal ses i sammenhæng med den lave ungeproduktion både lokalt og på landsplan.

Arten er trækfugl, men i Vendsyssel har der hele tiden opholdt sig fugle året rundt, bl.a. i Elling-området, hvor det første par etablerede sig. Her var der mindst en fugl allerede fra 1989, og efterfølgende har der hele tiden

været mindst en fugl året rundt i området. I de senere år har andelen af overvintrende fugle været stigende, og en decideret overnatningsplads er nu registreret med op til 9 fugle vinteren 2006/07.

Rød Glente yngler gerne i kuperede områder med spredte småskove, i ådale eller i udkanten af større skove med omkringliggende enge og marker eller andre åbne arealer. Den er ikke særlig sky og yngler gerne tæt på menneskelig beboelse. Reden placeres gerne i udkanten af bevoksningen, således at der er gode tilflyvningsmuligheder. Placeres reden inde i skoven, er det altid ved en lysning eller på en skråning. Af 24 forskellige redetræer var bøg og skovfyr med hver 8 de hyppigst anvendte, de øvrige fordeler sig med ask 1, rødél 2, sitkagran 3 og ædelgran 2. Reden var placeret i gennemsnit 15,6 m over jorden (fra 10,5 til 22,5 m), og 20 af rederne var placeret ved stammen og de 4 andre på en sidegren fra 0,4 til 4,0 m fra stammen. Glenten overtager også andre fugles reder, 7 af rederne var bygget ovenpå reder af Krage 1, Musvåge 1, Duehøg 2 og Ravn 3. En nybygget glenterede er ikke særlig stor; gennemsnitsmålene for 24 reder var 75 × 66 + 27 cm høj (største målte 92 × 68 + 22 cm høj og mindste kun 55 × 55 + 25 cm høj). Redernes størrelse gør, at den rugende fugl let kan ses fra jorden, idet både hoved og især den lange hale stikker ud. Det samme gør sig gældende med ungerne, og er der mere end en unge i reden, er der trængsel. Det ses især mod slutningen af yngleperioden, når de store unger træner vingemuskulaturerne.

Reden fores med fåreuld, græs, papir og plastik og hvad den ellers kan finde af menneskelige efterladenskaber lige fra handsker til menstruationsbind. Når der først er unger i reden, ligger de i et tykt lag af forskellige former for menneskeligt affald og byttedyrsrester. Et særligt Vendsyssel-fænomen er de mange mink. Oftest er det døde minkvalpe, som bliver lagt på møddingen ved minkfarmene, hvor de voksne fugle så finder dem; disse bringes til reden som bytte, og hammen (minkpelsen) bruges derefter af ungerne som et "fint" liggeunderlag.

Rød Glente lægger fra 1-4 æg, i Vendsyssel gennemsnitlig 2,64 æg/kuld (2 æg: 16 kuld, 3: 21 og 4: 2). Ungeproduktionen af udflyjende unger var på 2,37 juv./kuld med mindst en juv. og 1,34 juv./kuld (0 juv: 27 kuld, 1: 4, 2: 14 og 3: 17). Som det ses mislykkedes næsten 45% af yngleforsøgene. De fleste pga. at mindst den ene var en ungfugl (1-årig), og en del af disse opgiver inden æglægningen eller kort tid efter. En hel del opgiver pga. menneskelig forstyrrelse som skovning og færdsel. Arten er særlig følsom i opstartsfasen og under æglægningen og i rugetiden, men når først æggene klækker, er de mere tolerante. Dødsfald hos en af magerne var en anden årsag. Ved et yngleforsøg i Ulveskoven i 1992 døde begge ynglefugle og alle 3 unger i reden af parathionforgiftning, og i mindst to andre tilfælde var der mistanke om noget lignende. Kampe med Ravn var også en hyppig årsag. Prædation fra bl. a. Duehøg skete ved to kuld, hvor reden med unger blev tømt, og et tilfælde hvor hannen blev taget af Duehøg i rugetiden. I 2007 blev det

første 4-kuld tømt for alle 4 næsten flyvefærdige unger af Stor Hornugle, og sidst på sommeren blev der ved en Stor Hornugle-lokalitet fundet en adult Rød Glente taget af uglen.

Danmarks bedst producerende og mest stabile ynglelokalitet Elling, som også var der hvor det hele begyndte i Vendsyssel, har i årene 1991-2008 produceret 32 udflyjende unger, i 1991-97 gennemsnitlig 0,43 juv./yngleforsøg, men 1998-08 produceres der 32 æg som gav 29 udflyjende unger (2,64 juv./yngleforsøg). Det vides ikke hvor mange forskellige ynglefugle, der var involveret i de omtalte yngleforsøg.

Siden Rød Glente vendte tilbage som ynglefugl, er næsten alle producerede unger, der forlod reden, blevet mærket (et kuld i 1992 og et i 2004, begge først fundet efter de fløj fra reden, blev ikke mærket, og det samme gælder 3 kuld 1999-2001, da man ikke måtte ringmærke Rød Glente). I alt er der mærket 84 unger, 6 af disse er fundet døde, inden de forlod redelokaliteten (heraf 4 taget af Stor Hornugle). Hidtil er kun 3 blevet genmeldt, efter de har forladt redelokaliteten, alle fra udlandet: En fugl mærket i Vogn 1992 blev genmeldt som død 17/1 1995 Trelleborg, Sverige, en fugl mærket 2003 i Tolne blev genmeldt som død 17/11 2003 Monte Picarra, Portugal og en fugl mærket i Elling 2003 blev genmeldt som død 18/1 2004 La-Gripperie-Saint-Symphorien, Frankrig.

Fødesøgningen foregår som regel indenfor en radius 4-5 km fra reden, men en han blev set og derefter fulgt helt til reden, hvor afstanden var 13,4 km.

Ved kontrolbesøg og under ringmærkningen er der indsamlet føderester for at se, hvad Rød Glente lever af i yngletiden. I alt er indsamlet 1258 byttedyr fordelt på mindst 83 arter. Rød Glente er generalist og udpræget opportunistisk i sit fødevalg. Hovedparten af byttedyrene (> 60 %) fundet i Vendsyssel var ådsler, som den især finder langs veje, men også i form af døde dyr lagt mere eller mindre bevidst ud til den. Glenten formår at tage levende byttedyr op til duetstørrelse, men de fleste "levende" byttedyr består af mus og rotter samt redeunger og nyudflyjende fugleunger. Den tømmer mange krage- og husskadereder for store unger. Byttedyrene fordelte sig med 63,8% fugle, 28,5% pattedyr, 2,2% fisk, 2,5% padder, 0,8% insekter og 2,9% slagteriaffald. Af alle byttedyr var 18,5% tamdyr (alle ådsler), hvor det mest bemærkelsesværdige er hele 76 mink, som svarer til 6,0% af det samlede antal byttedyr. De to mest almindelige byttedyrsarter var Solsort med 9,1% og Husskade med 8,2%, og de mest almindelige grupper var gnaver med 20,6%, kragefugle 13,4% og drosler 10,4%.

Det bliver spændende at følge udviklingen de kommende år, hvor tilsyneladende flere og flere fugle begynder at overvinde og hvor den stigende ungeproduktion gerne skulle medføre, at bestanden fortsat vil vokse.

Jan Tøttrup Nielsen

Biæder yngler i Han Herred 2008

Siden et par Biædere i 1973 fik unger på vingerne i en grusgrav ved Skærum i det østlige Vendsyssel, som den foreløbigt eneste dokumenterede yngleforekomst i landsdelen, har jeg (JS) – som sikkert mange andre – haft et godt øje (og øre!) til den smukke fugl på potentielle ynglelokaliteter nord for Limfjorden. For som det fremgår af en gennemgang af rapporterne fra NOK/Fugle og Dyr i Nordjylland fra de sidste 35 år, så ses arten jo, med enkelte undtagelser, årligt på forlænget træk med tyngdepunkt i sidste tredjedel af maj og den første uge af juni. Ikke overraskende er langt de fleste iagttagelser fra Skagen, men i øvrigt også en del ude fra især vestkystegnene.

Det var en varm senefermiddag, den 23. juli 2008, og normalt ville jeg, som flere gange før, have gjort stop ved den store grusgrav lige ud til landevejen i Han Herred. Dog ikke dén dag – lige indtil to Biædere i deres karakteristiske fourageringsflugt over vejen fik mig på andre tanker! Og faktisk befandt Biæderne sig allerede forinden i min underbevidsthed, for en måned før var jeg kommet hjem fra mit årlige besøg i Prespa, Grækenland, hvor jeg de sidste syv år bl.a. har haft lejlighed til at følge livet i en biæderkoloni. De næste tyve minutter brugte jeg oppe nær kanten af grusgraven med begge fugle fortsat i området, men uden at de kom ned, så jeg kunne lokalisere en redeindgang (som jeg sad næsten lige over, skulle det senere vise sig). Da min kone og jeg havde kørt langt, var på vej hjem og jeg skulle på ferie næste morgen, så måtte en anden dokumentere den sandsynlige yngleforekomst. Derfor ringede jeg samme aften til Einar Flensted-Jensen.

Jeg (EFJ) besøger lokaliteten den følgende dag, og kort efter ankomsten ser jeg fra grusgravens kant en Biæder med føde i næbbet, og snart efter flyver den til redehullet – der er altså tale om et par ynglende Biædere.

Der bliver arbejdet i grusgraven med en gummiged, og entreprenøren kontaktes for at blive orienteret om den specielle fugls rede. Der er imidlertid ingen problemer, grusgraven er under afvikling, kun allerede gravede materialer skal behandles og sælges, og det vil tage nogle måneder, hvorefter graven skal reetableres. Biæderne kan altså yngle i fred for gummigeden.

Redehullet er placeret 8 m fra grusgravens bund og omkring 1 m under terræn i grusgravens østlige side. Indgangshullet er opret ovalt ca. 20 × 10 cm, men snævrer hurtigt ind til omkring halvdelen. Grusgraven er omgivet af agerland med læhegn, men nærmest grusgraven er der 5-7 ha, som er afgravede og reetableret, og som ligger brak begroet af mange forskellige blomstrende urter. Det er navnlig her de gamle fugle søger føden. Ud fra den byttestørrelse, de tilbyder ungerne, vurderes de at være omkring et par uger gamle. Grusgraven har desuden omkring 150 par ynglende Digesvaler.

For at få indtryk af fuglenes yngelpleje her i landet observeres Biæderne i nogle timer på dage med forskelligt vejr. Det bliver til ca. 20 timers observation fordelt på 7 dage. Fuglene vælger på sædvanlig biæder-

*Biæder, Hanherred, juli 2008.
Foto (dette og øvrige Biæder-fotos):
Jan Skriver.*

maner en fritsiddende gren, hvorfra der er godt udsyn, og herfra flyver den så ud og fanger med meget stor sikkerhed de insekter, den får øje på. Enkelte gange bliver der også taget bytte på jorden. Der tages kun ét insekt ad gangen, og hvis da ikke Biæderen selv æder byttet, efter at have fjernet en eventuel brod, bringes byttet til reden. Kort før reden afgives et par kald, ungerne svarer med tiggelyde fra reden og den voksne forsvinder ind i redehullet, hvor fodringen foregår. Besvarer ungerne ikke den gamles kald, flyver fuglen igen væk og venter nogle minutter før byttet igen præsenteres for ungerne. Er ungerne stadig ikke sultne, æder den gamle fugl oftest byttet og fodringen indstilles. På dage med godt vejr fodres der i perioder på ca. 20 minutter hvor 10-18 fødeemner bringes til ungerne. Så er ungernes sult stillet, og herefter hviles der i perioder på 40-70 min. Begynder det at regne indstilles fødesøgningen, og Biæderne sætter sig med næbbet op mod de faldende dråber. Den 4. august regner det stort set hele dagen (ca. 35 mm), og den dag har ungerne næppe fået nogen føde. Fodringen starter først 2½ time efter solopgang, og slutter omkring 75 min. før solnedgang. Biæderne udnytter således ikke den øgede dagslængde, vi har på disse breddegrader. Det er vanskeligt at artsbestemme byttet, men det er større insekter fra honningbi-størrelse og op til de store guldsmede, med arter som honningbi, humlebie, hvepse, sommerfugle, biller og som nævnt guldsmede. Omkring grusgraven flyver ofte mange kølsommerfugle, men de indgår ikke i menuen.

Den 6. august er ungerne så store, at de fodres ved redehullet, og den 9. august er de første unger ude af reden. Familieflokken på 5 individer ses sidste gang den 17. august i grusgraven.

Ved at bruge gennemsnitsværdier for redebygning, æglægning, rugeperiode og udflyvningsalder (ca. 70 dage), må Biæderne være ankommet til grusgraven i de sidste dage af maj. Uge 22 og 23 (26. maj-9. juni) var meget solrige med gennemsnitstemperatur ca. 5 grader over normalen. Det har nok været medvirkende til at få Biæderne i gang med ynglen. Senere i perioden var vejret mere gennemsnitligt, men alligevel formår fuglene at få 3 unger på vingerne.

Da grusgraven skal reetableres, undersøges redehullet efterfølgende nærmere. Hullet er udgravet i lerblandet sand med stor stabilitet og ganske hårdt. Det lidt opret ovale indgangshul er gravet i et lille fremspring i grusgravens kant og fører via en 70 cm lang vandret tunnel ind til redehulen. Redeholen er rund med en diameter på ca. 25 cm og en højde på 10-15 cm. Bunden af redehulen er belagt af 5-7 cm tykt lag af gylp og ekskrementer med et samlet volumen på 3 liter. Dette lag består næsten udelukkende af ufordøjede kitindele fra tusindvis af insekter, stærkt lugtende af ammoniak. Sædvanlige ekskrementklatter ses ikke, men en næsten nyklækket død unge findes også.

Einar Flensted-Jensen og Jørgen Stubgaard

Sædgås, Lille Vildmose. Foto: Flemming Ahlmann.

Nærværende artikel har til formål at opsamle tilgængelig viden om forekomsten af Sædgæs på de nordjyske rastepladser. For gennemlæsning og kommentarer takkes Thorkil Brandt, der i dette og tidligere numre af "Fugle og Dyr i Nordjylland" har redigeret det indrapporterede materiale vedrørende arten.

Sædgås (*Anser fabalis*) er en art med udbredelse i hele den nordlige del af den gamle verden, fra den norske Finmark til Kamchatka. Den yngler i tajgaen, det nordlige nåleskovsbælte, og i den egentlige tundra. Den er opsplittet i en række underarter, hvoraf to træffes i Danmark, Skovsædgås (*Anser fabalis fabalis*) og Tundra-sædgås (*Anser fabalis rossicus*). Den sidstnævnte er så sent som i Dansk Trækfugleatlas fra 2006 blevet betegnet som en sjælden og ustadig træk- og vintergæst herhjemme (Bønlykke et al. 2006). I DOFbasen fremgår det imidlertid, at den de senere år har optrådt i tusindtallige flokke i det sydøstlige Danmark, navnlig på Vestlolland. I det øvrige Danmark er den fortsat meget fåtallig. Længere østpå træffes flere andre underarter. Da der er et vist overlap underarterne imellem, er de taxonomiske tilhørsforhold til stadig diskussion. Det ligger udenfor denne artikels rammer at diskutere disse forhold. Dog synes jeg, at det skal nævnes, at den navnkundige danske ornitolog, professor Hans Christian Johansen, der i mange år arbejdede i Vestsibirien (og hvis hus på Læsø han testamenterede til Københavns Universitet) har fået en af racerne opkaldt efter sig: *Anser fabalis johanseni* (Ogelvie, M.A. 1978).

Verdensbestanden af Sædgæs tæller nogle hundrede tusinde. Den europæiske ynglebestand menes at tælle ca. 100.000, med den altdominerende del i europæisk Rusland. Den europæiske bestand som helhed anses for at være svagt stigende (Madsen et al, 1999), dog anses de skandinaviske ynglefugle for at være i tilbagegang (Skjallberg et al. 2005).

Nordjylland rummer en delbestand af overvintrende Tajgasædgæs. I det øvrige Danmark træffes overvintrende Tajgasædgæs især i landets sydøstlige dele – Lolland, Falster og Sydsjælland. Men der er en forskel i forekomstmønsteret. Antallet af overvintrende gæs i Nordjylland er nogenlunde konstant år efter år, ca. 2000 fugle, mens der kan være store udsving i de sydøstdanske forekomster. I det sydøstlige Danmark er forekomsterne i udpræget grad vejrafhængige; hårde vintre giver et tydeligt kuldeindtræk fra især de sydsvenske overvintringsplatser. Antallet kan da nå op på over 10.000.

I det følgende vil der blive fokuseret på de nordjyske rastepladser og de præferencer og udvekslinger, der finder sted mellem fuglene på de største og bedst undersøgte lokaliteter. Den nordjyske vinterbestand formodes stort set udelukkende at omfatte nordskandinaviske ynglefugle. Man regner med, at ynglebestanden i Norden d.v.s. Norge, Sverige og Finland omfatter omtrent 3000 ynglepar (Skjallberg et al. 2005)

Man omtaler ikke gerne fuglene, som om de udgør en sluttet bestand, men opererer ofte med begrebet "flyways", idet man formoder, at der kan være en vis udveksling med ynglebestande længere mod øst. De få ringmærkningsresultater har vist, at der er hold i formodningen om, at danske trækgæster hører hjemme i Nordskandinavien, men der er stadig en meget lang række af ubesvarede spørgsmål. Dertil kommer, at mange af gennemmeldingerne er af ældre dato.

Rastepladserne

De jyske Sædgæs har så langt tilbage, som der foreligger pålidelige iagttagelser, især samlet sig på fire store rastepladser, nemlig Lille Vildmose, Tjeleområdet, Vejlerne og Thy med Rosvang/Sjørring Sø som nøglelokalitet. Betydningen af de enkelte områder har vekslet gennem tiderne.

De seneste år har Lille Vildmose fremvist støt stigende forekomster, tal på over tusind forekommer nu hver vinter. Tjele så ud til at miste sin store betydning i løbet af 1980'erne, jfr. afsnittet om jagt. Siden 1990'erne er der dog jævnlige rapporteringer af flokke på mange hundrede i Nørreådalens få km syd for Tjele. Regelmæssige observationer i Nørreådalens gennem de senere år har vist, at der de fleste vintre også her er perioder med omkring tusind Sædgæs. Ved selve Tjele er der endvidere i frostperioder set meget store antal indenfor de seneste år, i marts 2006 således 1150 og i februar 2009 1280. Det er de største tal ved Tjele Gods i adskillige årtier. Vejlerne rummer ikke længere så store antal som tidligere. Det kan dog skyldes at registreringsniveauet er faldet, efter at feltstationen blev nedlagt; Sædgæs kan være

svære at opspore i et stort fourageringsområde. Det øvrige Thy ser ud til at have fremvist et nogenlunde stabilt antal gennem mange år.

Selv indenfor et så begrænset område som Jylland er der tale om to flyways. Der er helt tydeligt en nøje sammenhæng mellem Sædgæssene i Lille Vildmose og Tjeleområdet. Går antallet ned det ene sted, vil man straks se, at det stiger det andet sted. Afstanden mellem de to områder er også kun beskedne 60 km. Årsagerne til disse lejlighedsvis flytninger er ikke fuldt ud kendt, men vejrforhold og forskellige former for forstyrrelser i områderne spiller tydeligvis en stor rolle. At gæssene foretrækker Tjeleområdet i hårde frostperioder kan til dels skyldes, at den større Tjele Langsø udgør en trygge overnatningsplads end Tofte Sø og andre vanddækkede områder i Lille Vildmose, når først isdække indfinder sig. Holland har bevisligt været endemålet i hvert fald i strenge vintre, men dem oplever vi jo næsten aldrig mere (Bønlykke et al. 2006).

Derimod er der næppe megen forbindelse mellem gæssene fra Lille Vildmose og Tjeleområdet og gæssene fra Vejlerne og Thy. De to grupper har også forskellige ankomsttider om efteråret og afrejsetidspunkter om foråret.

Ringmærkning

At Sædgæssene i Thy udgør deres egen flyway ses også af et projekt med halsbåndmærkede gæs fra sidst i 80'erne, i hvilket gæs mærket på ynglepladsen i Sverige blev aflæst ikke bare i Thy, men også i Yare Marshes i Norfolk i England – endestationen for denne flyway

Sædgås, Tjele. Foto: Thorkil Brandt.

med de største tal i hårde vintre (Parslow-Otsu & Kjeldsen 1992). Bemærkelsesværdigt er det, at der ikke er aflæst en eneste af disse i Lille Vildmose/Tjele/Nørreådalene. Dog observerede forfatteren den 12. januar 2005 en Sædgås med rød halsring i Lille Vildmose. Det var i dagene med den usædvanligt hårde vinterstorm, der umuliggjorde at holde teleskopet roligt for aflæsning af tal eller cifre. Det formodes, at denne mærkede gås skal henføres til et ringmærkningsprojekt i Nordfinland.

Gennemsnittet af overvintrende Sædgæs i UK har de seneste fem år ligget på 250-300, dog ikke alle i Norfolk, men også på Slamannan Plateau i Skotland, der har kunnet opvise et stigende antal de seneste år. Om disse gæs også har været en tur om ad Thy eller taget turen fra Norge direkte over Nordsøen er et åbent spørgsmål.

I 2008 stod professor Ulf Skjyllberg, Umeå Universitet i spidsen for et ringmærkningsprojekt, hvor det lykkedes at ringmærke 32 Sædgæs. De blev forsynet med blå halsbånd med hvide tegn. En enkelt af dem (YMG) er aflæst på Thorup Holme ved Vejlerne den 7. januar 2009 (Leif Nilsson pers. medd.), ligesom et antal af fuglene er observeret i det vestlige og sydlige Sverige, blandt andet i Viskadalen, NØ for Varberg. Denne lokalitet er den nærmeste svenske rastepads i forhold til Nordjylland. I lige linie er afstanden 150 km, ca. 2 timers flyvning, fra Lille Vildmose. Meget imod forventning er ingen af disse fugle aflæst i Lille Vildmose eller Tjeleområdet. Forskerholdet fra Umeå besøgte i februar 2009 de jyske rastepladser for ved selvsyn at danne sig et indtryk af lokaliteterne og udveksle viden og erfaring med danske lokalitetsovervågere, heriblandt Thorkil Brandt og forfatteren.

DMU, Kalø ved Ole Roland Therkildsen har både i sæsonen 2006/07 og 2007/08 forberedt en fangst med kanonnet i Lille Vildmose. Det er dog ikke kommet til skud. Dels har de fysiske forhold som vejr og underlag været problematiske, dels har det vist sig, at Sædgæssene er langt mere sky og vagtsomme end de øvrige gåsearter DMU har erfaring med at indfange. I foråret 2008 var alt lagt til rette til en forhåbentlig succesrig fangst, men gæssene anede uråd, og en stor del af dem fløj direkte ned til Nørreådalene! DMU har ikke opgivet at fange og ringmærke Sædgæs i Lille Vildmose. Desværre rakte bevillingen ikke til at prøve på ny i sæsonen 2008/09. Heller ikke i sæsonen 2009/10 blev der afsat penge til projektet. Så foreløbig kan vi kun håbe, at de svenske mærkninger kan hjælpe med at skaffe hårdt tiltrængt viden om de nordjyske fugles træk og rastforhold.

Gåsedage

Fra 1981 forligger der en beregning over antallet af gåsedage (én gås i én dag) på de danske rastepladser i sæsonen 1980-81 (Lund T. 1981). Det var tale om en streng vinter, og gæssene var borte fra Lille Vildmose og Tjele fra begyndelsen af december til hen i februar. Men gæssene på de nordvestjyske lokaliteter holdt stand. Til gengæld oplevede den sydøstlige del af landet store

kuldedrevne forekomster fra Skåne. I Lille Vildmose og ved Tjele blev forekomsterne beregnet til hver godt 16.000 gåsedage. I Thy og i Vejlerområdet kom man takket være gæssenes tilstedeværelse over hele sæsonen op på ca. 50.000 gåsedage hvert sted. Til sammenligning havde man i Bøtø Nor på Falster 84.000 gåsedage i løbet af halvanden måned. En foreløbig beregning af gåsedage i Lille Vildmose for sæsonen 2007/08 på grundlag af indrapporteringer i DOFbasen viser ikke overraskende 66.000 gåsedage, et niveau som formodentlig har været normen på lokaliteten i dette århundrede.

Nogle forhold omkring jagt

I 1970'erne foretog den daværende Vildtbiologisk Station en række gåsetællinger, som blev offentliggjort i Dansk Vildtforskning (F. og M. 1975-80, serie). Heraf fremgik, at Tjele var den store efterårslokalitet, mens Lille Vildmose var en udpræget forårslokalitet. Sædgåsen var dengang stadig jagtbar i efterårsmånederne, og det er sandsynligvis årsag til fordelingen. Den daværende godsejer på Tjele drev meget lidt og til sidst slet ingen jagt på gæs, der fouragerede på markerne.

I 1994 blev Sædgås jagtfredet nord for Limfjorden, bl.a. under pres fra UK, da man jo havde dokumentation for at deres lille vinterbestand passerede Nordjylland (Madsen et al. 1999). Fredningen blev i 2004 udvidet til at omfatte alle dele af de daværende Nordjyllands og Viborg Amter. I betragtning af, at vi i Nordjylland måske rummer det meste af den nordskandinaviske ynglebestand om vinteren, har vi også et særligt ansvar for at passe på den, så det manglede da også bare, at en så fåtallig ynglebestand skulle være jagtbar, mens den opholder sig her i Nordjylland.

Afslutning

Endnu mangler vi meget i at have det fulde overblik over denne bestand eller flyway. I forhold til andre danske gåsearter er der forsket forbavsende lidt i Sædgåsens forekomst her i landet. Når den endelige historie skal skrives, ligger der i denne sammenhæng et værdifuldt kildemateriale i NOKs arkiver.

Læsere af Fugle og dyr i Nordjylland opfordres til at være særlig opmærksomme på ringmærkede Sædgæs. Meld ind på DOFbasen, så brugerne her også kan blive orienteret. Det nordiske ringmærkningsprojekt kan følges på www.zoo.ekol.lu.se/waterfowl/index_e.htm

PS. En interessant flytning har udspillet sig henover årskifterne 2007 til 2008 og 2008 til 2009. De sidste decemberdage begge år opholdt Sædgæssene sig stort set alle i Lille Vildmose og manglede tilsyneladende i Nørreådalene/Tjele. Den 1. januar begge år var situationen lige omvendt: de fleste gæs befandt sig nu i Nørreådalene. En meget nærliggende forklaring på dette "træk", kan kun være nytårsskyderiet i Dokkedal og på de landbrugs-ejendomme, der ligger i nærheden af Sædgæssenes overnatningspladser i Lille Vildmose.

Thorkild Lund

Riden som ynglefugl i Nordjylland

I 1941 besøgte ornitologen Finn Salomonsen Hirsholmene. Den 1. juni roede han over til Tyvholm for at optælle ynglefuglene her. Mellem de tusinder af Hættemåger, der svævede over hovedet på ham, fik han øje på nogle måger, som han først antog for Stormmåger, men som han til sin store overraskelse opdagede var Rider – eller Tretaaede Maager, som han kalder dem i sin beretning. Han besøgte Tyvholm igen den 29. juni og fandt nu i alt 11 reder, anbragt på eller mellem stenene på den lave holm.

Fundet af ynglende Rider på Tyvholm var usædvanligt på to måder. For det første var der i "Ride-flugtslinie" – dvs. langs kysterne og ikke ind over land – 800 km fra den nærmeste yngleplads i Skotland, og 825 km fra den næst-nærmeste yngleplads i Norge. For det andet ynglede fuglene på jorden, hvilket er usædvanligt for en så udpræget fuglefjelds-fugl som Riden.

Riden har ynglet i Nordjylland lige siden det første ynglefund på Tyvholm, og vi skal her give en oversigt over ynglepladserne gennem tiden op til i dag. Vi nævner lokaliteter kronologisk efter deres oprettelsesår.

Hirsholmene 1941-1973

Som nævnt ynglede 11 par på øen Tyvholm i 1941, og antallet voksede støt til 479 par i 1956. Herefter faldt antallet til 131 par i 1960, 10 par i 1968, 0 par i 1972 og – som en sidste slutspurt – 45 par i 1973. Siden har Riden ikke ynglet på Hirsholmene. Det menes at være tilstedeværelsen af rotter, som var skyld i fuglenes forsvinden fra Hirsholmene.

Nordre Rønner 1955-1995 (1996?)

I 1955 fandtes Riden ynglende på øgruppen Nordre Rønner nord for Læsø. Dette år fandtes 4 reder, i 1959 taltes 11 par, og i 1963 var bestanden steget til godt 50 par. Det maksimale antal reder blev talt til 112 i 1966. I

1974 var der 3 kolonier med i alt 88 par. I 1995 var antallet faldet til 5 par. Der findes ikke tal for 1996, men i 1997 konstateres ynglefuglene forsvundet. Fuglene ynglede på taget af et redskabsskur og på fyrbygningerne. Der er ikke nogen klar årsag til Ridernes forsvinden fra Nordre Rønner, men en mulighed er, at fuglene simpelthen fandt bedre forhold på Bulbjerg, og derfor flyttede dertil. Kolonien på Nordre Rønner fik i midten af 1960'erne en søsterkoloni ved Nidingen på den svenske vestkyst. Også denne koloni er siden forsvundet.

Skagen Havn 1957-1969

I 1957 blev der fundet 11 reder på Skagen Havn. Her var der 10-15 par i 1966, 15 par i 1967, 0 par i 1968 og 13 par i 1969.

Deget 1959-1960

I 1959 taltes 11 reder på den lille ø Deget, der ligger mellem Frederikshavn og Hirsholmene. Året efter var der kun 1 par, og siden er arten ikke konstateret ynglende på stedet.

Hanstholm Havn 1969-

Her ynglede arten første gang i 1969 med 9 reder. Flest var der i 1982 med 120 par. Næsten hvert år skylles rederne/ungerne i havet, da fuglene yngler på ydersiden af den store vestlige dækmole. I 1988 og 1989 lykkedes det at få unger på vingerne med henholdsvis 15 og 10-15 i antal. Så sent som i 2008 forsøgte fuglene at yngle, uden at resultatet kendes.

Skarreklit 1974-1978

Riderne dukkede op på Skarreklit, der var en fritstående limstensklint i havet ud for Bulbjerg, i 1974 med 44 par. I 1975 taltes 85 reder, og i 1978 var der 160 reder. Den 19. september 1978 væltede Skarreklit omkuld i Skagerrak i en nordvestenstorm. En stump af klinten blev tilbage og fik i folke- og fuglekigermunde navnet Skarreklat.

Ride, Bulbjerg.
Foto (begge Ride-fotos): Niels Fabek.

Bulbjerg 1979-

Efter Skarreklits sammenstyrtnings flyttede Riderne året efter – altså i foråret 1979 – ind på selve Bulbjerg. Alle-rede første år taltes 100 par, og siden er det gået næsten konstant fremad. I 1989 taltes 420 reder. Det er således landets største og mest stabile koloni. I 2008 kom der desværre ikke unger på vingerne fra kolonien. Årsagen menes at være fødemangel.

Hirtshals Havn 1994-

Riderne begyndte at yngle på Hirtshals Havn i 1994. Dette år producerede 8 ynglepar 8 flyvedygtige unger. Siden steg antallet af par til et foreløbigt maksimum i 2000 med 82 reder og 79 unger. Der er egentlig tale om to kolonier i hver sin ende af Østmolen. Den ældste er beliggende på selve molehovedet (kan observeres fra Vestmolen), mens fuglene i 1996 også begyndte at yngle på flydedokken ved foden af Østmolen. Her placerer fuglene deres reder på hylde på dokken, i portåbningen og inde i dokken. I 2006 ynglede to par på en lygtepæl ved siden af dokken, og i 2008 ynglede 10 par på en fabriksbygning på Vesthavnen. Som helhed har fuglene i Hirtshals en pæn ynglesucces, men nogle af rederne på Østmole-hovedet er i nogle somre udsat for at blive skyllet ned i stormvejr, som det sidst skete i 2008, og yngleparrene på flydedokken er udsat for forstyrrelse, bl.a. ved vedligeholdelsesarbejder på dokken.

Rubjerg Knude 1999

I sommeren 1999 blev fra flere kilder meldt om en mindre ynglekoloni på ler- og sandklinten Rubjerg Knude. En tysk fuglekigger skulle angiveligt have fotograferet fuglene og talt 17 besatte reder. Ved en eftersøgning i oktober fandtes ikke tegn på reder. Der er ikke siden meldt om ynglende Rider på stedet.

Sammenfatning

Som nævnt har Riden ynglet uafbrudt i Nordjylland (og Danmark, idet arten ikke har ynglet uden for Nordjylland) siden 1941. Et første maksimum nåedes i 1956 med 479 par på Tyvholm og enkelte på Nordre Rønner. Op gennem 1960'erne og frem var ynglen især koncentreret på Nordre Rønner, hvor der var 90-110 par i årene 1965-83, samt fra 1974 til 1978 på Skarreklit, hvor der taltes 160 reder i 1978. I 1979 kom Bulbjerg for alvor på banen, og kolonien har op gennem 1980'erne overtaget førertrøjen, som den har beholdt siden.

I dag er Bulbjerg-kolonien således den største koloni med 400-500 ynglepar. Næststørste koloni er den på Hirtshals Havn med ca. 50 par, fordelt på flere lokaliteter på havnen. En outsider er kolonien på Hanstholm Havn, hvor fuglene nogle år får unger på vingerne, mens rederne i andre år skyller i havet.

Ringmærkning har vist, at der i tidens løb er sket en udveksling af fugle mellem de forskellige nordjyske kolonier samt kolonien på Nidingen i Sverige (som nævnt ovenfor under Nordre Rønner). Det kunne således konstateres, at fugle som tidligere havde ynglet på Nordre Rønner, deltog i opbygningen af kolonien på Bulbjerg.

Det var noget af en dukkert, at Riderne i Nordjylland i 2008 samlet set kun fik et par håndfugle unger på vingerne, men lad os håbe at den smukke fuglefjeldsfugl Riden forbliver som ynglefugl i Nordjylland - som et frisk pust fra Atlanten og de nordlige have.

Kurt Prentow

Rødstrubet Lom *Gavia stellata* (00020)

En forholdsvis høj årssum skyldes især ret store forekomster i vintermånederne samt et forårstræk ved Skagen omkring middel.

De største vinterforekomster i første halvår er 17/1 554 V + 60 R Bulbjerg (HHN), 27/1 1318 V Lild Strand (HHN) og 796 NV Grenen (KNP ROC) samt 7/2 549 V Lild Strand (HHN). Forårstrækket ved Skagen i marts-juni omfatter 6480 Ø, 850 NV og 1109 R (flere indsendere) med kulmination ultimo april - primo maj, hvor de største dage er 26/4 482 Ø (HK m.fl.), 30/4 428 Ø (JHC m.fl.) og 2/5 570 Ø (KNP m.fl.). Desuden skal nævnes

19/5 111 NV Grenen (ROC m.fl.), hvilket er et usædvanligt stort antal på udtræk fra Kattegat om foråret. Forårets største forekomster er i øvrigt ikke fra Skagen i år, idet der ved Hirtshals 26/4 noteres 762 NØ (AØ) og samme dag ved Kandestederne 709 NØ (LAM). I øvrigt kan fra foråret nævnes 4/4 104 S Nordmandshage (PR). Efterårets første større antal (over 100) ses allerede primo oktober: 4/10 179 V Lild Strand (HHN). De fleste større forekomster noteres dog først i november-december, hvor de største antal er 16/11 309 V Lild Strand (HHN) og 23/12 558 V Kjul Strand (KUP).

Sum: 21.600. 1. halvår 15.800, 2. halvår 5800. Observationer 1066. Indsendere 123. Lokalteter 53.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4149	1220	1543	5626	2889	373	107	106	406	1979	1366	1856

Rødstrubet Lom ad. vinterdragt, Skagen Havn, 12. januar 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Sortstrubet Lom *Gavia arctica* (00030)

Igen et år med en sum på under 300, hvilket vel nok må betragtes som helt normalt. Fordelingen er desuden helt typisk med flest fugle fra Skagen og Læsø og kun få observationer fra vestkysten.

Forårstrækket ved Skagen omfatter i år kun 82 T + 3 R i perioden ultimo marts - medio juni (flere indsendere), hvor de største dage er 28/4 4 ad. i sdr. Ø (KNP) og 2/5

5 ad. i sdr. Ø (AWM m.fl.). Fra Læsø kan nævnes 22/4 10 ad. i sdr. T + 2 ad. i sdr. R Syrodde (PR) og 24/5 3 ad. i sdr. T + 2 2K R Syrodde (PR).

Fra efteråret er de eneste nævneværdige observationer 31/8 10 2K R Tranestederne (MHH) og 12/9 2 ad. i sdr. og 1 1K+ N Nordmandshage (PR).

Sum: 217. 1. halvår 134, 2. halvår 83. Observationer 130. Indsendere 49. Lokalteter 25.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	4	6	45	57	20	10	23	26	17	2	5

Rød-/Sortstrubet Lom *Gavia stellata/arctica* (00025)

Igen et år med meget få ubestemte smålommer, hvoraf de fleste er fra Skagen i forbindelse med forårstrækket.

Man må således forundres over, at stort set alle smålommer om efteråret bliver artsbestemt.

Sum: 796. 1. halvår 695, 2. halvår 101. Observationer 38. Indsendere 11. Lokalteter 9.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	12	11	22	273	377	-	-	1	6	85	9	-

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii* (00040)

Året byder på kun på følgende forårssfund fra Skagen 30/4 1 ad. i sdr. Ø (JHC ROC HAC), 1/5 2 ad. i sdr. Ø - trækkende sammen (KNP AWN m.fl.), 6/5 1 ad. i sdr. NV (ROC FSH m.fl.) og 16/5 1 ad. i sdr. Ø (ROC KEC FSH). Bemærk den nordvesttrækkende fugl 6/5, hvilket er en usædvanlig trækretning for forårsfugle ved Skagen. Det eneste fund uden for Skagen i 2008 samt det eneste efterårssfund er 17/10 1 ad. i sdr. SV Hirtshals (AØ).

Hvidnæbbet Lom ad. sommerdragt, Nordstrand, 30. april 2008.
Foto: Søren Kristoffersen.

Islom *Gavia immer* (00050)

Der ses i løbet af året i alt 35 ex. fordelt med 24 ex. i første halvår og 11 ex. i andet halvår. De eneste vinterfund er 17/1 1 2K V Bulbjerg (HHN), 22/1 1 3K+ N Stensnæs (PR) og 7/2 1 2K V Lild Strand (HHN). Forårstrækket ved Skagen omfatter i alt 19 ad. i sdr. og 1 2K fordelt på 12 observationsdage i perioden 21/4-29/5 (flere indsendere). Bortset fra to østtrækkende fugle er alle noteret som udtrækkende fra Kattegat. Størstedelen ses medio maj, og følgende dage ses mere end et ex.: 10/5 2 ad. i sdr. NV (ROC KEC m.fl.), 13/5 5 ad. i sdr. NV (ROC FSH m.fl.), 16/5 2 ad. i sdr. NV (ROC HKN m.fl.) og 18/5 1 ad. i sdr. NV + 1 2K NV (ROC ABK m.fl.). Eneste

forårssfund uden for Skagen er 24/5 1 ad. i sdr. N Syrodder, Læsø (PR).

Alle efterårets fugle ses i oktober-november fordelt på kun to lokaliteter, alle fund nævnes. Skagen (Nordstrand-Grenen): 12-13/10 1 2K R (KNP ROC KEC), 17/10 1 ad. i sdr. SØ (via ROC), 18/10 1 ad. i sdr. SØ (KNP), 27/10 1 1K+ i vdr. SØ (ROC), 1/11 1 1K+ i vdr. R (ROC), 4/11 1 2K R (LP), 8/11 1 1K R (KNP), 9/11 1 ad. i odr. Ø (KNP) og 28/11 1 2K+ i vdr./odr. R (ROC). Lild Strand: 14/10 1 ad. i sdr. V (JLA) og 28/10 1 2K V (HHN).

Hvidnæbbet Lom/Islom *Gavia adamsii/immer* (00045)

Ubestemte storlommer er i 2008 kun noteret ved Skagen, hvor der i perioden 24/4-27/5 trækker i alt 12 ex. forbi, som ikke kan artsbestemmes med sikkerhed (flere indsendere). Desuden fra Skagen et usædvanligt

augustfund, hvor en 1K+ fra Grenen ses trækkende mod SØ 22/8 (ROC EKR). Denne fugl kunne desværre heller ikke artsbestemmes med sikkerhed.

LAPPEDYKKERE

Lille Lappedykker *Tachybaptus ruficollis* (00070)

En pæn stigning i sum, som er næsten 1000 højere end 2007. Dette på trods af, at antallet af observationer falder fra 541 i 2007 til 492 i 2008. Først på året bliver der, som i de foregående år, gjort store observationer ved Mariager Fjord. Størst er 6/1 33 Hadsund (TN). Der bliver meldt om ynglefugle fra 13 lokaliteter, som samlet kan præstere 53 ynglefugle.

Efterårets og årets største observationer er 7/9 82 Halkær Sø (HMT), 12/9 187 Vilsted Sø (CSS), 14/9 246 Halkær Sø (GRA), 16/9 134 Halkær Sø (HMT) og 17/10 70 Lønnerup Fjord (GGU). Året slutter, som det begynder, med pæne forekomster i Mariager Fjord. Flest 26/12 50 Hadsund (TN).

Lille Lappedykker, Halkær Sø, 31. august 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

Sum: 3278. 1. halvår 692, 2. halvår 2589. Observationer 492. Indsendere 101. Lokalteter 147.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	98	157	201	114	77	45	101	433	1191	361	269	231

Toppet Lappedykker *Podiceps cristatus* (00090)

Et markant fald i sum. Summen for 2007 var 10.416. 1. halvårs største observationer er 16/3 82 Vestlige Vejler (O-DK), 27/3 57 Nors Sø (JJA), 11/4 77 Tømmerby Fjord (HHN), 14/4 94 Vilsted Sø (HHN) og 13/5 62 Halkær Sø (PR).

Der er kun meldt om ynglefugle på 7 lokaliteter, som til-

sammen har 196 ynglefugle. Størst er 14/4 94 ynglefugle Vilsted Sø (HHN).

2. halvårs største observationer er 29/7 152 Ulvedyb (PR), 16/8 382 Lund Fjord (HHN), 17/8 202 Tømmerby Fjord (HHN), 14/9 286 Tømmerby Fjord (HHN) og 18/10 225 Vester Vandet (GGU).

Sum: 8939. 1. halvår 3467, 2. halvår 5472. Observationer 725. Indsendere 117. Lokalteter 151.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	283	357	982	1148	461	236	1088	1095	1271	957	580	481

Gråstrubet Lappedykker *Podiceps grisegena* (00100)

Et år næsten på højde med 2007 (sum 2002). Det er ret unormalt med to cifrede tal i månederne januar, februar, november og december. Årets første store observation er allerede 15/1 8 Syrodde (PR), og årets første observation i ferskvand er så tidlig som 12/2 2 Bygholms Nordlige Rørskove (HHN).

Der er meldt om ynglefugle fra 15 lokaliteter, som tilsammen kan præstere 258 ynglefugle. Årets største observation bliver også af ynglefugle 14/4 148 Vilsted

Sø (HHN).

Der er indberettet 24 dage med trækkende fugle ved Nordmandshage. Første dag er 4/4 og sidste dag er 19/12. På de 24 dage er der observeret 64 trækkende fugle. Grenen har 35 dage med trækkende fugle. Første dag er 11/1 og sidste dag er 29/12. På de 35 dage er der observeret 45 trækkende fugle. Årets sidste observationer er alle af en fugl, undtagen 11/12 2 Syrodde (LBO).

Sum: 1996. 1. halvår 1728, 2. halvår 268. Observationer 563. Indsendere 96. Lokalteter 101.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	15	17	317	805	336	238	85	48	64	14	45	12
Vilsted Sø - sum	-	-	17	289	69	42	25	17	-	-	-	-
Nordmandshage - sum	-	-	-	4	-	-	-	9	18	7	26	1

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus* (00110)

Et lidt magert år med en sum på 32. Observationerne gælder ca. 21 individer. Den traditionelle lokalitet for Nordisk Lappedykker Nors Sø har i første halvår seks observationsdage 2/1 2 (LN), 7+8+24/1 1(EA PUR CSS), 17/2 1 (HRC) og 6/4 1(JJA). 1. halvårs andre observationer er 15/1 1 Syrodde, Læsø (PR), 17/1 1 Aalborg Havn (JPK) og 11/4 2 Tømmerby Fjord (HHN). 2. halvårs første fugl er 14/9 1 Tømmerby Fjord (HHN).

Sum: 32. 1. halvår 11, 2. halvår 21. Observationer 25. Indsendere 19. Lokalteter 11.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	7	1	-	3	-	-	-	-	3	5	4	9

Sorthalset Lappedykker *Podiceps nigricollis* (00120)

Den store bestand i Vilsted Sø er med til at give en pæn årssum. Foråret har kun en marts-observation 26/3 6 Kielstrup Sø (HAC), men tidligt i april kommer de næste 3/4 2 Rødding Sø (TRK) og 4/4 5 Vilsted Sø. Der er meldt om ynglefugle fra 3 lokaliteter, Vilsted Sø 24 ynglefugle (HHN), Kogleaks 2 ynglefugle (HHN) og Sem Sø 6 ynglefugle (KHA). Årets største observationer er 23/4 38 Vilsted Sø (HAC) og 15/8 38 Hjarbæk Fjord (TRK). Årets sidste 3 observationer falder ret tidligt 31/8 1 Nordmandshage (PR), 4/9 2 Halkær Sø (HEN) og 12/9 11 Vilsted Sø (CCS).

Sum: 665. 1. halvår 426, 2. halvår 239. Observationer 103. Indsendere 48. Lokalteter 15.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	6	123	154	143	114	112	13	-	-	-

STORMFUGLE

Mallemuk *Fulmarus glacialis* (00220)

Årets sum ligger lidt under gennemsnittet for de seneste 10 år på 17.890 fugle.

Tilsvarende sidste år ses næsten alle årets fugle ved Skagen, især ved Grenen. Således ses hele 12.679 fugle i årets løb ved Grenen, hvilket svarer til 90% af totalen.

Årets første ses 2/1 1 R Skagens Havn (ROC), 11/1 1 og 13/1 5 NV Grenen (JOK KNP). Første større antal ses allerede 20/1 med 250 R Grenen (KNP) og 27/1 162 V Lild Strand (HHN). Fra første halvår ellers kun spredte obs. Eneste større er 9/5 423 V, 17/5 617 NV (ROC m.fl.) og 23/5 278 NV alle Grenen (ROC JHC m.fl.). I første halvdel af juni flere dage med pæne tal – alle fra Skagen. De største er 8/6 732, 9/6 764, 11/6 1502 og 12/6 1771 alle NV Grenen (ROC PR m.fl.). Der er ikke indrapporteret fugle fra andre steder i området i samme periode. Stør-

ste tal fra andre lokaliteter i forårsperioden er til sammenligning 21/6 183 SV Ørhage (HHN), 23/6 25 S Ørhage (JJA) og 27/6 400 R Tannis Bugt (set fra Larvik-Hirtshals færgen) (AØ).

Ynglefugle: Den 23/4 ses 2 fugle raste på Bulbjerg (HRC HHN) og 7/5 ses en fugl liggende på rede (FSL AS), men 29/5 ser (SFX) ingen ynglefugle. 7/6 ses igen 3 fugle på stedet (CLAH), men yngleforsøget har formentlig endnu engang ikke givet noget resultat.

Fra efteråret er der ikke indrapporteret ret mange større antal. 1/7 dog 402 NV Grenen (ROC). Ellers ingen obs over 100 før 28/9 112 NV Grenen (KEC m.fl.), 28/10 116 V Lild Strand (HHN) og hen mod årets slutning 23/12 121 NV Grenen (KNP ROC).

Sum: 14.108. 1. halvår 12.586, 2. halvår 1522. Observationer 336. Indsendere 52. Lokalteter 32.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC	
	654	255	143	88	2413	9033	426	247	226	329	25	269	1

Kuhls Skråpe *Calonectris diomedea* (00360)

En observation 21/8 1 R Grenen (RT ROC m.fl.) er godkendt af SU. Fundet er det 8. fra Skagen gennem tiderne, det 13. i Nordjylland og det 44. i Danmark som helhed.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Sodfarvet Skråpe *Puffinus griseus* (00430)

Årets sum ligger noget under gennemsnittet for de seneste 10 år på 57 fugle. Dog er der meget store udsving i antallet mellem de enkelte år. Således kun 6 fugle set i 1999 og hele 154 fugle i 2007.

Årets første fugl ses allerede 18/7 1 R Grenen (KLU HBA), mens de næste ses et mere normalt tidspunkt 11/8 1 N Nordmandshage (PR) og 12/8 1 NV Grenen (ROC m.fl.). Vi skal helt frem til sidst i september med

28/9 7 V Lild Strand (HRC HHN m.fl.), før der ses mere end en enkelt fugl pr. lokalitet på en dag. Dette er samtidig årets største observation i området. Næststørste dag er 4/10 5 S Ørhage (KBC HAC ATL HHB). Alle øvrige observationer i årets løb drejer sig kun om 1-2 fugle. Årets sidste ses allerede 19/10 2 S Agger Tange (GGU), 21/10 2 S Ørhage (JB) og 21/10 1 R Grenen (ROC m.fl.).

Sum: 36. 1. halvår 0, 2. halvår 36. Observationer 30. Indsendere 19. Lokalteter 7.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	-	-	1	4	12	19	-	-

Balearskråpe / Almindelig Skråpe *Puffinus mauretanicus/puffinus* (00459)

En ubestemt skråpe i denne kategori ses ved Grenen 6/8 (ROC EKR).

Almindelig Skråpe *Puffinus puffinus* (00460)

Årets sum ligger på under det halve af gennemsnittet for de seneste 10 år på 29 fugle.

Årets første fugl ses 14/7 1 S Ørhage (JB), 10/8 1 V Grenen (KNP) og 28/8 1 S Ørhage (JSH). I øvrigt nævnes alle årets obs. Ud over de første blev det således også til

3/9 1 V Roshage (JKK), 4/10 2 S Ørhage (HAC HHB), 12/10 1 NV Grenen (ROC m.fl.), 15/10 2 N Agger Tange (GGU) og endelig 25/10 1 V Roshage, Hanstholm (HHN HAC HRC).

Balearskråpe *Puffinus mauretanicus* (00461)

Arten er ikke helt årlig i det nordjyske, idet den kun er set 6 ud af de seneste 10 år.

I år hele 6 godkendte fund: 12/8 1 R Grenen (EKR ROC m.fl.), 17/8 1 V Grenen (ROC KNP ABK m.fl.), 23/8 1 NV Grenen (KBC m.fl.), 31/8 1 R Grenen (JPIP m.fl.), 4/9 1 R Grenen (ROC), 5/9 2 R Grenen (SSL KO

RDN). Det er SU's vurdering, at der er tale om mindst 4 forskellige individer, men der kan være tale om helt op til 8!

Et fund fra august er stadig under behandling hos SU. Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Skråpe sp. *Puffinus sp.* (00465)

21/8 ses en ubestemt skråpe NV Grenen (ROC RT). Indsenderne nævner, at der formentlig er tale om en Balear-

skråpe. Desuden ses 4/10 5 ubestemte skråper S ved Ørhage i for stor afstand til bestemmelse (HAC m.fl.).

Lille Stormsvaler *Hydrobates pelagicus* (00510)

I kun tre ud af de seneste 10 år er arten ikke registreret i det nordjyske. Dette er desværre også tilfældet i år.

Stor Stormsvaler *Oceanodroma leucorhoa* (00550)

Årssummen ligger noget under gennemsnittet for de seneste 10 år på 32 fugle. Der er dog store udsving i den årlige forekomst mellem 3 fugle i årene 2001 og 2007 og hele 253 fugle i rekordåret 2004. Hvis man sorterer den

meget store årssum i 2004 fra, er årets total på 6 fugle ret tæt på at være et gennemsnitligt år.

Alle årets observationer nævnes: 4/10 1 V Lild Strand (HHN), 21/10 2 S og 25/10 3 S begge Ørhage (JB).

ÅREFODEDE

Sule *Sula bassanus* (00710)

Sule, Grenen, 27. oktober 2008. Foto: Knud Pedersen.

Igen et år med en sum over 20.000. Vi skal tilbage til årene før 2005 for at komme under 20.000 i årssum. Det mest bemærkelsesværdige for 2008 er den lave sum for maj måned. I 2004 var summen for maj 2074, i 2005 10.131, i 2006 6257 og i 2007 1467. 1. halvårs to største observationer er fra østkysten 10/3 238 Nordmandshage (PR) og 15/3 88 Nordmandshage

(PR). Den 3. største er knap så usædvanlig 13/3 86 Grenen (KEC). Største dag i 2. halvår er 4/10, hvor Grenen har 680 (ROC KNP EC m.fl.) og Ørhage har 600 (KBC). Der er meget stor forskel på antallet af observationer fra de forskellige lokaliteter Grenen 455, Hirtshals Fyr 29, Lild Strand 33, Roshage 16, Ørhage 34 og Nordmandshage 48.

Sum: 23.384. 1. halvår 3679, 2. halvår 19.705. Observationer 958. Indsendere 98. Lokaliteter 86.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	120	365	2021	702	265	206	1512	1969	5861	8867	795	701
Grenen - sum	72	198	848	61	175	164	1084	1280	4273	5449	545	608
Hirtshals Fyr - sum	1	3	4	51	-	-	-	-	569	287	6	1
Lild Strand - sum	3	3	1	-	-	-	6	35	432	419	11	-
Roshage - sum	-	-	12	-	-	-	-	16	25	73	1	-
Ørhage - sum	-	-	-	-	-	21	189	204	302	1292	2	-
Nordmandshage - sum	-	56	512	225	4	-	-	50	84	479	10	1

Skarv *Phalacrocorax carbo* (00720)

Igen en årssum over 100.000. Årets største observationer er 21/5 3500 Græsholm (JG), 1/8 3000 Agger Tange (JKK), 17/8 2600 Nordmandshage (ERJ) og 12/9 2900 Als Odde (TN). Som noget nyt for at afdække artens færden, er man begyndt at scanne skarvkolonien ved Toftesø for PIT-mærker fra mærkede ørreder som fuglene har ædt. Ved scanninger den 20. og 21. januar 2009

finder man 18 PIT-mærker fra ørreder mærket i Villestrup Å. Thomas Bregnballe, som har udsendt nyhedsbrev om Skarver for Danmarks Miljøundersøgelse skriver, at årsagerne til Skarvens tilbagegang (se skema) menes at være flere: mindre føde, oliering af æg og beskydning i Skarvernes overvintringsområder i Frankrig.

Skarv	2005	2006	2007	2008
Danmark - total	39906	38014	35261	33700
Antal kolonier i alt	58	62	59	57
Toftesø	3906	3439	2669	1985
Knogen, Læsø	21	123	73	147
Hirsholmene	2299	1818	1616	1694
Kielstrup Sø	326	421	468	324
Nrd. Rønner	49	128	83	0
Rørdal Lergrav	50	100	170	329
Rønholm	299	300	0	0
Melsig	1320	1310	790	1160
Troldholmene	60	150	30	0
Ejerslev Røn	0	0	0	175
Flyndersø	84	136	210	281
Rotholmene	933	915	514	486
Stenklipper/Agerø	0	0	0	10
Hald Sø	170	185	206	174
Agger Tange	410	104	156	482
Vårholm	150	490	494	476
Aggersborg	0	0	0	31

Antal reder i nordjyske skarvkolonier 2005-2008.
Kilde: Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

Sum: 106.706. 1. halvår 35.889, 2. halvår 70.817. Observationer 1654. Indsendere 142. Lokaliteter 353.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2027	1834	7948	10638	10109	3333	8704	34445	18126	5209	2437	1896

Topskarv *Phalacrocorax aristotelis* (00800)

Et topår for observationer af Topskarv. Hele 12 fund er godkendt af SU. Alle nævnes 8-15/2 1 2K Skagen Havn (ROC KNP JOK OS m.fl.), 21/2 1 ad. Skagen Havn (SKR KBC PHK), 22-23/2 1 ad. Hanstholm Havn (JKY LCS), 16-20/3 1 3K Hanstholm Havn (SKR KBC PHK), 16/3 1 ad. Agger Tange (SKR KBC PHK), 19/4 2 ad. Nordstrand, Skagen (LAM m.fl.), 29/4 1 2K Nordstrand og Grenen (JHC m.fl.), 17-22/5 2 ad. Hanstholm Havn (JKY

SEK m.fl.), 22/5 7 2K+ Grenen (JAE m.fl.), 1 og 3/6 1 2K Bulbjerg (TNY CKP MLU m.fl.), 6-7/11 1 1K R Skagen Havn (ROC KEC) og 7/12 1 imm. R Hanstholm Havn (JKY). En række fund er indberettet i DOFbasen, men ikke indberettet til SU og kan derfor ikke indgå i denne rapport.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Topskarv 1K, Hanstholm, 27. august 2008. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

STORKEFUGLE

Rørdrum *Botaurus stellaris* (00950)

En årssum lidt højere end i 2007. Igen i år er det Skagen og Vejlerne, der leverer den største del af observationerne. Årets første fugl er 11/1 1 Vesløs/Arup Vejle (HRC Susanne Bruun), 27/1 er første dag der registreres paukende fugle med 1 Lund Fjord (AS) og 1 Han Vejle (AS). Der går dog ikke mange dage, inden det store kor er i gang, 9-10/2 registreres der samlet i Vejlerne 51 paukende fugle (HHN MLU BRØL). Første fugl uden for Vejlerne er 14/2 1 Mølholm Søerne (HHB). Grenen har

den første fugl 7/3 (ROC LP KNP), hvilket er tidligt for Skagen. Sidste fugl i det område er 9/6 1 Grenen (PR). Af årets sum på 815 fugle kommer ikke overraskende de 630 fra paukende eller territoriehævdende fugle. Årets sidste "flaskepust" bliver hørt 26/7 1 Bygholms Nordlige Rørskov (GGU). Årets sidste observationer bliver 22/9 1 Vesløs/Arup Vejle (BRØL), 6/10 1 Kogleaks (HHN) og 2/11 2 Bygholm Vejle (OL).

Sum: 815. 1. halvår 797, 2. halvår 18. Observationer 440. Indsendere 99. Lokaliteter 57.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	8	98	146	299	190	56	10	2	3	1	2	-

Rørdrum, Glombak, 20. juni 2008. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Natthejre *Nycticorax nycticorax* (01040)

I rapporten fra 2007 omtales en fugl observeret 24/5 Reservat-søen, Skagen (APR JAE Jimmy Skat Hansen m.fl.). Observationen er efterfølgende godkendt af SU som det blot femte

nordjyske fund – fire fra Skagen og et fra Lønnerup Fjord. Arten er SU-art.

Silkehejre *Egretta garzetta* (01190)

Et meget usædvanligt år med observationer i alle årets 12 måneder. Det er svært at få et overblik over årets samlede antal individer, da der ikke er overlap mellem observationerne. Årets første fugl er 27/1 1 Karby (JSK), den næste er lidt mere trofast og ses 13 – 14/2 1 Agerø (STA LCS), næste er 29/3 1 Lindholm, Sydthy

(PUR). Årets største observation er af hele 5 fugle 26/6 Agger Tange (JJA JPK ALI). Agger Tange er den eneste lokalitet med observationer af mere end én fugl. Årets sidste observationer bliver 17/10 1 Agerø (HHL), 8/11 1 Agerø (HHL) og 13/12 1 Ager Vejle (JJP HHL). Disse observationer kan dreje sig om samme fugl.

Sum: 99. 1. halvår 57, 2. halvår 42. Observationer 70. Indsendere 39. Lokalteter 27.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	2	1	1	16	36	18	11	7	3	1	2

Sølvhejre *Egretta alba* (01210)

Lidt mere end en firedobling af summen fra 2007 som var på 35, så mange folk fik set Sølvhejre i 2008. Året er ikke ret gammelt, inden den første meldes 4 og 11/1 1 Hald Sø (BRA). Årets næste flytter lidt mellem Nors Sø og Handstedreservatet og rapporteres mellem 4/4 og 10/4 (LBL CKP BF JJA FLU JVI). Vejlerne har mange observationsdage, første observation er 7/6 2 Selbjerg

Vejle (HHN) og sidste er 17/10 2 Bygholm Vejle 2 (GGU SEJ). Også årets største observation kommer fra Vejlerne og er af hele tre fugle, første gang 2/9 Bygholm Vejle (HHN) og sidste gang 14/9 Østlige Vejler (O-DK). Årets sidste observationer er 17/10 2 Bygholm Vejle (GGU SEJ), 2/11 1 Østerild Dæmningen (JKK) og 12/11 og 16/12 1 Vandet Sø (JJA).

Sum:147. 1. halvår 36, 2. halvår 111. Observationer 96. Indsendere 51. Lokalteter 17.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2	-	-	6	8	20	19	19	32	38	2	1

Fiskehejre *Ardea cinerea* (01220)

En høj årssum, der begynder at nærme sig gennemsnittallet på 14.000 fra tiden, da der var optælling i Vejlerne. Første halvårs største observationer er 12/5 125 Vilsted Sø (JLA), 25/5 150 Vilsted Sø (MHII) og 15/6 140 Ulvedybet (RSN MON).

Der er kun meldt om ynglefugle fra fire lokaliteter alle nævnes: Rørdal Lergrav 7-14 ynglefugle (GRA), Bude-

rupholm Dambrug 20-36 ynglefugle (LRU JLA HEN), Legind Sø 16 ynglefugle (TA) og Onsild Ådal (ikke optalt) (KNI).

Andet halvårs største observationer er 5/7 125 Agger Tange (TBR TRK), 29/7 137 Ulvedybet (PR) og 18/9 128 Hjarbæk Fjord (STA TRK TBR JN).

Sum: 12.561. 1. halvår 5775, 2. halvår 6786. Observationer 2137. Indsendere 160. Lokaliteter 430.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	567	486	700	1136	1500	1386	2556	1407	1087	899	409	428
Vilsted Sø - sum	4	-	71	138	431	77	104	276	20	20	-	-
Ulvedybet - sum	50	7	5	34	89	191	454	51	66	41	41	3
Vejlerne - sum	47	53	75	163	134	49	244	58	156	238	51	31

Sølvhejre og Fiskehejre, Østerild Fjord, 2. november 2008. Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Sort Stork *Ciconia nigra* (01340)

Et år med flere gode observationer, som er bygget op omkring 6 – 8 individer. Som i 2007 er der ingen vestlige observationer. Årets første fugl er meget tidlig 11/4 1 ad. Flagbakken (JOK HAC OS KNP m.fl.). Den hidtil tidligste fugl indenfor de foregående 10 år er 16/4 2003 i Skagen. Fuglen bliver desuden meldt fra Skagen-området 13+15+18+19/4 (mange indsendere). Næste er 18/4 1 ad. Mou (TC), et fund så langt mod syd, at det ikke kan være fuglen fra Skagen, der har været et smut i

Mou. I maj dukker der igen Sort Stork op, 4/5 1 Ålbæk Klitplantage og 24/5 1 Hulsig Hede (RSN TRK KEC SEK m.fl.). Juni byder på to fugle, 2/6 1 2K Kousbækken, Lindenberg Ådal (JLA HAC KAH) bliver fulgt op af 4/6 1 2K Grenen (ROC JOK ABK m.fl.) – kan være samme. Årets sidste observationer er af hele to 1K fugle, som er i Skagen-området fra 31/7 til 2/8 (ROC MVS m.fl.).

Sum: 47. 1. halvår 37, 2. halvår 10. Observationer 44. Indsendere 24. Lokaliteter 19.

Sort Stork 2K, Skagen, 2. august 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Hvid Stork *Ciconia ciconia* (01340)

Talmaterialet for Hvid Stork er ikke rensat for gengangere. Et år med en meget høj sum og mange observationer af flokke og et år helt uden observationer fra området omkring den tidligere yngleplads Vegger. Året begynder med en ret tidlig observation 14/3 2 Overlunde (HAS). Skagen har også tidligt storkebesøg 16/3 1 (JOK AB OS), næste fugl kommer til mere normal tid 9/4 1 Tversted (AØ). Årets observationer af mange fugle begynder 2/5 ved Skagen, hvor der ses en flok på 4 og en flok på 5 fugle (mange indsendere), 10/5 ses en flok på 7 ved Tindbæk Udflytter (LM) foruden 3 østtrækkende

ved Bulbjerg (HHN), 13/5 årets største observation af hele 10 fou. ved Voergård (JSF), 14/5 7 Ulsted (PR) og 6/6 7 Lille Vildmose (TL WJ FA). Storkeåret klinger ret hurtigt af, og årets tredjesidste observation er allerede 15/6 3 Øby (LM), som kan være de samme 3, der raster ved Kølsen 4-5/6 (HHP). Årets to sidste observationer er af et par lidt mere stationære fugle: 5-12/9 ses en fugl ved Thisted Lufthavn (HFN HTM BOSK JMH) og 14-16/9 ses en Hvid Stork flere forskellige steder i Skagenområdet (ROC KNP BHJ LAM ABB).

Sum: 296. 1. halvår 284, 2. halvår 12. Observationer 99. Indsendere 47. Lokalteter 48.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	4	25	225	30	-	-	12	-	-	-

Hvid Stork, Skagen, 16. marts 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Skestork, Løgstør Bredning, 12. maj 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

Skestork *Platalea leucorodia* (01440)

Et fald i sum på 3990 fra rekordåret 2007, men stadig den næsthøjeste sum i rapportens historie. Året begynder med nogle meget tidlige fugle, 14/2 1 Bygholm Vejle (HRC Susanne Bruun), 28/2 1 Bygholm Vejle (HHN) og samme dag hele 5 overflyvende fugle Gl. Vesløs (EDJ). Jan Skriver, som er artskordinator for Skestorken, har skrevet den efterfølgende status for arten: "I 2008 husede det danske kystlandskab ca. 60 par Skestorke. En ny koloni blev opdaget i Limfjorden, så der er fire Skestorke-kolonier i Danmark. Den nye koloni på seks par blev etableret på øen Borreholm i Aggersborg Vildtreservat. Der kom dog ingen unger på vingerne fra kolonien. Den veletablerede og 13 år gamle koloni i rørskovene på Vår Holm i Nibe-Gjøl Bredning Vildtreservat talte 31-32 par, der mindst fik 60-70 unger på vingerne. Denne koloni har haft konstant fremgang siden etableringen i 1996. I Ringkøbing Fjord er kolonien på 21 reder og her kom der ca. 60 unger på vingerne. I Ho Bugt på

den statsejede ø Langli får kolonien på fire reder 11 unger på vingerne".

Vilsted Sø, som var den helt store Skestorkemagnet i 2007, er lidt af et "flop" i 2008. Største observation er 8/8 14 (TBA). Agger Tange har mange observationer, bedste dag er 13/8 29 (HHN MLU). Ulvedybet "hitter" i 2008 med største observation 3/7 117 (PR). At det kan være svært at få det nøjagtige tal på en flok rastende eller fouragerende Skestorke viser de største observationer fra Bygholm Vejle. 26/7 melder (HHN) 147 og (BF) 142, 27/7 melder (OHG) 145 og 28/7 melder (CSS) 150. Der er kun to observationer, som falder uden for de kendte yngle- og fourageringsområder, 9-11/8 2 Tofte Sø (TBA TC DFS KIA PR m.fl.) og 8/9 1 Nordmandshage (PR). Årets sidste observationer sker til normal tid. 14/9 28 Østlige Vejler (O-DK), 16/9 6 Bygholm Vejle (HHN) og 21/9 1 Bygholm Vejle (HHN).

Sum: 7549. 1. halvår 607, 2. halvår 6942. Observationer 354. Indsendere 117. Lokaliteter 34.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	7	70	87	137	304	4224	2111	607	-	-	-
Vilsted Sø - sum	-	-	1	7	46	7	13	21	-	-	-	-
Agger Tange - sum	-	-	-	-	2	24	417	347	21	-	-	-
Ulvedybet - sum	-	-	-	2	13	213	755	231	12	-	-	-
Vejlerne - sum	-	2	62	60	60	60	3038	1498	572	-	-	-

Knopsvane, Limfjorden ved Arupdæmningen, 15. februar 2008.

Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Knopsvane *Cygnus olor* (01520)

Et antalsmæssigt vanligt år trods en reduktion i totaltallet på ca. 25% sammelignet med 2007. Nedgangen i antallet er særligt sket i 2. halvår. Antal af observationer og indsendere er nogenlunde stabilt og endda lidt stigende, reduktionen i antal antages derfor primært at skyldes en generelt mindre gennemsnitlig flokstørrelse på observationerne.

Vanen tro er der meget få større observationer udenfor lokaliteterne anført i månedsfordelingen nedenfor. Disse er bl.a. 19/7 108 Spøttrup Sø (ATL), 6/12 200 Kølsen (DMB).

Der er indrapporteret i alt 66-72 ynglepar med største antal i Halkær Sø 9 par (BLN), Viskum 3 par (TBR) og Doverkil 4 par (SPP).

Sum: 50.101. 1. halvår 21.692, 2. halvår 28.409. Observationer 1969. Indsendere 150. Lokaliteter 358.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Nordjylland total	4794	2462	2364	4087	2678	5307	10618	4795	4715	3242	3127	1912
Vejlerne max.	397	275	353	321	496	566	1317	673	242	702	717	44
Hjarbæk Fjord max.	690	-	300	182	-	106	146	676	276	50	557	135
Agger Tange max.	161	58	54	162	330	726	475	345	139	59	-	39
Ulv+Nibe/Gjøl Bredn. max.	623	264	74	324	371	1000	1157	1194	695	266	262	199
Mariager Fjord max.	170	75	32	91	100	-	-	77	13	45	40	36

Pibesvane *Cygnus colombianus* (01530)

Lidt flere fugle end de seneste år. En meget stor del af totalen skyldes dog en række overlappende tællinger i foråret fra Lille Vildmose, og reelt er der næppe tale om mere end ca. halvt så mange fugle som summen angiver. Midvinterobservationerne er med mindst 30 forskellige fugle som bl.a. noteres ved Sindal, Ulvedybet, Vejlerne, Hjardebøl Klit og Tøtterne.

Forårstrækket starter atter tidligt med første tiltræk af fugle omkring starten af februar med større grupper ved bl.a. Gårdbø Sø 15 (OS HHL SAM), Bolle Try Enge 18 (PR). Herefter dog først større indfluks ultimo februar-primus marts. Største tal er fra 10/3 259 Nørre Kon-

gerslev Kær (TL), 26/3 126 Bolle Enge (SEM). Forårets sidste fugle ses primo april med allersidste 8/4 21 Lille Vildmose (HAC).

I efteråret ses første 18-19/10, hvor der ses småflokke ved bl.a. Rosvang, Højris, Vandet Sø, Mølle Sø og Helberskov (JJP GGU TL LCS). Ellers registreres efterårstrækket meget sparsomt. Kulmination ses til normal tid ultimo oktober-primus november med absolut største 31/10 210 Bygholm Vejle (VFL). Største herefter er 12/11 46 Troldkær, Råbjerg Enge (BHJ). Fugle ses året ud især i Limfjords-området. Sidste og efter årstiden store obs er 29/12 61 Kytterne (VFL).

Sum: 5918. 1. halvår 5136, 2. halvår 722. Observationer 198. Indsendere 54. Lokaliteter 77.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Nordjylland total	66	335	4631	104	-	-	-	-	0	326	253	143
Vejlerne max.	8	-	23	-	-	-	-	-	-	222	8	79
Ulvedybet max.	11	28	14	-	-	-	-	-	-	-	-	216
Store Vildmose max.	-	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-	18
Bolle Enge max.	-	59	126	-	-	-	-	-	-	-	8	-
Lille Vildmose max.	-	6	259	48	-	-	-	-	-	7	10	2
Hjarbæk Fjord max.	-	61	78	-	-	-	-	-	-	-	10	-

Sangsvane *Cygnus olor* (01520)

Atter et meget stort antal dog med næsten 20.000 færre observerede fugle end i 2007. Der er næsten lige så mange observationer som i 2007 til trods for en næsten halvering i antallet af observatører, til gengæld en kraftig øgning i antallet af lokaliteter, hvorfra arten er noteret. Hovedparten af fuglene forlader landsdelen inden medio april, hvor de sidste større grupper ses. Modsat i 2007 medfører det varme forår i 2008, at de fleste fugle bliver noteret ude af landsdelen inden starten af april. Atter et år med 2 nordjyske ynglepar som fik hhv. 5 og 7 unger.

Blandt 7296 aldersbestemte fugle i forbindelse med midvintertællingerne i januar er ungfugleprocenten 11,4%. Dette er lidt under, men dog tæt på niveauet for de seneste års ungfugleprocenter.

Vanen tro indrapporteres mange fugle i både januar og februar.

Sum: 133.836. 1. halvår 86.649, 2. halvår 47.187. Observationer 1813. Indsendere 139. Lokaliteter 403.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Nordjylland total	30633	41345	14011	720	27	13	45	1	37	299	22889	23916
Vejlerne max.	280	766	161	2	1	-	1	-	3	12	450	320
Nibe Bredning max.	2284	344	94	8	2	-	4	-	-	11	942	754
St. Vildmose max.	240	880	300	3	-	-	1	-	-	-	552	456
Ø. Vendsyssel max.	1396	1300	472	169	-	-	-	-	-	7	821	475
Ø. Himmerland max.	2333	1665	1558	111	1	1	1	1	-	12	1984	1756
Hjarbæk Fjord max.	376	410	297	2	1	-	1	-	-	-	276	132

Forårstrækket noteres i to ryk. Første periode ultimo februar – primo marts, herefter et par uger med relativt koldt vejr hen i slutningen af marts. Dette kolde vejr lægger en dæmper på trækiveren frem til primo april, hvor størstedelen af fuglene hurtigt forlader landsdelen. Mange fugle ses i Skagensområdet, hvor der i perioden 3/2-14/4 noteres 2686 trækkende primært N-NØ med max. 10/3 256 (ROC KNP OBO KEC m.fl.). Større trækobs i øvrigt er 10/3 1117 NØ Nordmandshage (PR), hvor der i perioden 18/1-30/3 er noteret 2197 NØ. Efterårstrækket indledes i det små fra 20/9 32 Havnø (TBR). Herefter noteres lidt flere spredte forekomster af fugle fra medio oktober med stigende antal af småflokke ultimo oktober jævnt spredt i landsdelen. Fuglene ses stort set over hele landsdelen, men med hovedvægten af fugle i de områder som fremgår af månedsfordelingen.

Sangsvane, Veggerby, 17. juni 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

Sort Svane *Cygnus olor* (01520)

Sort Svane er atter indrapporteret i 2008. I foråret holder en fugl til ved Langholt og Rærup Slambassiner i SØ Vendsyssel frem til 24/4 (SEM TBA ATL MLU), formentligt samme fugl ses trækkende ved Skagen 26/4 (HFN ROC m.fl.). I marts-april ses endvidere enlige fugle i Mariager Fjord (BH TN), Vandet Sø (JJA LCS

JLE). I juni og juli ses arten i Ulvedybet og fra 18/8 ses 6 fugle indtrækkende ved Nordmandshage (PR HHB) og efterfølgende ses op til 7 fugle i NØ Himmerland (TL TBA DFS WJ).

Arten er undsluppet fra fangenskab og er oprindeligt hjemmehørende i Australien.

Sædgås og Tajgasædgås behandles under et, da praktisk taget alt, hvad der indberettes som Sædgås, antages at være Tajgasædgås.

Antallet af observationer og lokaliteter er lavere end de foregående år. Årssummen ligger dog på det normale niveau, men fordelingen på de to halvår er mod sædvane næsten ligelig. Forårssummen er normalt markant højere end efterårssummen. Den høje efterårssum i 2008 skyldes især en virkelig god dækning af Lille Vildmose. Årets bestand i Thy tæller mindst 865 fugle, men er sikkert større. Årets bestand i Lille Vildmose og Tjeleområdet omfatter mindst 1021 fugle, men kan evt. tælle op til 1300.

Vejlerne og Thy

I første halvår er der indrapporteret Sædgås fra 5 lokaliteter i Vejlerne, nemlig Thorup og Klim Fjordholme, Vesløs og Arup Vejler, Bygholmengen, Glombak og Tømmerby Fjord. De største tal er 20/1 81 Glombak (HHN), 3/2 105 Torup og Klim Fjordholme (HHN) og 14/2 125 Bygholmengen (DMB STA).

Fra det øvrige Thy er der i første halvår indberettet Sædgås fra 6 lokaliteter, nemlig Lyngholm, Ålvand Klithede, Vullum Sø, Hjardemål Klit, Nørhå Sø og Rosvang. De største tal er 6/1 225 Lyngholm (EA), 6/1 330 Ålvand Klithede (JJA), 10/1 431 Hjardemål Klit (HHN), 11/1 435 på overnatningstræk ved Nørhå Sø (HHN) og 15/2 450 Rosvang (LCS).

Den seneste indberetning fra foråret er 2/3 235 Rosvang (JJA), og det er en del tidligere end normalt. Et par indberetninger fra april af en skadet fugl i Vejlerne tæller ikke med i dette regnskab.

Ankomst til Thy falder sædvanen tro betydeligt tidligere end i Lille Vildmose og Tjeleområdet. Første efterårsobservation er 9/9 75 Rosvang (JJA).

Fra andet halvår er der indrapporteringer fra 4 lokaliteter i Vejlerne, nemlig Thorup og Klim Fjordholme, Bygholmengen, Glombak og Tømmerby Fjord. De største tal

er 23/12 93 Glombak (HHN) og 27/12 168 Thorup og Klim Fjordholme (HHN).

Fra det øvrige Thy er der kun indberetninger fra Rosvang. Materialet herfra er til gengæld mere fyldigt end normalt. Maksimumtal for de enkelte måneder er 30/9 285 (JVI), 17/10 700 (GGU), 23/11 550 (EA) og endelig 22/12 525 (JJA).

Lille Vildmose

Året præges af meget regelmæssige forekomster. I foråret er der stabile store forekomster frem til ultimo februar. De største tal er 13/1 940 (TC) og 5/2 1021 (TL). Det sidste store tal er 22/2 667 (TL), herefter ses kun antal på under 10 frem til allersidste iagttagelse, som er 6/3 17 (DFS). Afrejsen til Sverige falder væsentligt tidligere end normalt.

Efterårets første er 26/10 2 (DFS TBA). Tal på over 200 ses først i anden halvdel af november. Ultimo november kommer det store rykind, således 22/11 665 og 26/11 800 (DFS TL). Herefter stabilt store antal. Maksimum bliver 30/12 910 (TBR TL).

Nørreådal og Tjele

Alt i alt et tyndt år. Trods solid dækning er forekomsterne langt under normalen. Der er kun indberetninger fra Nørreådal.

Maksimum i januar er 4/1 440 (TBR). Der ses slet ikke Sædgås i anden halvdel af januar. Igen regelmæssige forekomster fra primo februar, maksimum 295 ses i perioden 15-19/2. Sidste store tal er 22/2 275 og de sidste 10 ses 26/2 (TBR). Altså også en meget tidlig afrejse fra Tjeleområdet.

Efterårets første er 12/11 60 (LM). Herefter spredte iagttagelser resten af året, maksimum er 28/11 96 (TBR). Som i 2007 er der i 2008 temmelig meget jagt i Nørreådal frem til nytår, og den uro, som jagten skaber, er sandsynligvis årsagen til, at den sky Sædgås heller ikke i efteråret 2008 for alvor får fodfæste i området.

Nedenstående skema viser de registrerede månedsmaksima i de tre kerneområder:

Tajgasædgås 2008	Jan	Feb	Mar	Apr	Sep	Okt	Nov	Dec
Vejlerne og Thy	865	450	235	-	285	700	550	525
Lille Vildmose	940	1021	17	-	-	9	800	910
Nørreådal	440	295	-	-	-	-	96	38

Iagttagelser udenfor kerneområderne

I første halvår er der 5 observationer af mindre antal udenfor kerneområderne, den største af disse er 15/1 30 Ulvedyb (JOK). Den seneste, som samtidig er den klart seneste observation i det nordjyske område, er 8/4 3 Jerup Strand (KEC).

Der er 4 trækobservationer, nemlig 14/2 70 V Hadsund (TNI), 25/2 12 N Nordmandshage (PR), 10/3 8 S Skagen

Rev (ROC) og endelig 20/3 1 V Skagen (JOK).

I andet halvår ses kun rast ved Gerå, nemlig 26/11 11 og 30/12 6 (begge LYA).

Der er 8 trækobservationer, 3 fra Nordmandshage, 2 fra Skagen og 1 fra hhv. Hirtshals, Hadsund og Vodskov.

De største er 27/9 30 SV Hirtshals (AØ), 17/11 52 S Nordmandshage (HHB PR), 22/11 17 V Hadsund (CSS) og 10/12 52 VSV Vodskov (MLUH).

Sum: 57.777. 1. halvår 30.526, 2. halvår 27.251. Observationer 223. Indsendere 38. Lokaliteter 45.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
14836	15419	266	5	-	-	-	-	391	1775	6752	18333

Tundrasædgås *Anser fabalis rossicus* (01574)

Et mindre antal observationer af op til 5 fugle. Alle observationer gøres indenfor områderne Nørreådal, Lille Vildmose, Ulvedybet og Vejlerne. Alle observationer nævnes.

Fra første halvår 1/1 2 Torup Fjordholme (HRC), 16-19/1 1 Løvskaal (TBR), 18/1 1 Østerild Fjord (HHN), 19/1 2 Viskum (TBR), 5-6/2 2 Revlbuske, Vejlerne (HHN), 14/2 2 Bygholmengen (DMB STA), 19-20/2 2

Lille Vildmose (TL), 29/2 1 Viskum (TBR), 21/3 3 Lille Vildmose (LRU) samt 8/4 3 Ulvedybet (KBC).

Og fra andet halvår 25/11-5/12 5 Viskum (TBR TRK LM), 26/12 2 Østerild Fjord (HHN) og endelig 30/12 2 Dokkedal (TBR TL).

Tundrasædgås forekommer meget fåtalligt i Nordjylland. Som hovedregel ses den ikke i selskab med Tajgasædgås.

Sum: 59. 1. halvår 23, 2. halvår 36. Observationer 22. Indsendere 9. Lokaliteter 11.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
7	10	3	3	-	-	-	-	-	-	25	11

Kortnæbbet Gås *Anser brachyrhynchus* (01580)

Stort set samme antal lokaliteter og indsendere som i 2007. Dog et lidt større antal observationer og også en lidt større årssum. Men fordelingen på de to halvår er markant anderledes end vanligt. Hvor andelen af fugle i andet halvår i årene 2000-07 blot har udgjort mellem 5 og 14 % af årssummen, udgør efterårsfuglene i 2008 hele 35 % af årssummen.

I første halvår ses allerede lige efter årsskiftet flokke på over 1000 på flere af de traditionelle rastlokaliteter i Limfjordsområdet. Midt i januar er tallene dog blevet større, således ses 17/1 3850 Thorup og Klim Fjordholme (JPK) og 22/1 3500 Staun, Barmer og Valsted Enge (ASH). En samlet optælling i Vejlerne viser 3/2 15.545 på 9 dellokaliteter (HHN JPK). Også fra Ulvedybet med tilstødende områder er der mange meldinger om flokke på flere 1000 fugle, den største er 8/4 7000 (SEM). De sidste store tal er 18/4 1100 Staun, Barmer og Valsted Enge (ASH) og ligeledes 18/4 2260 på marker ved Arup og Vesløs Vejler (TBR). I dagene lige herefter er der flere trækobservationer, f.eks. 19/4 286 N og 20/4 N 449 begge Bulbjerg (HHN) samt 19/4 195 NØ og 20/4 390 N

begge Klitmøller (JJA). Største rasttal herefter er 3/5 180 Hovsør Røn (JPK). Absolut sidste observation er 31/5 1 N Bulbjerg (HHN).

Første efterårsobservation er 13/9 32 S Guderup Kær (EA), men herefter er der ikke meldinger før 26/9. Til gengæld ankommer arten nu meget massivt. I dagene 26-29/9 er der en lang række meldinger om store trækende flokke. Der er i øvrigt gennem hele oktober og frem til midten af november spredte meldinger om indtrækkende fugle.

Rasttallene i efteråret er meget større end normalt, således 1/10 7640 Bygholmengen (HHN). Og der er gennem hele andet halvår mod sædvane jævnlige meldinger om tusindtallige flokke i Vejlerne. Det indkomne materiale antyder dog, at Kortnæbbet Gås er knapt så talrig i november. Men 9/12 ses 7730 på overnatnings-træk ved Bygholmengen (HHN). Og efter jul er der igen over 10.000 i Nordjylland: 27/12 9830 på 7 dellokaliteter i Vejlerne (HHN) og ligeledes 27/12 2170 Attrup Enge (JPK).

Sum: 304.258. 1. halvår 198.299, 2. halvår 105.959. Observationer 510. Indsendere 90. Lokaliteter 158.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
40030	57236	56852	43468	713	-	-	220	17721	33928	11658	42432

Blisgås *Anser albifrons* (01590)

Et fint år med den hidtil største årssum, hvis vi ser bort fra invasionen i 2006. I tråd hermed er der også flere større forekomster end normalt. Generelt er der flest iagttagelser fra Vejlerne, Nørreådal og Lille Vildmose. Sydthy tegner sig dog for et par store forekomster. Vendsyssel er ikke inde i billedet. Endelig er der enkelte trækforekomster fra Skagen.

De største tal i første halvår er 17/1 13 Årup ved Snedsted (EA), 19/1 11 Viskum (TBR), 19/1 45 S Nørhå (JDU), 16/3 77 Vejlerne, set på flere dellokaliteter (HHN JPK) og 8-12/4 op til 33 Glombak (HHN JPK). I løbet af

april tynder det kraftigt ud i bestanden. Enkelte trækende fugle ses i Skagen 13/4, 2/5, 3/5 og 31/5 (ROC mfl.).

En oversomrende Blisgås ses i Vejlerne, 31/8 1 Bygholmengen (BHJ).

Efteråret indledes 17/9 1 SØ Skagen (ROC). Ellers ses de første 28/10 3 Viskum (TBR). Først hen mod midten af november begynder der at være flere forekomster. De største er 10/11 7 Tøtterne (MP), 12-15/11 24 Nørreådal (LM TBR) og 19/12 6 Lille Vildmose (HAC).

Sum: 543. 1. halvår 383, 2. halvår 160. Observationer 114. Indsendere 40. Lokaliteter 37.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
90	79	102	88	22	-	-	1	1	3	121	30

Dværggås *Anser erythropus* (01600)

To observationer: 5/2 2 ad. Revlbuske, Vejlerne (HHN) og 27/12 1 ad. Selbjerg Vejle (HHN). De to februarfugle

bærer med sikkerhed ikke ring, decemberfuglen bærer sandsynligvis heller ikke ring.

Grågås *Anser anser* (01610)

En meget stor årssum og som sædvanlig er der klar overvægt af fugle i andet halvår. Disse udgør 78% af årssummen. I perioden 2000-07 har andelen af efterårsfugle udgjort mellem 59% og 76% af årssummen. Årssummen er den næsthøjeste siden årtusindskiftet. Den hidtil højeste årssum på 282.000 er fra 2000; dengang tegnede Vejlernes Feltstation sig for en overordentlig stor del af observationerne. Selv om tal fra Vejlerne stadig har stor tyngde, er det dog værd at notere sig, at der i 2008 foreligger tal fra 298 lokaliteter mod kun 135 i 2000. For god ordens skyld skal det i øvrigt understreges, at årssummen alene siger noget om indberetningsintensiteten og talmaterialets størrelse – den siger ikke noget om det reelle antal af fugle.

Store forekomster i første halvår er 8/1 486 Ulvedyb (PR), 12/1 645 Agger Tange (JHH), 3/2 1272 Thorup og Klim Fjordholme (HHN), 9/3 1100 Bygholmengen (VFL), 16/3 651 Selbjerg Vejle (HHN), 5/4 1847 Ove Sø (CKP) samt 5/4 622 Ørum Sø (CKP).

Ynglefund: Der er indberetninger om 43 kuld på 16 lokaliteter udenfor Vejlerne, men den reelle ynglebestand er uden tvivl betydeligt større. Første indberetning af gæslinger er 9/4 5 kuld Bygholmengen (EA). Der er i øvrigt spredte indberetninger af en del ynglepar i Vejlerne, men tallene er meget langt fra dækkende. Den seneste dækkende tælling fra 2002 viste 1465 par.

I andet halvår er tallene betydeligt større, nævnes kan 29/7 1770 Ulvedyb (PR), 31/7 4500 Bygholmengen (TRK), 6 og 13/9 over 5000 Agger Tange (DMB TBR mfl.), 2/9 5500 Læsvig (BRØL) og 9/9 9400 Rosvang (JJA). Det sidste tal er det største nogensinde fra Nordjylland udenfor Vejlerne. Kæmpe-tallene ebber dog ud i løbet af september. Seneste indberetning af over 1000 er 17/10 1500 Bygholmengen (GGU). Der er der ingen samlet tælling fra Vejlerne i andet halvår; der er dog ikke grund til at tro, at forekomsterne her er mindre end i 2007, hvor en samlet tælling 25/8 viste 11.200 fugle (Fugle og Dyr i Nordjylland 2007).

Grågås, Vandplasken, 18. marts 2008. Foto: Hans Henrik Larsen.

Sum: 232.037. 1. halvår 50.420, 2. halvår 181.617. Observationer 1768. Indsendere 146. Lokaliteter 298.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
7967	6860	12524	12917	7039	3113	25323	48453	57443	30799	10250	9349

Indisk Gås *Anser indicus* (01620)

Seks observationer som alle nævnes 12/4 1 Fjordholmene (JPK), 25-26/4 1 Østerild Fjord (HHN ATL), 5/6 1 TF Skagen (ROC ABK), 22/8 2 Nors Sø (JJA), 31/8 1 Vestervig (EA) og 9/9 6 Rosvang (JJA).

De fugle, der ses i Danmark er undsluppet fra fangenskab, eller er efterkommere af sådanne. Arten er hjemmehørende i Asien.

Snegås *Anser caerulelescens* (01630)

Fire observationer, som alle nævnes: 4/5 2 Han Vejle (JKK), 5-7/8 3 Væslø og Arup Vejler (HHN BRØL mfl.), 27/8 3 Aggersund (MCH) og 1/10 1 Bygholmen (HHN).

Forekomsterne med nogle ugers mellemrum i Vejlerne og ved Aggersund drejer sig utvivlsomt om de samme 3 fugle.

De fleste af de fugle, hvis ikke alle, der ses i Danmark antages oprindeligt at være undsluppet fra fangenskab. Snegås er hjemmehørende i Nordamerika.

Snegås, Han Vejle, 4. maj 2008. Foto: Jens Kristian Kjærgård.

Canadagås *Branta canadensis* (01660)

Ligesom i 2007 en nogenlunde lige fordeling på de to halvår. Den normale tendens er ellers klart flest fugle om foråret. Et nærstudium af årets indrapporteringer viser da også, at den store efterårssum især bæres af virkelig mange indberetninger fra Lille Vildmose. Kerneområderne for Canadagås er hele Limfjordsområdet, østkysten mellem Limfjorden og Mariager Fjord samt Thy. De centrale dele af Mors, Himmerland og Vendsyssel er "hvide pletter på landkortet". Der er ikke indkommet meldinger om ynglefund.

I første halvår er de største tal 2/1 622 marker ved Helberskov (TL), 11/1 482 Bolle og Try enge (LYA), 1300 Lille Vildmose (DFS) samt 560 Rosvang (HHN), 14/1 380 Ulstrup ved Snedsted (EA), 17/1 475 Hørsted (EA), 28/1 1150 Ulvedyb (PR) og endelig 30/1 586 Gerå enge og strand (LYA). Forekomster af over 100 meldes i øvrigt fra Nørreådal, Ørum Sø, Kølsen enge, Langholt

og Vilsted Sø. De store tal ebber ud medio og ultimo februar, og det stemmer godt overens med en stor trækobservation 25/2 468 NØ Nordmandshage (PR). De største forekomster i marts er 2/3 405 Rosvang (JJA), 13/3 123 Ølands Vejle (MP) og 16/3 120 Nørrekær Enge (ASH). Fra april og maj en række meldinger af små forekomster, alle på under end 10 ex.

Mest bemærkelsesværdige sommerfund er 13/6 16 Ø Skagen (ROC).

I august og september begynder vinterfuglene så småt at indfinde sig, f.eks. 22/8 25 Nors Sø (JJA), 25/8 22 Kås Hoved (LCS) og 13/9 62 Aggersborg (ASH). De store tal ses dog først langt senere, her skal nævnes 18/10 160 Rosvang (GGU), 26/10 300 Sjørring Sø (FRO), 13/11 330 Havnø (TNI), 16/11 425 Ulstrup ved Snedsted (EA), 19/12 380 Bolle og Try Enge (PR), 22/12 690 Lille Vildmose (DFS) og endelig 24/12 895 Store Vildmose (PLA).

Sum: 43.230. 1. halvår 24.541, 2. halvår 18.689. Observationer 465. Indsendere 87. Lokaliteter 128.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	13640	9067	1773	28	10	23	32	55	133	555	5643	12271

Bramgås *Branta leucopsis* (01670)

Igen et meget flot år, dog med en lidt lavere årssum end i 2007, men med en tilsvarende fordeling på de to halvår. 2007 sprængte alle rammer ved at tredoble årssummen fra 2006, som endda også var rekordår. Men tendensen fra 2007 holder altså i 2008.

I januar ses jævnligt flokke på flere hundrede i Vejlerne; tal på over 1000 ses dog først fra primo februar. De største tal i første halvår er 3/2 3557 Vejlerne (HHN JPK), 25/2 2500 Vår Enge (ASH), 29/3 2000 Attrup Enge (JHH) og 22/4 2415 Aggersborg Vildtreservat (HHN). I løbet af april er der flere trækobservationer, de største er 4/4 235 NØ (PR) og 14/4 445 Ø begge Nordmandshage (PR). Seneste rigtig store rasttal er 3/5 2060 Væslø og Arup Vejler (JPK). Derefter kommer en meget stor trækobservation, nemlig 6/5 3065 Ø Nordmandshage: "13

flokke som alle trak direkte ud over Kattegat mod øst; havde tilsyneladende fulgt Limfjorden" (PR). 6/5 ses også 500 Ø Store Binderup (CSS). En sidste pæn trækobservation er 11/5 135 Ø Hals (ERJ).

Herefter ses enkelte oversomrende i Vejlerne og Ulvedyb. 18/8 ses 12 Troldkær, Skagens Odde (LP ROC). Der er enkelte mindre trækobservationer i september-oktober, men der sker først for alvor noget 28/10 220 SV Ejstrup Klit (BHJ). Herefter ses flokke på op til nogle hundrede på de traditionelle rastområder i Vejlerne og Limfjorden. Suverænt største tal i andet halvår er 27/12 1626 Vejlerne (HHN).

Uden for kerneområderne ses i årets løb bl.a. 13/1 31 Glenstrup Sø (KNI) og 3/4 325 Agerø (EA). Desuden ses mindre tal i Lille Vildmose, Nørreådal og ved Højris.

Sum: 77.089. 1. halvår 72.657, 2. halvår 4432. Observationer 316. Indsendere 89. Lokalteter 76.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2872	14279	25366	22455	7673	12	40	51	13	365	936	3027

Knortegås *Branta bernicla* (01680)

I det indsendte materiale om Knortegås ssp. er der nogle store indberetninger fra kerneområder for Lysbuget. Disse tal er overført til Lysbuget Knortegås.

I andre tilfælde er det angivet, at iagttagelser af Knortegås ssp. drejer sig om blandede flokke af Lys- og Mørkbuget Knortegås. De største blandede flokke i første halvår er 15/1 484 Søra (LYA) og 5/4 130 Dråby Vig (KMH). De største i andet halvår er 4/10 160 (hvoraf flest Mørkbuget) Als Odde (JHH) og 11/12 508 Søra (LYA). Blandede flokke af Lys- og Mørkbuget Knortegås ses hvert år ofte langs østkysten nord for Limfjorden.

Det er derimod sjældent med større tal af Mørkbuget Knortegås omkring Mariager Fjord.

Nedenfor ses en tabel over alle indberetninger af racebestemte Knortegæs i årene 2000-08. Som altid ved sådanne opsummeringer indgår en lang række dobbeltregistreringer; de reelle antal af de to racer er betydeligt lavere. Det er dog sandsynligt, at den procentvise fordeling mellem de to racer (gennemsnit for alle årene viser 93% Lysbuget mod kun 7% Mørkbuget) ligger tæt på de reelle forhold i Nordjylland.

År	M. Knortegås sum	L. Knortegås sum	Sum, racebestemte	% M. Knortegås	% L. Knortegås
2000	9029	80.312	89.341	10	90
2001	5751	49.668	55.419	10	90
2002	1402	58.324	59.726	2	89
2003	5103	45.847	50.950	10	90
2004	4667	58.460	63.127	7	93
2005	3624	70.466	74.090	5	95
2006	5750	73.663	79.413	7	93
2007	9414	93.760	103.174	9	91
2008	8612	133.803	142.415	6	94
Gns. 2000-08	5928	73.811	79.739	7	93

Sum: 4462. 1. halvår 2415, 2. halvår 2047. Observationer 73. Indsendere 42. Lokalteter 45.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1311	91	115	805	88	5	1	49	359	700	324	614

Mørkbuget Knortegås *Branta bernicla bernicla* (01681)

Den tredjestørste årssum siden årtusindskiftet. Summen for første halvår er som sædvanlig markant større end efterårssummen.

Største tal fra Læsø i første halvår (sum fra flere lokaliteter) er 14/1 352 (FHK PR), 16/2 381 (PR), 22/4 366 (PR) og 13/5 700 (FHK). Største tal fra østkysten mellem Limfjorden og Voerså er 9/1 94 Sørå (LYA). Største tal fra Agger Tange og Krik Vig er 28/4 150 (CAN), 9/5 337 (HHN) og endelig 18/5 286 (DMB). Endnu en større observation er 21/5 175 Hirsholmene (Kjeld T. Petersen BHJ JG).

Fra andre lokaliteter er der kun indberetninger af enkelte fugle. Afrejsen falder kort efter 20/5, det sidste store tal er 24/5 181 Læsø (PR).

Sommerfund af enkelte fugle er indrapporteret fra Nordmandshage, Agger Tange, Limfjorden ud for Valsted Enge samt Østerild Fjord.

En fugl ved Nordmandshage fra 28/8 (KBC PR) kan være efterårstrækkets første forpost. I de følgende uger er der nogle få andre meldinger om enkelte fugle, men først medio september sker der lidt mere; nu ses 15/9 64 Havrevlen, Læsø (PR) og ligeledes 15/9 30 Ø Skagen Nordstrand (KNP). Største meldinger fra andet halvår bliver 4/10 60 Hadsund (JHH), 19/10 99 Læsø (FHK), 27/11 412 Aså (LYA), 15/12 457 Sørå + Voerså (LYA) og 7/12 29 Agger Tange (SPP). Observationen fra Hadsund – i en højborg for Lysbuget Knortegås – er usædvanlig; den skal ses i sammenhæng med en observation fra samme dato ved Als Odde omtalt under Knortegås ssp. I øvrigt er maksimumtallet fra Læsø langt under middel. Endelig foreligger en enkelt indlandsobservation, nemlig 23/12 1 Nørreådal (TBR).

Herunder ses en oversigt over indrapporteringernes procentvise fordeling på de to halvår i perioden 2000-08.

År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Gns. 2000-08
1. halvår	57	52	78	57	81	81	64	60	77	67
2. halvår	43	48	22	43	19	19	36	40	23	33

Sum: 8612. 1. halvår 6640, 2. halvår 1972. Observationer 219. Indsendere 63. Lokaliteter 55.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	823	487	240	1400	3673	17	4	4	219	367	419	959

Lysbuget Knortegås *Branta bernicla hrota* (01682)

Årssummen er rekordstor, faktisk er den dobbelt så stor som den gennemsnitlige årssum i perioden 2000-07.

Den store årssum skyldes først og fremmest stor indberetningsflid. I første halvår bliver det ved flere lejligheder bemærket, at der er mange ungfugle i flokkene; dette falder godt i tråd med observationer fra bl.a. Mariager Fjord i efteråret 2007. Rastende Lysbuget Knortegås er næsten udelukkende indberettet fra Mariager Fjord, Limfjorden og østkysten mellem Als Odde og Voerså. Andre lokaliteter bidrager stort set kun med trækobservationer eller rast af ganske små tal. Racen er slet ikke set på indlandslokaliteter.

Store tal fra første halvår fra en række af de traditionelle rastpladser er 13/1 1088 Havnø (TNI), 20/1 470 Sørå (KRA), 12/2 1500 Staun, Barmer og Valsted Enge (HM), 20/3 1200 Sebbesund (DMB), 6/4 800 Branden Nordalling (PTK), 13/4 465 Vojel Vig på Fur (FSL) og 27/4 161 Agger Tange (IO). Endelig er der som vanligt en flot serie caretakertællinger fra Glomstrup Vig, Agerø mv., nemlig 12/1 496, 9/2 908, 15/3 1661, 12/4 3740 og 3/5 4037 (HHL mfl.). Afrejsen falder i det væsentlige

20-25/5 illustreret ved bl.a. 24/5 200 NØ Guderup Kær (EA) og 25/5 93 N Skyum Øre (EA). Det sidste større rasttal er 26/5 140 Fur (FSL).

Der er enkelte sommerobservationer; 14/6 1 Lindholm Vejle (HHL), 17/6 2 Nordmandshage (PR), 3/8 4 Agerø (EA) og 6/8 4 ad. Nordmandshage (PR). De to sidstnævnte kan evt. være forposter for efterårstrækket. Efterårets første mindre flokke ses ellers 29/8 ved Skagen (ROC), Stensnæs (MLUH) og Nordmandshage (PR). De første lidt større tal er 31/8 42 T Skagen (ROC) og 86 Agger Tange (EA TBR TRK). Og så går det ellers hurtigt. Store tal i andet halvår er 3/10 3400 Egholm (MP), 4/10 1135 Mariager Fjord (TNI TBA JHH), 5/12 1595 Havnø (TNI) og 23/12 3000 Staun, Barmer og Valsted Enge (HM). Noget tyder på, at fuglene i efteråret i nogen grad har foretrukket de centrale Limfjordsegne frem for Mariager Fjord, som ellers traditionelt er et absolut kerneområde i vinterhalvårets første halvdel. Største tal fra de vestlige rastpladser er 6/11 120 Agger Tange (KHA). Nedenfor ses en oversigt over observationernes procentvise fordeling på de to halvår i perioden 2000-08.

År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Gns. 2000-08
1. halvår	57	71	67	56	71	70	63	47	52	62
2. halvår	43	29	33	44	29	30	37	53	48	38

Sum: 133.803. 1. halvår 69.234, 2. halvår 64.569. Observationer 688. Indsendere 73. Lokaliteter 120.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	9765	13419	14932	14179	16935	4	-	287	10087	17832	14448	21915

Nilgås *Alopochen aegypticus* (01700)

Årets observationer drejer sig om 22 ex. set på 14 forskellige lokaliteter. Der er et vinterfund 12/1 1 Lille Vildmose (TBA). Alle andre observationer ligger i perioden 24/2-15/7 på nær den sidste, som er 17/11 2 Egholm (via GRA og ATL). Der er sandsynlige ynglefugle

ved Arup Vejle, Brokholm Sø og Vilsted Sø.

De fugle, der ses i Danmark, er undsluppet fra fangenskab, eller er efterkommere af sådanne. Nilgås er hjemmehørende i Afrika.

Sum: 66. 1. halvår 59, 2. halvår 7. Observationer 37. Indsendere 27. Lokaliteter 19.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	2	11	27	18	-	3	-	-	-	4	-

Rustand *Tadorna ferruginea* (01710)

Den høje årssum skyldes formentlig blot 7 fugle.

I Vesløs/Arup Vejler ses der Rustand ved tre lejligheder i perioden 10/5-9/6 (HRC m.fl. HAJ JPK).

Ved Agger Tange ses der mange gange i perioden 28/6-19/7 3-4 fugle. Derudover 3/7 1 Ulvedybet (PR) og 28/8 1 Nordmandshage (KBC ATL).

Sum: 68. 1. halvår 27, 2. halvår 41. Observationer 21. Indsendere 19. Lokaliteter 6.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	2	25	40	1	-	-	-	-

Rustand x Gravand *Tadorna ferruginea* x *T. tadorna* (01714)

Igen i år er der mange iagttagelser af denne hybrid.

I perioden 3/2-22/8 er der en del iagttagelser fra Bygholm Vejle og flere lokaliteter i de Vestlige Vejler af 1 fugl (HHN m.fl.). Desuden 21/3 1 Hjarbæk Fjord (TRK), 10/5 og 30/5 1 Bulbjerg (HHN) samt 6/9 1 Als Odde (TBA).

Gravand og Rustand/Gravand-hybrid, Hov, 2. maj 2008. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk.

Sum: 16. 1. halvår 14, 2. halvår 2. Observationer 16. Indsendere 6. Lokaliteter 10.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	4	2	2	5	1	-	1	1	-	-	-

Gravand *Tadorna tadorna* (01730)

Igen i år en meget høj sum, der kun er lidt lavere end sidste års sum.

Fra årets første måneder rapporteres der en del store flokke, 13/1 300 Pletten (TN), 14/1 421 Læsø, heraf 317 Bovet Bugt (PR), 22/1 1508 østkysten fra Stensnæs-Korsholm, heraf 515 Hou Strand (PR), 28/1 308 Østerkær Enge (PR), 3/2 467 Bygholm Vejle (HHN), 16/2 923 Læsø, heraf 541 Bovet Bugt (PR), 17/2 565 Pletten og Treskelbakkeholm (TN) og 20/2 532 Egense - Mulbjerg (HHB). I marts og april er der kun enkelte store forekomster, 15/3 400 Egense Fælled (DFS), 18/3 298 Østerkær Enge (GRA), 5/4 558 Mariager Fjord, heraf 250 Havnø (TN). Fra medio april ser det ud til, at de fleste store flokke opløses, og at der sker en spredning af ynglefuglene til ynglepladserne. De største forekomster herefter er 21/4 269 Bovet Bugt (PR), 6/5 125 Nibe Bredning (ATL JNS), 9/5 136 Stensnæs (MLUH), 24/5 358 Havnø (CSS) og

29/5 202 Tagholm (GRA).

Ultimo maj rapporteres de første ællinger.

I juni og juli er der en væsentlig reduktion i antallet, hvilket skyldes, at de ikke ynglende fugle trækker til den tyske del af Vadehavet i juni for at foretage fældning af svingfjerene. Senere, i juli, følger de voksne ynglefugle.

Fra medio juni til medio juli ses disse store forekomster: 15/6 191 Ulvedybet (KEC), 18/6 240 Nørholm Enge (HHN JPK), 21/6 299 Agger Tange (TRK), 22/6 575 Egense Østkyst (PR) og 3/7 328 Østerkær Enge (PR). Efter yngletiden og svingfjersfældning stiger antallet igen, 31/8 489 Agger Tange (TBR TRK), 6/9 230 Als Odde (TBA), 19/9 350 Nørholm Enge (MP) og 17/10 680 Mariager Fjord, heraf 500 Pletten og Lille Plet (TN). Årets sidste store sammenkomst ses 9/12 750 Østerkær Enge (MP).

Sum: 52.938. 1. halvår 34.093, 2. halvår 18.845. Observationer 1672. Indsendere 142. Lokaliteter 320.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5958	6213	6264	7108	5339	3211	2471	4662	3216	3593	2353	2550

Brudeand *Aix sponsa* (01770)

3/1 1 han Østre Anlæg, Aalborg (BHJ).
Samme fugl som blev set samme sted i november og december sidste år.

Undsluppet fangenskabsfugl, der stammer fra Nordamerika.

Mandarinand *Aix galericulata* (01780)

Der er rapporteret 6-7 fugle. 9/2 1 han Svenstrup (HEN), 19/4 1 han Terndrup (TBA), 28/4 2 hanner Hulsig Hede (AWN m.fl.), 22-23/5 1 par Vandet Klitplantage (JJA HFN) og 17/10+26/12 1 han Svenstrup (TBA).

Undsluppet fangenskabsfugl, der stammer fra Østasien. Der er dog selvsupplerende bestande i flere lande i Nordvesteuropa.

Pibeand *Anas penelope* (01790)

Med en stigning på ca. 75.000 i antal indrapporterede i forhold til sidste år nærmer dette års sum sig gennemsnittet for de seneste 10 år på ca. 243.000. Igen i år ses der store forekomster i vintermånederne. 8/1 6230 Ulvedybet (PR), 12/1 1100 Ager Vejle (HHL), 13/1 1430 Havnø (TN) og 3/2 2490 Vejlerne, heraf 2060 Bygholm Vejle (HHN). I marts og april foregår der et tusindtalligt træk fra overvintringspladserne i Vesteuropa til ynglepladserne i Skandinavien og Rusland. Under dette træk gør en del fugle kortvarige ophold i Vest- og Nordjylland. De største optællinger i denne periode er 1/3 2500 Tømmerby Fjord (TRK), 3/3 4000 Ulvedybet (AS), 16/3 4066 Vejlerne, heraf 3790 Bygholm Vejle (HHN) og 1200 Nibe Bredning (ASH), 24/3 2005 Vilsted Sø (TN) og 5/4 1056 Ove Sø (CKP). Fra midt i april ses der ikke længere store

flokke. Allerede medio februar ses de første på forårstræk ved Skagen, og indtil 12/6 trækker der 560 Ø/SØ, flest 14/4 312 Ø (EKR). Ved vestkysten ses der trækkende Pibeander fra 10/3-26/4 i alt 99, flest 10/3 28 Rødhus Strand (TBA). I efterårsmånederne september og oktober ses der rigtigt mange Pibeander. Det er især i Vejlerne, der foretages store tællinger. 12/9 2750 Ulvedybet (MP), 14/9 12.345 Østlige Vejler (O-DK), 25/9 3000 Nørholm Enge (MP), 6/10 2670 Vestlige Vejler (O-DK) og 17/10 2000 Ager Vejle (HHL). I årets sidste måneder er de største flokke 2/11 1500 Mariager Fjord (TN), 8/11 5830 Vejlerne, heraf 5450 Bygholm Vejle (KMO), 13/11 3100 Ulvedybet (HCH), 23/11 2375 Staun, Barmer og Valsted Enge (PR) og 28/12 1500 Limfjorden ved Egholm (GRA).

Sum: 231.226. 1. halvår 90.623, 2. halvår 140.603. Observationer 1012. Indsendere 129. Lokaliteter 192.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
29420	13838	31711	14534	349	771	1173	3428	49821	55536	21710	8935

Pibeand, Krikand og Spidsand, Vejlerne, 3. februar 2008. Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Amerikansk Pibeand *Anas americana* (01800)

I en periode i marts og april ses en han på Bygholm Vejle. Fundet er endnu ikke færdigbehandlet af SU.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Knarand *Anas strepera* (01820)

Der er i år en tilbagegang på omkring 1400 i forhold til sidste år, men stadig en meget høj årssum i forhold til 10-års gennemsnittet på omkring 2250.

I Vejlerne ses 90,7% af de nordjyske fugle.

Årets første ses allerede 2/1 1 Agger Tange (LN CH JB).

De næste ses 13/1 4 Han Vejle (JPK), og her vokser antallet af fugle frem til 3/2 59 (HHN). De højeste antal i foråret er 25/3 12 Lund Fjord (HHN), 12/4 16 Bygholm Vejle (JPK) samt 7/5 60 Bygholm Vejle (O-DK).

Ved Agger Tange ses der 9/5 25, og der vurderes at

være 13-15 ynglepar (HHN). Øvrige ynglefugle er 1/6 1 par med 5 ællinger Vilsted Sø (AHO).

Det højeste antal i Vejlerne i første halvår er 8/6 108 (O-DK MLU HHN), hvoraf der er enkelte ynglefugle og resten er store rasteflokke.

Efter ynglesæsonen giver en totaltælling i Østlige Vejler 14/9 301 (O-DK). Senere ses disse store antal på Bygholm Vejle: 31/10 286 og 16/11 167 (begge VFL). I december ses der fugle indtil 26/12, flest 9/12 12 Han Vejle (HHN).

Sum: 3406. 1. halvår 1013, 2. halvår 2393. Observationer 280. Indsendere 81. Lokalteter 54.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	29	99	82	186	281	336	143	305	527	1047	351	20
Vejlerne	28	96	64	80	195	316	120	278	516	1031	342	20

Krikand *Anas crecca* (01840)

Årets sum er omkring 25.000 lavere end sidste års sum, og forårstotalen er ca. 50.000 lavere end i 2007.

I vintermånederne ses der kun få større flokke, 10/1 700 Ulvedyb (MP), 13/1 1023 Vejlerne, heraf 870 Glombak (JPK HHN) og 12/2 735 Bygholm Vejle (HHN).

Medio marts er forårstrækket kommet i gang, og der begynder at samles større flokke, 14/3 265 Viskum (TBR TRK), 16/3 450 Skals Enge (TRK), 2241 Vestlige Vejler (O-DK MLU) og 5958 Østlige Vejler (HHN), 24/3 775 Vilsted Sø (TN). I april er det fortsat Vejlerne der huser et stort antal rastende fugle. Desuden 3/4 400 Lille Vildmose (HAC), 4/4 900 Ulvedyb (HAC), 5/4 1022 Mariager Fjord (TN), 14/4 235 Viskum (SA TRK), 21/4 300 Ove Sø (JKK) og 23/4 980 Vilsted Sø (HAC).

Forårstræk ses især ved Skagen i perioden 7/3-22/6 med 987 Ø/NØ, (KNP KEC PR ROC m.fl.), flest 14/4 162 Ø Nordstrand (EKR). Ved vestkysten ses bl.a. 12/4

168 NØ Kærsgård Strand og 13/4 87 NØ Hirtshals Fyr (begge AØ).

Der er rapporteret følgende ynglefugle: Råbjerg Mile 3 hunner med hhv. 7, 6 og 10 pull. og Hulsig Hede 1 hun med 5 pull. (begge PR).

I juli ses en enkelt større forekomst 11/7 1200 Bygholm Vejle (LTP), ellers er det først fra medio august, der træffes store antal på forskellige lokaliteter, 18/8 1500 Agger Tange (TRK), 24/8 350 Viskum (TBR), 25/8 615 Bløden Hale (PR), 29/8 450 Lille Vildmose (HAC), 9/9 500 Tofte Sø (TL), 14/9 5168 Østlige Vejler (O-DK), 29/9 3000 Ulvedyb (HAC), 6/10 Vestlige Vejler 1564 (O-DK). I oktober og november ses der stadig mange på de "store" lokaliteter. Desuden 17/10 600 Doverkil og Brokær (DMB STA), 19/10 1250 Nors Sø (CKP), 8/11 700 Søndervig-Thissing Vig (HHL), 23/11 353 Hjarbæk Fjord (STA TRK) og 13/12 320 Ager Vejle (JJP).

Sum: 149.399. 1. halvår 57.962, 2. halvår 91.437. Observationer 1246. Indsendere 143. Lokalteter 214.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5210	2992	17159	29979	1116	1506	5033	11261	27621	37951	7380	2191

Gråand *Anas platyrhynchos* (01860)

Årets sum er 7-8000 lavere end sidste års sum og 4000 lavere end 10-års gennemsnittet.

Fra årets første måneder er der indsendt en del store tællinger, 8/1 1080 Ulvedyb (PR), 11/1 1000 Langerak (SEM), 13/1 2167 Vejlerne (JPK HHN), 3895 Mariager Fjord (TN) og 1331 Egense-Mulbjerg (WJ FRJ), 17/1 1000 Tagholm (SEM HCH), 22/1 3450 Aså-Nordmandshage (PR), 2/2 600 Lille Vildmose (TL), 15/2 650 Nibe Bredning og Hagedyb (SEM HCH) og 20/2 2900 Egense Østkyst (HHB). I slutningen af februar og i marts redu-

ceres flokkene betydeligt i forbindelse med borttræk og fordeling til ynglepladserne, og kun en enkelt stor forekomst ses 24/3 940 Vilsted Sø (TN).

Der er indberettet en del ynglefugle og kuldstørrelser.

De første ællinger ses 11/5 1 hun med 7 pull. Store Restrup (HHB) og 12/5 1 hun med 8 pull. Rørdal Lergrave (GRA).

Fra ultimo juli ses der igen større flokke, 29/7 685 Ulvedyb (PR), 9/8 700 Vilsted Sø (TBR), 18/8 4300 Agger Tange (TRK), 9/9 700 Tofte Sø (TL), 26/9 2800 Bygholm

Vejle (HAC), 17/10 2100 Pletten og Havnø (TN), 28/11 1500 Ulvedyb (SEM), 5/12 650 Nørreådal (TBR),

12/12 650 Viskum (TBR) og 13/12 900 Ager Vejle (JJP).

Sum: 192.759. 1. halvår 84.343, 2. halvår 108.416. Observationer 2115. Indsendere 136. Lokaliteter 425.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
41823	18203	11072	6848	2297	4100	11548	19169	17388	25868	20231	14212

Spidsand *Anas acuta* (01890)

Årets sum er næsten 2000 lavere end sidste års høje sum. I vintermånederne er det især lokaliteterne Agger Tange, Vejlerne og Mariager Fjord, der huser et stort antal fugle, og hvor de største antal er 13/1 225 Havnø (TN), 30/1 250 Agger Tange (PCH) og 5/3 414 Bygholm Vejle (HHN). I marts og frem til medio april hvor forårstrækket slutter, er det overvejende i Vejlerne, der ses mange med 16/3 354 Bygholm Vejle (HHN) som det største antal i den periode. Derudover skal nævnes 27/3 52 Gerå Enge (PR) og 5/5 62 Treskelbakkeholm (TN). Fra Agger Tange rapporteres der om 5 ynglepar (HHN). Efterårstrækket begynder med 31/7 1 Tofte Sø (TBA) og

2/8 2 S Nordmandshage (PR).

I slutningen af august begynder større antal at ankomme, og det er som sædvanligt først og fremmest Agger Tange og i mindre grad Vejlerne, der huser mange fugle. Tællingerne ved Agger Tange resulterer i 31/8 800 (TBR TRK), 13/9 1100 (DMB STA) og kulminerer 14/9 2100 (TRK) og i Vejlerne 13/9 28 (VFL), 25/9 75 (JG), 1/10 126 (KEH), 6/10 168 (O-DK) og kulminerer 17/10 695 (GGU). Sidste store flok ses 22/11 430 Havnø (CSS).

Ved Nordmandshage trækker der i perioden 2/8-16/10 179 S, flest 9/9 52 S (PR m.fl.).

Sum: 12.213. 1. halvår 4680, 2. halvår 7533. Observationer 294. Indsendere 80. Lokaliteter 61.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1506	996	1499	625	29	25	80	916	4261	1565	559	152

Atlingand *Anas querquedula* (01910)

Der er fortsat tilbagegang for denne art, hvor årets sum er 75 lavere end sidste års sum.

De første ses ultimo marts, 20/3 4 Arup Vejle (FSL), 25/3 2 Viskum (TBR) og 29/3 2 Elling Strandeng (KEC) samt 1 Vilsted Sø (HHN MLU JKY). De største antal i foråret er 13/5 6 Halkær Sø (PR), 17/5 8 Vilsted Sø

(FRO) og 8/6 14 Bygholm Vejle (O-DK).

Der er ikke rapporteret om ynglefugle med ællinger.

Efter ynglesæsonen ses kun nogle få større flokke, 3/7 15 Bygholm Vejle (HHN) og 21/7 7 Agger Tange (JKK). De sidste ses 17/8 2 Lønnerup Fjord (HHN), 23/8 2 Tofte Sø (GGU) og 19/9 1 Fyrkat Engsø (CSS).

Sum: 360. 1. halvår 319, 2. halvår 41. Observationer 161. Indsendere 64. Lokaliteter 40.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	13	114	118	74	36	4	1	-	-	-

Atlingand han, Vejlerne,
17. maj 2008. Foto:
Jens Kristian Kjærgård
Naturfoto.

Skeand *Anas clypeata* (01940)

Stor nedgang i rapporteringen i forhold til sidste år. Årets sum er næsten 2000 lavere end sidste års sum. Meget fåtallig i vintermånederne. De første flokke ses i Vejlerne fra medio marts, og fra primo april ses også 2-cifrede antal på andre lokaliteter. 11-12/4 optælles der i Vestlige og Østlige Vejler hhv. 46 og 155 (HHN JPK). På øvrige lokaliteter med større antal kan nævnes 4/4 18 Lille Sø, Lille Vildmose (TN), 18/4 18 Onsild Ådal (CSS) og 23/4 30 Vilsted Sø (HAC). Fra ultimo april ses der kun større antal i Vejlerne og Vilsted Sø, hvor de største antal er hhv. 6/6 76 (O-DK) og 1/6 26 (AHO). Der er rapporteret følgende ynglefugle: 9/6 1 hun m/ ællinger Lønnerup Fjord (JKK), 2/7 1 hun + 7 pull. Lille

Vildmose (TC), 8/7 1 hun + 10 pull. Lille Sø, Lille Vildmose (WJ DFS) og 10/7 3 juv. Viskum (TBR). Efter ynglesæsonen ses de største antal 30/6 40 Kogleaks (GBL), 29/7 40 Agger Tange (MKP) og 9/8 21 Vilsted Sø (TBR). I slutningen af august er efterårstrækket i gang, og der ses 29/8 42 Ulvedybet, Perlen (VFL), 14/9 241 Østlige Vejler (O-DK), 4/10 32 Lille Sø, Lille Vildmose (DFS) og 6/10 23 Fyrkat Engsø (MFK). I årets sidste måneder er der kun store antal i Vejlerne og Ulvedybet, bl.a. 1/11 58 Ulvedybet (KEC) og 16/11 175 Bygholm Vejle (VFL). De sidste ses 1/12 1 Halkær Sø (PR), 20/12 1 Fyrkat Engsø (BHJ) og 23/12 1 Han Vejle (HHN).

Sum: 4582. 1. halvår 1770, 2. halvår 2812. Observationer 471. Indsendere 106. Lokaliteter 85.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	9	15	173	877	321	375	478	190	610	1060	471	3

Taffeland *Aythya ferina* (01980)

Summen er faldet lidt fra sidste års sum på 10.902. I forhold til sidste år ses der især færre i november. Som sidste år registreres flest i marts og oktober. Vinterens største er 13/1 245 Tømmerby Fjord (HHN), 3/2 400 Tømmerby Fjord (JPK) og 11/3 410 Vilsted Sø (CSS). Herefter begynder fuglene at spredes til ynglepladserne. Henover foråret er det primært Vilsted Sø, som markerer sig, idet det er den eneste lokalitet, hvor der regelmæssigt ses omkring 100 fugle. Forårets største observationer fra Vilsted Sø er 4/4 130 (TBR), 23/4 125 (HAC) og 18/5 92 (KEH).

Første pull. ses 28/6 og 29/6 i Østerådal og i Rørdal Lergrave (begge GRA). I Rørdal ses en hun med 9 pull. Som vanligt registreres kun ganske få ynglefugle. Det er påfaldende, at der fortsat ikke registreres pull. i Vejlerne og Vilsted Sø. Sandsynligvis bliver de overset. I sensommeren og efteråret ses igen større flokke. Nævnes skal 18/8 103 Agger Tange (TRK), 5/9 150 Nors Sø (JKK), 26/9 250 Bygholm Vejle (HAC), 17/10 300 Nors Sø (SEJ) og årets suveræne topscorer 18/10 1500 Vandet Sø (GGU). I december er største 7/12 124 Flade Sø (SPP).

Taffeland, Bygholm Vejle, 27. september 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

Sum: 9673. 1. halvår 4208, 2. halvår 5465. Observationer 349. Indsendere 86. Lokaliteter 71.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	437	911	1422	912	359	167	127	537	1097	3230	248	226

Hvidøjet And *Aythya nyroca* (02020)

En han rapporteres på flere datoer i marts i gadekæret i Hvilsom. Fuglen bærer ring og lokale kan oplyse, at den har opholdt sig dér i mindst et år. Så uden tvivl en undsluppen fangenskabsfugl. Fundet er ikke forelagt SU,

men fotodokumenteret.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til fund, der ikke er godkendt af SU.

Troldand *Aythya fuligula* (02030)

Summen er faldet markant fra 70.537 i 2007. Antallet af observationer er faldet fra 1054, men antallet af indsendere er steget fra 115, så det er ikke, fordi arten ikke får opmærksomhed. Årets sum fra Halkær Sø udgør 19.473, hvilket kan sammenlignes med en sum på 23.866 fra 2007. Især i januar og februar ses markant færre fugle, således er summen for de to måneder 6904, hvilket er få sammenlignet med 22.128 sidste år. Vinterens største antal er 11/1 1025 Kielstrup Sø (TNI), 11/1 810 Madum Sø (TNI), 13/1 300 Ørslevkloster Sø (TBN) og 24/1 300 Nors Sø (CSS). I foråret tiltrækker Halkær Sø de største antal, men allerede sidst på vinteren ses mange fugle på lokaliteten. I Halkær Sø er de største samlinger 24/2 850 (HMT), 16/3 1868 (HMT) og 14/4 2485 (PR). Også andre steder ses store ansamlinger, 15/3 840 Hjarbæk Fjord (STA TRK SVUR) og 24/3 1430 Vilsted Sø (TNI). Det

lille gadekær i Skørbæk tiltrækker fortsat arten, f.eks. 8/3 400, heraf 75% hanner (ATL KBC). Sidst i april er fuglene ved at være spredt.

Årets første pull. ses 25/5 1 Sæby (HHLA). Der er registreret yngel følgende steder: Rørdal Lergrave 6 pull. (GRA), Vilsted Sø 29 pull. (HEN), Lønnerup Fjord 3 pull. (JKK), Nørhøne Grusgrav 5 pull. (ATL), Rærup Slambassiner 6 pull. (ATL) og Tovgård 5 pull. (KMH SPR). Flere par ses helt hen i august med helt små unger. Først hen i oktober ses igen meget store ansamlinger. De største er 17/10 2500 Lønnerup Fjord (GGU), 18/10 1100 Vester Vandet Sø (GGU) og 31/10 1650 Halkær Sø (ATL). I november er største observation 23/11 750 Madum Sø (AHO). I årets sidste måned er den største observation 29/12 200 Tange Sø (KAHA).

Sum: 52.444. 1. halvår 35.978, 2. halvår 16.466. Observationer 986. Indsendere 134. Lokaliteter 170.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4778	2126	11839	15152	1345	738	805	610	1133	7526	3934	2458

Bjergand *Aythya marila* (02040)

Summen er faldet fra 4248 i 2007 efter flere års stagninger. Som tidligere er det enkelte større observationer i vintermånederne af primært rastende fugle, som trækker totalen op. De største er 11/1 250 Mulbjerg (TBA), 13/1 1300 kysten mellem Als og Øster Hurup (TL), 22/1 Aså 450 (PR) og 8/2 210 Egense Hage (TBA). Der ses

kun ganske få fugle langs vestkysten. Der er igen et par større observationer fra indlands lokaliteter bl.a. 15/3 24 Ørslevkloster Sø (STA TRK SVUR).

I efteråret er eneste større observation 21/10 137 S Nordmandshage (PR), mens året slutter med 26/12 42 Østerild Fjord (HHN).

Sum: 3507. 1. halvår 3177, 2. halvår 330. Observationer 97. Indsendere 43. Lokaliteter 43.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2514	520	58	24	61	-	5	2	10	167	61	85

Ederfugl *Somateria mollissima* (02060)

Summen er faldet markant fra 130.130 i 2007. Udsving i årssummen er ikke usædvanlige, således har den de seneste 11 år varieret mellem 20.000 og 200.000. Dog har der de seneste år været nedgang i bestanden, specielt i Østersøen. Vinterens største er 11/1 1700 Mulbjerg (TBA), 15/1 1500 Syrodde (PR) og 22/1 7675 Stensnæs-Nordmandshage (PR). Forårstrækket indledes i marts, men bemærkes stort set ikke. Dette er dog helt normalt, idet hovedparten af trækket går fra Aalborg Bugt mod Østersøen.

Første pulli ses 20/5 28 Hirsholmene (JG BHJ m.fl.) og 21/5 10 Deget (JG BHJ m.fl.). Største yngleobservation er 10/7 40 juv. Sulbæk (HHLA). I løbet af sommeren ses som vanligt lidt større flokke af ikke-ynglende fugle

eller hanner på fældningstræk. De største er 17/6 650 Korsholm (PR) og 22/6 800 Egense (PR). Fra sidst i september, når ungfuglene begynder at forlade ynglepladserne, ses igen større flokke. Efterårets og vinterens stør-

ste er 16/9 1700 Syrodde (PR), 12/10 2300 Syrodde (KO), 27/10 2300 S Nordmandshage (PR) og 23/11 3840 Syrodde (KO). Fra december skal nævnes 6/12 2900 Mulbjerger (TBA).

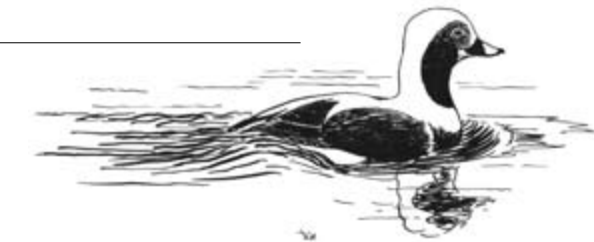
Sum: 92.829. 1. halvår 42.392, 2. halvår 50.437. Observationer 910. Indsendere 91. Lokalteter 123.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
19769	8312	6647	2844	2309	2511	815	3607	8687	15199	9430	12779

Havlit *Clangula hyemalis* (02120)

Igen en pæn stigning i summen fra sidste års sum på 628. I modsætning til sidste år, ses mange fugle i januar, hvilket især kan tilskrives én stor observation, 15/1 141 S Syrodde (PR), som samtidig bliver årets markant største. Forårets største trækobservationer er 28/3 12 Ø Nordstrand (PR), 13/4 10 Ø Nordstrand, Skagen (KNP m.fl.), 26/4 20 NØ Hirtshals Fyr (AØ KUP) og 2/5 30 Ø Nordstrand (KEC KNP m.fl.).

Efterårets markant største er 7/11 24 Ø Grenen (EKR).

Næststørste er 17/11 6 V Grenen (KNP).

Sum: 827. 1. halvår 680, 2. halvår 147. Observationer 241. Indsendere 52. Lokalteter 38.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
208	49	63	224	132	4	-	-	1	35	74	37

Sortand *Melanitta nigra* (02130)

Summen er steget fra 182.862. I forhold til 2007 er især maj, juli og december måned markant større. I vintermånederne er de største forekomster 11/1 7000 Mulbjerger (TBA), 22/1 8000 Nordmandshage (PR) og samme dag 4500 Hou Strand (PR). I foråret, hvor et større antal fugle trækker fra vestkysten og vadehavsregionen ind i Kattegat og videre til ynglepladserne, ses de største forekomster på trækstederne. 28/3 2545 Ø Nordstrand, Skagen (PR), 26/4 4020 NØ Hirtshals Fyr (AØ KUP) og samme dag 5120 Ø Nordstrand (HK). Den 30/5 ses hele 4300

rastende ved Bulbjerg (CKP HHN), hvilket kan være oversomrende fugle. Det forekommer i hvert fald tidligt, hvis det er hanner, som allerede er retur på fældningstræk.

I juli er der et ret stort sommertræk ind i Kattegat, således 1/7 4100 SØ Grenen (ROC ASF m.fl.) og 2/7 6020 SØ Grenen (PR ROC m.fl.). I efteråret er største forekomster 16/9 2000 Syrodde (PR) og 23/11 2705 Syrodde (PR). I december er de største forekomster 6/12 2500 Mulbjerger (TBA) og 25/12 8000 Syrodde (KO).

Sum: 224.818. 1. halvår 148.833, 2. halvår 75.985. Observationer 730. Indsendere 92. Lokalteter 100.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
44500	14385	8761	48731	28489	3967	22732	8315	11225	3479	6399	23835

Fløjlsand *Melanitta fusca* (02150)

Summen er næsten fordoblet i forhold til sidste år. Især august og september er markant større end i 2007. I august er det en større flok ved Nordmandshage, der markerer sig. I september er det et stort træk ved Skagen i forbindelse med østenvind, der springer i øjnene. Vinterens største antal er 14/1 140 Havrevlen (PR) og samme dag 200 Læsø Rende (PR). Fra vestkysten er største 2/2 56 V Lild Strand (HHN). Forårstrækkets største antal er 26/4 82 NØ Hirtshals Fyr (AØ KUP), 2/5 21 Ø Nordstrand, Skagen (KNP LAM) og 29/5 34 Ø Gre-

nen (RT). I sommermånederne ses bl.a. 15/6 40 NV Grenen (ROC JOK m.fl.) og 22/6 425 Mulbjerger (PR). Sidstnævnte flok letter, da en Storkjove kommer forbi.

I august er 31/8 325 Nordmandshage (PR) markant største. I september er der i forbindelse med østenvind et stort træk ved Skagen. 13/9 ses 411 Ø Grenen (ROC EC KNP m.fl.) og det bemærkes, at 95% af fuglene er adulte hanner. 15/9 ses 365 ved Havrevlen (PR) og 16/9 115 Horneks Odde (PR). Resten af året ses ingen trecifrede forekomster. Største er 29/11 55 R Grenen (ROC LP).

Sum: 5498. 1. halvår 2212, 2. halvår 3286. Observationer 417. Indsendere 62. Lokalteter 51.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
655	217	53	303	397	587	41	698	1842	319	268	118

Hvinand *Bucephala clangula* (02180)

Sidste år var summen 125.451, og det var da højeste tal i 10 år. Derfor ser 179.537 voldsomt ud. Men heri gemmer sig en tredobbelte registrering i forbindelse med en koordineret optælling i Hjarbæk Fjord. Renset herfor er der dog fortsat tale om en flot sum for året. Vinterens største forekomster er 13/1 901 Hjarbæk Fjord (TBN), 13/1 og 20/1 800 Havnø Hage (TN CSS) og 28/2 1050 Agger Tange (JHH). De største koncentrationer i foråret er 5/4 925 Havnø Hage (TN), 14/4 900 Østerild Fjord (HHB OK), 14/4 3500 Arup Vejle (TRK) og 14/4 635 Halkær Bredning (PR). Fældningsstrækket ser ud til at blive ind-

ledt i juli med største observationer 26/7 1800 Hjarbæk Fjord (TRK) og 29/7 1080 Ulvedybet (PR).

Der er i modsætning til sidste år desværre ikke registreret yngel ved Kielstrup Sø. Normalt ses kun få Hvinænder på træk, hvilket også er tilfældet i år. Ovennævnte koordinerede optælling af Hjarbæk Fjord, som er artens vigtigste rasteplass i landsdelen giver forbløffende 20.000 fugle 18/9 (STA TRK TBR JNØ). Det noteres, at hovedparten af fuglene samles i fjordens sydøstlige del til aften. November og december måneds største er 22/11 1800 Havnø Hage (CSS) og 7/12 1200 Lund Fjord (FSL).

Sum: 179.537. 1. halvår 40.009, 2. halvår 139.528. Observationer 1264. Indsendere 128. Lokaliteter 255.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
10981	5912	10199	12492	294	131	4447	22344	85099	2351	18049	7238

Lille Skallesluger *Mergus albellus* (02200)

Summen er øget markant fra 1129 sidste år, hvilket især skyldes, at der ses markant flere fugle i januar og februar. Dette hænger sammen med isfri søer. Materialet præges af mange gengangere. Alene Nors Sø tegner sig for 39% af den samlede sum. I Vejlerne og Tofte Sø ses også mange gengangere. Vejlerne og Tofte Sø tegner sig for hhv. 23 og 19% af den samlede sum. Disse tre lokaliteter tegner sig for samlet 81 % af den samlede sum, hvilket vidner om stor aktivitet disse steder. Vinterens største observationer 17/1 72 Nors Sø (JVI). Fra vinter og tid-

ligt forår skal også nævnes 13/1 36 Vesløs/Arup Vejle/Østerild Fjord (HHN), 28/1 14 Ulvedybet (PR), 3/2 20 Østerild Fjord (JPK), 20/2 10 Tofte Sø (TC TL) og 15/3 10 Hjarbæk Fjord (STA TRK SVUR). Forårets sidste er 25/4 2 Glømbak (OJ VJ).

Efterårets første ankommer 21/9 1 hun/1K Tofte Sø (TBA FA), hvilket er tidligt. Normal ankomst er medio oktober til primo november. Efterårets største antal er 23/11 39 Nors Sø (EA HHLA CAS m.fl.) og 29/12 25 Bygholm Vejle/Lund Fjord (BSØ FSL).

Sum: 1836. 1. halvår 1344, 2. halvår 492. Observationer 350. Indsendere 72. Lokaliteter 57.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
366	608	320	50	-	-	-	-	1	9	276	206

Toppet Skallesluger *Mergus serrator* (02210)

Årets sum er relativt lav og mindre end sidste års sum på 13.627. I vintermånederne og tidligt forår ses traditionelt ikke særligt store ansamlinger. Største flokke er 3/2 400 Tømmerby Fjord (JPK), 16/2 170 Sønderlem Vig (SA TRK), 11/3 410 Vilsted Sø (CSS) og 16/3 194 Vestlige Vejler (O-DK).

Der registreres kun ét enkelt succesfuldt ynglepar, 16/8 én hun med 15 pull. Egense Østkyst (HHB). Der er i øvrigt rapporteret 2 par på Hirsholmene (JG BHI) og 4 par på Agerø (HHL), men herfra er der ingen meldinger om dununger. Der er ingen tvivl om, at succesfulde ynglefugle overses.

I efteråret ses få ansamlinger på over 200 fugle. De største ansamlinger er 16/9 260 Bovet Bugt (PR), 4/10 200 Agerø (HHL), 5/10 175 Krik Vig (OLI m.fl.), 6/10 560 Vestlige Vejler (O-DK) og slutteligt årets største observation 17/10 1800 Østerild Fjord (GGU). Sidstnævnte fløj

til overnatning ude fra Limfjorden. Det var også billedet sidste år, at de største tal opnås i forbindelse med træk til eller fra overnatningspladserne.

Toppet Skallesluger, Barmer, 15. juli 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

Sum: 12.265. 1. halvår 6101, 2. halvår 6164. Observationer 841. Indsendere 98. Lokaliteter 161.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
723	394	1509	2007	1300	168	166	239	908	3850	673	328

Stor Skallesluger *Mergus merganser* (02230)

Summen er faldet fra 8896. Det er især i vintermånederne og i marts, der ses færre, hvor der traditionelt plejer at blive set flere hundrede fugle i Klejtrup Sø og Tjele Langsø. I år er vinterens største 13/1 171 Vesløs/Arup Vejle (HHN), 12/2 170 Østerild Fjord (HHN) og 14/2 300 Vesløs/Arup Vejle (STA DMB).

I juni og juli ses kun ganske få fugle. Der dukker lidt flere fugle op fra medio oktober. Nævnes skal 25/10 12 Vandet Sø (FRO), 1/11 16 Ulvedybet (KEC) og 6/11 20 Førbø Sø (KHA). 2. halvårs mest markante er 28/11 120 til overnatning Ulvedybet (SEM), 9/12 190 Lund Fjord (HHN) og 29/12 200 Tange Sø (KAHA).

Sum: 6476. 1. halvår 3973, 2. halvår 2503. Observationer 606. Indsendere 114. Lokaliteter 181.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1667	1103	757	233	205	8	9	1	3	79	533	1878

ROVUGLE

Hvepsevåge *Pernis apivorus* (02310)

Et meget stort forårstræk ved Skagen giver den største årssum siden 1993, og årssummen er mere end det dobbelte af sidste års sum på omkring 1250.

De første tidlige fugle ses 3/5 1 Ø Læsø Klitplantage (LBO), 4/5 1 T Lodbjerg Fyr (FSL) og 1 han SV Sønder Sørig (LAM) samt 9/5 1 Toftesø (HAC) og den første i Skagen 1 NØ Flagbakken (FE).

Ved Skagen sætter trækket ind for alvor 22/5, og frem til 7/6 trækker der her 1871 fugle med de største dage 1/6 425 og 2/6 334 (flere indsendere). I samme periode rapporteres der fra øvrige lokaliteter bl.a. 31/5 35 Ø Bulbjerg (HHN m.fl.), 1/6 54 NØ Bulbjerg (HRC m.fl.)

og 26 NØ Klitmøller (JJA JKY) samt 2/6 14 NØ Vandet Sø (JJA).

Der er rapporteret om mulige ynglefugle fra Hammer Bakker, Hals Nørreskov, Høstemark Skov, Buderupholm og Oplev Krat, men dog uden indberetning om 1K fugle.

I dagene 2-5/7 kommer der igen en del trækkende ved Skagen, flest 5/7 72 (ROC KNP m.fl.). Herefter er der blot en enkelt dag med et større antal udtrækkende, nemlig 25/7 15 Grenen (ROC).

Ved Nordmandshage trækker der 21/8-29/9 8 S (PR m.fl.), således ses årets sidste også her.

Sum: 2662. 1. halvår 2361, 2. halvår 301. Observationer 152. Indsendere 66. Lokaliteter 93.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	957	1404	247	41	13	-	-	-
Skagen	-	-	-	-	848	1223	228	15	5	-	-	-

Blå Glente *Elanus caeruleus* (02350)

Et godkendt fund fra 16/4-2007 Grenen, Skagen (Steen Christensen JPE ROC).

Det er tredje fund af arten i Nordjylland og Danmark. Arten er SU-art.

Sort Glente *Milvus migrans* (02380)

En meget stor årssum, som er søgt renset for gengangere på dagsbasis. Det reelle antal forskellige fugle kan ikke afgøres ud fra materialet.

De allerfleste iagttagelser er fra Skagen-området, og det er da også her årets første ses 12/4 1 TF Flagbakken/Grenen (ROC OS m.fl.). De næste ses 20/4 4 TF Flagbakken/Pælebakke Klit (FSH m.fl.).

På følgende datoer blev der også set 4 fugle i Skagen: 29/4 Nordstrand (JHC) og 3/6 Nordstrand (PR). Sidste iagttagelse i Skagen er 16/6 1 TF Grenen (ROC KNP).

Fra andre lokaliteter er der disse iagttagelser, 28/4 1 N Klitmøller (JJA) og 2 NØ Rubjerg Knude (AØ), 1/5 1 Ove Sø (JKK), 2/5 1 Vesløs/Arup Vejler (HRC BRØL), 9/5 1 TF Råbjerg Mile (PR) og 1 Sæby Kommune Vejobs (CB), 21/5 1 SV Ølands Vejle (HAC), 30/5-10/6 (5 observationsdage) 1 Buderupholm Dambrug (CR m.fl.), 1/6 1 NØ Klitmøller (JKK), 4/6 1 Ø Bulbjerg (TRK HHN), 6/6 1 2K TF Råbjerg Mile (PR) samt 7/7 1 R Milesørerne (EØ).

Sum: 73. 1. halvår 72, 2. halvår 1. Observationer 47. Indsendere 64. Lokaliteter 41.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	18	37	17	1	-	-	-	-	-

Rød Glente, Skagen, 6. juli 2008. Foto: Knud Pedersen.

Rød Glente *Milvus milvus* (02390)

Årets sum er mere end det dobbelte af sidste år sum, som ellers var den hidtil største årssum, og der er et par dage med rekordstore antal i Skagen. Materialet indeholder dog et stort antal gengangere, som ses som trækforsøgende dag efter dag, men i skemaet nedenfor er der søgt rensset for gengangere på dagsbasis.

I årets første måneder ses bl.a. 11/1 2 Understed (KRA), 18/1 1 S Boddum (PUR), 31/1 1 og 2/2 2 Trøderup (BSP) samt den første meget tidlige i Skagen 24/2 1 SV (KNP JOK).

Ved Skagen ses der trækkende eller trækforsøgende i perioden 24/2-18/8, hvor der er flere dage med rigtigt mange fugle, 19/4 9, 4/5 13, 10/5 20, 5/6 11 (flere indsendere for alle) og 6/7 17 i nærmest samlet flok (KNP KEC), hvilket er helt usædvanligt mange så sent på året. Der er desuden 20 dage med mellem 5-8 trækforsøgende, og i perioden 9/4-8/6 er der næsten daglige

iagttagelser.

På lokaliteter udenfor Skagen-området ses der også større forekomster, 13/4 3 Mulbjerg (TBA FA), 26/4 4 Elling Å (KNP), 4/6 3 Buderupholm Dambrug (JLA), 15/6 3 NØ Jerup Strand (KNP), 5/7 4 Lille Vildmose (TBA DFS) og 11/7 2 ad. + 2 juv. Elling Kommuneplantage (BSP).

I Vendsyssel er der i år 10 sikre par og derudover 1-2 mulige yngleforsøg. Seks af parrene producerede 2 unger hver, og fire par fik ikke unger (JTN) (der henvises til specialartikel om arten foran i rapporten). Fra Siem Skov, Buderupholm og ved Bjerringbro rapporteres der om potentielle ynglepar.

I efteråret ses der enkelte trækkende fugle, 21/9 2 S Tofte Sø (TC), 6/10 1 1K S Nordmandshage (PR) og 25/10 1 S Lille Vildmose (DFS TBA). Årets sidste ses juleaftensdag 2 Gærums (LBRJ) og 1 Stenhøj (BSP).

Sum: 714. 1. halvår 585, 2. halvår 129. Observationer 429. Indsendere 117. Lokaliteter 178.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen, sum	4	7	40	161	250	159	64	19	16	19	3	8
	-	1	12	78	118	58	32	2	-	-	-	-

Havørn *Haliaeetus albicilla* (02430)

Der rapporteres igen i år et rekordstort antal, men der er fortsat ikke registreret ynglepar i landsdelen. Dog blev der i foråret fundet en færdigbygget rede i Lille Vildmose. Det meste af året ses der fortsat mere eller mindre stationære gamle ørne i Hanstholm Vildtreservatet, Vejlerne og Lille Vildmose samt i et vist omfang ved Mariager Fjord.

Skagen

Der er indberettet rigtigt mange fra foråret og rigtigt mange af dem er utvivlsomt gengangere. Specielt en 2K fugl kunne på grund af et meget synligt kendetegn genkendes fra den blev set første gang 28/3 og indtil 19/4, i hvilken periode den gjorde adskillige trækforsøg. Årets første i Skagen bliver set 8/2 2 TF Ellekrattet (LP ROC), og det er måske de samme fugle, der ses de følgende par dage. Herefter er der nogle få dage med enkelte fugle, indtil der 28+29/3 igen ses 2 fugle (KNP m.fl.). I april er der igen dage med 1-2 fugle frem til ultimo april, hvor antallet af Havørne kulminerer med bl.a. følgende observationer 20/4 4, 24/4 5, 26/4 7 og 28/4 7 (mange indsendere). I maj ses de største antal 2/5 4, 10/5 4, 11/5 3 og 24/5 4 (mange indsendere). I juni er der fire dage med observationer, heraf 3/6 1 ad. + 2 2-3K (mange indsendere). De sidste ses 6/6 2 2K TF Flagbakken/Nordstrand (KNP m.fl.).

Vejlerne

I Vejlerne ses der Havørne hele året. Første iagttagelse er 2/1 1 ad. Tømmerby Fjord (HRC), som ses flere gange indtil der 21/1 ses 1 imm. Bygholm (HHN). I det tidlige forår desuden 25/3 1 3K Lund Fjord (HHN). 3/5 ses der øjensynligt flere forskellige fugle i Vejlerne, 1 ad. Tømmerby Fjord og Vesløs/Arup Vejler (JPK BRØL), 1 3K R Bygholm Vejle (HHN) og 2 imm. N Vesløs/Arup Vejler samt velsagtens de samme 2 imm. NV Selbjerg Vejle (HHN).

Fra sidst på sommeren ses der jævnlige 1 ad., 1 3K og 1 2K i området, som oftest på Bygholm Vejle. Senere rapporteres der 8/11 2 ad. Bygholm Vejle (KMO), 10/12 1 1K Vesløs/Arup Vejler (HHN), som måske er samme, som ses 26/12 Østerild Fjord og 26/12 Østerild Klitplantage (HHN) samt 29/12 1 ad. + 1 2-3K V Lund Fjord (RSN).

Hanstholm Vildtreservat, Nors Sø m.fl.

Årets første observationer i Thy er 7+8/1 1 ad. Nors Sø (EA PUR). Herefter er der følgende iagttagelser i området, 4/4 1 3K Hanstholm Vildtreservat (JJA), 5/4 1 Nors Sø (BF), 23+26/5 1 ad. Nors Sø (JJA), 28/5 1 2K NØ Klitmøller (JJA), 17/6 1 ad. + 1 2-3K Hanstholm Vildtreservat (JJA), 29/6 1 ad. Hanstholm Vildtreservat (JJA JKK), 1/7 1 imm. Vandet Klitplantage (JJA), 22/8 1 ad. (EA JJA), 5/9 1 ad. (JKK), 27/9 1 ad. (TBR TRK), 16/10 1 2K (GGU), 18/10 1 ad. Vester Vandet (GGU), 19/10 1 ad. + 1 1K Nors Sø (CKP), 26/10 1 imm. Ræhr (HRC), 23/11 2

R Nors Sø (EA), 13/12 1 imm. Vandet Klitplantage (JJA), 14/12 1 ad. Nors Sø (BF), 29/12 1 ad. + 1 2-3K Hanstholm Vildtreservat (JJA HRC). Sidstnævnte observation kunne dreje sig om samme fugle som ses tidligt om morgenen samme dag ved Lund Fjord. Øjensynligt er der samlet set tale om 1 ad., 1 1K og 1 imm./2-3K.

Sydlig Thy

I Thy i øvrigt er der disse iagttagelser, 2/2 1 Villerslev Mose (via EA), 11/2 1 ad. Ove Sø (EA), 16/3 1 ad. S Agger Tange (KBC SKR PHK), 29/3 1 imm. Ove Sø (ELH), 3/4 1 3K Vilsbøl Plantage (JJA), 5/4 1 imm. Ove Sø (CKP), 5/4 1 NV Lindholm/Agerø (PUR), 8/4 1 3K V + 1 4-5K Vilsbøl Plantage (JJA), 13/5 1 Ove Sø (ELH), 28/5 1 2K NØ Klitmøller (JJA), 25/6 1 imm. NNV Ove Sø (EA), 30/8 1 Madsted (ELH), 31/8 1 ad. + 1 2K Agger Tange (VFL), 19/10 1 Egebaksande (CKP). Samlet set er der tale om 1 ad. + 1 imm. ved Ove Sø samt nogle trækende fugle.

Lille Vildmose

I området, som omfatter Høstemark Skov, tørvegravningsområdet, Tofte Sø, Tofte Skov og Mose samt kysten øst herfor, har der hele året været et havørnepar til stede. I april måned bliver der fundet en færdigbygget rede, men der er ikke set ørne på eller nær reden. Udover de to adulte ørne ses der desuden disse i området, 16/2-25/12 1 imm. Tofte Sø (TBA DFS m.fl.) dog 19/4 2 imm. Tofte Sø (TN), 26+27/4 3 imm. Tofte Sø (TBA FA m.fl.), 4/5-27/5 2 imm. Tofte Sø (TC m.fl.) samt 12/10 2 imm. Tofte Sø (TC).

Mariager Fjord

Havørnene, der ses her, er muligvis de samme, som opholder sig i Lille Vildmose. 27/1 1 ad. V Havnø-Hadsund (TN HAC), 6/2 1 ad. Ø Hadsund (TN), 7/2 1 ad. Hadsund (HAC), 20/2 1 Lystrup Strandeng (TN), 1/3 1 ad. Ø Hadsund (TN) og 17/10 1 Pletten og Lille Plet (TN).

Øvrige

29/2 1 ad. Vilsted Sø (MHR), 8/3 1 imm. NNØ Øby (LM), 29/3 1 ad. Vilsted Sø (HHN m.fl.), 5/4 1 Ø Vulum Sø (JSK), 12/4 1 Hjarbæk Fjord, Kølsen (HHP), 21/4 1 imm. Ravnshøj, Gærum (CAS), 21-22/4 1 2K TF Syrodde/Højsande (PR), 24/4 1 2K Ø Bulbjerg (HHN), 28/4 1 2K SØ Vilsted Sø (GVJ), 4/5 1 imm. V Læsø Klitplantage (LBO), 4/5 1 ad. V Store Øksø (AHO), 9/5 1 imm. Onsild Ådal (EEH), 10/5 1 3K TF Bulbjerg (HHN), 12/5 1 ad. Handest (EEH), 20/5 1 ad. Halkær Sø og Ådal (HMT), 16/8 1 ad. S Ørum, Viborg (MHH), 2/9 1 2K Mølholm Søerne (MP), 21/9 1 N Frederikshavn (JRL), 27/9 2 Ormstrup Skov (JBP), 5+7/10 1 2K Ulvedybet (AWN MP), 24/11 1 1K Bulbjerg (HHN), 30/11 1 imm. Ulvedybet (BSØ KEC) og 22/12 1 ad. Ulvedybet (HMT).

Sum: 615. 1. halvår 400, 2. halvår 215. Observationer 487. Indsendere 129. Lokalteter 124.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	24	26	64	135	106	45	25	45	32	49	31	33

Slangeørn *Circaetus gallicus* (02560)

Et godkendt fund 23-25/5 1 ad. TF Skagen (JHC m.fl.). Da den bliver opdaget sent om eftermiddagen den første dag, er den allerede på returtræk. Den følgende dag kan ørnen, der er af mørk type, ses på trækforsøg 11.10-11.20 og igen 15.28-15.50. Dagen efter ses den igen på trækforsøg (mange indsendere). Desuden foreligger

et fotodokumenteret fund fra primo maj fra Skagen. Førstnævnte er det 15. godkendte fund fra Nordjylland og det 10. fra Skagen. Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Rørhøg *Circus aeruginosus* (02600)

Årets sum er mere end 500 større end sidste års sum, og skyldes især et godt forårstræk.

De første ses ret tidligt, 4/2 1 hun Agger Tange (LCS) og 20/2 1 hun Bygholms Nordlige Rørskov (HHN).

I Skagen ses den første 15/3 1 han SV Flagbakken (OS), og den første trækkende 3/4 1 brun NØ Batterivej (ROC). Det er dog først fra medio april, der ses flere trækkende dagligt. I alt er der rapporteret 483 trækkende, trækforsøgende eller rastende i Skagen-området. Der er flere dage med et stort antal trækkende, 25/4 20, 27/4 19, 28/4 20, 9/5 18, 10/5 17, 24/5 18, 1/6 15, 6/6 16 og 26/6 15 (flere indsendere).

Fra øvrige lokaliteter kan nævnes Vandet Sø 30/5-4/6

8 (3 dage) (JJA JKK), Klitmøller 28/4-3/6 12 (4 dage) (JJA JKK) og Bulbjerg 19/4-4/6 19 (10 dage) (CKP HHN m.fl.).

Fra Vejlerne rapporteres de største antal 18/4 20 (TBR BF) og 21/5 23 (SAL HAC).

Der er rapporteret om ynglefugle fra 18 lokaliteter.

Årets sidste iagttagelser er 29/10 1 1K Ø/Nørreådal (LM), 1/11 1 Vesløs/Arup Vejler (HRC) og 2/11 1 han Bygholm Vejle samt måske samme fugl 1 Kogleaks (OL). Tallene i nedenstående skema er søgt rensset for gengangere på dagsbasis for Skagen, Vejlerne og Lille Vildmose.

Sum: 2201. 1. halvår 1463, 2. halvår 738. Observationer 1160. Indsendere 154. Lokaliteter 228.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	2	65	570	547	279	300	244	161	30	3	-
Vejlerne - sum	-	1	36	148	101	77	120	48	56	27	3	-
Lille Vildmose - sum	-	-	7	71	73	48	48	51	17	-	-	-

Blå Kærhøg *Circus cyaneus* (02610)

Årets sum er den største siden 1992, hvilket især skyldes et stort forårstræk i april og maj.

I årets første måneder ses de største antal 8/1 og 28/1 4 Ulvedybet (PR), 13/1 8 Vejlerne (HHN JPK), 3/2 13 Vejlerne (JPK HHN), 17/2 og 2/3 4 Lille Vildmose (TBA DFS) samt 27/2 5 Næsset, Løvskaal (TBR).

De første enkelte fugle ses trækkende ved Skagen i slutningen af marts 28/3 1 han Nordstrand (PR) og fra 8/4 ses der flere fugle trækkende dagligt. Trækket kulminerer i perioden 11/4-11/5, hvor de største antal ses 19/4 16 (KNP TC OBO m.fl.), 20/4 20 (LAM HK FSH m.fl.), 24/4 18 (RT OS KNP m.fl.), 25/4 19 (HK ROC RT), 28/4 18 (JHC HAC ROC m.fl.) og 5/5 13 (FSH JHC). Ved Skagen trækker der 28/3-7/6 i alt 339.

Der er følgende juli-iagttagelser: 2/7 1 hun Gårdbø Sø

(PR), 7/7 1 Store Vildmose (TMØ) og 25/7 1 hun Solbjerg Kær (JKK).

De næste ses 9/8 1 hun Bygholm Vejle (SPP), 12/8 1 ad. hun Sønder Sørig (LAM) samt 16/8 1 1K Bygholm Vejle (HHN) og 1 Grenen (ROC m.fl.).

I andet halvår er der flest observationer fra Vejlerne og Lille Vildmose. I Vejlerne er de største antal 17/10 10 (GGU) og 8/11 8 (KMO) og i Lille Vildmose 6/10 7 (DFS TC). Desuden 15/9 og året ud 6 Toftegårds Enge (Finn Grundsøe), 6/11 4 Ålvand Klithede (JJA) samt 19/12 og 30/12 6 Bolle og Try Enge (PR). Ved Skagen ses der i perioden 16/8-21/12 14 (flere indsendere).

Iagttagelserne fra Skagen og Lille Vildmose er forsøgt rensset for gengangere på dagsbasis.

Sum: 1431. 1. halvår 978, 2. halvår 453. Observationer 952. Indsendere 149. Lokaliteter 223.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	92	133	114	336	276	27	3	14	76	148	124	88
Skagen - sum	-	-	2	201	125	11	-	3	3	1	6	1
Vejlerne - sum	21	44	35	4	1	-	-	2	11	38	21	20
Lille Vildmose - sum	22	25	33	16	4	1	-	6	29	65	28	33

Steppehøg 2K, Bulbjerg, 10. maj 2008. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Steppehøg ad. han, Skagen, 24. april 2008. Foto: Knud Pedersen.

Steppehøg *Circus macrourus* (02620)

Fint år med 14 fugle, som alle ses i Skagen på nær to fra Bulbjerg.

Den første ankommer 19/4 1 2K Flagbakken/Pælebakke Klit (OBO LAM KNP). De følgende er 24/4 1 ad. han, der ses første gang Højen, Gl. Skagen (EC) og senere ved Nordstrand, 26/4 1 2K NØ Nordstrand/Reservatet (HAC HK), 28/4 1 2K NØ Nordstrand (KNP JHC), 2/5 1

2K Hulsig Hede (OBO), 3/5 1 2K Ø Nordstrand/Grenen (LTP BKR m.fl.) og 1 2K Batterivej (via EC), 10/5 1 2K Ø og 1 2K V Bulbjerg (HHN), 11/5 1 2K NØ Flagbakken (CGJ FSH FE m.fl.), 16/5 1 2K Ø Hvidegrøft (JHC), 27/5 1 2K TF Flagbakken (JTL FE), 3/6 1 2K han TF Nordstrand/Nedermosen (KNP LAM) og 5/6 1 2K NØ Nordstrand (FE EKR m.fl.).

Hedehøg *Circus pygargus* (02630)

Væsentligt flere fugle end sidste år. De første ses 23/4 1 hun NØ Bulbjerg (HRC m.fl.), 24/4 1 hun Bulbjerg (AS) og 1 brun Vigsø (EEH). Dagen efter ses den første i Skagen, 25/4 1 brun Nordstrand/Grenen (RT ROC HK m.fl.). Hovedparten af de trækkende ved Skagen ses i perioden 28/4-12/5 36 T/TF (JHC CGJ ROC KNP m.fl.). De sidste fugle her ses 3/6 1 2K han og 5/6 1 ad. hun (flere indsendere).

På øvrige lokaliteter er der set disse, 27/4 1 brun Sønder Sørig (LAM), 28/4 1 hun NØ Bulbjerg (HRC) og 1 hun N Klitmøller (JJA), 10/5 2 hun + 1 ad. han Ø Bulbjerg (HHN), 19/5 1 ad. han S Hjørring (LAM), 24/5 1 ad. han Bulbjerg (HHN), 1 2K Glombak (HHN) og 1 2K hun Støttrup (FRO) samt 3/6 1 2K han Gårdbo Sø (PR).

Der er registreret et ynglepar ved Tøtterne. Parret fik tre unger som blev mærket med vingemærker. Sidste iagttagelse af fugle omkring ynglepladsen er 21/8 (flere indsendere). Iagttagelser af ynglefuglene er ikke medtaget i skemaet herunder.

Den sidste i øvrigt ses allerede 2/7 1 han Øster Vandet (JJA).

Hedehøg ad. hun, Kokkedal, 31. juli 2008. Foto: Flemming Ahlmann.

Sum: 71. 1. halvår 69, 2. halvår 2. Observationer 71. Indsendere 46. Lokaliteter 29.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	-	-	-	18	44	7	2	-	-	-	-	-
	-	-	-	11	33	6	-	-	-	-	-	-

Duehøg *Accipiter gentilis* (02670)

Årets sum er lidt lavere end sidste års sum, men dog på samme niveau som i de seneste år.

Der er rapporteret væsentlig flere i første halvår end sædvanligt og tilsvarende færre i andet halvår.

I Skagen ses der blot 26 i perioden 14/2-25/5, hvoraf de fleste er rastende og blot nogle få er trækforsøgende, flest 8/3 5 TF (ROC KNP JOK). Der ses territoriehævende fugle i Bulbjerg, Østerild Klitplantage, Højris,

Høstemark Skov, Tofte Skov, Rold Skov og Læsø. Derudover er det JTN, der er den væsentligste kilde til vores viden om ynglefuglene:

"Der bliver i 2008 registreret 39 ynglepar i undersøgelsesområdet Vendsyssel på 2417 km². Tre af de 39 par lægger ikke æg, for det ene pars vedkommende pga. Stor Hornugle, det andet par er 1-årige og det tredje af ukendt årsag. Det gennemsnitlige antal æg er 2,72 (n 25). Der bliver registreret mindst 66 pull. (64 bliver ringmærket), og i alt 62 unger bliver flyvefærdige (en ikke ringmærket, redetræ for tyndt - 17 m oppe i en tynd "pisker") - dette giver en gennemsnitlig ungeproduktion på 1,59 juv/par og 2,30 juv/par med mindst 1 juv. År 2008 er det andet år i træk uden et eneste 4-kuld. 30,8% af parrene får ingen unger.

Bestanden fortsætter med at gå tilbage, primært pga. følger-virkninger efter orkanen i 2005, forekomst af Stor Hornugle, klimaforandringer samt ulovlig bekæmpelse.

Ungeproduktionen er signifikant faldende i de seneste 10 år,

Sum: 203. 1. halvår 145, 2. halvår 58. Observationer 188. Indsendere 68. Lokalteter 102.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	7	29	40	44	20	5	12	17	8	7	8	6

Spurvehøg *Accipiter nisus* (02690)

Årets sum bliver rekordagtig stor på grund af et stort antal på forårstræk primært ved Skagen. Efterårstrækket er ret fåtalligt.

Ved Skagen ses de første trækkende 8/3 3 (ROC KNP JOK), men først med 28/3 23 (PR) og 30/3 21 (KNP) noteres der to-cifrede antal på træk, og fra medio april kommer der godt gang i trækket. Kulminationen falder i perioden 11/4-10/5 med bl.a. disse store antal 20/4 140, 24/4 190, 28/4 320 og 10/5 151 (JHC LAM KNP ROC FE m.fl.) samt senere 24/5 135 (KNP KEH). I perioden 11/4-6/6 ses der i Skagen i alt 3736 trækkende eller trækforsøgende, og dermed er trækket nærmest helt overstået. De vigtigste øvrige træksteder er Bulbjerg, hvor der i perioden 28/3-1/6 trækker 167 Ø (HHN CKP HRC m.fl.), og Klitmøller, hvor der i perioden 30/3-1/6 trækker 174 NØ (JJA m.fl.).

Der er ingen rapporteringer om ynglefugle i år, men arten yngler dog fortsat almindeligt i det meste af Nordjylland.

I efteråret er det især fra Skagen og ved Nordmandshage, der rapporteres om trækforekomster. Ved Skagen ses der trækkende i perioden 12/8-29/10 45, flest 20/9 29 (ROC KNP m.fl.) og ved Nordmandshage i perioden 15/8-30/11 196 S, flest 6/10 31 S, 16/10 31 S og 28/10 32 S (PR HHB m.fl.).

Tallene i nedenstående skema er søgt rensset for gengangere på dagsbasis.

Spurvehøg 1K, Farstrup, 27. november 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

Sum: 6057. 1. halvår 5347, 2. halvår 710. Observationer 1067. Indsendere 144. Lokalteter 326.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	62	72	213	2858	1851	291	79	100	141	264	80	46
Skagen - sum	-	-	88	2139	1501	219	55	29	47	31	31	-

Musvåge, Agger Tange, 28. juli 2008. Foto: René Larsen.

Musvåge *Buteo buteo* (02870)

En meget stor rapportering. Inden sortering for gengangere i Skagens-materialet foreligger rapportering af mere end 32.000 fugle. Som vanligt er det dog umuligt at give et bud på årets – specielt forårets - reelle forekomst.

Fra årets første måneder er de største tal 11/1 16 Nørreå-dalen (TBR) og 13/3 20 Tofte Skov (HAC), og det første forårstræk sætter ind med 15/3 61 N Nordmandshage (PR) og 15/3 50 Tofte Skov (HAC). Skagen har dog allerede 8/3 200 TF (JOK CAJ AB). Det er eneste marts-dag med over 100 fugle. Eneste dag med udtræk er 16/3 65 NØ (KEC JOK). April måned og ikke mindst første del af maj byder på mange store dage. Kendetegnende er, at stort set ingen fugle angives som udtrækkende, blot 22/4 angives 112 NØ (HK JOK) og 23/4 220 NØ (RT). Koncentrationen af fugle er meget stor med "skruer" på mere end 300 ex. De største dage er 26/4 4-500, 2/5 ca. 650, 5/5 650, 10/5 700 og 11/5 690 – alle trækforsøgende (mange indsendere). Maj måned ud ses 50-150 fugle dagligt, og i begyndelse af juni ses de sidste større dage

med 6/6 130 TF (ROC EC m.fl.) og 7/6 136 TF (TN ROC m.fl.). Herefter ses meget få, men primo juli ses atter en del på trækforsøg (2K-fugle) med blandt andet 5/7 100-150 (KNP ROC). Ud af 1. halvårs sum stammer de godt 10.000 fugle fra Skagen.

I alt er indrapporteret ca. 60 ynglepar med de største rapporteringer fra det sydøstlige Vendsyssel.

Fra efteråret er forekomsten traditionen tro mere sporadisk. Ved Skagen ses ultimo august atter trækforsøgende fugle (max. 40 pr. dag) og fra samme periode skal nævnes 29/8 26 R Solbjerg Enge (HAC) og 31/8 18 SSØ Agger Tange (VFL). Mere reelt træk registreres ved Nordmandshage med bl.a. 6/10 64 S, 12/10 26 S og 28/10 28 S (PR HHB). Ellers er de største rasttal fra årets sidste måneder 17/10 30 Bygholm Vejle (GGU), 25/11 38 og 30/12 31 Bolle og Try Enge (PR)

Skemaet herunder er rensset for gengangere på enkelt-dage ved Skagen.

Sum: 20.529. 1. halvår 16.951, 2. halvår 3578. Observationer 3036. Indsendere 193. Lokalteter 740.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	497	680	1997	5497	7082	1198	832	600	492	710	390	554

Ørnevåge *Buteo rufinus* (02880)

Hele to dokumenterede fund, hvoraf det ene er godkendt af SU. Sidst i april ses en fugl i Skagen samt på Hulsig Hede sammen med mange Fjeldvåger. 28-29/6 gør 1 ad. trækforsøg ved Skagen (EC JOK ROC). Dette fund er godkendt af SU. Der er tale om det femte nordjyske fund og det fjerde fra Skagen.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Ørnevåge ad., Skagen, 28. juni 2008.
Foto: Jørgen Kabel.

Fjeldvåge *Buteo lagopus* (02900)

Den største årssum siden 1993. Det skyldes primært et stort forårstræk, hvilket måske ikke er så uventet set i relation til en god ynglesæson i 2007 og en deraf følgende pæn forekomst i efteråret 2007.

I årets første måneder ses overvintrende fugle spredt over landsdelen. Alle fund drejer sig om 1-2 fugle bortset fra 8/1 3 Ulvedybte (PR). I øvrigt stammer de fleste rapporteringer i perioden fra Lille Vildmose – det drejer sig dog nok om de samme få fugle.

Første fugl når Skagen 8/3 1 TF (ROC) og 1-3 fugle ses på flere datoer frem til første udtrækkende 30/3 2 Ø (KNP). Første lidt større dag er 13/4 13 trækkende (HAC CR JLA KAH m.fl.), men ellers ses en massiv forekomst fra ca. 20/4. Det kan være meget vanskeligt at vurdere det reelle antal involverede fugle, samt hvor mange der reelt trækker ud. Søgt rensat for gengangere kan dog nævnes følgende store dage, 23/4 53 trækkende (HK RT m.fl.), 24/4 72 trækkende (HK RT m.fl.) og ikke mindst 26/4 min. 140 trækkende – blandt andet en samlet skrue på 120 fugle udtrækkende (HAC JKK Jes W Gravgaard m.fl.). At hovedparten af fuglene denne dag trækker ud ses blandt andet af, at området er næsten tomt for fugle de kommende dage. Der sker dog atter en vis ophobning i starten af maj, de største dage her er 3/5 40 TF (LCS SGB m.fl.) og 10/5 49 TF (TRK FE m.fl.). Arten iagttages herefter dagligt frem til de sidste ses 7/6 1 TF (ROC MHHA m.fl.) og 8/6 1 TF (TRK CGJ).

Sum: 1169. 1. halvår 1033, 2. halvår 136. Observationer 341. Indsendere 114. Lokaliteter 130.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	38	39	68	597	267	22	-	-	2	50	39	45

Lille Skrigeørn *Aquila pomarina* (02920)

Ikke mindre end fire dokumenterede fund er ikke tidligere registreret i Nordjylland indenfor ét år. Alle fund er fra Skagen. Indtil videre er dog blot de to godkendte af SU, 23/5 1 ad TF (JHC m.fl.) og 25/5 1 2K TF (SEK). Desuden fotodokumenterede fund af fugle fra

Kun meget få af fuglene (18 ex.) i maj er noteret som udtrækkende, så det er meget vanskeligt at vurdere, hvor mange eksemplarer de 234 fugle, der er angivet som trækforsøgende, reelt dækker over. Men at de trækker på et eller andet tidspunkt er jo givet. I alt er rapporteret 454 trækkende og 428 TF/R, hvilket gør året til det største længe, men som sagt er det vanskeligt at vurdere det reelle antal.

Også ved andre lokaliteter bemærkes det markante træk, således 19/4-25/5 (9 dage) 36 Ø ved Bulbjerg med max. 20/4 7, 24/4 8 og 28/4 7 (HHN HRC CKP). Nævnes skal også 22/4 10 NØ Hansted Reservatet (JJA PHA) og 23-24/4 10 Ø Slettestrand (IZN). Den sidste fugle ses 1/6 1 NØ Klitmøller (JJA JKY).

Efterårets første er 23/9 1 Guderup Kær (EA) og 28/9 1 Tofte Sø (TC). I modsætning til i 2007 bemærkes efterårstrækket kun i begrænset omfang. Nævnes kan 6/10 5 S (PR) og 28/10 5 S (PR HHB) Nordmandshage. Ved Skagen ses kun få fugle, bemærkes skal dog 6/12 1 udtrækkende mod SØ (ROC KEC m.fl.). Ellers er forekomsten i årets sidste måneder spredt over en lang række lokaliteter med 1-2 ex. De største iagttagelser er 10/11 3 R Hulsig Hede (JPIP), 25/11 7 R, 19/12 3 R og 30/12 5 R Bolle og Try Enge (alle PR) samt 29/12 3 R Hansted Reservatet (KBC SKR PHK).

Månedsskemaet er korigeret for gengangere på de enkelte datoer.

ultimo april og primo juni. De hidtil største år er 1989 og 1992 begge med 3 ex. – alle fra Skagen.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Stor Skrigeørn *Aquila clanga* (02930)

Også for denne art foreligger fire dokumenterede fund – alle fra Skagen. Også her er imidlertid kun de to fund indtil nu godkendte af SU, 22+25-26/4 1 2K TF (HK) og 25/4-6/5 1 3K TF (Lars Rudfeld Erik Buchwald). Sidstnævnte er dog indtil videre blot godkendt for sidstnævnte dato. Desuden foreligger to fotodokumenterede fund fra maj. Det kan bemærkes, at to af Skagens-fuglene også iagttages ved Gjerrild på Djursland (sammenligning af fotos). Hidtil største år i Nordjylland er 1998 med 3 fugle, hvoraf den ene på Læsø og de øvrige ved Skagen.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Stor Skrigeørn 3K, Skagen, 3. maj 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Steppeørn *Aquila nipalensis* (02940)

Et fotodokumenteret fund fra Skagen i maj. Mange af de, der tager til Skagen for at se Sørgedue, får også denne fjer i hatten.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Steppeørn 2K, Skagen, 19. maj 2008. Foto: Ole Krogh.

Kongeørn *Aquila chrysaetos* (02960)

Efter at der i 2007 kun blev iagttaget Kongeørn indenfor de potentielle ynglepladser samt i Thy, er der i år gået helt inflation i det med en lang række observationer spredt over landsdelen. Ligeledes får Skagen også i år sin part, efter at arten overraskende udeblev sidste år. Endelig bør det ikke mindst noteres, at der for første gang kommer hele 4 unger på vingerne fra de nord- og østjyske par. De første 3 unger bliver ringmærket.

Høstemark m.v.

Parret i skoven får for sjette år i træk en unge på vingerne. Den ses flyve over skoven første gang 10/7 (HAC). Ungen ses i området året ud. Ungen fra 2007 forsvandt tidligt fra området i efteråret. Om det er denne, der dukker op og ofte ses ved Tofte Sø/Skov i foråret 2008, er muligt.

Tofte Skov og sø

Den gamle ynglelokalitet besøges fortsat jævnlige af ørne, skønt Havørn i højere og højere grad synes at overtage området (se denne). Fra februar ses ofte en 2K fugl i området (vel ungen fra Høstemark fra 2007), men 19/2 iagttages hele 2 fugle (TBA m.fl.), hvilket gentager sig flere gange i perioden frem til 8/6 (WJ TBA). Det drejer sig om 2 2K fugle. Allerede fra 21/8 besøges området af 1K fuglen fra Høstemark (TBA). Endelig foreligger der et par iagttagelser af en "fremmed" fugl fra 2. halvår, 6/11 (TC) og 28/12 (TBA) – angivet som ca. 3K.

Hals Nørreskov m.v.

Parret har bygget sin sjette rede i skoven og har også i år held med ynglen, idet hele to unger (han og hun) bliver flyvefærdige og bliver ringmærkede (JTN). Desværre flyver hunnen mod en el-ledning ved Siem, Terndrup 26/1 2009 og findes død.

Ved to lejligheder iagttages gæstende fugle i området, 15/3 1 3K+ Hals og 15/8 1 3K+ Hals Nørreskov (begge PR).

Fugle iagttaget ved Bolle og Try Enge antages at være Hals-fuglene, således 1 2K på 4 datoer i februar (SEM HCH) og 14/9 1 1K (LYA).

Mariager Fjord / Als Odde

Parret syd for Mariager Fjord får for første gang held med ynglen, idet en unge kommer på vingerne. Ungen, der ringmærkes (JTN) kommer dog meget sent på vingerne (18/9), måske fordi parret er uerfarent. Den forsvinder hurtigt fra området og findes højest overraskende afkræftet ved Tønder 11/11. Efter opfodring på en plejestation bliver den atter udsat ved Mariager Fjord i starten af december, men er dog kun iagttaget i området en enkelt gang siden, 7/12 (TNI) – så dens videre skæbne er uvis.

Fuglene ses med mellemrum fra nordsiden af fjorden. Således er der i år 5 iagttagelser, hvor ikke mindst 26/3 4 ex. skiller sig ud. Det drejer sig om det lokale par samt 2 2K fugle, der på et tidspunkt ses sammen over fjorden og nordjysk "territorium" (HAC).

Hanstedreservatet m.v.

I området ses en stationær fugl gennem hele året. Fuglen angives aldersmæssigt meget forskelligt, men er sandsynligvis 5K. Den er set territoriehævdende, men en mulig mage er ikke iagttaget. En 2K fugl er dog også iagttaget bl.a. 22/5 (SAL) og 23/8 (AR). Om en fugl angivet som 3K østtrækkende ved Ove Sø 26/3 (EA) er en af disse vides ej.

Skagen

Efter at der i 2007 ikke blev iagttaget Kongeørn i Skagen, tages der revanche i år. Allerede fra 6/3 ses en 2K på Hulsig Hede (JOK) og 8/4 får denne selskab af endnu en 2K fugl, hvor de begge ses i Skagen (JOK m.fl.). Disse ses frem til 8/5 (flere inds.). Fra 11/4 indfinder en 5K fugl sig (JOK PR HAC OS KNP). Denne ses frem til 2/5, hvor den sidste gang ses på trækforsøg ved Damsted Klit (HAC). 1-7/6 ses atter 2K Kongeørn i Skagen (flere inds.). Endelig ses 1 imm. 7/7 ved Hulsig Hede (via ROC) og 11/7 1 imm. TF Skagen by (KNP). Årets forekomst anslås at gælde 4 individer.

Øvrige iagttagelser

21/1 1 2K R fra tog mellem Vrå og Hjørring (IUH via ROC), 24/2 1 2K+ V Birkelse (JKA), 20/3 1 2K R-NØ Hjortdal ved Svinkløv (JC), 20/3 1 ca. 4K NØ Svanfolk (TBA), 18+20+22/4 1 2K Ø Bulbjerg (samme?) (HHN HRC m.fl.), 20/4 1 imm. S Rendborg (CAS), 1-2/5 1 usp. R Toftegårds Enge (VK), 11/6 1 2K R Ejersted (HS), 29/9 1 2K+ Sandels Bjerg (Finn Grundsøe via TC) og 4/10 2 fou. Strandenge ved Brøndensgrøft (JHHA). Endelig er en 2K fugl set ret stationært året igennem på en lokalitet i Vendsyssel (JTN).

Sum: 783. 1. halvår 493, 2. halvår 290. Observationer 585. Indsendere 105. Lokaliteter 45.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	19	54	81	186	99	54	31	60	57	73	24	45

Høgeørn *Aquila fasciata* (02990)

Ét fund, 11/4 1 3K trækforsøgende Skagen (EKR JOK m.fl.), er det fjerde danske fund – alle fra Nordjylland. Kunne der være tale om samme fugl som den 2K, der blev set i 2007, og som måske aldrig er nået tilbage til sin hjemegn? Derom kan kun gisnes. Fundet er godkendt af SU. Arten er SU-art.

Høgeørn 3K, Skagen, 11. april 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Fiskeørn *Pandion haliaëtus* (03010)

Efter et par magre år er der tale om den største forekomst siden 1998. Det er et meget stort forårstræk, der bærer den store årstotal. Fortsat ét nordjysk ynglepar. Årets første ses i Skagen, 27/3 1 SV (KNP) fulgt af 30/3 1 fou. Stenild (CSS CSJ OEH). Ved Skagen ses yderligere 3 fugle frem til 10/4, hvorefter der så småt begynder at komme gang i trækket. Tydelig kulmination ses 18-24/4 med i alt 161 trækkende, heraf 19/4 32 og 23/4 44

som årets største dage (flere inds.). Den resterende del af foråret ses arten dagligt med enkelte to-cifrede træk-dage. Største i maj således 2/5 18, 10/5 14 og 23/5 14 (flere inds.). De sidste ses 7/6 3 NØ (flere inds.), 16/6 1 SØ (ROC KNP) og et par deciderede efternølere 3/7 1 NØ (ROC) og 11/7 1 NØ (KNP). I alt ses i foråret 428 trækkende, hvilket kan relateres til et gennemsnit på 229 for perioden 1975-2007. Enkelte andre lokaliteter

markerer sig i forårsperioden, således har Bulbjerg 16 fugle (19/4-4/6) med max. 4 19/4 (HHN CKP) og i Buderupholm-området ses Fiskeørn på 11 datoer i perioden 10/4-25/6. Endelig skal nævnes 30/4 6 NØ Skallerup Klit (GRA m.fl.).

Fiskeørn, Skagen, 3. juni 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Sum: 715. 1. halvår 559, 2. halvår 156. Observationer 249. Indsendere 119. Lokalteter 85.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	-	-	4	273	215	57	19	94	41	2	-	-
	-	-	2	209	185	38	2	3	3	-	-	-

Tårnfalk *Falco tinnunculus* (03040)

Et rekordår på næsten alle fronter. Den største årssum, det største forårstræk og den største efterårstrækdag nogensinde.

Året starter med mange spredte observationer i landsdelen, alle af 1-3 ex. bortset fra 28/1 4 Ulvedyb (PR). Den første udtrækkende ved Skagen ses 15/3 1 Ø (KEC), fulgt af 28/3 4 Ø (PR m.fl.). Det er dog først fra 20/4, at der kommer rigtigt gang i trækket. Af store april-dage kan nævnes 24/4 29 (HK RT m.fl.), 28/4 54 (FE HAC JHC m.fl.) og 29/4 56 (JHC m.fl.). Også i første halvdel af maj ses mange, således 5/5 80 (via ROC) og 11/5 49 (FE CGJ m.fl.). Fra sidst i maj og lidt ind i juni ses en ny trækbølge med blandt andet 24/5 45 (TA JJA m.fl.), 1/6 50 (CGJ JTL FE) og 3/6 52 (PR m.fl.). Frem til sidste udtrækkende ses 9/6, noteres i alt 997 trækkende foruden rastende og trækforsøgende fugle, hvilket er klar rekord. Den tidligere på 816 er fra 2006. Det kan sammenlignes med et gennemsnit på 496 for årene 1972-2008. Andre lokaliteter, der markerer sig er Klitmøller-

området med 19/4-1/6 54 trækkende (JJA JKK) med max. 30/5 14, Bulbjerg 19/4-4/6 40 med max. 19/4 7 (HHN CKP EM), Rubjerg Knude med 24/4 6 NØ + 3 fou. (AØ) og 28/4 23 NØ + 3 fou. (AØ) samt Råbjerg Mile 9/5 26 NØ (PR).

Der er i alt indberettet 30 ynglefund fra Elling Strandenge i nord (TFR) til Guderup Kær, Thy i vest (EA). Største rapporterede kuld er 5 juv. Sønder Harritslev (HHLA).

Efteråret starter med en del trækkende og/eller trækforsøgende fugle i Skagen. Nævnes kan 4/7 11 T + 3 TF (ROC), 5/7 10 T + 2 R (ROC KNP), 29/7 14 T eller TF (ROC m.fl.) og 30/7 10 R (ROC EC). Fra august tager Nordmandshage fat. Her ses fra 11/8 til 28/10 272 sydtrækkende med klar rekord 21/8 132 S (PR HHB) – en fordobling af den hidtidige rekord for lokaliteten og nok det hidtil næststørste danske og nordjyske fund. Det største er 3/8 1990 163 1K fugle østtrækkende ved Skagen (sikkert over 200, da der kun blev observeret om

eftermiddagen). Af andre pæne dage kan nævnes 15/8 20 S (PR), 29/9 14 S (PR) og 6/10 18 S (PR). Ellers ses med 305 rapporterede en pæn del af andet halvårs fugle i Lille Vildmose – givetvis en del gengangere. De største dage her er 23/8 20 (GGU), 17/9 17 (HAC) og 1/10 10

(HAC). Fra andre lokaliteter er største 16/8 9 R og 17/8 7 R Jerup Strand (KEC AØ). I november og december er forekomsterne som først på året små og mere spredte, dog skal nævnes 30/12 12 R Bolle og Try Enge (PR).

Sum: 4038. 1. halvår 1970, 2. halvår 2068. Observationer 1574. Indsendere 166. Lokaliteter 330.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	126	92	163	554	725	310	385	600	330	278	188	185

Aftenfalk *Falco vespertinus* (03070)

Noget uventet måske er der tale om et meget flot år efter mange magre. Faktisk skal vi tilbage til kanonåret 1992 for at finde et år med flere fugle.

Som sædvanligt står Skagen for hovedparten af fuglene. Det er dog ofte vanskeligt at vurdere det reelle antal fugle de enkelte dage, da der er indsendt iagttagelser af mange observatører fra forskellige obs-poster. I det følgende er der tale om minimums tal. Første ses 5/5 1 han NØ (JHC) fulgt af 6 fugle 9-11/5 (flere inds.). Igen 15-16/5 ses ca. 4 rastende fugle (flere indsendere), men ellers er det i perioden 24/5-3/6, at der for alvor ses Aftenfalk. I denne periode ses min. 52 fugle med max. 31/5 14 Ø, 1/6 11 Ø og 2/6 11 Ø (flere indsendere). 31/5 noteres de 14 ved Nordstrand, mens 8 fugle meldes fra Grenen. Det kan f.eks. i dette tilfælde være vanskeligt at vurdere graden af gengangere. Foråret lukker og slukker

her med 4/6 1 NØ (CGJ) og 5/6 1 NØ (FEN CGJ).

Der foreligger også en flot række af observationer fra andre lokaliteter. En del af disse er umiddelbart syd for Skagen, således 11/5-2/6 i alt 6 fugle (PR SEK TRK) og 8-31/5 5 Råbjerg området (MCH KNP). Desuden følgende 25/5 1 N Onsild Ådal (CSS), 28/5 1 NØ Klitmøller (JJA) og 1 NØ Rubjerg Knude (AØ), 31/5 3 Ø og 1/6 3 Ø Bulbjerg (HHN HRC), 1/6 1 NØ Klitmøller (JKK) og 1 T Hirtshals (UEM) samt sluttelig 2/6 1 NØ Vandet Sø (JJA). Langt hovedparten af forårets iagttagelser drejer sig om 2K fugle, men især flere af maj-fundene gælder adulte.

Årets sidste fund er et usædvanligt sommerfund, 5/7 1 han Gjøl (Finn Grundsøe via TC).

Sum: 91. 1. halvår 90, 2. halvår 1. Observationer 34. Indsendere 35. Lokaliteter 10.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	52	38	1	-	-	-	-	-

Aftenfalk 2K han, Skagen, 29. maj 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Dværgfalk *Falco columbarius* (03090)

Et år nær gennemsnittet både hvad gælder forekomsten forår og efterår.

Året starter med de sædvanlige få fund fra årets første måneder. I alt foreligger 15 fund af enkelt-fugle spredt over landsdelen i perioden januar til marts. Første trækbevægelse ses 30/3 1 NØ Klitmøller (JJA). Forårstrækket ved Skagen lægger ud 8/4 1 NØ (OS), fulgt af 12/4 2 NØ (flere inds.). Første større dag er 19/4 16 trækkende (flere inds.) fulgt af årets største 28/4 41 trækkende (JHC HAC m.fl.). Der ses fugle på næsten alle dage i maj med de største dage 5/5 20 trækkende (FSH CGL m.fl.) og 14/5 21 trækkende (via ROC). De sidste ses 7/6 1 og 9/6 1 (ROC PR). En decideret efternøler ses dog 2/7 1 Ø (PR). I alt ses 347 trækkende og 20 TF/R, hvilket kan relateres til et gennemsnit på 365 for årene 1972-2007. Få andre lokaliteter markerer sig under forårs-trækket, således 6 trækkende Klitmøller (30/3-30/4) og

18 trækkende Bulbjerg (20/4-1/6) med 20/4 5 (HHN HRC m.fl.) som flest. Nævnes skal også 6/5 4 N Nordmandshage (PR) og 9/5 7 N Råbjerg Mile (PR). Uden for Skagen er forårets sidste 2/6 1 NØ Vandet Sø (JJA) og 3/6 1 N Ålvand (EA).

Efterårets første er 12/8 1 Kytterne (MP) og 16/8 1 Han Vejle (HHN). Lokaliteten med flest fugle i efteråret er Nordmandshage, der i perioden 21/8-28/10 har 25 trækkende, heraf 6 21/8 (HHB PR). Af andre lokaliteter kan nævnes Lille Vildmose med 10 ex. 22/8-8/11, Vejlerne med 16 ex. 16/8-10/12 og Skagen, der i perioden 18/8-4/11 har ca. 15 fugle. En enkelt fugl holder stand på Grenen i næsten hele perioden (ROC m.fl.). Årets slutter som vanligt med enkelte december-fugle, 19/12 1 Kogleaks (FSL), 24/12 1 Grenen (ROC m.fl.) og 26/12 1 Hjallerup (JØL).

Sum: 612. 1. halvår 501, 2. halvår 111. Observationer 245. Indsendere 104. Lokaliteter 113.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	3	9	207	259	21	1	23	38	37	7	5

Lærkefalk *Falco subbuteo* (03100)

Et årssum på niveau med rekordåret 2006 (461 ex.). Det er både Skagen og andre lokaliteter, der holder et højt niveau.

Ved Skagen ses første fugl 18/4 1 NØ (flere inds.) fulgt af 20/4 1 Ø (LAM). Aprils største observation er 28/4 11 trækkende (JHC HAC m.fl.), men ellers er det som vanligt i maj og starten af juni, at de fleste fugle ses. I første del af maj er de største dage 5/5 12 (CGJ m.fl.), 9/5 15 (FE m.fl.) og 11/5 15 (FE CGJ m.fl.). Flest fugle ses dog ved månedsskiftet maj/juni, i perioden 28/5-3/6 således 160 trækkende. Max. 30/5 28 (FE JTL m.fl.), 31/5 32 (FE m.fl.), 1/6 43 (FE JTL CGJ m.fl.) og 2/6 20 (CGJ JTL m.fl.). Enkelte fugle ses i den resterende del af juni og de sidste drager nordpå så sent som 2/7 2 NØ og 5/7 1 NØ (begge ROC). Alt i alt ses 333 trækkende ved Skagen, hvilket er ny rekord, idet den gamle var på 332 (2006). Gennemsnittet for årene 1972-2007 er 123 fugle. Første uden for Skagen er 23/4 og 24/4 1 Bulbjerg (HRC AS). Markant forårstræk noteres ved Bulbjerg med 18 fugle (23/4-3/6) med max. 6 trækkende 31/5 og 1/6 (HRC CKP HHN), Klitmøller/Vandet Sø 45 trækkende (28/4-2/7) med max. 30/5 16 NØ Vandet Sø (JJA) og 1/6 17 NØ Klitmøller (JKK JJA). Nævnes skal også 25/5 6 NØ Syrodde, Læsø (PR). Ellers er Lille Vildmose den lokalitet med flest observationer året igennem, hvorfra der i foråret er iagttagelser på 17 datoer i perioden 12/5-2/7. Det er vanskeligt at afgøre, i hvor høj grad det er de samme fugle, der har holdt til i området perioden igennem. På 6 datoer foreligger iagttagelser af 2 fugle. Området kunne være den mest sandsynlige yngleplads

for arten i landsdelen.

Summen for andet halvår bæres også i høj grad af iagttagelser fra Lille Vildmose. Her er iagttagelser fra 8 datoer fra 9/9. En dag med to fugle 9/10 1 ad. + 1 1K (DFS HHN). Ved Skagen ses 3 fugle 2-11/9 (KNP ROC). Ud over ovennævnte er de sidste iagttagelser 3/10 1 fou. Hirtshals Øststrand (APN) og sidste – meget sene – fugl er 17/10 1 Lille Vildmose (DFS).

Lærkefalk, Skagen, 10. maj 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Sum: 454. 1. halvår 429, 2. halvår 25. Observationer 113. Indsendere 77. Lokaliteter 36.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	-	-	-	36	263	130	7	2	12	4	-	-
	-	-	-	31	209	90	3	-	3	-	-	-

Jagtfalk *Falco rusticolus* (03180)

Ét fotodokumenteret fund, idet en fugl ses i det efterhånden traditionelle område, Hanstedreservatet, i november. Det er nu tredje år i træk med rapport af arten

fra dette område.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Vandrefalk *Falco peregrinus* (03200)

En stor årssum, som ikke mindst skyldes et rekordstort forårstræk ved Skagen. I januar og februar ses et pænt antal rastende fugle spredt over landsdelen – eneste lokaliteter med iagttagelser af mere end et ex. er Lille Vildmose og Bygholm Vejle.

Ved Skagen ses den første fugl på trækforsøg 8/3 (LP ROC) fulgt af den første udtrækkende 12/3 (JPE via ROC). Herefter går der dog en måned, inden næste trækkende, således 12/4 3 NØ (EKR m.fl.). Et koncentreret træk følger i perioden fra 18/4 og 3 uger frem. De to klart største dage er 18/4 og 23/4 med hver 14 fugle (flere inds.) fulgt af 24/4 med 9 fugle (KNP RT HK). De 14 fugle er hidtil næststørste dagstotal. Sidste dag med mere end en fugl er 14/5 med 7 trækkende (via ROC). Herefter ses kun enkelt-fugle på 8 datoer frem til de sidste 31/5 1 R Grenen (KEC ABK RT) og 6/6 1 Ø (ROC EBK EC m.fl.). I alt er ved Skagen noteret ca. 132 T + 10 R/TF, hvilket er klar rekord. Det kan sammenlignes med et gennemsnit for perioden 1972-2007 på 35. Gennemsnittet for 2002-2007 er dog 80. Det kan godt være svært at beregne totalerne for de enkelte dage, da der er mange, der sender de samme fugle ind. Således forelig-

ger fra Skagen totalt set 507 rapporter om fugle fra foråret, som er søgt korregeret for gengangere. Kun få andre lokaliteter markerer sig under forårstrækket. Eneste med mere end én fugl er 19/4 2 T Bulbjerg (HHN CKP m.fl.) og 2/5 2 T Rønnerne, Læsø (JBK Jes Gravgaard). Forårets sidste udenfor Skagen er 30/5 1 Skørping (HAC), 1/6 1 NØ Bulbjerg (HRC) og 5/6 1 fou. Lille Vildmose (DFS KSN).

Returtrækket begynder allerede i juni, idet en meget tidlig 1K fugl ses SV-trækkende 28/6 ved Grenen (ROC EC), hvilket må være den tidligste observation af en 1K i Nordjylland. Næste 1K fugl ses 1/8 Agger Tange (JKK). Ellers er andet halvårs forekomst af mere normal omfang end forårets. 40% af fuglene stammer fra Vejerne, mens andre markante lokaliteter er Lille Vildmose med 29 fugle og Agger Tange med 24. De største ansamlinger er 16/9 5 forskellige fugle på Læsø (PR), 24/8 4 Bygholm Vejle (HAC AR m.fl.) og 16/10 4 Agger Tange (GGU). Endelig skal det nævnes, at der gennem hele året er set 2 adulte fugle ved Nordmandshage (han og hun) (PR). Skemaet herunder er korregeret for gengangere på de enkelte datoer.

Sum: 602. 1. halvår 343, 2. halvår 259. Observationer 435. Indsendere 138. Lokaliteter 130.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	44	42	60	119	72	6	6	56	57	66	39	35
Skagen	1	1	3	78	57	2	-	2	2	2	1	-
Vejerne	8	11	23	16	10	2	5	24	27	28	6	11

HØNSEFUGLE

Agerhøne *Perdix perdix* (03670)

Årssummen er tæt på gennemsnittet for de seneste 10 år på 592 fugle, men stadig er arten meget fåtallig i forhold til tidligere tiders stortid!

Vinterflokke træffes kun i ret begrænset omfang. Således er der kun 4 observationer af mere end 10 fugle. De største er 6/1 20 Lille Vildmose nord (AS), 9/1 18 Langholt (SEM) og 17/2 18 Sønder Sørig (LAM). Allerede fra starten af marts er fuglene rykket parvis ud i landskabet, og sangaktivitet registreres fra ynglefuglene.

Sommeren over ses arten forholdsvis sporadisk og ikke før ult. juli ses enkelte flokke med unger. Største familieflokke er 7/8 1 ad. med 11 kyllinger Ulvedyb (MP ULV), 17+30/8 15 Knivholt Mark (BSP) og 6/9 20 Lyngså (MLUH). Hen mod årets slutning ses igen enkelte samlinger af fugle, men ikke i imponerende mængder. Største vinterflokke er her 23/11 11 Frederikshavn (CAS) og 11/12 11 Sørå (LYA).

Sum: 608. 1. halvår 272, 2. halvår 336. Observationer 156. Indsendere 50. Lokaliteter 90.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	62	53	20	33	74	30	33	72	42	128	30	31

Vagtel *Coturnix coturnix* (03700)

Årsummen ligger lige en anelse over gennemsnittet for de seneste 10 år på 193 fugle.

Årets første findes til normal tid, 5/5 1 sy. Sønder Sørig (LAM), 9/5 1 sy. Bagterp (AØ) og 10/5 1 sy. Sønder Sørig (LAM).

I løbet af maj dukker arten op en del steder i det nordjyske, og antallet af fugle, vurderet ud fra dem der høres, topper bredt i juni. De største antal er 7/6 9 sy. Tho-

rup og Klim Fjordholme (HHN), 17+29/6 5 sy. og 4/7 6 sy. begge Gårdbo Sø (PR LAM ROC KEC) samt 2/7 5 sy. Sørig Enge (PR). Sangaktiviteten - eller alternativt eftersøgningsaktiviteten - falder i løbet af juli, men hele første halvdel af august høres fugle mange steder i området.

Årets sidste er 17/8 1 sy. Uggerby Å (MCH) og 18+19/8 1 sy. Troldkær, Råbjerg Enge (LP).

Sum: 204. 1. halvår 121, 2. halvår 83. Observationer 146. Indsendere 49. Lokalteter 77.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	18	103	69	14	-	-	-	-

TRANEFUGLE

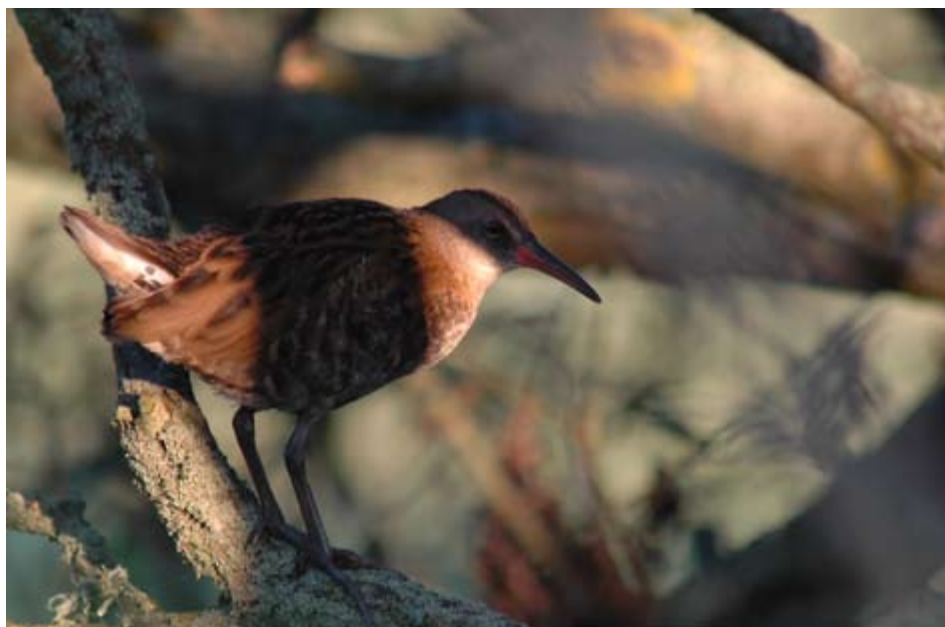
Vandrikse *Rallus aquaticus* (04070)

Summen er faldet fra 1108, men er fortsat på et pænt niveau. 421 eller næsten halvdelen er fra Skagen. Der er naturligvis mange gengangere. Fra vinterperioden skal nævnes 1/1 1 Kielstrup Sø og Skov (BH). Fuglen bliver set til helt ind i februar måned og bliver flere gange set spæne over dæmningen. 22/1 ser HRC 1 lette fra grøft i Østerild Klitplantage i åbent nåleskovsområde. ROC har i løbet af vinteren og det tidlige forår haft succes med at "gype" Vandrikser i gang. For eksempel er der 6 der svarer på én gang den 13/2 Grenen, hvilket er tidligt for så mange. Medio marts begynder der for alvor at blive registreret territoriehævdende og kaldende fugle rundt i landsdelen. Men helt frem til medio april høres max. 5 pr. lokalitet. Herefter skal følgende nævnes: 11/4 35 Reservatet, Skagen (PR), 24/4 11 Haldager Vejle (PR),

9/5 11 Råbjerg Mile (PR), 21/5 50 Selbjerg Vejle (HHN), 24/5 7 Læsø Klitplantage (PR) og 4/6 10 Kærup Holme (TRK). Den 7/6 og igen den 13/6 oplever ROC, at en Vandrikse dræber en Rørsanger, som er gået i spejlnetene. Det er en noget besynderlig adfærd. Måske hænger det sammen med stærk territoriehævdelse? Den 16/7 ser OTH 1 ad. med 1 sort dununge i Ulvedybet. Det er eneste registrering af yngel, hvilket er helt normalt grundet den skjulte levevis. Henover sommeren og sensommeren ses og høres sjældent mere end 1-3 fugle pr. lokalitet. Efterårets største er 14/9 9 Østlige Vejler (O-DK), 15/9 6 Holtemmen (PR) og 27/10 6 Nordmandshage (PR). I december er det stort set kun Skagen, som er repræsenteret med 1-2 fugle. Årets sidste er 30/12 1 Grenen (ROC m.fl.).

Sum: 942. 1. halvår 578, 2. halvår 364. Observationer 469. Indsendere 84. Lokalteter 86.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	4	17	65	192	229	71	31	90	118	63	44	18

Vandrikse, Tømmerby Fjord, 15. august 2008.
Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Plettet Rørvagtel *Porzana porzana* (04080)

Det må konstateres, at det umiddelbart kan se sort ud for Plettet Rørvagtel. En sum på 18 er uhørt lav. Forrige år var summen 87. I 2006 var der 19 piftende hanner i Vejlerne, i 2007 16 og i år er der kun registreret 4-6 piftende hanner i Vejlerne. Det skal dog bemærkes, at der ikke foreligger tal fra Selbjerg Vejle, hvor der sidste år var op mod 10 på en aften. Årets første er 18/4 1 Vesløs/Arup Vejle (BRØL). På denne lokalitet høres den enkelte gange helt frem til 18/6, men aldrig mere end

én fugl (EDJ HRC JPK CSS OEH CSJ m.fl.). Største observation fra Vejlerne er 16/5 2 Øsløs (HAJ). Uden for Vejlerne er der som vanligt kun få observationer. Det drejer sig om følgende, alle er hørte fugle: 15/6 1 Skagen Klitplantage (JAS), 18 og 21/7 2 Vilsted Sø (AR CSS) og sidst men nok så bemærkelsesværdigt 19-20/9 2 Rærup Slambassiner (MLUH ATL), hvilket er meget sent. Selv observationer i august er meget sparsomme. Sjøvt nok blev der den 21/9 2006 også hørt én i Rærup (MLUH).

Sum: 18. 1. halvår 11, 2. halvår 7. Observationer 15. Indsendere 13. Lokalteter 7.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	1	7	3	4	-	3	-	-	-

Engsnarre *Crex crex* (04210)

Det er tilsyneladende gået tilbage for Engsnarre. Summen er faldet markant fra 125, og desværre er antallet af lokaliteter også faldet markant fra 45 til 36. HHLA og PR har ellers været meget aktive i det primære område omkring Ryå. HHLA noterer flere gange, at der på normalt sikre lokaliteter ikke høres fugle. TNI afsøger et stort område i det sydøstlige hjørne af Himmerland ligeledes uden resultat. Sidste år vurderedes bestanden til omkring 70 syngende hanner, hvilket var på niveau med året forinden. Med hjælp fra DATSY-koordinator Mark Pedersen (MP) vurderes bestanden i år at være faldet til max. 35 syngende hanner. Årets første er 11/5 3 Ryå-

Ryssensgrav Enge (MP) og samme dag 1 Kraghede-Øster Hjermitzlev (TMØ). Årets største observation er 30/5 5 Ryå-Ryssensgrav Enge (MP), 2/6 5 Sørig Enge (PR), 2/6 4 Gårdbo Sø (PR), 3/6 12 Ryå mellem Øster Rendbæk og Åbybro og 6/6 4 Toftegårds Enge (PR). Uden for det primære område kan nævnes 24/5 1 Gunderup (TCH), 8/6 1 Tversted (PALJ), 14/6 1 Vilsted Sø (GRA), 18/6 1 Hundeleve Å (AØ), 27/6 1 Vangsa (JJA), 1-13/7 1 Skals Ådal syd for Onsild (CSS TBR TRK) og 2/7 1 Tastum Sø (KHA). Årets sidste er 10/8 1 Vårst (TNI).

Sum: 82. 1. halvår 59, 2. halvår 23. Observationer 59. Indsendere 25. Lokalteter 36.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	15	44	22	1	-	-	-	-

Grønbenet Rørhøne *Gallinula chloropus* (04240)

Summen er faldet fra 744, men til gengæld er antallet af indsendere øget lidt igen, og antallet af lokaliteter steget fra 108 til nu 121. Det er glædeligt, at der fortsat er interesse for arten. Årets første registrerede rørhøne led den kranke skæbne at blive spist af 2 Svartbage 2/1 i Ulvedybet (PR). Vinterens største observationer er 19/1 6 Hadsund (TNI), 9/2 6 Lundbæk (HEN) og 18+20/2 6 Sønder Sø (SPR SVUR ATP). Forårets største antal er 11/4 11 hørt Reservatet Skagen (PR) og 23/4 11 Vilsted

Sø (HAC). Ellers registreres ikke mere end max. 5 på de enkelte lokaliteter, inden der dukker pulli op. De første ses 18/5 4 pull. Hedelundsparken Brønderslev (PLA). Der er registreret en del ungførende fugle i år. Hen på sensommeren og efteråret ses traditionelt større ansamlinger, når 1K-fuglene kommer ud i lyset. Den største obs er 19/9 20 Fyrkat Engsø (CSS). Fra december skal følgende nævnes: 4/12 10 Sønder Sø (JNØ), 21/12 16 Hadsund (TNI) og 26/12 6 Svenstrup (TBA).

Sum: 606. 1. halvår 355, 2. halvår 251. Observationer 285. Indsendere 69. Lokalteter 121.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
50	37	49	99	79	41	44	26	72	28	15	66

Blishøne *Fulica atra* (04290)

Summen er steget fra 161.740 sidste år og det samme er antallet af indsendere fra sidste års 105. Igen en glædelig fremgang i aktiviteten. Igen i år er det især Hjarbæk Fjord, der trækker totalen op med nogle meget store ansamlinger, men også Lønnerup Fjord, Mariager Fjord, Agger Tange og Nors Sø markerer sig. Vinterens

største er 8/1 3380 Mariager Fjord (TN), 13/1 1680 Skive Fjord (DMB), 13/1 6300 Hjarbæk Fjord (TBN) og 20/1 2300 Kielstrup Sø (BH). Primo marts spredes fuglene til ynglepladserne. I begyndelsen af ynglesæsonen er de største ansamlinger 11/3 850 Vilsted Sø (CSS), 16/3 350 Nors Sø (PHA), 19/3 175 Halkær Sø (GRA) og 25/3 290

Kærup Holme (LLH). Årets første pull. ses 11/5 2 Rørdal Lergrave (GRA), hvilket er fire dage senere end sidste år. Det største antal par/reder er registreret følgende steder: 8-18 par Vesløs/Arup Vejle (SB), 18 par Mile søerne (PR), 24 par Halkær Sø (PR) og 20-25 par Rørdal Lergrave (GRA). I Vilsted Sø angives 7-12 par (EI), men tallet er formentlig stærkt undervurderet. Vilsted Sø er nemlig den lokalitet, der huser det største antal individer i løbet af ynglesæsonen. F.eks. 18/5 451 (KEH). Allerede ultimo juni og primo juli ses større ansamlinger

Sum: 171.215. 1. halvår 47.247, 2. halvår 123.968. Observationer 946. Indsendere 121. Lokalteter 210.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	26982	5429	6202	3777	1716	3141	24393	15225	31148	13318	26695	13189

Trane *Grus grus* (04330)

Summen er steget til 6622 fra 4974 i 2007. Heraf udgør fugle fra Bygholm Vejle 57%. I nedenstående skema er månedsmax. fra Bygholm Vejle angivet. De første Traner ses 9/2 2 Thorup Fjordholme (HHN MLU) og 10/2 1 Isbjerg ved Nors Sø (EA), hvilket er tidligere end sidste år, hvor arten ankom primo marts til landsdelen. I Vendsyssel ses de første 25/2 3 Udholm Mose (VK) og 29/2 2 Sønder Sørig (LAM). På Læsø ses de første 10/3 2 (LBO) og i Himmerland ses de første 10/3 2 Lille Vildmose (DFS). Første på trækforsøg og en af de tidligst forekommende i Skagen er 13/3 Grenen (ROC JOK m.fl.). Fra foråret skal også nævnes: 15/3 12 (6 par) Hanstedreservatet (JJA), 29/3 17 Ballerum (JJA), 6/4 9 Nørhå (HOC), 14/4 16 R Lille Vildmose (TL) og samme dag 16 NØ Skagen (OS EKR). Efter tidsangivelserne er der kun én time mellem de to observationer. Selv med kraftig

Trane, Midtthjy, 22. marts 2008.

Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

af fældende fugle: 30/6 600 Kogleaks (GBL), 5/7 1550 Agger Tange (TBR TRK) og 17/7 1600 Vilsted Sø (ARA). Efterårets største ansamlinger er: 27/7 3200 Agger Tange (TRK), 18/9 9400 Hjarbæk Fjord (STA TRK TBR JN), 17/10 4000 Lønnerup Fjord og 23/11 2500 Nors Sø (EA HHL). December måneds største antal er 6/12 3300 Hjarbæk Fjord ved Virksund (DMB STA). Sidste større observation fra slutningen af december er 28/12 650 Staun, Barmer og Valsted (HM).

medvind er det formentlig ikke muligt. De største observationer fra foråret er: 26/4 50 Bygholm Vejle (DMB m.fl.) og 29/4 31 N Hulsig Hede (JTL). Vi skal helt frem til den 7/8 og 8/8 før der registreres 1K fugle i henholdsvis Sønder Sørig og Bygholm Vejle (LAM HHN). Sommerens største observation er i øvrigt 21/7 32 Ålvand (JKK).

Da det er sparsomt med oplysninger om ynglefugle i DOFbasen, har vi igen i år med glæde modtaget følgende status på ynglefugle fra DATSY-koordinator Palle A.F. Rasmussen (PR): "I Nordjylland er der indsamlet oplysninger om 38-42 par fordelt på 22 lokaliteter. På baggrund af manglende oplysninger fra enkelte tidligere besatte ynglelokaliteter skønnes den reelle bestand imidlertid til ca. 45 par. Denne vurdering er på helt samme niveau som sidste år, og der er da også kun fundet et sikkert og et muligt ynglepar på nye lokaliteter i år. Fordelingen af parrene er derfor også stort set den samme som i 2007 med 12-13 par i Vendsyssel, 1 par i Himmerland, 2-4 par i Hanherred, 19-20 par i Thy og 4 par på Læsø. Der foreligger desværre ikke fyldestgørende oplysninger om ynglesuccesen i landsdelen. Fra bestanden i Thy er der f.eks. kun kendskab til, at der blev klækket 11 unger, mens antal kuld og antal flyvefærdige unger ikke er oplyst. Fra de øvrige nordjyske par kendes ynglesuccesen kun med sikkerhed for 14 par, som fordelt på 4 kuld kun fik i alt 6 unger på vingerne. For yderligere 3 andre par er der kendskab til, at de fik klækket unger, men ikke om ungerne blev flyvefærdige."

Som tidligere år samles mange Traner på Bygholm Vejle efter ynglesæsonen. Største antal er 1/10 107 (KEH). Desværre er der ingen, der formår at registrere fordelingen mellem adulte og 1K fugle. Uden for Vejlerne er de mest markante observationer i efteråret 9/9 28 Ulstrup nord for Snedsted (HOC), 13/9 24 Hanstedreservatet (VFL), 14/9 10 Lille Vildmose (TC), 3/10 12 Rosvang (HAC), 16/10 17 Lille Vildmose (AHO DFS) og 19/10 10 Sønder Sørig (LAM). Årets slutter med 10/12 5 SV Tømmerby Fjord (HHN).

Sum: 6622. 1. halvår 2462, 2. halvår 4160. Observationer 863. Indsendere 166. Lokalteter 177.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Bygholm Vejle max.	-	26	243	884	983	326	768	845	1088	1048	396	15
	-	1	4	28	43	30	72	82	96	107	84	5

Strandskade *Haematopus ostralegus* (04500)

Et meget flot år med 42.976 i forhold til et snit på 27.252 over de seneste 10 år. Det er i den forbindelse lidt bemærkelsesværdigt, at antallet af observationer i 2008 (1395) er knap 15 % højere i forhold til 2007 (1217).

Året starter 2/1 med 3 Rotholmene-Hestør Odde (EDY) samt en større observation 200 Als Odde (TL). I løbet af foråret bliver der langs østkysten og i Limfjordsområdet gjort en lang række observationer. Lokalteter som Stensnæs, Jerup Strand, Nordmandshage og Rærup dominerer. Det er også fra dette område, at forårets største observationer gøres, 22/1 610 Nordmandshage (PR), 10/3 580 R Nordmandshage (PR) og 18/4 410 R Korsholm (HHB).

Der er indrapporteret 94-98 ynglepar, hvilket er meget pænt. Blandt de største yngleoptællinger er 13 par Agger Tange, 10 par Nørholm Enge og 20 par Treskelbakkeholm. Der er gjort en række ynglefund i byer - blandt andet 9 par i Aalborg (Centrum, Universitetsområdet og CitySyd) (HHN TN JG HHB HEN m.fl.).

Efteråret er domineret af en række store observationer fra især Nordmandshage (50 observationer med samlet 14.247 fugle). De største er 3/8 520 R (PR), 29/8 1020 R (PR HHB) og 19/12 670 R (PR). Observationen fra 29/8 bliver også årets største observation i Nordjylland. Som observationen fra 19/12 viser, så er der fortsat i december en del fugle i området.

Sum: 42.976. 1. halvår 17.563, 2. halvår 25.413. Observationer 1395. Indsendere 136. Lokalteter 280.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3181	2415	4580	3708	2917	762	2944	9652	4802	3954	2076	1985

Stylteløber *Himantopus himantopus* (04550)

Fundet fra 22-26/5 2007 1 formentlig 2K Perlen, Ulvedybet (KO m.fl.) er godkendt af SU. Der er tale om det 5. nordjyske

fund.

Der er ingen observationer i 2008.

Klyde, Bygholmen, 29. marts 2008.
Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Klyde *Recurvirostra avosetta* (04560)

Årstotalen for 2008 er med 15.765 lidt lavere end gennemsnittet for de seneste 10 år (16.996). Som tidligere år er en stor del (11%) af observationerne fra Bygholm Vejle, mens Agger Tange og Lille Vildmose, Nord med hhv. 10% og 17% også står for en større andel af observationerne.

De første fugle ses 3/3 4 Ulvedybet (AS) og 5/3 1 fou. Bygholm Vejle (EA). Herefter går det hurtigt med forårsankomsten, og allerede 10/3 ses den første større flok 73 R Ulvedybet, Perlen (TBA).

Bygholm Vejle står også i 2008 for alle de største observationer, således 4/4 557 (HHN), 5/4 591 (MOK) og 7/4 700 ynglefugle (HHN). Uden for Bygholm Vejle er 9/4 234 Ulvedybet (EA) og 18/4 366 Glombak (BF) de største.

Sum: 15.765, 1. halvår 13.378, 2. halvår 2387. Observationer 543. Indsendere 98. Lokaliteter 86.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	1491	8514	2193	1180	1813	389	138	37	10	-

Der er indrapporteret ynglepar og yngleforsøg fra en lang række lokaliteter – blandt andet Bygholm Vejle 350 par, Treskelbakkeholm 134-150 par, Agger Tange 27 par, Knogen (Knobgrund) 12 par – samlet 658-677 par (HHN JLA JG CSS MP m.fl.).

I sensommeren og i efteråret er der lige som fra foråret også mange observationer fra især Agger Tange og Lille Vildmose, Nord. Det er også fra Agger Tange, at de største observationer stammer, således 5/7 279 (TBR TRK) og 12/7 294 (LTP TBR). Herudover er 16/7 158 Ulvedybet (TH) den største observation.

Sidste observationer i efteråret bliver 27/10 og 1/11 7 Ulvedybet, Perlen (ATL KEC) og 2/11 3 Arup Vejle (OL).

Triel *Burhinus oedicnemus* (04590)

Ud over det allerede godkendte fund 16/7 2007 1 R på Grenen er en observation fra 28/7 til 1/8 2007 af 1 fugl ved Brund, Thisted blevet godkendt af SU (Ebbe Høvelund m.fl.). Der er

tale om det 18. nordjyske fund.

Der er ingen observationer i 2008.

Lille Præstekrave *Charadrius dubius* (04690)

Med 492 fugle i 2008 er der tale om den største total i de seneste 10 år, hvor gennemsnittet har været på 265. De første fugle ses ofte i slutningen af marts, så med en ankomst 9/4 2 Østerådal (GRA), 11/4 1 R Viskum (TBR) og 11/4 6 fou. Vejrum Vestsø (TRK) er der tale om en lidt sen ankomst.

Langt størsteparten af årets observationer (44 %) kommer fra Viskum, mens Vejrum Vestsø og Grenen står for hhv. 17% og 9%.

Foråret er domineret af en lang række observationer af enkelte fugle, dog gøres også en række observationer af 5 til 7 fugle fordelt på en række lokaliteter.

Der er indrapporteret 16 par/mulige par. Alle nævnes:

Sum: 492. 1. halvår 308, 2. halvår 184. Observationer 203. Indsendere 57. Lokaliteter 49.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	138	86	84	166	18	-	-	-	-

Vejrum Vestsø 1 par (TBR), Rærup 2 par (GRA), Vilsted Sø 1 par (AHO), Skarpholt Plantage 1 par (MLUH), Bygholm Vejle 2 par (MLU HHN), Østerild Fjord 1 par (HHN), Støvring 1 par (HEN), Østerådal Nord 1 par (GRA), Lille Vildmose Nord (TN) 2 par, Søer ved Balle- rum 1 par (AS), Brønden 2 par (KRA), Viskum 1 par (TBR) og Vullum 1 par (JBC).

I sensommeren og efteråret udgøres observationerne især af fugle fra Viskum, Agger Tange og Grenen. Årets største observation er også fra denne periode – 14/7 13 ad. Viskum (TBR).

Efterårets sidste observationer er begge fra Fyrkat Engsø med 20/8 1 (CSS) og 24/8 1 (FJU).

Stor Præstekrave *Charadrius hiaticula* (04700)

Et helt fantastisk år! Med et gennemsnit i de sidste 10 år på 8279, så er 2008 med en total på 18.617 mere end dobbelt så høj. Der er samtidig tale om den højeste årstotal i de seneste 10 år.

Det skal bemærkes, at der i 2008 kun er enkelte observationer fra Østerkær, Gjøel, der var den lokalitet, der i 2007 havde det højeste antal fugle (23 %). Observationerne i 2008 er fra en lang række lokaliteter. Blandt de lokaliteter, der især står for mange observationer, er Agger

Tange, Grenen, Jerup Strand, Lille Vildmose, Nord og Stensnæs.

Årets første observationer er alle fra Jerup Strand: 30/1 2 (JEA ALA), 5/2 2 (LAM) og 10/2 2 (AØ). Den første observation uden for Jerup Strand er 24/2 2 Grenen (ROC). Herefter bliver der gjort rigtig mange observationer af enkelte fugle hele foråret. De største observationer fra foråret er alle fra medio og ultimo maj, 11/5 90 Løg- stor Bredning (SA), 16/5 95 Stensnæs (MLUH) og 27/5

80 Gerå enge og strand (HAC ATL SKR).

Af ynglefugle er der registreret 48-53 par på 29 lokaliteter – herunder 3 par omkring Aalborg Centrum (Nordkraft og den gamle godsbanegård) (GRA HHB).

De 20 største observationer i efteråret er alle fra Agger Tange. Antallet af fugle er oftest mellem 120 og 750.

Hertil kommer et par ekstraordinært store observationer,

4/8 900 (KW) og 1/8 1743 (JKK). Sidstnævnte dækker over en totaltælling af hele tangen. Der er tale om en af de største (hvis ikke den største) forekomster i Nordjylland.

Året slutter som det startede med 17/11 3 (CAS) og 7/12 2 (CAS TSC) begge Jerup Strand.

Sum: 18.617. 1. halvår 3646, 2. halvår 14.971. Observationer 951. Indsendere 130. Lokaliteter 182.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2	74	871	604	1659	436	3809	10485	592	77	6	2

Hvidbrystet Præstekrave *Charadrius alexandrinus* (04770)

Arten bliver for tredje år i træk set i Nordjylland. Observationerne er alle fra Agger Tange, hvor arten ikke er set i over 10 år. Der gøres tre observationer, 28/7 og 1+13/8

1 (KIA OLH TRK HHN m.fl.). Til observationen 1/8 bliver bemærket, at der muligvis er 2 fugle, mens der for observationen 13/8 angives, at der er tale om en 1K.

Pomeransfugl *Charadrius morinellus* (04820)

Efter den meget flotte årssum sidste år med 510 fugle er 2008 et mere gennemsnitligt år med 112 fugle. Dette er lidt under gennemsnittet for de sidste 10 år på 148.

Forårets første fugle ses 27/4 1 med Hjejler Lund fjord (HHN) og 5/5 1 Troldkær (Råbjerg Enge) (LAM). Herefter bliver der gjort en række observationer i løbet af maj. Forårets fugle ses primært ved Revlbuske, Troldkær (Råbjerg Enge) samt omkring Gårdbo Sø. Forårets observationer er slet ikke på højde med 2007, hvor der

blev set op til 54 fugle på én gang. De største observationer fra foråret er på mellem 5 og 7 fugle. Forårets sidste er fra 25/5 5 R Tversted (KUP).

Det bliver til en enkelt sommerobservation (returtrækende?) – 18/6 1 VNV Grenen (ROC MHA).

Efteråret udgøres af 3 observationer, 9/8 1 1K+ V Grenen (ROC RT), 9/9 4 1K+ S Nordmandshage (PR HHB) og årets sidste 16/9 1 1K R-V Grenen (ROC ABB).

Sum: 112. 1. halvår 105, 2. halvår 7. Observationer 26. Indsendere 19. Lokaliteter 11.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	103	1	-	2	5	-	-	-

Sibirisk Hjejle *Pluvialis fulva* (04830)

Et fotodokumenteret fund foreligger fra maj måned fra Lund Fjord. Fundet fra august 2007, nævnt i sidste års rapport, er forkastet af SU.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Hjejle, Barmer Enge, 6.oktober 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

Hjejle *Pluvialis apricaria* (04850)

Med en årssum på 507.229 er 2008 noget over gennemsnittet for de sidste 10 år på 487.968. Antallet af observationer i 2008 på 875 er lidt højere end den hidtidige rekord på 844 fra 2007.

En lang række lokaliteter har mange observationer og store summer af rastende fugle: Agger Tange, Bygholm Vejle, Grenen, Stensnæs, Troldkær Enge (Råbjerg) og Ulvedybet. Bygholm Vejle står for 38 observationer med en samlet sum på 79.362, hvilket svarer til 16 % af årssummen.

Årets første observation kan ikke blive tidligere, 1/11 Lønnerup Fjord (BF). I løbet af januar og februar ses en række mindre flokke, men firecifrede flokke ses fra me-

dio marts. Forårets største er 23/4 3000 R Østerild-dæmningen (BJ) og 3/5 4000 R Lindholm (PUR via HHL). Der er ikke indrapporteret yngel eller yngleforsøg. Efterårstrækket indledes for alvor medio august og topper fra medio oktober til primo november. Der foreligger fem observationer på over 10.000 fugle – 18/10 10.000 Rosvang (GGU), 8/11 10.000 Bygholm Vejle (KMO), 17/10 10.500 Rosvang (EA), 16/11 17.000 Bygholm Vejle (VFL) samt endelig 13/11 23.400 Bygholm Vejle (HHN). I november ses fortsat en lang række flokke rundt om i regionen, mens antallet af fugle aftager i årets sidste måned.

Sum: 507.229. 1. halvår 61.263, 2. halvår 445.966. Observationer 875. Indsendere 130. Lokaliteter 279.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	29	1866	4319	25877	29141	31	2353	139425	37460	181053	85512	158

Strandhjejle *Pluvialis squatarola* (04860)

Med en årssum på 4519 ligger 2008 lige over gennemsnittet for de sidste 10 år på 4391. Det skal dog bemærkes, at det høje gennemsnit især skyldes et par meget store år i slutningen af 1990'erne. Totalen i 2008 er således den højeste årstotal siden 2000.

I lighed med december 2007 bliver der også set en del fugle i januar 2008. Alle observationer fra årets tre første måneder nævnes: 9/1 2 Agerø (AS), 11/1 2 Agger Tange (HHN), 15/1 2 Stokken, Læsø (PR), 20/1 1 Havnø og Havnø Hage (CSS), 22/1 1 Nordmandshage (PR), 7/3 1 Lund Fjord (HHN) og 12/4 1 Holmtange (JPK).

Første fra forårstrækket er 27/4 3 Flade Sø (IO) og 1 Jerup Strand (TFP HHL m.fl.). I løbet af maj gøres en lang række observationer på især østkysten, bl.a. ved Gerå enge og strand, Grenen, Jerup Strand og Stensnæs. De største observationer er 23/5 275 Alsdyb-Revlerne (PR)

og 2/5 250 Rønnerne (JBK). De sidste fugle under forårstrækket er 2/6 2 Jerup strand (LAM) og 1 T Grenen (FSH ROC m.fl.).

Efterårstrækket starter 28/6 1 Agger Tange (TRK) og efterfølgende 15/7 4 Gerå enge og strand (ATL). Nordmandshage, Ulvedybet og Stensnæs er de dominerende lokaliteter i efteråret med hhv. 30%, 19% og 13% af summen. De største observationer er 20/8 87 Stensnæs (MLUH), 21/8 96 S Nordmandshage (PR HHB), 26/10 117 Ulvedybet, Perlen (PR) og 25/8 287 Bovet Bugt (PR). Efterårstrækket forløber frem til medio november med mindre toppe i august og oktober.

I december ses fortsat enkelte fugle, hvoraf de sidste er 13/12 1 Lindholm Vejle (PUR HHL) og 27/12 1 Holmtange (FSL).

Sum: 4519. 1. halvår 1368, 2. halvår 3151. Observationer 325. Indsendere 74. Lokaliteter 79.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	8	-	1	10	1345	4	25	1524	318	1180	98	6

Vibe pull., Vestlige Vejler, 9. juni 2008.
Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Vibe *Vanellus vanellus* (04930)

Skønt arten er i tilbagegang som ynglefugl, er der rapporteret mange fugle. Året er dog ikke helt på højde med de foregående år, hvor årstotalen har været lidt højere. I forhold til gennemsnittet for de seneste 10 år (163.986) er der dog tale om et rigtig godt år. De dominerende lokaliteter er Viskum (16.741 fugle fordelt på 96 observationer), Nørreådal, Øby-Løvsdal (14.002 fugle fordelt på 32 observationer) og Bygholm Vejle (12.870 fugle fordelt på 44 observationer). Lokaliteter som Grenen og Lille Vildmose Nord har mange observationer (hhv. 72 og 61), men antalsmæssigt et begrænset antal fugle (hhv. 729 og 4315). De første fugle i 2008 er 1/1 2 Bygholm Vejle (BF) og 2/1

50 Rosvang (LN CH JB). Fra medio januar ses fugle i en stor del af regionen. Forårets største observationer bliver 28/2 655 Nørreådal, Øby-Løvsdal (OLM), 8/3 822 Gårdbø Sø (KNP) og 2/3 850 Egebaksand (JJA). Der er samlet indrapporteret omkring 700 ynglepar fra 56 lokaliteter – de største optællinger er fra Bygholm Vejle 303 par (O-DK) og 129 par Agger Tange (HHN). Efteråret domineres af en lang række observationer af flokke på mellem 100 og 1000 fugle. De største observationer bliver 17/10 2500 Rosvang (GGU), 15/11 2500 Nørreådal, Øby-Løvsdal (TBR) og 17/10 3000 Bygholm Vejle (GGU). Forsat i december ses en del fugle.

Sum: 201.162. 1. halvår 33.398, 2. halvår 167.764. Observationer 1908. Indsendere 161. Lokaliteter 454.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	662	6618	17877	3010	2633	2598	20626	29175	34787	57854	22851	2471

Islandsk Ryle *Calidris canutus* (04960)

Årssummen er over gennemsnittet for de foregående 10 år på 7872. I denne periode er den højeste sum 20.206 fra 2000 og den laveste på 2936 fra 2006. Fra 1. halvår er der blandt andet følgende observationer af overvintrende fugle i januar og februar: 13/1 45 Kirkefloden (FHK) og 27/2 21 Jerup Strand (KEC). Største forårsobs fra Skagen er 18/6 12 Grenen (ROC LP). Fra Agger Tange/Krik Vig kan nævnes følgende: 5/4 60 (HHN MLU) og 21/6 31 (TRK). Fra Kattegatskysten kan nævnes: 20/5 42 Stensnæs (PR), 20/5 235 (PR), 23/5 30 (RSN MON), 25/5 40 (RSN), 27/5 30 (HAC ATL AKR) alle Gerå enge og strand, 6/5 65 Korsholm (PR) og 24/5 50 Pletten og Lille Plet og 30 Treskelbakkeholm (CSS). Fra Læsø kan nævnes følgende, 21/4 435 Bovet Bugt og 22/4 108 Havrevlen (begge PR).

Fra 2. halvår er der indsendt følgende obs fra Skagen: 8/8-26/10 896 med første obs 8/8 4 og 10/8 8, begge Grenen (ROC m.fl.). De største tal ses sidst i august med største fra Grenen, 16/8 79 (KNP), 20/8 62 (RT KNP),

21/8 112 (ROC KNP m.fl.) og 22/8 81 (ROC m.fl.). I løbet af september falder antallet gradvist, og de sidste fra Grenen er 21/10 1 (KNP), 22/10 1 (ROC m.fl.) og 26/10 2 (KEC). Fra vestkysten kan nævnes 13/8 49 (MCH), 14/8 20 (KUP) og 20/8 22 (BIH) alle Uggerby Strand, 20/8 79 Kjul Strand (MCH) samt 28/8 49 (JSH) og 11/9 22 (CSS) begge Ørhage. Endelig ses på Agger Tange 5/7-30/9 3130, med de største tal 13/8 446 (HHN MLU) og 19/8 330 (HHN). Fra Kattegatskysten kan nævnes: 16/8 56 (CAS) og 25/10 21 (KEC) begge Jerup Strand, 20/7-18/10 574 Stensnæs, flest 29/8 70, 4/10 174 og 11/4 80 (MLUH) og 2/8-28/10 819 Nordmandshage, flest 21/8 78, 29/8 93 og 9/9 80 (PR HHB). De største tal fra Læsø er 26/8 118 Stokken og 26/8+5/9 235 Alsdyb-revlerne (PR). Tallene fra Limfjorden er betydeligt mindre. Her kan nævnes 22/8 15 (HAC VFL) og 2/10 16 (MP ULV) begge Ulvedyb og 15/8 20 Dråby Vig (DMB). I november-december er der observeret få overvintrende fugle, flest 17/11 18 Nordmandshage (PR).

Sum: 8683. 1. halvår 1305, 2. halvår 7378. Observationer 290. Indsendere 72. Lokaliteter 63.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	77	22	4	605	531	66	625	4684	948	542	58	1

Sandløber *Calidris alba* (04970)

En meget høj årssum i forhold til gennemsnittet for de foregående 10 år på 4549. Årssummen har været stigende hvert år siden 2002, hvor den var på 1085. Fra 1. halvår er der fra Skagen 2/1-11/6 1295 med stigende antal frem til midten af februar. De største antal er 10/2 48 Hulsig (AØ), 14/2 75 Grenen (ROC) og 14/2 110 Nordstrand (JOK). De øvrige obs er på under 40 fugle, og i april-maj falder antallet til under 20. Sidste fra Grenen er 7/6 6 (AWM) og 11/6 1 (ROC). Fra vestkysten kan nævnes 26/2 16 og 21/3 22 (MCH) begge Uggerby Strand og 7/3 61 Blokhus Strand (SEM). De største tal kommer fra Kattegatskysten. Her kan nævnes 16/2 129, 27/2 210

(KEC) og 12/4 126 (TRK) begge Jerup Strand, 9/3-25/5 1060 Stensnæs, flest 20/5 530 (PR), 23/5 106 (MLUH) og 25/5 228 (MLUH) samt 19-27/5 3420 med største tal 19/5 640 (JAE m.fl.), 20/5 1420 (PR) og 23/5 460 (RSN MON) alle Gerå enge og strand. Endelig kan fra Læsø nævnes 23/5 160 og 25/5 220 Stokken (PR). 1. halvårs sidste obs er fra Agger Tange, 26/6 2 (JPK JJA ALI) og 29/6 1 (TRK).

2. halvårs første obs er også fra Agger Tange, 12/7 5 (TBR LTP) og 14/7 1 (JBE). Fra 2. halvår er der fra Skagen 16/7-31/12 2313 fugle med de første obs 16/7 5 (KNP) og 21/7 1 (ROC m.fl.) begge Grenen. De største

antal på Grenen ses i december, 7/12 115 (HAC), 28/12 120 (ROC) og 29/12 131 (KNP). Fra vestkysten kan nævnes, 25/8 163 Tversted Strand (MCH), 22/8 107 og 29/8 105 begge Uggerby Strand (AØ), 23/12 110 Røddhus Strand (RSN) og 12/7-17/10 3115 Agger Tange, flest 31/8 505 (VFL), 6/9 200 (FRO LM TBR) og 9/9 106 (HHN CKP). Endelig er der fra Kattegat-området indsendt følgende obs på over 100 fugle: 31/8 111 Stensnæs (MLUH) og 26/8 107 Stokken, Læsø (PR).

Sandløber, Ørhage, 3. september 2008. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Sum: 14.949. 1. halvår 7898, 2. halvår 7051. Observationer 504. Indsendere 88. Lokaliteter 77.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	349	1091	726	558	5150	24	102	2668	1119	695	547	1520

Tyknæbbet Dværgryle *Calidris pusilla* (04980)

Et fotodokumenteret fund fra Agger Tange i august er endnu ikke forelagt SU. Til gengæld er fundet fra 8/9-2007 1 Røddhus strand (SKR m.fl.) blevet godkendt som første nordjyske og andet danske fund. Arten er udbredt i Nord-

amerika.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Dværgryle *Calidris minuta* (05010)

I de foregående 10 år er der kun fem år med lavere årssum. Gennemsnittet for perioden er 2391. Fra 1. halvår er der kun indsendt 11 observationer mellem 10/5 og 28/6, de fleste af én fugl. Første er 10/5 1 R Skansehaven, Frederikshavn (RSN) og de største obs er 11/5 3 Løgstør Bredning ved Bygholmdæmningen (STA), 17/5 3 Vilsted Sø (FRO) og 19/5 3 Gerå enge og strand (JAE HHØ JHC).

I 2. halvår er der fra Skagen set 44 7/8-13/10, hvor de første er 7/8 1 (ROC m.fl.), 10/8 2 (KNP) og 14/8 1 (ROC m.fl.) og 10/8 2 Nordstrand (OBO) alle Grenen. De største fra Skagen er 8/9 5 (KNP) og 9/9 4 (ROC) begge Grenen. Derudover er alle obs på 1-3 fugle. De

sidste er i Skagen ses 12/10 2 (ROC m.fl.) og 13/10 1 (KEC m.fl.), som også er efterårets sidste. Fra vestkysten er indsendt obs fra 9/8-23/9 72 fugle Uggerby Strand, flest 11/9 14 (AØ), 13/9 33 (KUP) og 14/9 12 (HHLA) og 5/7-9/9 293 Agger Tange, hvor også efterårets første fugle ses, 5/7 1 (TBR TBK). De største herfra er 21/7 31 (JBE), 27/7 28 (TBK), 29/7 35 (MKP) og 21/8 26 (OA), mens de sidste er 6/9 1 (FRO LM TBR) og 9/9 17 (HHN CKP). Desuden kan nævnes: 12/9 11 Nordmandshage (PR) og 12/9 9 Havnø (TN). Fra Limfjorden kan nævnes 9/8-5/10 74 Ulvedybet, flest 22/8 10 (HAC VFL) og 19/9 41 (HAC) samt 11/9 6 Østerild Fjord, 17/9 9 Lønnerup Fjord og 1/10 6 Bygholm Vejle (HHN).

Sum: 590. 1. halvår 18, 2. halvår 572. Observationer 110. Indsendere 50. Lokaliteter 32.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	17	1	160	158	226	28	-	-

Temmincksrøyle *Calidris temminckii* (05020)

I de foregående 10 år er der kun tre år med lavere årssum. Gennemsnittet for perioden er 975. De første obs for 1. halvår er 28/4 2 Vilsted Sø (EKR Sten Asbirk) og 2/5 3 Rærup Slambassiner (GRA). Af forårsobs kan fra Kattegat-kysten nævnes 10/5 11 Skansehaven (RSN MON). Fra Limfjorden ses 2/5-26/5 172 Rærup Slambassiner, flest 12/5 25 (BSØ ATL), 16/5 27 (ATL) og 20/5 25 (GRA) samt 9/5-23/5 78 Ulvedybet, flest 18/5 52 (JKK) og endelig 14/5 38 Amtoft Vig ud for Øsløs og samme dag 11 Lønnerup Fjord (HHN). Af indlands-

lokaliteter nævnes, 13/5 67 Halkær Sø og Ådal (PR), 17+22/5 9 Vilsted Sø (FRO JLA), Viskum 7/5-21/5 74, flest 12/5 18 og 13/5 15 (TBR) samt 11/5 17 Rettrup Kær (DMB). Forårets sidste obs er 29/5 2 Kirkefloden (PER). Fra 2. halvår er første obs 4/7 1 Vesløs/Arup Vejle (HHN) og 1 Slettestrand (IZN) samt 5/7 1 Agger Tange (TBR TRK). De største obs er 10/7 4 Rærup Slambassiner (ATL), 18/7 4 Lille Vildmose, nord (TC) og 31/7 5 Agger Tange (AWM). Sidste obs er 20/8 1 Fyrkat Engsø (CSS) og 21/8 1 Grenen (ROC LAM RT).

Sum: 720. 1. halvår 666, 2. halvår 54. Observationer 103. Indsendere 45. Lokaliteter 31.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	2	664	-	40	14	-	-	-	-

Bairdsryle *Calidris bairdii* (05060)

Et fund fra 1/9-2007 1 1K Skagen er godkendt af SU (ROC m.fl.). Der er tale om det tredje danske fund, alle fra Nord-

jylland.

Arten er SU-art.

Stribet Ryle *Calidris melanotos* (05070)

En 1K Stribet Ryle findes 12/9 ved Havnø af TN. Der er tale om fund nr. 20 fra Nordjylland. Arten er blevet hyp-

pigere i Danmark de senere år og er derfor ikke mere på SU listen. Arten er udbredt i Nordamerika.

Spidshalet Ryle *Calidris acuminata* (05080)

Første fund for Danmark, 27-29/7 1 ad. Agger Tange (TRK m.fl.). Fundet er godkendt af SU.

Arten er udbredt i Nordøstasien.

Arten er SU-art.

Krumnæbbet Ryle *Calidris ferruginea* (05090)

En årssum, som er under de fem højeste summer i de foregående 10 år, hvor gennemsnittet er 1673. Fra 1. halvår er der følgende obs: 19/5 1 Gerå enge og strand (JHC), 21/5 1 Agger Tange (SAL) og 14/6 1 Bygholm Vejle (KNP).

Fra 2. halvår er første obs 9/7 2 Jerup Strand (KNP) og 12/7 1 Agger Tange (TBR LTP) og 1 Jerup Strand (AØ). Fra vestkysten er der følgende obs fra Agger Tange:

12/7-1/9 522, flest 21/7 157 (JKK), 27/7 62 (TRK) og 29/7 60 (TBR). På østkysten ses 20/7 21 Stensnæs (RSN) og 2/8-12/9 78 Nordmandshage, flest 8/9 33 (PR) og 9/9 14 (PR HHB). Fra Limfjorden er den største obs 6/9 20 Ulvedybet (HEN) og endelig ses på indlandslokaliteten Viskum 14-22/7 71 fugle, flest 19/7 18, 20/7 18 og 21/7 16 (TBR). Årets sidste er 16/9 1 og 17/9 2 Lønnerup Fjord (HHN) samt 11/10 1 Stensnæs (MLUH).

Sum: 794. 1. halvår 3, 2. halvår 791. Observationer 88. Indsendere 54. Lokaliteter 23.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	2	1	527	168	95	1	-	-

Krumnæbbet Ryle, Agger Tange, 21. juli 2008. Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Sortgrå Ryle, Skagen Havn, 14. februar 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Sortgrå Ryle *Calidris maritima* (05100)

Årssummen er de foregående 10 år kun overgået af 2003 på 591 og 2007 på 579. Gennemsnittet for perioden er 327. Fra 1. halvår er der fra Skagen indsendt 33 fugle 27/1-2/4, flest 13+29/2 4 Skagen Havn (ROC m.fl.). De større tocifrede antal stammer fra vestkysten, f.eks. 2/1-30/3 199 Roshage, flest ultimo marts, 20/3 23 (HHN SHN) og 30/3 21 (TRK). Desuden 24/2 10 og 2/3 13 Hanstholm Havn (HHN) samt 6/1 10 (EA), 22/1 45 (JOK) og 30/1 32 (PCH) alle Agger Tange. Forårets sidste er 31/3 2 Nørre Vorupør (CHØ), 2/4 2 Skagen Havn

(ROC) og 21/5 3 Deget (JG).

Fra 2. halvår er første 15/8 2 Nordmandshage (PR). Fra vestkysten er de fleste obs på under fem fugle, flest ses 21/11 11 (JBE) og 2/12 13 (HHN) begge Roshage samt 30/8 8 (VFL) og 25/10 4 (HAC) begge Hanstholm Havn. Af andre obs fra vestkysten kan nævnes 16/10 5 Hirtshals fyr (AØ), 4/10 2 Lild Strand (HHN), 5/10 2 Ørhage (HHB), 5/10 2 (OL) og 17/10 2 (AWM FM) begge Agger Tange. Efterårets største obs er dog fra Kattegat, 17/11 15 Frederikshavn Havn (CAS).

Sum: 494. 1. halvår 358, 2. halvår 136. Observationer 82. Indsendere 38. Lokaliteter 20.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	91	80	116	2	3	-	-	10	4	68	31	23

Almindelig Ryle *Calidris alpina* (05120)

Årssummen overgås kun af to år i den foregående 10-års periode, nemlig 1999 på 357.778 og 2000 på 346.944. Gennemsnittet for perioden er 202.961. Fra 1. halvår er der indsendt 147 fugle i Skagen fra 13/1-29/6. Fra få overvintrende fugle stiger antallet i løbet af foråret, flest 3/5 40 Grenen (BLR ESM KHL HEA), hvorefter antallet aftager. Fra vestkysten kan nævnes 2/1-28/6 4706 Agger Tange, flest 11/1 800 (HHN), 9/5 1420 (HHN) og 19/5 500 (SAL). Fra østkysten er de største obs fra Stensnæs (12.288 22/1-24/5), Gerå enge og strand (11.500 19-27/5) samt Korsholm (26.600 28/4-20/5). De største obs er 6/5 17.000 Korsholm (PR), 17/5 3000 Stensnæs (MLUH) og 23/5 2500 Gerå enge og strand (RSN MON). De stør-

ste forekomster er imidlertid fra Læsø, der 6/1-28/5 har 77.587, flest 4/4 10.000 Lyngholt (FHK), 21/4 32.000 Bovet Bugt (PR) og 2/5 20.000 Rønnerne (JBK Jes W. Graugaard). Fra Limfjorden kan nævnes: 2/1-15/6 1987 Ulvedybet, flest 8/4 500 (SEM), 21/1-30/6 4870 Vejlerne, flest 7/3 820 Bygholm Vejle (HHN) og 16/3 580 Vestlige Vejler (O-DK MLU) samt 3/5 500 Rotholmene-Hestør Odde og 3/5 800 Karby enge (begge HHL).

Følgende ynglefugleoplysninger er indsendt: 1 par Rønnerne, Læsø (JBK Jes W. Graugaard), 31 par/territorier Bygholm Vejle (O-DK MLU HHN), 1 par Vesløs/Arup Vejle (JPK), 11 par Agger Tange (HHN) og 2 par Nørholm enge (HHN JPK).

Almindelig Ryle schinzii ("engryle" - til venstre) og alpina, Arup Vejle, 5. juni 2008. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen, ornit.dk.

Fra 2. halvår ses i Skagen 1170 1/7-20/12, flest 3/9 56, 7/9 70 og 8/9 70 alle Grenen (KNP ROC m.fl.). Herefter aftager antallet af fugle på lokaliteten, idet der kun ses få i december. Fra vestkysten kan nævnes: 14/7-14/9 1248 Uggerby Strand, flest 29/8 320 (AØ), 5/7-19/10 27.120 Agger Tange, flest 18/8 5100 (TRK), 31/8 6000 (TBR TRK) og 9/9 2558 (HHN CKP). Fra østkysten ses 9/7-7/12 1094 Jerup Strand med største obs 23/7 200 (OO EØ), 6/7-18/10 4502 Stensnæs med største obs 20/7 700

(RSN), 15/7-20/11 1721 Gerå enge og strand, flest 2/8 1000 (RSN MON) og 13/7-17/11 31.369 Nordmandshage med største 2/8 2000 (RSN MON), 11/8 1700 (PR) og 5/9 1935 (PR). Også i 2. halvår er de største antal fra Læsø, således 22/7-19/10 39.319, flest 25/8 5000 og 26/8 7000 Alsdyb Holme og 16/9 15.000 Hornfiskrøn (PR). Fra Limfjorden kan nævnes 29/8 2160 Ulvedybet (VFL), 1/7-7/12 1819 Vejlerne, flest 17/10 600 Bygholmengen (GGU).

Sum: 282.550. 1. halvår 147.602, 2. halvår 134.948. Observationer 885. Indsendere 133. Lokalteter 164.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5627	3882	4003	51492	82167	431	8135	58282	38627	24690	4271	943

Kærløber *Limicola falcinellus* (05140)

Indenfor de foregående 10 år er det kun ét år med højere årssum, 2006 med 61 fugle. Årssummen er næsten dobbelt så stor som gennemsnittet for perioden på 26. Fra forårstrækket er næsten alle obs fra Kattegatkysten. Her nævnes 20/5 1 Jerup Strand (JHC JB EKR), 24/5 1 Skansehavnen, Frederikshavn (RSN MON TRK), 20/5 3 Stensnæs (PR), 20/5 7 (PR), 23/5 5 (RSN MON), 24/5 2 (HAC), 25/5 9 (RSN) og 27/5 6 (HAC ATL SKR) alle Gerå enge og strand. Desuden 21/5 1 Glombak (SAL),

24/5 2 Pletten og Lille Plet (CSS) samt 25/5 1 Stokken, Læsø (PR) - førstnævnte i øvrigt eneste forårsobs udenfor Kattegatområdet.

Fra 2. halvår er eneste lokalitet fra vestkysten med Kærløber Agger Tange, således 21/7 1 (JKK), 1/8 2 (JKK) og 3-5/8 1 (HHN KW PJP LN). Fra østkysten er der følgende, 20/7 1 Stensnæs (RSN), 2/8 1 Gerå enge og strand (RSN MON) og 11+15/8 1 Nordmandshage (PR). Årets sidste er fra Mariager fjord 12/9 2 Havnø (TN).

Sum: 50. 1. halvår 38, 2. halvår 12. Observationer 21. Indsendere 19. Lokalteter 13.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	38	-	2	8	2	-	-	-

Prærieløber *Tryngites subruficollis* (05160)

Et fotodokumenteret fund fra Ulvedybet omkring månedsskiftet september/oktober.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Prærieløber 1K, Ulvedybet, 3. oktober 2008. Foto: Ole Krogh.

Brushane *Philomachus pugnax* (05170)

Største årssum siden de regelmæssige optællinger i Vejlerne ophørte i 2003. Den hidtil største var 2004 med en sum på 10.140.

Årets fem februarfugle er 9/2 1 Søndervig/Thissing Vig (HHL) og 29/2 4 Vesløs/Arup Vejle (HRC Susanne Bruun).

De største observationer fra foråret er alle fra Vejlerne, således 14/4 250 (HHB OK), 30/4 234 (HRC Susanne Bruun), 1/5 728 (HHN) og 7/5 410 (O-DK).

Der er meldt 4 sikre og 3 usikre ynglefugle fra Vejlerne (O-DK) og ingen ynglefugle fra Agger Tange (O-DK).

På denne lokalitet var der 1-4 yngleurolige hunner i 2007. Så endnu et år med tilbagegang i den nordjyske ynglebestand.

2. halvårs største observationer er 5/7 456 Agger Tange (TBR TRK), 31/8 246 Agger Tange (VFL), 3/9 165 Viskum (TBR) og 4/9 175 Viskum (TBR). Årets sidste ses 27/10 1 Ulvedybet, Perlen (ATL), 28/10 4 Revlbuske (HHN), 8/11 25 Porsmark Sø (HHL) og et vinterfund fra en af de regelmæssige overvintringslokaliteter på Sydmoers, 13/12 7 Glomstrup Vig (HHL).

Sum: 10.816. 1. halvår 6145, 2. halvår 4671. Observationer 452. Indsendere 97. Lokalteter 88.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	5	130	2815	2858	337	2171	1074	1002	392	25	7

Enkeltebekkasin *Limnocyptes minimus* (05180)

Årsummen er lidt højere end de seneste 10 års gennemsnit, men noget under niveauet fra 2007 på 133. Det er bemærkelsesværdigt så få observationer af arten, der er i årets første halvdel, hvorimod der i årets anden halvdel er pænt med observationer. Som vanligt er de fleste observationer fra oktober.

Hirtshals Øststrand markerer sig tre gange i årets første del med observationer, 1/1 1 (BHJ), 13/1 1 (KUP) samt 17/2 hvor forårets største forekomst registreres i form af 2 (CSS). Under forårsstrækket er der kun tre observationer: 26/3 1 Lønnerup Fjord (HHN CKP) og 1 Hovsør (APN) samt endelig 23/4 1 Vilsted Sø (HAC).

Som i 2007 gøres der en meget usædvanlig observation i juni i form af 15/6 1 Glæde (CKP).

Efterårets første ses til vanlig tid med 16/9 2 Hjarbæk Fjord ved Kølsen Enge (TRK), 26/9 1 Vodskov (MLUH) og 28/9 dukker arten op ved Skagen med 1 Grenen (KEC ROC EC) samt 29/9 2 Grenen (EC). 30/9 bliver årets eneste fugl ringmærket, 1 1K+ Grenen (ROC m.fl.). Skagen står for over halvdelen af oktobers observationer, flest 5/10 6-8 Grenen (ROC BIJ AØ KNP m.fl.) og 7+16/10 3 Grenen (ROC KNP m.fl.). Udenfor Skagen området markerer Hirtshals Øststrand sig med en del observationer, flest 3/10+8/11 3 (APN AØ) samt 25/10 4 Nors Sø (HAC m.fl.). Året afsluttes 26+27/12 med 1 Hirtshals Øststrand (KUP AØ) samt 30/12 1 Nordstrand, Skagen (ROC).

Sum: 96. 1. halvår 11, 2. halvår 85. Observationer 67. Indsendere 25. Lokalteter 23.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2	5	2	1	-	1	-	-	9	56	13	7

Dobbeltbekkasin *Gallinago gallinago* (05190)

En årssum på linje med de seneste par år, men dog betydeligt lavere end seneste 10 års gennemsnit. Årets første par måneder byder ikke på større ansamlinger, således flest 13/1 7 Kås Sø (HTM) og 18/1 7 Langholt (SEM).

Fra ultimo marts ses de første større flokke, bl.a. 23/3 23 Amtoft Vig (HHN), 24/3 51 Vilsted Sø (TN), 31/3 12 Lindholm Vejle (HHL), 6/4 15 Lille Vildmose (HAC), 11/4 24 Vesløs/Arup Vejle (HHN), 23/4 17 Vilsted Sø (HAC) samt 27/4 9 Ø Grenen (JHC).

Der meldes om en del ynglefugle/territoriehævdende fugle rundt omkring i landsdelen, flest 6/4 6 Vandplasken (AØ), 14/4 8 Halkær Bredning (PR), 22/4 16 Holtommen (PR), 22/4 22 Syrsig (PR), 22/4 20 Kærene (PR), 24/4 10 Elling Strandenge (MD), 26/4 11 Milesøerne (KNP), 9/5 31 Råbjerg Mile (PR), 2/6 18 Hulsig Hede

(PR) samt 9/5 7 Lodskovvad Mile (PR).

Efterårstrækket indledes så småt 4/7 3 Grenen (ROC), 13/7 16 Viskum (TBR) og 21/7 75 Viskum (TBR), hvorefter trækket for alvor melder sin ankomst med disse større forekomster: 26/7 100 Bygholm Vejle Nordlige Rørskov (GGU) og 110 Læsvig (HHN), 27/7 100 Gl. Vesløs (SSL RDN BRØL), 1/8 102 Agger Tange (JJK), 26/8 120 Kirkefloden (PR), 28/8 110 Simsted Ådal (FRO), 30/8+3/9 200 Viskum (TBR), 19/9 130 Ulvedybet (HAC), 28/9 140 Vesløs/Arup Vejle (EDJ), 17/10 145 Legind Sø (DMB STA), 200 Østerild Fjord (GGU), 120 Vesløs Vejle (GGU) og 125 Arup Vejle (GGU) samt 1/11 250 Nørreådal (TBR). Herefter falder antallet og årets sidste større forekomst er 22/11 35 Kølsen og Vorde Enge (FRO) samt 28/11 30 Nørreådal (TBR).

Sum: 7793. 1. halvår 906, 2. halvår 6887. Observationer 804. Indsendere 125. Lokalteter 224.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	36	10	154	454	165	87	1282	1599	1757	1495	744	10

Tredækker *Gallinago media* (05200)

Året byder kun på 3 (?) fugle, hvilket er lidt færre end set de seneste par år.

I Skagen ses 3/5 én fugl i området omkring sandormsporet ved Grenen. Fuglen bliver trådt op af flere omgange og set af en del heldige fuglekiggere (ROC m.fl.).

29/9 byder Grenen atter på Tredækker, idet 1-2 ses rastende (ROC KNP OS EC). Samme dato ses der ved Vesløs/Arup Vejle yderligere én fugl, som skræmmes op af Musvåge (HRC).

Skovsneppe *Scolopax rusticola* (05290)

Et pænt år, hvor årsummen er et godt stykke over de seneste 10 års gennemsnit og arten registreres i alle årets måneder, som vanligt flest i november. Årets første par måneder byder bl.a. på følgende: 5/1 5 Hare Å (JDU), 21+22/1 4 Nordstjernevej, Skagen (KEC), 27/1 3 Hesseltholt Skov (KNI), 14/2 13 Nørhå (JDU STA DMB

STA m.fl.) og 19/2 4 Nordstjernevej, Skagen (KEC). Marts måned byder traditionelt på de første trækfugle, og arten ses på mange forskellige lokaliteter i landsdelen, bl.a. 28/3 5 Nordstrand, Skagen (PR) og 29/3 12 Nystrup Plantage (JJA). Der er registreret 33 territoriehævdende fugle, hvor de første er 21/4 4 Kærene (PR) og

23/4 2 Syrsig (PR). Derefter meldes der bl.a. om territoriehævdende fugle på følgende lokaliteter: 3-27/5 op til 6 Skagen Klitplantage (JEA), 24/5 4 Læsø Klitplantage (PR), 25/5 12 Højsande (PR) samt 31/5 4 Østerby (MD). Efterårets første større forekomst er 15/9 6 Læsø Klitplantage (PR), hvilket sandsynligvis er lokale yngle-fugle. Efterårstrækket kulminerer i november, hvorfra

følgende observationer over tre fugle nævnes: 7/11 23 Vandet Klitplantage (JJA), 8/11 13 Hammer Bakker (ATL), 11/11 4 Butterstien, Skagen (ROC), 18/11 4 Højris (LCS) samt 5 Lien (KHK). 5/11 ringmærkes årets eneste fugl i form af 1 1K+ ved Grenen (ROC). Året rundes af med bl.a. 24/12 3 Skagen Klitplantage (ROC) og 2 Lodskovvad (EØ).

Sum: 354. 1. halvår 218, 2. halvår 136. Observationer 184. Indsendere 62. Lokaliteter 96.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	28	48	59	18	53	12	5	1	6	13	91	20

Stor Kobbersnepe, Vesløs Vejle, 26. marts 2008.
Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Stor Kobbersnepe *Limosa limosa* (05320)

En sum, som er pænt over gennemsnittet for de sidste 4 år på 1822. Der er dog stadig langt op til 5143, som er gennemsnittet på for de sidste 10 år, hvor der blev optalt i Vejlerne i perioden til 2003. Årets første observationer er til normal tid, 12/3 13 Bygholm Vejle (HHN) og 16/3 12 Agger Tange (KBC SKR PHK). Uden for disse to lokaliteter er de første 17/4 1 Ulvedybet (KAHA) og 1 Vilsted Sø (TOH). Stor Kobbersnepe ses meget sjældent nord for ynglelokaliteterne, og Grenen har kun én observation i løbet af året, nemlig 28/4 2 (ASF ROC

m.fl.). Største observationer i 1. halvår er 17/3 120 Bygholm Vejle (LCS) og 21/6 236 Agger Tange (TRK). Der er meldt om ynglefugle på to lokaliteter: 9/5 51 yngleterritorier Agger Tange (HHN) og 8/5 36 ynglefugle Bygholm Vejle (CSS), som dog langt fra dækker over det reelle antal på lokaliteten. 2. halvårs største observationer er 5/7 78 Agger Tange (TBR TRK) og 12/7 35 Agger Tange (TBR LTP). Årets sidste fugle er 17/10 6 og 26/10 1 begge Ulvedybet, Perlen (SEM HAC CR JLA PR).

Sum: 2609. 1. halvår 2171, 2. halvår 538. Observationer 165. Indsendere 73. Lokaliteter 33.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	591	298	245	937	453	62	4	19	-	-

Islandsk Stor Kobbersneppe *Limosa limosa islandica* (05322)

Rekordstor forekomst, hvilket primært skyldes mange fugle ved Agger Tange i efteråret. Der er kun én observation fra 1. halvår, 4/4 1 Bygholm Vejle (HHN). I 2004, 2005, 2006 og 2007 gjordes hhv. 8, 1, 3 og 6 observationer i 1. halvår.

Alle observationer i 2. halvår nævnes: 17/8 13 Arup Holm (HHN), 19/8 1 Agger Tange (HHN), 22/8 26

Agger Tange (DMB STA), 23/8 23 Agger Tange (HAC VFL EHØ), 24/8 1 Stensnæs (HHN), 30/8 9 Agger Tange (STA DMB), 31/8 32 Agger Tange (TBR TRK) (hvilket nok er ny DK-rekord), 12/9 1 Agger Tange (OA LN JB CH), 12/9 1 Nordmandshage (PR) og 19/9 2 Ulvedybet (HAC).

Sum: 165. 1. halvår 1, 2. halvår 164. Observationer 14. Indsendere 10. Lokalteter 7.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	-	-	-	159	5	-	-	-

Lille Kobbersneppe *Limosa lapponica* (05340)

En årssum, som ligger pænt over gennemsnittet for de sidste 10 år (1997-2007) på 15.500. Der er dog stadig langt op til rekordåret 1999 med en sum på 33.604. Summen for de foregående års januar måned er ret svingende, således en sum på 25 i 2002, 1 i 2003, 28 i 2004, 71 i 2005, 4 i 2006 og 2 i 2007. Årets første observationer er 6/1 2 Agger Tange (PWB), 11/1 27 Ørum Sø (HHN) og 28/1 48 Krik Vig (HHN). 1. halvårs største observation

er 22/4 4380 Havrevlen, Læsø (PR) og halvårets største trækobservation er 27/4 7 Grenen (OS).

2. halvårs største observation er 15/9 375 Alsdyb-revlerne (PR) og halvårets største trækobservation er 23/8 7 Grenen (KNP). Efterårets sidste store flok på over 10 fugle er 5/10 35 Agger Tange (OL). Årets sidste observationer er 8/11 2 Glomstrup Vig (HHN), 12/11 4 Nordmandshage (PR) og 17/11 1 Nordmandshage (PR HHB).

Sum:19.497. 1. halvår 15.336, 2. halvår 4161. Observationer 307. Indsendere 84. Lokalteter 64.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	105	64	51	5347	9728	41	2185	1305	503	154	14	-

Lille Regnspøve, Barmer, 14. maj 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

Lille Regnspove *Numenius phaeopus* (05380)

Et virkelig flot år med en årssum dobbelt så stor som seneste 10 års gennemsnit på 965. Vi skal helt tilbage til 1989 (årssum 1953) for at finde noget lignende. Årets første ses 21/4 1 Guderup Kær (EA) og de følgende dage byder lokaliteten også på arten og 24/4 ses 9 (EA). Herefter sker ankomst til Skagen 25/4 1 T Grenen (ROC m.fl.) og 26/4 2 T Grenen (RT), og arten dukker nu også op på andre lokaliteter bl.a. 26/4 6 Agger Tange (IO), 27/4 10 Krik Vig (SPP), 27/4 6 T Østlige Vejler (HHN). Primo maj dominerer Skagen, der registreres flere pæne antal, bl.a. 1/5 109 R-SØ Grenen (ROC) samt 3/5 50 R Grenen (BLR ESM KHL HEA). Uden for Skagen-området ses bl.a. 2/5 26 Han Vejle (CHØ) og 21 Rønnerne (JBK Jes Gravgaard), 3/5 17 Lønnerup Fjord (JPK), 6/5 21 Agger Tange (JBO) samt 7/5 20 Bygholm Vejle (JLA KHA). Forårets sidste inden returtrækket er 4/6 2 T Gre-

nen (ROC ABK m.fl.) samt 6/6 1 T Grenen (ROC m.fl.). Knap 14 dage senere ses de første på returtrækket 17/6 1 S Nordmandshage (PR) samt 1 Haldager Vejle (JPK), hvorefter de første dukker op ved Skagen, 22/6 1 SSV Grenen (ROC KNP) samt 29/6 1 T Hvidefyrvej (ROC HAJ). Trækket synes at kulminere juli/primo august, hvor flere større flokke træffes, bl.a. markerer Agger Tange sig med flere flotte tal f.eks. 5/7 35 (TBR TRK), 12/7 46 (TBR LTP), 21/7 45 (JJK), 25/7 40 (CHØ) samt 29/7 70 (TBR). De største tal i resten af landsdelen ses 16/7 21 Stensnæs (MLUH), 23/7 29 Stokken, Læsø (JRL), 2/8 43 Nordmandshage (PR), 11/8 27 Nordmandshage (PR) samt samme sted 15/8 24 (PR). Efterårets sidste større flok ses 26/8 22 SV Ørhage (HHN), hvorefter årets sidste observationer gøres ved Nordmandshage 9/9 2 S (PR HHB) samt 12/9 3 (PR).

Sum: 2044. 1. halvår 1072, 2. halvår 972. Observationer 261. Indsendere 76. Lokaliteter 63.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	88	974	10	633	320	19	-	-	-

Stor Regnspove *Numenius arquata* (05410)

Et rekordstort antal er registreret i årets løb, hvor sidste års sum bliver overgået med ca. 2500. De høje tal skal nok ses i lyset af de koordinerede optællinger, der er foretaget i hele landet de sidste par år (Melftofte), hvilket medfører øget fokus, og arten bliver som følge deraf registreret på hele 314 lokaliteter, hvilket er utroligt flot. Efter endnu en mild vinter ses der mange fugle i løbet af årets første par måneder. 2/1 142 Ulvedyb (PR), 4/1 695 Nordmandshage (LYA), 14/1 315 Alsdyb-revlerne (PR) og Alsdyb 600 (FHK), 22/1 633 Nordmandshage (PR), 9/2 210 Als Odde (DFS), 16/2 293 Bovet Bugt (PR) og 730 Alsdyb-revlerne (PR), 17/2 1960 Treskelbakkeholm (TN), 20/2 205 Egense Østkyst (HHB) samt 25/2 525 Korsholm (PR). I marts dukker de første trækkende fugle op, bl.a. ses årets første i Skagen 10/3 1 SØ Grenen (ROC), hvorefter trækket kulminerer medio/ultimo april ved Skagen med 21/4 148 Ø Nordstrand (HK), 25/4 75 T + 52 R Grenen (RT ROC m.fl.) samt 1/5 43 Ø Grenen (LTP BRA BKR m.fl.). Udenfor Skagen-området ses følgende større forekomster: 14/4 166 Gjølbredning (HHB OK) og 162 Nordmandshage (PR), 21/4 196 Bovet Bugt (PR), 22/4 318 NØ Syrodde (PR) og endelig forårets største observation 7/5 888 Treskelbakkeholm (TN).

Der meldes om få ynglepar, dog bl.a. Råbjerg Mile mindst 14 par (PR), Hulsig Hede østlige del mindst 4 par (PR) samt Lille Vildmose 6-8 par (HAC m.fl.), men til gengæld registreres arten territoriehævdende/syngende fra mindst 20 lokaliteter.

Primo juni ses de første returtrækkere, og fra ultimo juni ses arten atter i større ansamlinger, bl.a. 22/6 73 Lille Vildmose (DFS), 28/6 439 Agger Tange (TRK) og 175 Klim Fjordholme (GBL), 20/7 170 Egense Østkyst (DFS m.fl.), 3/8 525 Nordmandshage (PR), 5/8 700 Agger Tange (KW), samt 15/8 775 Nordmandshage (PR). Nordmandshage markerer sig med flere flotte tal i september/oktober, flest 9/9 1180, 12/9 1065 og 29/9 720 (alle PR), hvorefter flokkene langsomt bliver mindre, dog ses der pæne antal på lokaliteten året ud bl.a. 17/11 232 og 19/12 315 (PR). Derudover ses følgende større forekomster i efteråret, 6/9 190 Als Odde (TBA), 7/9 105 Stensnæs (MLUH), 16/9 633 Bovet Bugt (PR) og 1130 Alsdyb-revlerne, 30/9 310 Agger Tange (IO), 13/10 235 Egholm (ATL), 19/10 220 Helligsø (GGU) og 280 Als Odde (TBA) og 27/10 180 Krik (EA). Årets sidste større flokke uden for Nordmandshage området ses 15/12 80 Gjølbredning (AS) og 27/12 111 Ulvedyb (JPK).

Sum: 63.552. 1. halvår 25.231, 2. halvår 38.321. Observationer 1378. Indsendere 147. Lokaliteter 314.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	4737	4712	2681	9407	1841	1853	3867	12014	10679	8402	1798	1561

Sortklire *Tringa erythropus* (05450)

Årssummen er under gennemsnittet for de foregående 10 år på 2026.

Årets første obs er 5/4 3 Agger Tange (HHN MLU). Fra 1. halvår kan nævnes rastende fugle fra Vejlerne 19/4-30/6 176 med de første 17/4 1 Arup Vejle (KAH) og

19/4 1 Bygholm Vejle (PR JR). De største tal er Bygholm Vejle 7/5 13 (O-DK), hvorefter der er mindre obs frem til 19/6 13 Glømbak (HHN) og Bygholm Vejle 27/6 27 (HHN), 28/6 33 (GBL) og 30/6 23 (GBL), som er sidste juniobs fra Vejlerne. Juniobsene er givet fugle, som

kommer tilbage nordfra. Fra lokaliteter uden for Bygholm Vejle er der følgende større obs: 7/5 23 Pletten og Lille Plet (TN) og fra junitrækket 21/6 12 Lille Vildmose, nord (TBA) og 22/6 15 Viskum (TRK).

Fra 2. halvår fra vestkysten 5/7-6/9 73 Agger Tange, flest 27/7 20 (HP), 28/7 12 (FRO) og 31/8 10 (TBR TRK). Desuden 13/7-2/9 40 Nordmandshage, flest 15/8 15 (PR), 4/7 45 Ulvedybet, Perlen (KBC) 1/7-16/11 854 Vej-

lerne, flest 1/7 42 (TRK), 2/7 16 (JEB) og 3/7 32 (HHN) alle Bygholm Vejle og 14/9 94, 16/9 68 og 18/9 63 alle Lønnerup Fjord (HHN). Til sidst kan nævnes indlandslokaliteten Lille Vildmose med 71 fugle 2/7-21/10 71, flest 21/7 9 og 14/10 6 (TC). Årets sidste fugle er 8/11 6 (DMB), 13/11 4 (HHN) og 16/11 1 (VFL) alle Bygholm Vejle.

Sum: 1553. 1. halvår 338, 2. halvår 1215. Observationer 252. Indsendere 80. Lokaliteter 54.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	29	64	245	598	156	292	158	11	-

Rødben *Tringa totanus* (05460)

En årssum lidt højere end gennemsnittet for de foregående 10 år på 16.539.

Fra 1. halvår er der følgende store obs fra januar-februar af overvintrende fugle, som sandsynligvis er Islandske Rødben: 11/1 61 Skansehavnen, Frederikshavn (KRA), 20/1 68 Hou Strand (ATL) og 27/1 60 Hjarbæk Fjord ved Virksund (SPR). Fra Skagen er der i perioden 13/4-29/6 set 95 trækkende med de første, 13/4 1 Nordstrand og 19/4 1 Grenen (HK) og største obs, 17/5 39 Grenen (ROC m.fl.). Af større tællinger af rastende fugle fra 1. halvår kan nævnes 14/3 108 Hou enge og havn (PR), 18/5 280 Ulvedybet (JKK) og 28/6 160 Agger Tange (TRK).

Der er optalt 482 ynglepar fordelt på 34 lokaliteter. De

største tal er 188 par Bygholm Vejle (O-DK MLU HHN), 93 par Agger Tange (HHN) og 26 par Nørholm Enge (HHN JPK).

Fra 2. halvår er der træktal fra Skagen 2/7-27/10 110, flest 14/8 13 (ROC m.fl.) og endelig de sidste 24+27/10 1 (KNP ROC m.fl.). Derudover kan nævnes følgende store antal trækkende fugle: 15/8 119 S + 87 R Nordmandshage (PR). Af store antal rastende fugle fra efteråret kan nævnes 13/7 330 Stensnæs (MLUH), 3/8 238 Nordmandshage (PR), 18/8 264 Agger Tange (TRK), 17/10 119 Havnø (TN) og 12/11 127 Hou enge og havn (LYA). Største antal af overvintrende fugle fra december er 19/12 123 Hou Strand (PR).

Sum: 17.326. 1. halvår 8216, 2. halvår 9110. Observationer 1220. Indsendere 152. Lokaliteter 243.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
903	576	690	1551	2782	1714	2494	3737	593	748	835	703

Hvidklire *Tringa nebularia* (05480)

Årssummen er lavere end gennemsnittet for de foregående 10 år på 6628.

Fra 1. halvår er der et enkelt usædvanligt vinterfund 20/1 1 Kielstrup Sø og skov (BH). Ellers er de første fugle 9/4 1 Bygholm Vejle (HHN) og 15/4 1 Vojel Vig (FSL), 15 Ulvedybet (HCH) og 1 Lille Vildmose, nord (TC). Fra Skagen er der trækobs i perioden 19/4-29/6 med 70 fugle. De første fugle er 19/4 1 Ellekrattet (FSH) og fra Grenen 20/4 1 og 22/4 1 (ROC m.fl.). De største tal er 1/5 6 Pælebakke Klit (LAM), 17/5 7 Ellekrattet (KNP) og 29/6 7 Grenen (ROC m.fl.), som er sidste trækobs fra Skagen i 1. halvår. Sidstnævnte obs er helt sikkert af returttrækkende fugle. Fra østkysten kan nævnes 2/5-24/5 56 Stensnæs, flest 2/5 27 (MLUH) og 20/5 14 (PR), 28/4-4/6 55 Nordmandshage, flest 6/5 32 og 20/5 14 (PR) og 7/5 48 Pletten og Lille Plet og 24 Treskelbakkeholm (TN). De største antal kommer fra Ulvedybet, således 15/4-28/6 368 med største obs 24/4 87 (PR), 28/4 84 (MP ULV) og 30/4 99 (KBC). Fra Vejlerne er der 9/4-30/6 134 med første obs 9/4 1 og 16/4 2 Bygholm Vejle (HHN CKP), flest 7/5 32 Bygholm Vejle (O-DK) og 12 Østerild Fjord (JLA). Endelig kan fra indlandslokaliteter nævnes 22/4-30/6 204 Viskum med

største i slutningen af juni, 29/6 40 og 30/6 25 (TBR).

Fra 2. halvår kan nævnes 1/7-8/9 153 Skagen med største 2/7 47 (PR). Fra Agger Tange 5/7-6/9 639 med den største obs 5/7 125 (TBR TRK), fulgt af 27/7 75 (FSH m.fl.) og 1/8 83 (JKK), og træksæsonen slutter her allerede med 6/9 5 (TBR FRO LM). Fra Kattegat-kysten kan nævnes Stensnæs, der 6/7-26/9 har 320 med største tal 20/7 50, 1/8 24 og 30/8 29 (MLUH), Nordmandshage 12/7-4/11 452 med største obs i sensommeren 31/7 55 (ERJ), 2/8 57 (PR) og 3/8 32 (PR) og endelig de største obs fra Læsø, 24/7 35 Langerøn (LBO) og 25/8 52 Bovet Bugt (PR). Fra Limfjorden er de største tal fra Ulvedybet 2/7-27/10 438 med flest 3/7 138 (PR) og 29/7 154 (PR). Fra Vejlerne 17/6-2/11 412 med største tal 5/7 38 Bygholm Vejle (BF), 26/7 40 Bygholm Nordlige Rørskov (GGU) og 31/7 52 Bygholm Vejle (TRK). Endelig kan nævnes følgende indlandslokaliteter: Lille Vildmose 2/7-24/9 222, flest 2/7 19 (TC) og 29/8 16 (BRS PEN) og Viskum 1/7-11/9 537 med største obs 15/7, 16/7 og 18/7 35 (TBR). Årets sidste fugle er 8/11 1 Holmtange, Vejlerne (DMB T Læssøe) og 29/11 1 Bådsgård Vig (Limfjord) (AO).

Sum: 5507. 1. halvår 1334, 2. halvår 4173. Observationer 766. Indsendere 112. Lokaltiteter 146.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	-	-	485	633	215	2320	1512	278	58	5	-

Svaleklire *Tringa ochropus* (05530)

En årssum der er højere end gennemsnittet for de foregående 10 år på 663. Overvintrende fugle ses 7/1 1 Gjersbøl Bjerger (EA), 14/2 2 Sønderup Ådal (EDY) og 21/2 1 Skals Ådal (VL). Fra Skagen ses i perioden 31/3-18/6 119 T med de første 31/3 1 Det hvide Fyr (ROC), 3/4 1 Butterstien (JOK) og 11/4 4 Nordstrand (PR). Der er få fugle frem til ult. april, hvor de største fra Grenen er 21/4 11 (ROC m.fl.), 23/4 18 (ROC m.fl.) og 27/4 19 (RT). Derefter få frem til de sidste fra Grenen 16/6 1 og 18/6 1 (ROC KNP LP), som hidrører returtrækkende fugle. Fra 1. halvår er der udover fra Skagen indsendt følgende obs af minimum 4 fugle: 18/4 4 Lindenborg Gods og Skov (HHB), 24/4 6 Vejrum Vestsø (TRK), 12/5 4 Rærup Slambassiner (BSØ ATL) og 18/6 4 Viskum (TBR).

Fra 2. halvår ses få trækkende fugle ved Skagen 1/7-

14/8, flest 10/8 5 Nordstrand (OBO). Fra Agger Tange er der fra 5/7-9/9 indsendt 37 med de største tal 5/7 6 (TBR TRK), 31/7 6 (AWM) og 1/8 7 (GBL). Fra Vejlerne er indsendt 3/7-15/8 84 med de største antal fugle 25/7 14 Bygholm Vejle (HHN), 26/7 15 Bygholms Nordlige Rørskov (GGU) og 3/8 15 Vesløs/Arup Vejle (HHN) og de sidste 13/8 1 og 15/8 1 Hovsør Røn (AS). Udover disse obs kan følgende på over 10 fugle nævnes: 26/7 11 Hjarbæk Fjord ved Kvols Vig og Hage (TRK), 7/8 10 Viskum (TBR) og 7/8 17 Lille Vildmose, nord (TC). De sidste obs fra september er 15/9 1 Rønnerne, Læsø (PR TL KRA) og 18/9 1 Hjarbæk Fjord (STA TRK TBR JN). Der er ingen fra oktober, men fra november er der følgende fugle, som holder stand 8/11 1 Høstermark Skov (TN), 24/11 1 Guderup Kær (EA) og 30/11 3 Rødding Sø (KMH).A).

Sum: 706. 1. halvår 241, 2. halvår 404. Observationer 311. Indsendere 79. Lokaltiteter 101.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	3	6	163	32	36	275	176	9	-	5	-

Tinksmed *Tringa glareola* (05540)

Den højeste årssum indenfor de sidste 15 år. Gennemsnittet for de foregående 10 år er 2540. De første obs er fra Vejrum Vestsø 15/4 1 (LM), 22/4 3 (TBR) og 23/4 5 (TBR). I første halvår er der fra Skagen trækobs i perioden 24/4-29/6 med 138 fugle med de første fra Grenen 24/4 1, 25/4 2 og 26/4 1 (ROC m.fl.). De største tal fra Grenen er 28/4 28 (ROC m.fl.), 1/5 25 (LGS) og 13/5 10 (ROC m.fl.). Fra Limfjorden kan nævnes optællinger af rastende fugle fra Rærup Slambassiner, 29/4-20/5 438 med største tal 2/5 45 (SEM), 4/5 95 (ATL) og 5/5 95 (KBC) og fra Vejlerne 27/4-28/6 442 med største tal 1/5 30 Vesløs/Arup Vejle (HRC Susanne Bruun), 3/5 35 Vesløs/Arup Vejle (BRØL) og 7/5 327 Bygholm Vejle (O-DK). Fra indlandslokaliteter kan nævnes 9/5 34 Råbjerg Mile (PR), Lille Vildmose, nord 8/5 13 og 29/6 20 (TC), 13/5 25 Halkær Sø og Ådal 112 (PR), 7/5 36 Fyrkat Engsø (CSS) og endelig fra Nørreådal, Viskum 24/4-

30/6 495 med største tal 6/5 105 (TBR), 7/4 75 (TBR KMH) og 8/5 49 (FRO) og fra Vejrum Vestsø 28/4 30 (TBR TRK) og 7/5 20 (TBR KMH). Fugle set fra i hvert fald medio juni drejer sig om returtræk. I 2. halvår ses træk i Skagen 2/7-27/8 med 79 fugle, flest fra Grenen, 9/8 8 og 12/8 7 (ROC m.fl.). Fra Agger Tange er der 5/7-16/9 registreret 138 fugle og største tal 28/7 25 (HP), 1/8 43 (JJK) og 3/8 21 (HHN m.fl.). Fra Vejlerne er der i perioden 1/7-31/8 136 med største obs 26/7 26 Vesløs/Arup Vejle (BRØL) og 26/7 37 Læsvig (HHN) og endelig fra indlandslokaliteter Lille Vildmose 2/7-15/8 287 flest 2/7 35, 6/7 45 (TC) og 24/7 26 (TL) og 10/8 30 Fyrkat Engsø (CSS) samt ikke mindst Viskum 1/7-7/8 722 med største tal 6/7 55 (TBR), 7/7 68 (TBR) og 8/7 108 (TRK). De sidste fugle er 11/9 1 Rærup Slambassiner (SEM), 16/9 1 Agger Tange (TL) og 17/9 1 Vandplasken (AØ).

Sum: 3741. 1. halvår 2109, 2. halvår 1632. Observationer 339. Indsendere 82. Lokaltiteter 73.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	354	1663	92	1272	357	3	-	-	-

Mudderklire *Actitis hypoleucos* (05560)

Årssummen er de foregående 10 år kun overgået af 1999 med 1774 og 2007 med 1809. For de 10 år er gennemsnitssummen 1354. Årets første fugle er 23/4 1 Lønnerup Fjord (AS) samt 24/4 1 Rærup Slambassiner (ATL). Fra 1. halvår er der fra Skagen i perioden 23/4-10/6

indsendt 146 fugle med de første 23/4 1 Skagen Havn (ROC), 25/4 3 Grenen (ROC m.fl.) og 27/4 1 Skagen Havn (JHC). De største tal er 11/5 15 (ROC m.fl.) og 29/5 17 (RT) begge Grenen. Desuden kan fra Kattegatkysten nævnes 24/5 11 Jerup Strand (TRK), 20/5 6

Nordmandshage (PR) og 24/5 8 Syrodde, Læsø (PR), fra Limfjorden 29/4 8 Rærup Slambassiner (GRA). Fra indlandslokaliteter kan nævnes 10/5 10 Førbysø (JKC), 9/5 10 Østerådal (GRA), 13/5 14 Halkær Sø og Ådal (PR) og endelig fra Nørreådal 10+12/5 5 Viskum (TBR). I 2. halvår er ved Skagen 2/7-4/9 set 61 fugle med de største tal er 28/7 5, 30/7 14 og 3/8 5 (ROC m.fl.) og sidste fugle 31/8 2 Grenen, 4/9 1 Skagen Havn og 1 Grenen (ROC m.fl.). Fra vestkysten kan af større antal nævnes 27/7 16 Hirtshals Havn (KUP), 27/7 26 Harrerenden (BHJ) og fra Agger Tange 5/7-6/9 108 med største obs er 25/7 50 (CHJ), 1/8 13 (JKK) og 3/8 12 (HHN) og sidste

fugle 31/8 2 (VFL) og 6/9 1 (FRO LM TBR). Fra østkysten kan nævnes 9/7 29 (KNP) og 23/7 10 (OO EØ) begge Jerup Strand, 17/7 12 og 3/8 10 begge Stensnæs (MLUH), 15-16/8 12 Nordmandshage (PR ATL ERJ) og 16/8 14 Als (TBA). Fra Limfjorden nævnes 24/8 14 Rærup Slambassiner (ATL), 7/8 15 Ulvedyb (HAC), 16/8 11 Arup Holm (HRC Susanne Bruun) og 26/7 11 Hjarbæk Fjord ved Kvols Vig (TRK). På indlandslokaliteter ses 9/7 16 Nordens Kridtgrav (GRA), 13/7 15 Halkær Sø (HEN) og 17/7 18 Viskum (TRK). Årets sidste observationer er 12/10 2 Store Økssø (AHO), 13/10 1 Egholm (ATL) og 14/10 2 Agerø (SEJ).

Sum: 1708. 1. halvår 536, 2. halvår 1172. Observationer 498. Indsendere 100. Lokaliteter 168.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	84	434	18	597	514	53	8	-	-

Stenvender *Arenaria interpres* (05610)

Årsummen er mere end 100% over de seneste års gennemsnit. Der er en generel stigning hen over hele året, men det er dog især august måned, som trækker totalen op. I årets to første vintermåneder er der mange fugle i landsdelen. De største koncentrationer er 2/1 9 Skagen (ROC) og 28/1 20 Frederikshavn (TLY) samt 29/2 20 Agerø (DMB). Den første forårsmåned starter uden de store observationer, men i april kommer der et større gennemtræk: De største observationer er: Bangsbo Strand 5/4 72 (TFR ARH), Nordre Rønner 19/4 50 (KEB) samt Agger Tange 30/4 53 (PCH). I maj er der mange forskellige observationer over hele landsdelen, som giver den høje sum for måneden. De største tal i maj er 9/5 66 Agger Tange (HHN), 10/5 41 Krik Vig (HPD), 20/5 33 Hirsholmene (JG).

Der foreligger ingen yngletal for 2008.

I første halvdel af juni ses der få fugle på østkysten af Vendsyssel f.eks. ved Nordmandshage, Frederikshavn og Skagen.

Første større antal på retur ses på Agger Tange 21/6 12 (TKR). Næste større observation i juli er ligeledes fra Agger Tange 27/7 31 (TKR). Som vanligt topper returtrækket i august, f.eks. 1/8 104 (JKK) og 19/8 52 (HHN) begge Agger Tange. Af andre store obs skal nævnes, 2/8 43 Nordmandshage (PR), 16/8 22 Rotholmene Hestør Odde (HHL), 19/8 35 Krik Vig (HHN), 27/8 20 Ulvedyb (MCH) og 28/8 18 Nørholm Enge (MP). I september ses ikke så store forekomster, men til gengæld er der flere iagttagelser af arten fra Hanstholm Havn. I oktober og november er det stadig omkring havnebyerne, at der ses Stenvender. Det kan være vinterophold, men der er enkelte større observationer, som indikerer sent efterårstræk: 4/10 26 Bratten Strand (TFR), 2/11 26 Skansehaven, Frederikshavn (CAS m.fl.) og 17/11 60 Frederikshavn Havn (CAS). I december er der flest observationer fra Skagensområdet samt en enkelt større observation 13/12 17 Lindholm Vejle (HHL).

Sum: 2366. 1. halvår 710, 2. halvår 1656. Observationer 355. Indsendere 84. Lokaliteter 70.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	46	53	46	193	345	27	136	1052	157	92	139	80

Stenvender, Agger Tange, 20. august 2008. Foto: Vagn Freundlich.

Odinshane *Phalaropus lobatus* (05640)

Der er rapporteret ca. 23 forskellige fugle, hvoraf de 4 er fra første halvår. Det er alt i alt bedre end de seneste år. Alle observationer nævnes: 1/5 1 Grenen (VAG LCS ROC KNP), 17/5 1 Bygholm Vejle (CHØ), 23/5 1 Gerå Strand (RSN MON), 8/6 1 Bygholm Vejle (ODH MLU HHN KNP m.fl.), 22/7 1 Grenen (ROC), 3/8 1 Bygholm

Vejle (HPD EA LFD ABK HHN m.fl.), 16/8 1 Hovsør Røn (HHN HRC) 19/8 3 Agger Tange (HHN), 30/8-6/9 2 Agger Tange (STA m.fl.), 30/8-8/9 2 Tofte Sø (TBA m. fl.), 7/9 2 Jerup Strand (KEC), 9/9 8 1K Agger Tange (HHN) og 12/9 5 1K Agger Tange (OA), hvilket er årets sidste observation.

Odinshane 1K,
Hovsør Røn,
16. august 2008.
Foto: Jens Kristian
Kjærgård
Naturfoto.

Thorshane
vinterdragt,
Grenen,
22. oktober 2008.
Foto: Knud
Pedersen.

Thorshane *Phalaropus fulicaria* (05660)

Der er set 4 forskellige fugle i løbet af efteråret, hvilket kan betegnes som et normalt år. Alle observationer nævnes: 28/9 1 1K trækkende vest Lild Strand (HRC SUB

HHN MLU), 5/10 1 1K fou. ved Ørhage (STA HHB), 10/10 1 Klitgården, Skagen (ROC) og 20/10-2/11 1 1K Grenen, som ses af mange.

Mellemkjove ad., Grenen, 5. september 2008. Foto: Knud Pedersen.

Mellemkjove *Stercorarius pomarinus* (05660)

Der er langt til rekordåret 1999 med 197, men med 66 i 2008 er totalen dog noget over gennemsnittet (48) for de sidste 10 år.

Som i 2007 er det Skagen (Grenen), der står for langt de fleste observationer med 84 %. De resterende observationer fordeler sig især omkring vestkysten på strækningen mellem Ørhage og Lild Strand.

5 observationer fra første halvår er 19/4 1 imm. N Ørhage (JB), 1/5 1 ad. N Ørhage (TRK), 2/5 1 ad. NØ Pælebakke Klit, Skagen (LAM), 5/5 2 2K fou. Grenen (JBA) og 6/5 1 2K fou. (Grenen (JBA)).

Andet halvår domineres af en lang række observationer, der alle kun er af én fugl. De første fugle er 10/8 1 lys fase fou. Nordstrand, Skagen (OBO), 15/8 1 4K lys fase R Grenen (EKR OS LP MBG KRA m.fl.) og 15/8 1 ad. lys fase Nordmandshage (PR).

Frem til midten af november ses næste udelukkende adulte fugle. Der er kun 3 observationer af ungfugle – 23/10 1 R Grenen (ROC ALJ LP m.fl.), 27/10 1 R Grenen (KNP) og 17/11 1 R-V Grenen (KNP). Fuglen i november bliver samtidig også efterårets sidste fugl.

En enkelt fugl står for en stor del af efterårets observationer. Fuglen er let genkendelig på grund af en skadet vinge. Den ses første gang ved Grenen den 15/8, hvor den ses hyppigt frem til 8/9 (ROC EKR AJ RDN JDS m.fl.). På baggrund af fotodokumentation kan det ses, at det er samme fugl, der iagttages 27/8 ved Hanstholm (HHN), 3/9 ved Kjøl Strand (ROC) og endelig 11/9 igen ved Hanstholm Havn (CSS).

Årets sidste fugl bliver 10/12 1 ad. lys fase NNV Grenen (ROC JEA) – næsten symptomatisk for året er der tale om en adult ved Skagen.

Sum: 69. 1. halvår 6, 2. halvår 63 Observationer 68. Indsendere 18. Lokalteter 9.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	5	-	-	13	18	26	5	1

Almindelig Kjove *Stercorarius parasiticus* (05670)

Med en årstotal, der både er lidt over totalen for 2007 (919) samt over gennemsnittet for de seneste 10 år (850), så er 2008 et ganske udmærket år.

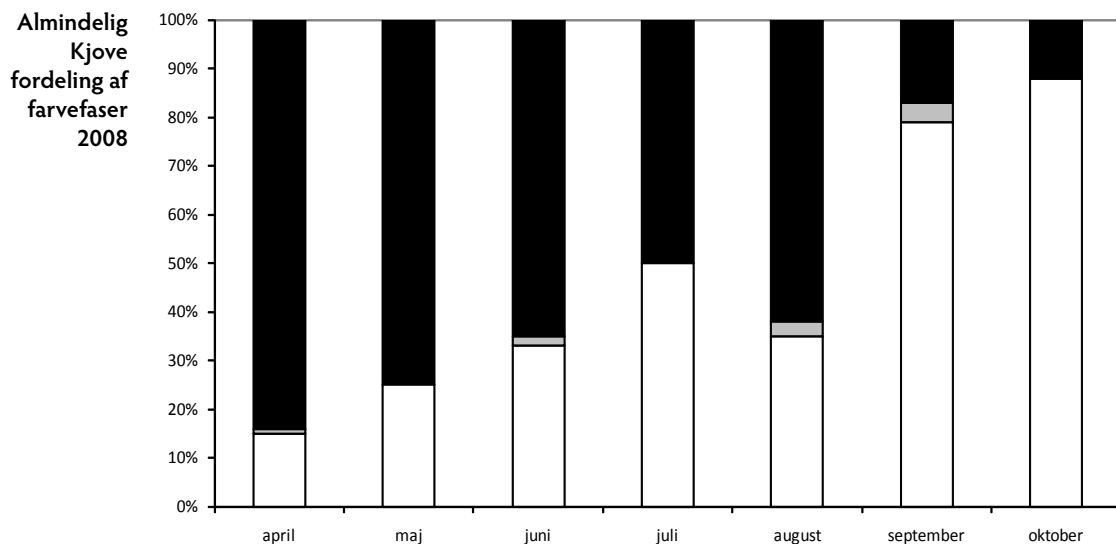
Årets første fugle ses 6/4 1 ad. mørk fase Ø Grenen (KEC) og 9/4 1 ad. mørk fase Nordmandshage (PR). Det er næsten udelukkende ved Skagen, at der registreres forårstræk. Frem til den 18/6 ses i alt 734 fugle i Nordjylland. Der er typisk tale om observationer af enkelte fugle, men der foretages dog en række observationer af mere end 10 fugle. Alle disse observationer er fra dagene 1-2/5 og er samtidig alle fra Skagen området. Den største observation er 1/5 med 51 Grenen (tidsrum 6:30-17:00) (LCS) – der er tale om den største forårsobservation inden for de seneste 10 år.

I løbet af sommeren begynder der at blive observeret flere langs vestkysten – især ved Ørhage og Agger Tange.

Efteråret er ligesom foråret domineret af en meget lang række af observationer af 1 til 5 fugle. Langt de fleste observationer er fra området omkring Skagen, men der gøres også en del observationer fra Ørhage, Nordmandshage og Lild Strand. Efterårets største observation ved Skagen er 5/9 med 10 (KO RDN SSL). Denne observation overgås dog af 12/9 11 S Nordmandshage (PR), 11/8 18 S Nordmandshage (PR), 26/8 20 S Stokken, Læsø (PR) og 5/8 31 SV Ørhage (ASF).

I løbet af efteråret ses en del 1K-fugle. Andelen af ung-fugle i forhold til imm. og ad. er i august, september og oktober på hhv. 34 %, 21 % og 31 %. Samlet over efteråret er 31 % af de aldersbestemte fugle 1K.

Efterårets sidste observationer er begge fra 28/10 1 ad lys fase Hanstholm (ARO) og 1 ad lys fase V Lild Strand (HHN).

Der er i 2008 for 494 imm. og ad. angivet en farvefase (lys, mellem, mørk). Samlet fordelt over året er 32 % lys fase, 1 % mellemfase og 67 % mørk fase. Dette er næsten

tilsvarende 2007. Som det fremgår af figuren, så er der dog månedsvis meget stor forskel i hyppigheden af de forskellige farvefaser.

Sum: 1147. 1. halvår 746, 2. halvår 401. Observationer 464. Indsendere 74. Lokalteter 36.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	160	525	61	27	262	76	36	-	-

Lille Kjove *Stercorarius longicaudus* (05680)

Med 10 fugle er antallet noget under gennemsnittet for de seneste 10 år (18 fugle).

Årets første fugl (og den eneste fra 1. halvår) er 18/6 1 2K mellemfase R ved Grenen (ROC). Denne observation må siges at være noget usædvanlig, da de fleste 2K normalt opholder sig i Atlanterhavet ud for Afrika på denne tid af året.

Efterårstrækket starter meget markant med årets største observation, der samtidig er årets eneste fra østkysten –

12/9 4 S ved Nordmandshage (PR). De 4 fugle, der blev set sammen i flok, fordeler sig med 1 ad samt 3 1K (1 lys og 2 mellem). Alle observationer nævnes: 28/9 1 1K ml V Lild Strand (HHN), 28/9 1 R S Grenen (ROC EC), 14/10 1 1K lf R V (KNP, ABB, ASF, KEC m.fl.).

De sidste ses ofte medio-ultimo september, så årets sidste fugl er temmelig sen, 14/10 1K lys fase ved Grenen (KNP ROC).

Sum: 10. 1. halvår 1, 2. halvår 9. Observationer 7. Indsendere 5. Lokalteter 3.

Storkjove *Stercorarius skua* (05690)

Antallet varierer meget fra år til år. I de sidste 10 år er der således set mellem 67 og 1929 med et snit på 653. De 233 fugle i 2008 er således et temmelig lavt antal – der er i de sidste 10 år kun set færre i 1999, 2000 og 2005.

Igen i år tegner Skagen sig for langt den største del af materialet. Det bliver til 71 %, hvilket er tilsvarende andel som i 2007 (68 %). Ørhage tegner sig for 14 %, Lild Strand for 7 % og endelig Hanstholm, Roshage for 5 %. Året starter 29/2 med 1 dødfunden ved Grenen (OS). Første halvår starter 8/5 med 1 2K SØ Grenen (ROC TEO ABB) og frem til 22/6 gøres 7 observationer. De 5 observationer er fra Skagen (FSH HST ROC LP MHHA). De sidste er en usædvanlig iagttagelse fra Bygholm Vejle 11/6 1 fou. (SKR) samt en af de få observationer fra østkysten, 22/6 1 N Egense Østkyst ved Korsholm (PR). Efteråret starter med en række observationer i juli med

første 3/7 1 NV Grenen (ROC ASF) og 12/7 1 S Agger Tange (TBR LTP). Trækket kommer godt i gang i løbet af august, men intensiteten falder så igen fra ultimo august. Antallet af observationer i september er begrænset, men fra primo oktober og frem til medio november er der igen mange observationer.

Tilsvarende 2007 er efterårstrækket kendetegnet ved, at der er mange observationer af en eller enkelte fugle. Der er kun én observation af mere end 10 fugle – 5/8 15 SV Ørhage (ASF). Af andre større observationer kan nævnes 17/10 7 V Grenen (KNP ROC LP m.fl.), 28/10 7 T Hanstholm-Roshage (ARO) og 28/10 6 V Lild strand (HHN). Efterårets sidste fugl er 21/11 2 V Roshage (JB). Desuden enkelte vinterfund i december ved Grenen, 7/12 1 NV (ROC HAC, AGB), 21/12 1 1K NV (ROC JOK FLS m.fl.) og 23/12 1 NV (KNP ROC).

Sum: 233. 1. halvår 9, 2. halvår 224. Observationer 147. Indsendere 33. Lokalteter 16.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	1	-	-	4	4	7	83	22	92	16	4

Kjove sp. *Stercorarius sp.* (05701)

Antallet af ubestemte kjover er meget beskedent. Det er i de sidste 10 år blevet til 16 ubestemt kjover årligt. Der er for alle fugle givet et bud på hvilke arter, der er

tale om. For de 5 fugle er der tale om Mellemkjove/Almindelig Kjove, mens der for 1 fugl er tal om Almindelig Kjove/Lille Kjove.

Sorthovedet Måge ad. vinterdragt, Roshage, 11. oktober 2008. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus* (05750)

Årets sum er hele 100, men i dette tal er indbefattet en del sikre eller sandsynlige gengangere, så det reelle antal fugle anslås at være 12-15 fugle, hvilket da også er ganske pænt set i forhold til tidligere år. Arten synes at tiltage i landsdelen i disse år – eller også er vi blevet mere opmærksomme på den.

1. halvår byder på 4 fugle, 1/1 1 3K Hirtshals (BHJ), 9/2 1 ad. Vilsted Sø (AR), 22/3 1 3K Hanstholm (JKY) og 25/6 1 3K Vesløs/Arup Vejle (HRC).

Fra 2. halvår tager vi lokaliteterne for sig: 14+15/8 Grenen 1 1K (ROC KEC). Hertil kommer 16/8 1 1K Jerup

Strand (KEC), som måske kan være samme? Hirtshals kan præstere 13/9 1 1K (KBC), 3/10 1 1K (APN), 25/10 1 1K (HHLA) – det drejer sig måske om samme fugl? Ved Hanstholm/Roshage er der fra perioden 7/7-6/12 ca. 80 observationer. Der er tale om 3 ad. + 1 1K (mange inds.). Af de 3 adulte var én mærket med stålring på højre ben, en anden med stålring på venstre ben, og en tredje med grøn farvering. Så mangler vi lige obs fra endnu to lokaliteter: 3/8 1 1K SV Ørhage (ABK) og 28/10 1 1K Revlbuske (HHN).

Dværgmåge *Larus minutus* (05780)

En sum under middel, men ikke sensationsmæssigt lav. 10-års gennemsnittet er 2388.

Både i Vejlerne og i Skagen er der en lang række gengangere i tallene. Der er generelt ret få iagttagelser af fugle på træk ved de traditionelle træksteder på Vestkysten.

Året starter med en pæn observation 11/1 12 ad. V Roshage (JBE). Herefter skal vi frem til april før næste større tal, 26/4 13 ad. Lund Fjord (HRC), og ved Skagen er første større træktalet 28/4 11 Ø Grenen (KNP). I perioden 27/4-5/6 iagttages ved Skagen i alt 70 Ø-SØ, 4 V-NV og 5 rst (mange inds.). I maj sker der en stadig opbygning af fugle i Vejlerne, og i juni og juli "sidder" Vejlerne helt på arten. Herefter sker der igen spredning af obs til andre lokaliteter, formodentlig ikke kun af Vejlerfugle, men også tilkommende fugle udefra.

Vi nævner nogle større tal fra Vejlerne for at give et indblik i forekomsten: 16/5 15 Kærup Holme (HAJ), 10/5 18 2K, 1 ad. Kogleaks (HHN), 4/6 3 ad, 43 2K Kærup Holme (SA TRK), 5/7 10 ad, 48 2K Lund Fjord (TBR TRK), 5/7 3 ad, 12 2K Kogleaks (TBR TRK), 17/7 67 Lund Fjord (HRC) og 17/8 48 2K+ Tømmerby Fjord (HHN). Første årsunge er 6/8 1 1K Grenen (ROC), og største tal er 14/9 19 1K sammen med 13 2K Tømmerby Fjord (HHN).

Fra andre lokaliteter kan nævnes Hirtshals med 44 observationer i årets løb, især i eftersommeren og efteråret. Et slambassin på Østhavnen er især populært for arten, og der er set op til 3 på en dag (flere inds.).

Dværgmåge 1K, Hirtshals Øststrand, 3. oktober 2008. Foto: Peter Nielsen.

Sum: 1639. 1. halvår 660, 2. halvår 979. Observationer 354. Indsendere 70. Lokaliteter 46.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Vejlerne sum	34	5	2	71	324	224	630	143	68	117	20	1
Skagen sum	1	-	-	20	173	205	625	74	34	14	-	-
	4	-	1	43	143	12	2	42	12	7	16	1

Sabinemåge *Larus sabinii* (05790)

Årssummen på 48 ligger i den øvre ende sammenlignet med tidligere år. Der er mange gengangere, og vi skønner det reelle tal til 11-12 fugle. Alle indrapporterede er 1K, og fundene er koncentreret i oktober og november langs Vestkysten fra Skagen til Agger Tange. Vi nævner alle: 3/10 1 Hirtshals (APN), 4/10 1 R-SV Hanstholm

(KBC ATL HHB m.fl.), 4/10 3 SV Ørhage (KBC m.fl.), 5/10 1 V Ellidsbøl Strand (ATL KBC), 5/10 1 V Lild Strand (BMJ), 9-26/10 1 R (formodentlig samme fugl) Røshage / Hanstholm (mange inds.), 11/10 1 R Nørre Vorupør (DMB), 24/10 1 R-S Ørhage (JB) og 19-20/11 1 R Skagen (ROC).

Hættemåge *Larus ridibundus* (05820)

Summen er lidt over gennemsnittet for den seneste 10-års periode.

Der er helt pænt med fugle i de første vintermåneder med største 8/1 235 Ulvedybet (PR), 17/1 400 Aalborg Havn (HHB) og 16/2 600 Bovet Bugt (PR). Fra marts ses fuglene på en lang række lokaliteter med største 9/3 450 Stensnæs (MLUH), 11/3 1500 Vilsted Sø (CSS), 27/3 700 Nordmandshage (PR) og 31/3 923 Østerådalen (HHB). Eneste større træktal fra foråret er også fra marts, 28/3 615 Ø Nordstrand, Skagen (PR). Som det ses af måneds-oversigten, er april den helt store måned, og her er største rasttal 1/4 1500 Kvorning (TBR), 5/4 4000 Pletten og Lille Plet (TN), 5/4 2100 Halkær Sø (HEN) og 6/4 2050 Viskum (TBR).

Fra midten af april og frem er der formodentlig primært tale om ynglefugle, og der foretages glædeligvis en del optællinger af kolonier, med største tal fra de enkelte lokaliteter 14/4 3150 ynglefugle Vilsted Sø (HHN), 16/4 2350 ynglefugle Bygholms nordlige rørskov (HHN), 1/5 1000 ynglefugle Østerådalen (GRA), 9/5 564 ynglepar Ørum Sø (HHN), 20/5 4000 ynglefugle Hirsholm (JG

BHJ) og 20/5 10.000 ynglefugle Treskelbakkeholm (JG). Desværre bevirker den meget tørre maj måned, at reder nogle steder frilægges på grund af tørken og dermed kan præderes af Ræv, således ved Viskum 25/5, hvor op til 30 reder er forsvundet/opgivet (TBR).

Fra juli et stort tal, som vel også hovedsageligt drejer sig om ynglefugle: 2/7 3120 Ulvedybet (MP).

Sydtræk observeres allerede først i juli, 2/7 731 indtrækkende-SV Skagen, heraf 1 1K (PR ROC). Herudover næsten ingen træktal fra efteråret.

I sommeren begynder fuglene at optræde i større tal på rastlokaliteter, 9/7 3000 Stensnæs (MLUH), 26/7 2000 Virksund (TRK), 27/7 3000 Østerkær Enge (ATL), 29/7 7500 Ulvedybet (PR), 15/8 2500 Hjarbæk Fjord (TRK), 18/8 3500 Agger Tange (TRK), 25/8 6300 Bovet Bugt (PR), 29/8 4400 Muldbjerger kyst (TBA), 12/9 3500 Treskelbakkeholm (TN), 16/9 6300 Bovet Bugt (PR) og 19/9 3500 Ulvedybet (HAC).

I årets sidste tre måneder er antallene mere beskedne, som det også fremgår af månedssummerne. Eneste firecifrede tal er 4/10 1100 Havnø og Havnø Hage (TN).

Sum: 233.342. 1. halvår 94.906, 2. halvår 138.436. Observationer 1039. Indsendere 115. Lokaliteter 269.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3597	2283	13423	47452	24064	4087	51720	39741	32012	9767	2983	2213

Hættemåge, Vejlerne, 15. juni 2008. Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

Stormmåge *Larus canus* (05900)

Årssummen er pænt over 10-års middelsummen på 64.573.

I foråret ses større ansamlinger på marker og ved vådområder. Største tal er 12/1 1200 Vinge (TBR), 4/2 1120 S Nordmandshage (PR), 9/2 3500 Vilsted Sø (AR), 20/2 950 Egense Østkyst (HHB), 31/3 1100 Vidstrup (AØ) og 12/4 1500 Vennebjerg (SEM).

Tal fra ynglepladser er 14/4 1030 ynglefugle Aggersborg Vildtreservat (HHN), 9/5 12 ynglefugle Agger Tange (HHN) og 6/8 et par med halvstor pullus Nordmandshage (PR). Eneste rapporterede ynglefugle herudover er fra Aalborg og Nørresundby, hvor mindst 10 ynglepar

registreres, især i industriområder, men også i centrum ved rutebilstationen (HHB HEN GRA).

Allerede fra juli ses der igen større ansamlinger på marker m.m., således 18/7 700 på mark Ovenskovgård (TBR), 13/8 2500 Ørum øst for Viborg (TRK), 24/8 1250 Guderup Kær (EA), 11/9 7000 mark ved Bjerringbro (TRK), 4/10 1000 Agerø (HHL) og 9/10 1000 Vennebjerg (JS). I december ses stadig store tal, især overnatningsflokke, største er 6/12 1800 Guderup Kær (EA), 6/12 1000 Tjele Langsø (TBR) og 9/12 2000 Rubjerg Knude (PR).

Sum: 71.686. 1. halvår 33.583, 2. halvår 38.103. Observationer 635. Indsendere 93. Lokaliteter 223.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
7059	10745	6189	8617	800	173	2915	4881	8696	6976	7462	7173

Sildemåge *Larus fuscus* (05910)

Tal for Nordsøildemåge (*L. f. intermedius*) er indregnet i tallene. En årssum over 10-års middelsummen på 5886. Der er dog tale om en del gengangere fra især Grenen i efteråret.

Forårsankomst fra 10/3 1 Grenen (ROC), 11/3 2 Grenen (ROC) og 8 ynglefugle Aggersborg Vildtreservat (HHN). Eneste to-cifrede træktalet fra foråret er 28/4 24 Ø Flagbakken (KEC).

Ligesom for andre måger er der glædeligt mange ynglefugletællinger, 14/4 144 ynglefugle Aggersborg Vildtreservat (HHN), 20/5 175 Hirsholm, 60 Tyvholm, 500 Græsholm og 600 Deget og 15 Treskelbakkeholm, alle angivet som ynglefugle eller territoriehævdende (alle JG m.fl.).

Den sædvanlige ophobning af rastende fugle finder sted i sommeren med max-tal fra lokaliteterne 21/6 300 R Hanstholm Slambassiner (TRK), 24/7 300 R Grenen (KEC ROC), 5/9 300 R Grenen (SSL RDN KO) og 3/10 52 Hirtshals Øststrand (APN). Nævnes skal også

et træktalet, som måske gælder træk mod rast på Grenen 4/7 23 NØ Hulsig Hede (AØ).

Eneste lidt større træktalet fra efteråret er 25/8 63 ad., 6 juv S Ørhage (JSH).

Antallene falder i løbet af oktober med sidste 31/10 3 fou. Stårup Enge (AO). Hertil kommer to vinterfund, 3-13/12 1 1K Grenen (ROC m.fl.) og 23/12 1 4K+ S Løkken (RSN).

Sum: 6455. 1. halvår 2612, 2. halvår 3843. Observationer 304. Indsendere 60. Lokaliteter 88.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	DEC
-	-	78	344	1585	605	994	1202	1272	360	15

Britisk Sildemåge *Larus fuscus graellsii* (05912)

To fund af denne race: 13/1 1 4K+ Aalborg Havn (SKR)

og 10/12 1 4K Østre Anlæg, Aalborg (SKR).

Sølvmåge *Larus argentatus* (05920)

Summen er den største i dette årtusinde og næsten dobbelt så stor som 10-års gennemsnittet på 97.956.

Det store antal er i nogen grad fremkommet ved en række observationer fra Nørreådal, hvor især en dyng med kornaffald har tiltrukket fuglene, samt fra ynglefugle-tællinger. Største tal fra Nørreådal er 11/1 3200 Torsager (TBR), 13/1 3085 Vejrum-Øby (LM), 1/2 3300 Torsager-Øby (TBR) og 22/3 2500 Torsager (TBR).

Store tal andre steder fra er 27/3 3000 Stensnæs (MLUH) og 22/3 6000 Nibe Bredning (ATL).

Glædeligt mange yngletal er indberettet, 3/4 510 ynglefugle Melsig, Arup Vejle (HHN), 14/4 1530 ynglefugle Aggersborg Vildtreservat (HHN), 28/4 300 ynglefugle Vår Holme og Kyø Holm (EKRB JG), 20/5 110 ynglefugle Korsholm (PR), 21/5 fra de tre øer i Hirsholmene Tyvholm 75, Græsholm 4000 og Kølpn 50 ynglefugle

(alle JG), 21/5 2500 ynglefugle Deget (JG), 27/6 48 ynglefugle Lindholm Kridtgrav (GRA) samt 29/6 53 ynglefugle Rørdal Lergrave (GRA).

Fra 2. halvår er største antal 16/8 2000 Stensnæs (MLUH), 15/11 1150 Grenen (KEC m.fl.) og 20/11 5200 Skagen Havn (EC).

Sølvmåge,
Klitmøller,
30. oktober 2008.
Foto: Albert
Steen-Hansen.

Sum: 178.422 1. halvår 101.605, 2. halvår 76.917. Observationer 842. Indsendere 102. Lokaliteter 271.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	21292	17228	27421	10514	23193	1957	8285	9268	9106	6829	23257	20172

Middelhavssølvmåge *Larus michahellis* (05921)

7 fund, alle nævnes: 28/1 1 2K ULvedybet (PR PHK), 21/2 1 ad. Skagen Havn (KBC), 1/3 1 ad. Skagen Havn (KNP) (måske samme?), 5/8 1 ad. Agger Tange (LN

PJP), 9/9 1 1K Nordmandshage (PR), 11/9 1 ad. Ørhage (CSS) og 11/9 1 1K Grenen (KNP).

Kaspisk Måge *Larus cachinnans* (05930)

4 fund, alle nævnes: 21/2 1 ad. Skagen Havn (KBC PHK SKR), 29/3 1 ad. Virksund (HHN JKY MLU), 16/11 1 1K

Hirtshals Havn (MER) og 3/12 1 2K Grenen (ROC LP).

Hvidvinget Måge *Larus glaucoides* (05980)

Formodentlig 4 fugle er ret få, men det er måske antal af den størrelsesorden, vi skal vænne os til.

Fra første halvår er eneste fugl 8-28/1 (4 datoer) 1 2K Hirtshals Havn (KBC SSC m.fl.).

Første fra efteråret er 12/11 1 1K Hanstholm (SKR). Fra 20/11 og året ud (mange datoer) ses 1 1K Grenen og Skagen Havn (KNP ROC KEC m.fl.). I Hanstholm dukker en ny fugl op 2/12 1 1K (HHN).

Gråmåge *Larus hyperboreus* (05990)

Summen er i den absolut laveste ende set i forhold til tidligere år og drejer sig formodentlig om ca. 13 individer. Fra årets første fire måneder kun 4 obs af 3 fugle: 19/1 1 2K Skagen Havn (ROC), 27/2 1 2K Roshage (HHN) og 1/3 1 2K Bygholm Vejle (HHN LCS). Så skal vi to måneder frem til de næste, 1/5 1 2K Hanstholm (TRK), 5/5 – 30/6 1 2K Skagen-området (6 datoer – muligvis mere end 1 ex.) (JHC ROC m.fl.). I mellemtiden

også 21/5 1 Hanstholm (JJA).

Efterårets forekomster er 8/11 1 2K Hanstholm (DMB), 27/11 1 1K Grenen (ROC), i perioden 6/12 – 31/12 2-3 1K i Skagen-området (ROC HHN KNP m.fl.), 8/12 1 1K Hanstholm (HHN), 9/12 1 1K Hirtshals (PR), 21/12 1 1K Hirtshals (KUP), 27/12 1 Hanstholm (JJA) og 29/12 1 Vigsø (BRØL).

Sum: 52. 1. halvår 18, 2. halvår 34. Observationer 51. Indsendere 24. Lokaliteter 15.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	1	2	-	9	5	-	-	-	-	2	32

Svartbag *Larus marinus* (06000)

Årssummen er den højeste siden 1998 for denne art, der primært holder sig i Nordeuropa året rundt.

Største ansamlinger fra 1. halvår er 10/2 110 Grenen (KEC), 11/2 230 Hirtshals Øststrand (HHLA), 1/3 550 Hanstholm Havn (TRK), 30/5 270 Grenen (RT) samt 21/6 250 Hanstholm Havn og 200 Hanstholm Slambede (begge TRK).

Ved Grenen obs af parvis trækkende fugle, som også

nævnt i forrige rapport: 13/3 1 par N, 28/3 2 par N, 31/3 1 par N, 20/4 3 par N, 22/4 2 par N, 23/4 1 par N (KEC ROC m.fl.).

Også for denne art en del optællinger af ynglefugle: 3/4 16 ynglefugle Melsig, Arup Vejle (HHN), 14/4 4 ynglefugle Aggersborg Vildtreservat (HHN), 20/5 8 territoriehævdende Hirtsholm (JG), 20/5 20 territoriehævdende Treskelbakkeholm (JG), 20/5 100 ynglefugle Tyvholm

(JG), 21/5 1100 territoriehævdende Græsholm (JG), 21/5 110 ynglefugle Kølpén (JG) og 21/5 75 territoriehævdende Deget (JG).

Første store rasttal efter yngletiden er 5/9 2000 Grenen (SSL KO m.fl.), 14/9 480 Hanstholm Slambede (TRK) samt 20/11, 21/11 og 27/11 300 Skagen Havn (EC). I det sydligste Norge foregår i disse år en del mærkninger af måger med farveringe. Aflæsninger viser, at de sydnorske Svartbager ofte tilbringer ungfugletiden og vintrene i Nordjylland, hvor der er flest aflæsninger fra fiskerihavnene Skagen, Hirtshals og Hanstholm. Samti-

dig viser aflæsningerne, at fuglene kan flytte en del rundt. En fugl, som blev mærket som unge i 2006, aflæstes i Hirtshals den følgende vinter, i august 2007 sås den i Skagen, hvorefter den igen sås i Hirtshals i oktober. Her aflæses den flere gange frem til april 2008, hvorefter næste aflæsning er i Skagen 26/8, men allerede 1/9 er den tilbage i Hirtshals. Der er også eksempler på fugle, som nærmest har pendlet frem og tilbage mellem Syd-norge og Nordjylland med korte intervaller (www.ringmerking.no/cr).

Sum: 19.468. 1. halvår 8391, 2. halvår 11.077. Observationer 569. Indsendere 96. Lokaliteter 185.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	250	685	1815	507	4569	565	587	754	5997	1016	1475	1248

Ride *Rissa tridactyla* (06020)

Summen er noget under sidste års meget store sum på over 110.000, som imidlertid især hidrørte fra enkelte meget store observationer. Summen er dog også højere end 10-års gennemsnittet på 46.831. De lokale ynglefugle har et katastrofalt dårligt år.

Fra foråret først et par dage med obs fra flere lokaliteter – bemærk trækretningerne: 27/1 764 V Lild Strand (HHN), 27/1 150 NØ Grenen (ROC). 2/2 349 V Lild Strand (HHN) og 2/2 340 NØ Hirtshals Fyr (KUP). Øvrige større trækter fra foråret er alle fra Grenen, 19/2 297 NV, 25/2 531 NV, 3/3 447 NV, 7/3 326 NV (ROC KEC LP). Nævnes skal også forårets eneste fund fra Limfjorden 27/2 1 ad. V Amtoft Vig (HHN). Resten er fra havkyster.

Fra ynglepladserne:

Bulbjerg: Første melding er 7/3 33 ad R nedenfor klinten (HHN). De rapporterede antal tiltager gradvist herefter, f.eks. 18/4 580 (TBR). Herefter en del indrapporteringer af 300-700 fugle på og ved klinten, men ingen unger rapporteres (mange inds.). Den 29/7 meldes 0 ynglefugle – har opgivet at yngle (AS). En sørgelig historie. Det formodes, at den fejlslagne yngel skyldes fødemangel.

Hirtshals: Første ynglefugle på plads er 8/3 28 territoriehævdende Østmole-spidsen, Hirtshals (KUP). 21/4 tælles 72 ynglefugle på Østmolen (AØ), Desværre rammes kolonien på Østmolen af en storm op til 23/6, hvorved mange reder og unger skyldes væk eller forlades. Det

skønnes, at ca. 4 af ungerne herfra bliver flyveklare. 4/5 konstateres 32 ynglefugle ved flydedokken (AØ). Som altid er det svært at tælle rederne i flydedokken, men 28/7 tælles 6 unger, og nogle få 1K fugle ses på stedet i sensommeren (AØ KUP). Som noget nyt bygger 10-12 par reder på en værkstedsbygning på Vesthavnen (AØ KUP). Imidlertid bliver rederne fjernet, da ungerne er knapt flyveklare. 6 unger samles op fra havnekajen under rederne og tages i pleje, hvorefter de slippes fri 2 uger efter – forsynede med ring. Summa summarum produceres 10-12 flyveklare unger i Hirtshals i 2008, hvilket er langt under det normale for de senere år.

Hanstholm: 18/5 meldes om 60 ynglefugle og beboede reder på ydermolen (HHN). Der er ikke flere meldinger herfra, så vi kender ikke resultatet af anstrengelserne. I august-september er der ved Skagen og ned langs vestkysten en del trækdage med op til 300 ex. dagligt, men først fra medio oktober og året ud ses firecifrede antal: Fra Skagen 3/10 1800 NV, 14/10 1000 NV, 15/10 1800 NV, 31/10 1068 NV, 10/11 2000 SØ, 17/11 8234 NV, 27/11 1146 SØ, 21/12 5575 NV, 23/12 3100 NV og 25/12 1386 NV (ROC KNP KEC m.fl.). Bemærk den usædvanlige trækretning for så store antal 10/11 og 27/11.

Fra Nordjylland uden for Skagen kan nævnes 21/11 75 V Roshage (JB) og 23/11 588 NV på 35 minutter Syrodde, Læsø (KO).

Sum: 64.272. 1. halvår 11.315, 2. halvår 52.957. Observationer 534. Indsendere 68. Lokaliteter 48.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1548	2263	1523	8906	3804	1371	1026	2870	2217	8723	23773	14348

Måge sp. (06049)

Disse drejer sig om blandede flokke og fugle set på så stor afstand, at de er svære at artsbestemme. Største fund er 11/1 4531 (Storm- og Sølvmåge) Madum Sø

(TN), 14/3 3500 (Storm- og Hættemåge) Klejtrup Sø (TBR) og 17/4 3500 (Storm-, Hætte- og Sølvmåge) Stensnæs (MLUH).

Sum: 25.983. 1. halvår 24.031, 2. halvår 1952. Observationer 26. Indsendere 11. Lokaliteter 15.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	4681	2300	8450	8250	350	-	-	350	600	750	-	252

Sandterne *Gelochelidon nilotica* (06050)

Et fund er godkendt af SU: 3/6 1 ad. Ø Grenen (ABK ROC m.fl.).

Arten er lokal SU-art.

Rovterne *Sterna caspia* (06060)

Igen et godt år for arten i Nordjylland, hvor eneste forårsfund er 3/6 1 ad. Ø Grenen (ROC ABK m.fl.). De øvrige forekomster er alle fra juli-august, hvor især Vejlerne igen udmærker sig med regelmæssig optræden af arten i en længere periode. I perioden 5/7-9/8 er der flere observationer af 2 ad. på den sydlige del af Bygholm Vejle og ved Pytøde (flere indsendere); dog ses

23/7 3 ad. (JB) og 25/7 2 ad. + 1 1K (OHG). Efter 9/8 ses en enkelt ad. i området frem til 19/8 (flere indsendere). Uden for Vejlerne er der i sommerperioden følgende fund. Grenen/Nordstrand: 5/7 1 2K+ R (ROC) og 31/7 3 1K+ Ø (via ROC). Nordmandshage: 6/8 1 ad. R-N (PR). Bulbjerg: 27/7 2 ad. Ø (PCC). Agger Tange: 27/7 1 ad. R (FRO HP TBR m.fl.).

Splitterne *Sterna sandvicensis* (06110)

Årets sum er igen betydeligt over gennemsnittet for de seneste 10 år på ca. 13.000, og årets materiale er igen domineret af observationer fra Kattegat-området (Skagen, Læsø, Stensnæs og Nordmandshage).

Årets første er 18/3 2 N Nordmandshage (PR), 25/3 2 R Krik Vig (PCH) og 27/3 2 R Nordstrand, Skagen (KEC JOK). I første halvår er der uden for yngleområderne kun få større observationer: 20/4 100 Ø Grenen (KEC), 1/5 100 R Grenen (KEC LCS) og 28/6 260 Agger Tange (TRK).

Der er følgende oplysninger om ynglebestanden. Treskelbakkeholm 1300 territoriehævdende fugle (JG) og

Hirsholm 1200 ynglefugle (JG), hvor der i begge tilfælde desværre ikke er oplyst, hvor mange par det drejer sig om. Desuden 140 par Læsø (PR).

Fra efteråret kan følgende større forekomster nævnes: 13/7 550 Agger Tange (TBR LTP), 1/8 360 R Stensnæs (MLUH), 3/8 600 R Kjul Strand og 290 R Hirtshals – begge (MCH), 4/8 560 Agger Tange (KW), 5/8 240 R Grenen (ROC) samt fra Nordmandshage 11/8 1380 S + 465 R, 15/8 430 R og 21/8 750 R – alle (PR).

Årets sidste er 12/10 1 V Grenen (KNP), 14/10 1 R Kærup Holme (DFS) og 16/10 1 S Nordmandshage (PR).

Sum: 19.511. 1. halvår 5208, 2. halvår 14.303. Observationer 457. Indsendere 86. Lokaliteter 68.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	9	1069	3425	705	4352	8946	1000	5	-	-

Fjordterne, Østerild Fjord, 20. juni 2008. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Fjordterne *Sterna hirundo* (06150)

Årssummen er ganske tæt på gennemsnittet for de seneste 10 år på ca. 18.000. Den ret høje årssum i år sammenlignet med 2007 skyldes primært et betydeligt forårstræk ved Skagen. Til gengæld er efterårstrækket igen helt ubetydeligt.

Årets første observationer er 11/4 3 Ø Nordstrand, Skagen (KNP PR), 13/4 2 R Østerild Fjord (SAL) og 18/4 1 R Bygholm Vejle (ATL). Forårstrækket ved Skagen ses i perioden 11/4-29/6, hvor der i alt noteres 9889 Ø + 2687 R (flere indsendere). Trækket kulminerer ultimo april-primo maj, hvor de største dage er 28/4 1145 Ø (ROC m.fl.), 30/4 1887 Ø (JHC ROC m.fl.) og 1/5 5900 Ø (ROC KNP LCS m.fl.). Uden for Skagen bemærkes forårstrækket stort set ikke, og eneste større antal uden for Skagen

i første halvår er 28/6 300 R Agger Tange (TRK). Der foreligger kun ret få oplysninger om ynglefugle i landsdelen, og ikke flere end de alle kan nævnes. Rørdal Lergrave: 0-1 par (GRA), Nr. Uttrup Lergrave: 0-1 par (GRA), Aalborg Havn: 0-2 par ved Limfjordstunnellen (GRA) samt 1 par på en bygning med fladt tag (GRA), Bygholm Vejle 13 par (HHN), AggerTange 0-1 par (SAL), Sem Sø: 2 par (KHA) samt 25 par Treskelbakkeholm (JG).

Efterårets største antal er 5/7 110 R Agger Tange (TBR TRK), 17/7 130 R Vandet Sø (JTL) og 27/7 240 R Agger Tange (TA JHC). De sidste observationer i år er 12/10 1 1K R Grenen (ROC) og 4 1K R Hirtshals (KUP) og 23/10 1 1K R Roshage (JKK).

Sum: 17.248. 1. halvår 13.284, 2. halvår 3964. Observationer 402. Indsendere 54. Lokaltiteter 63.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	3745	7840	1699	1475	2254	224	11	-	-

Havterne *Sterna paradisaea* (06160)

I forhold til 2007 er årssummen meget lav, men dog over gennemsnittet for de seneste 10 år på ca. 5000. Den ringe årssum sammenlignet med 2007 skyldes primært langt færre observationer fra ynglelokaliteterne i juni-juli samt at både forårs- og efterårstrækket stort set ikke blev bemærket i landsdelen.

Årets første ses ret tidligt, idet martsfund kun forekommer lejlighedsvis i Nordjylland: 31/3 1 R Valsted-Barmer Enge (HM). De næste ankommer til mere normal tid med 7/4 1 R Nordmandshage (PR) og 12/4 1 R Bygholm Vejle (JPK). Forårstrækket ved Skagen begrænser sig til 40 Ø + 7 R i perioden 13/4-24/6 (flere indsendere). De største antal i første halvår er alle fra kendte yngleom-

råder: 6/5 300 Nordmandshage (PR), 20/5 300 Treskelbakkeholm (JG) og 20/5 200 Korsholm (PR).

Der foreligger oplysninger fra ca. 25 ynglelokaliteter; blandt andet Læsø 755 par (PR), Nordmandshage 208 par (PR), Korsholm 65 par (PR), Treskelbakkeholm 300 ynglefugle (JG) og Agger Tange 48 par (HHN).

Den eneste større observation fra efteråret af fugle på reelt sydtræk er 2/8 136 S Nordmandshage (PR). Årets tre sidste observationer er 26/10 1 ad. + 1 1K R Hirtshals Havn (KUP KBC), 28/10 1 1K V Lild Strand (HHN) og 30/10 1 ad. i vdr. R Grenen (KNP m.fl.). Bemærk i øvrigt at der ses ca. 90 fugle i oktober, hvilket er usædvanligt mange så sent.

Sum: 5804. 1. halvår 4271, 2. halvår 1533. Observationer 308. Indsendere 71. Lokaltiteter 98.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	1	425	2343	1502	1059	358	26	90	-	-

Havterne, Grenen, 5. oktober 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Fjord-/Havterne *Sterna hirundo/paradisaea* (06155)

Som det fremgår af årssummen er 2008 et år med ret få ubestemte Fjord-/Havterner. Størstedelen er trukket ubestemte forbi Skagen under forårstrækket. I øvrigt skal kun nævnes 26/4 406 NØ Hirtshals (AØ), 11/8 115

S Nordmandshage (PR) og 17/8 329 R Nordmandshage (ERJ) samt en lidt sen forekomst: 25/10 2 R Hirtshals (MCH).

Sum: 2924. 1. halvår 2113, 2. halvår 811. Observationer 132. Indsendere 31. Lokaliteter 19.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1178	633	303	240	544	13	14	-	-

Dværgterne *Sterna albifrons* (06240)

Årets sum er betydeligt lavere end sidste år, og den er ret tæt på gennemsnittet for de seneste 10 år på ca. 500. Den lave årssum i år sammenlignet med 2007 skyldes primært færre observationer fra de vigtige yngleområder på Læsø og Vendsyssels østkyst. Til gengæld er der igen i år foretaget en dækkende optællinger af ynglefuglene i landsdelen.

Dværgterne, Agger Tange, 5. juni 2008. Foto: Vagn Freundlich.

Ankomsten til landsdelen indtræffer til normal tid, hvor 22/4 1 R Stokken, Læsø (PR) er den første som registreres. De næsten ses 28/4 1 Grenen (ROC KNP JHC), 1 Kandestederne (LAM) og 30 Nordmandshage (PR). Sidstnævnte er desuden største antal i første halvår.

Der foreligger følgende oplysninger fra ynglelokaliteterne: Grenen 0 par (PR), Jerup Strand 2 par (KNP m.fl.), Læsø 32 par (PR), Stensnæs 0 par (PR), Aså 2 par (PR), Gerå 0 par (PR), Melholt Enge 1 par (PR), Hou 11 par (PR), Nordmandshage 33 par (PR), sandrevle syd for Korsholm 2 par (PR), Kollerup Strand 3 par (VFL), Vulum 1 par i yngleforsøg øst for Kroghs Stensiloer (JB), Agger Tange 9 par (HHN) samt 1 muligt par Arup Holm/Feggesund (BRØL), som er eneste mulige ynglefund fra Limfjorden i år.

I eftersommeren ses nogle pæne antal ved Nordmandshage, som må formodes at vedrøre de lokale ynglefugle: 2/8 69 ad. R i samlet flok på vadeblade tidligt om morgenen (PR) samt 3/8 23 ad. + 2 1K S og 14 ad. R (PR). Største forekomst uden for Nordmandshage er 25/7 8 R Langerak, østlige del af Limfjorden (ATL). Årets tre sidste observationer er 13/8 2 R Ø. Hurup (CSJ), 17/8 1 R Stensnæs (MLUH) og 24/8 2 R Als Odde (TNI).

Sum: 472. 1. halvår 160, 2. halvår 312. Observationer 154. Indsendere 46. Lokaliteter 28.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	37	123	107	87	118	-	-	-	-

Sortterne *Chlidonias niger* (06270)

Årets sum er betydeligt lavere end sidste år, hvilket udelukkende skyldes langt færre observationer fra Vejlerne i eftersommeren. De færre observationer herfra hænger sammen med, at den lille ynglebestand i Vejlerne ingen ynglesucces havde i år.

Den første Sortterne i Vejlerne ses så tidligt som 20/4 i Selbjerg Vejle (JPK). Herefter stiger antallet jævnt, indtil alle ynglefugle er ankommet medio maj. Årets ynglebestand opgøres til ca. 35 par, som dog alle opgiver allerede omkring 20/5 (HHN). De største antal noteres i Vejlerne 17/5 57 (HHN) og 17/7 57 (HRC), og den sidste fugl ses i området 14/9 (JPK).

Alle observationer uden for Vejlerne nævnes. Grenen: 1/5 1 R (ROC CSS LCS), 14/5 1 R (ROC LCS) og 30/5 2 R (RT m.fl.). Ulvedyb: 15/6 4 R (KEC). Toftesø: 13/6 1 R (KHA) og 25/8 1 1K R (TBA). Valsted Enge: 1/6 1 R (HM). Halkær Sø: 13/5 1 N (PR). Vilsted Sø: 9/8 1 1K R (TBR). Nordmandshage: 12/9 1 1K S (PR). Kollerup Strand: 24/4 1 T (VFL). Ørum Sø: 3/8 1 1K R (HHN). Agger Tange: 29/6 1 ad. R (STA), 4/7 1 ad. R (PUR), 27/7 4 1K R (HP m.fl.), 28/7 1 ad. i sdr. + 3 1K R (FRO CGJ m.fl.), 29/7 3 1K R (VFL m.fl.), 2/8 2 1K R (ALM), 3/8 2 ad. + 7 1K R (HHN), 13/8 1 1K R (HHN) og 25/8 1 1K R (BJO).

Sum: 1067. 1. halvår 757, 2. halvår 310. Observationer 169. Indsendere 65. Lokaliteter 15.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	25	478	258	238	62	10	-	-	-

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus* (06280)

Årets eneste fund vedrører en ad. i sdr., som ses i den nordlige del af Bygholm Vejle (Kogleakssøen) og i Han

Vejle 3-4/6 (HHN CSS).

ALKEFUGLE

Lomvie *Uria aalge* (06340)

En sum på under halvdelen af sidste års og også under 10-års gennemsnittet på 7445. Især 2. halvårs sum er usædvanligt lav. Se også Lomvie/Alk. Første større træktalet er 27/1 67 NV Grenen (ROC KNP m.fl.) og 9/2 627 NV Grenen (KNP). En meget stor trækdag er 8/3 3794 NV Grenen (ROC m.fl.). Det er 74% af hele årets sum! Til gengæld er resten af foråret meget beskedent rent antalsmæssigt, som det også fremgår af

månedssummerne.

Fra Grenen ligesom sidste år et fund af en ikke-flyvedygtig unge på "slæb" efter en gammel fugl 2/8 Grenen (ROC).

Eneste nævneværdige træktalet fra efteråret er 13/10 165 NV Batterivej, Skagen (EC).

Alle fund er fra havkyster. I årets løb kun 6 dødfundne samt et par aspiranter.

Sum: 5099. 1. halvår 4691, 2. halvår 408. Observationer 157. Indsendere 46. Lokalteter 28.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	158	683	3811	6	21	12	29	12	67	266	29	5

Alk *Alca torda* (06360)

Årssummen er pænt over 10-års gennemsnittet på 23.336, men kan ikke måle sig med 2007-summen på 97.440. Se også Lomvie/Alk.

De første trækbevægelser ses allerede i januar: 2/1 20 NV Grenen (KNP), 13/1 37 NV Grenen (KNP), 14/1 17 N Læsø Rende (PR) og 15/1 17 S Syrodde, Læsø (PR). Også i februar flere pæne træktalet 4/2 147 N Stensnæs (PR) og 16/2 115 N Syrodde (PR). Største trækdag i foråret er 8/3 949 NV Grenen (ROC m.fl.). Derefter er der ingen træktalet på over 10 pr. dag.

Første større træktalet fra efteråret er 23/9 262 SØ Grenen

(ROC). Næste store tal er 16/10 7600 SØ Grenen (ROC KEC KNP m.fl.), efterfulgt af 17/10 1000 SØ Grenen (KNP ROC m.fl.) og 18/10 250 Ø Grenen (KNP). I perioden 30/10 – 22/11 ses i alt 7359 SØ og 1697 NV Grenen (KNP ROC m.fl.). I december stadig trækbevægelser med største tal 8/12 200 SØ Grenen (ROC), 12/12 107 SØ, 98 NV (ROC) og 25/12 145 R og 210 S Syrodde (KO).

Et enkelt fund fra Limfjorden 10/12 Aalborg (SKR). Resten er fra havkyster.

Sum: 36.331. 1. halvår 1444. 2. halvår 34.887. Observationer 209. Indsendere 42. Lokalteter 28.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	135	305	969	9	18	8	17	18	376	25987	7526	963

Lomvie/Alk *Uria aalge/Alca torda* (06365)

Årets sum svarer nøje til de seneste 10 års gennemsnit. I foråret er det februar og marts, der fremviser store træktalet, således 14/2 500 NV + 67 SØ Grenen (ROC), 16/2 3800 N Syrodde, Læsø (PR), 16/2 688 NV Grenen (ROC), 3/3 1156 NV Grenen (ROC), 4/3 7351 NV Gre-

nen (ROC KNP) og 7/3 320 NV Grenen (ROC).

Efterårstrækket er mest markant i perioden 28/10 – 27/11 med i alt 7435 NV, 5706 SØ Grenen (ROC KNP m.fl.). Flertallet formodes at være Alk. Eneste større tal uden for Skagen er 28/10 232 V Lild Strand (HHN).

Sum: 33.799. 1. halvår 16.663, 2. halvår 17.136. Observationer 236. Indsendere 21. Lokalteter 18.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	217	7465	8886	-	31	64	22	7	753	5201	10677	476

Tejst *Cephus grylle* (06380)

Arten er én af vore trofaste ynglefugle, som stort set bliver i området året rundt, dog med en tendens til at søge mod syd mod bælteerne og vestlige dele af Østersøen om vinteren. Udover de lokale ynglefugle holder især fugle fra Sveriges vestkyst og fra forskellige dele af Østersøen til i Kattegat, viser ringfund (Bønlykke et al, 2006). Alle obs fra første halvår er således fra Kattegat inkl. Skagen på nær 26/4 3 NØ og 28/4 1R Kandestederne (LAM). Yngleoptællinger i 2008 er foretaget 21/5 med resulta-

tet 1375 ynglefugle Hirsholm, 110 ynglefugle Tyvholm, 41 ynglefugle Kølpén og 292 ynglefugle Deget (alle JG m.fl.). Disse er lidt lavere i forhold til ynglefugleopgørelsen fra 2007 fra Skov- og Naturstyrelsen, nævnt i 2007-rapporten. Der er ikke yngletal fra Ndr. Rønner i 2008.

I efteråret ses 30 fugle ned langs vestkysten med største tal 29/9 8 V Lild Strand (HAC) og 4/10 13 V Lild Strand (HHN). De øvrige ses i Kattegat inkl. Skagen.

Sum: 2683. 1. halvår 2389, 2. halvår 294. Observationer 329. Indsendere 56. Lokalteter 34.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
11	37	7	133	2132	69	38	131	42	49	21	13

Søkonge *Alle alle* (06470)

Årssummen hører til i den lave ende af spektret, men er ikke rekordlav. 10-års gennemsnittet er 781. Som nævnt i tidligere rapporter varierer antallet af denne art meget fra år til år.

Eneste fra 1. halvår er 7/2 2 V (HHN), 28/2 1 Skagerrak ud for Skagen (ROC) og 29/2 1 død Skagen Havn (ROC).

Første i efteråret er 3/10 1 N Ørhage (HAC EM JKK). Første lidt større tal er 9/10 5 NØ Hirtshals (ATL), og største tal er 28/10 12 T Hanstholm (ARO), 15/11 25 V Roshage (HHL), 16/11 34 V Lild Strand (HHN) og 16/11 11 NV Grenen (ROC KNP m.fl.). En fugl findes 17/11 død i en have i Sdr. Harritslev sydvest for Hjørning (HHLA).

Sum: 198. 1. halvår 4, 2. halvår 194. Observationer 64. Indsendere 26. Lokalteter 20.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	4	-	-	-	-	-	-	-	59	133	2

Lunde *Fratercula arctica* (06540)

Med 7 levende fugle og 1 død ligger 2008 på ca. halvdelen af 10-års gennemsnittet. Efter 26 dødfundne fugle i 2007 er det positivt med kun 1 død i 2008.

Vi nævner alle fund: 15/1 1 S Syrodde, Læsø (PR), 9/3

1 død Gl. Skagen (ROC), 17/10 2 V Hanstholm (GGU), 22/10 1 SV Hirtshals Fyr (AØ), 23/10 1 V Roshage (JKK) og 1/11 1 Ø Grenen (OBO).

DUER

Huldue *Columba oenas* (06680)

Et stort år og væsentligt over gennemsnittet for de seneste 15 år på ca. 400 fugle.

Fra januar foreligger blot et enkelt fund, 22/1 1 R Nørreådalén (TBR), men fra 7/2 er de første fugle på plads på ynglelokaliteterne Knivholt og Vindum Skov (SF BSP). Ved Skagen ses de første 9/2 6 TF (KNP), men først fra 5/3 1 TF (FRO) kommer der daglige observationer. Hovedparten af fuglene ses i dagene omkring 10/3 med følgende store dage 8/3 min. 70 TF (KNP ROC m.fl.), 10/3 ca. 40 TF og 11/3 75 TF (ROC KNP m.fl.). Det er svært at vurdere et reelt antal fugle på træk, både fordi hovedparten ses på trækforsøg og derfor kan være gengangere, men også fordi det er svært at vide, om f.eks. 28/3 14 NØ Grenen (KEC) og 19 Ø + 6 TF Nordstrand (PR) drejer sig om delvist de samme fugle. I april og maj

ses arten på mange dage, men altid blot 1-4 ex. Sidste fugle er 3/6 1 TF (ROC) og 5/6 1 TF (ROC ABK). I alt er fra Skagen rapporteret 307 fugle – korigeret for gengangere på de enkelte dage. Eneste anden lokalitet, der rapporterer lidt forårstræk er Nordmandshage, hvor der 25/2-6/5 noteres 18 trækkende (PR). Nævnes skal dog også fra første halvår 22/6 14 Toftesø og mose (PR). Der er indrapporteret ynglefund fra 23 lokaliteter med en klar hovedvægt i det østlige Himmerland. Flest er dog rapporteret fra Hirsholmene med 14 ynglefugle 21/5 (JG).

Fra perioden 24/6-11/9 er der rapporteret 18 fugle ved Viskum med max. 10/9 5 (TBR). Ellers er det Grenen og Nordmandshage, der markerer sig mest i andet halvår. Grenen har i perioden 26/7-10/11 24 fugle, hvoraf skal

nævnes 4/10 4 på udtræk! - og 12/10 2 V + 9 TF (ROC KNP m.fl.). Nordmandshage har 2/8-16/10 12 træk-kende (PR HHB). Nævnes skal også 29/10 7 ved Ø

(LM). Årets sidste er 10/11 1 TF Grenen (ROC) og 25/12 1 Krabbesholm Skov (DMB).

Sum: 733. 1. halvår 649, 2. halvår 84. Observationer 235. Indsendere 59. Lokalteter 78.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	23	302	85	87	51	15	9	20	38	1	1

Ringdue *Columba palumbus* (06700)

Den største årstotal i rapportens historie, idet der ses 16.000 fugle mere end sidste års rekord. Det store antal skyldes særligt én stor dag i foråret ved Skagen samt et stort efterårstræk ved Nordmandshage.

I vintermånederne er de største koncentrationer 8/1 620 Toftegårds Enge (PR), 4/2 600 Dronninglund Storskov (PR), 9/2 2000 R Hals Nørreskov (HAC) samt 26/2 600 til overnatning Nørreådalen, Øby-Løvskaal (TBR). De første forårsfugle ses trækkende ved Skagen 9/2 62 Ø (KNP), men frem til sidst i marts ses blot få på trækforsøg. 30/3 eksploderer trækket imidlertid med ikke mindre end 21.300 udtrækkende ved Nordstrand (KNP). Der er tale om den hidtil største nordjyske trækdag. Dette er ca. ¼ af alle udtrækkende duer i foråret. Blot på to datoer yderligere ses mere end 1000 trækkende, 28/3 3185 Nordstrand (KNP PR) og 1200 Grenen (KEC) samt 28/4 2600 (HAC m.fl.). Totalt er rapporteret 31.443 trækkende samt 6858 på trækforsøg. Fra andre lokaliteter kan fra foråret nævnes 11/3 715 NØ Vilsbøl Plantage (JJA), 30/3 870 NØ Klitmøller (JJA) og 4560 Ø Uggerby Plantage (KUP) – forårets næststørste og 7/4 2500 Gårdbo Sø (PR). Der er blot rapporteret få ynglefund, men mange syngende fugle. Som sagt byder efteråret på et stort træk ved Nordmandshage. I perioden 22/9 til 28/10 ses 18.397 syd-

Ringdue 1K, Farstrup, 11. november 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

trækkende (PR m.fl.) med de største dage 14/10 5679 (KBC), 16/10 6135 (PR) og 28/10 2720 (PR HHB). Nævnes skal også 28/9 650 S Mulbjerg (TBA). Størstedelen af december måneds fugle stammer fra Nr. Tranders, hvorfra der i alt er indsendt 4120 primært sydtrækkende (TBA). Endelig skal nævnes, at det milde december vejr animerede et par duer til at parre sig 25/12 ved Nørre Enge (KMHA).

Sum: 102.830. 1. halvår 78.295, 2. halvår 27.775. Observationer 1175. Indsendere 103. Lokalteter 349.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3423	6575	42309	19201	2797	840	450	632	2274	18974	918	4507

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto* (06800)

En nedgang i forhold til sidste års store antal. Noget tyder på, at arten reelt er i tilbagegang. Året starter med den klart største tælling på Læsø, Hvor PR 14/1 ser 65 fugle, heraf 28 i Vesterø Havn. Ellers skal fra denne periode blot nævnes, at den tidligere hoved-lokalitet Aalborg Zoo, som mest byder på 8 fugle 25/2 (HHB). Under forårstrækket ses som vanligt primært i maj en del trækforsøgende fugle i Skagen. De største dage er

3/5 10 T Skagen Havn (MHHA) og 11/5 13 TF Grenen (ROC m.fl.). Fra denne periode skal også nævnes 27/5 12 Agger By (SAL).

Der er rapporteret 9 ynglepar samt mange syngende fugle. Meget tyder dog på, at arten er i tilbagegang som ynglefugl (HHB m.fl.).

Fra andet halvår skal blot nævnes de eneste koncentrationer af mere end 10 fugle, 8/11 12 fou. Bælum (TBA) og 20/11 12 til overnatning Skagen (KEC).

Sum: 935. 1. halvår 722, 2. halvår 213. Observationer 383. Indsendere 60. Lokalteter 142.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	114	65	77	106	285	75	44	25	29	38	45	32

Turteldue *Streptopelia turtur* (06870)

Efter sidste års bundskraber, er der i år pænt med observationer i landsdelen. Usædvanligt er der også fund fra 2. halvår.

Årets første fugle er meget tidlige, således 28/4 1 Batterivej, Skagen (PEN) og 1/5 1 R Bulbjerg (TRK). De næste er 8/5 2 R Lodbjerg Klitplantage (JKK), 11/5 1 TF Grenen (TEO) og 22/5 1 TF Grenen. Ellers er det i perioden 29/5 til 5/6, at der næsten er daglige observationer i Skagen-området. Det er i denne periode næsten umuligt at vurdere graden af gengangere fra dag til dag, så alle nævnes, 29/5 1 R Batterivej, (KNP), 30/5 1 R Batterivej (nok samme) (flere inds.), 31/5 2 TF Grenen (flere inds.), 1/6 1 TF Grenen (ROC RT UEM), 2/6 2 TF Grenen (KNP ROC JTL), 4/6 1 R Bøjlevejen (ABB via ROC) og 5/6 1

R i flok med en Hortulan og 4 Gulspurv ved Butterstien (KEC). Antallet af fugle ved Skagen kan være alt mellem 5 og 11 fugle. Fra denne periode endvidere 29/5 1 N Tofte Skov (HAC).

Fra andet halvår en række fund fra Skagen, der kan dreje sig om samme fugl. 12/7 ses 1 ad. R i en have i Skagen (Gunner Petersen via ROC). Fuglen angives at have været i området i ca. 2 uger. Den usædvanlige adfærd og det usædvanlige tidspunkt kunne indikere en mulig fangenskabsfugl. 29/7 ses 1 TF Grenen (ROC) og 18/8 1 R Grenen Camping (EC). Disse kan evt. være samme som førstnævnte.

Skemaet herunder er korrigeret for gengangere på enkelt dage.

Sum: 19. 1. halvår 16, 2. halvår 3. Observationer 16. Indsendere 24. Lokaliteter 4.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	10	5	2	1	-	-	-	-

Sørgedue *Zenaida macroura* (06950)

Et dokumenteret fund fra maj fra Skagen af denne nord-amerikanske art. Fundet er endnu under behandling af SU. I tilfælde af godkendelse, vil der være tale om det første danske fund og det 10. fra Vestpalæarktis. Heraf kan flere dreje sig om samme fugl, som ses i Skagen

(sammenligning af fotos). Arten holdes meget fåtalligt som burfugl i Europa. Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Sørgedue, Skagen, 20. maj 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Gøg *Cuculus canorus* (07240)

Året er med en sum på 957 det største år nogensinde. Hidtil største årssum er fra 1993, hvor der blev indsendt 941. Den årlige indrapportering fra 1977 til 2008 ligger imellem 258 (1979) og 957 i 2008. I gennemsnit indsendes mellem 500 og 600 observationer om året. Tidlig ankomst 19/4 1 sy. Grishøjgårds Krat (VK). De resterende 5 fra april er 27/4 1 Bulbjerg (HRC Susanne Bruun), 27/4 1 Sønder Sørig (LAM), 29/4 1 Sandhoved (SPP), 29/4 1 Førbø Sø (SPP) og 30/4 1 Vandet Sø (JPK). Som forventet er der mange indrapporteringer fra maj og juni. Alle fund af mere end 5 eksemplarer nævnes:

9/5 8 Råbjerg Mile og 6 Råbjerg Mose (begge PR), 11/5 7 Nørholmskoven (HHB), 13/5 11 Halkær Sø og Ådal (PR), 23/5 8 Rønnerne (PR), 24/5 12 Syrsig (PR) og 29/5 8 Tofte Skov (HAC). Årets største observation er fra 1/6 31 Nørreådal (OLM). Dernæst 1/6 6 Skagen (KNP), 2/6 11 Hulsig Hede (PR), 5/6 8 Tofte Skov (TC), 6/6 18 Råbjerg Mile 18 (PR), som er årets næststørste observation, og 5/7 6 sy Agger tange (TBR TRK).

De sidste ses til normal tid i september, og de 3 sidste er 14/9 Tofte Skov 1 (TBA FA KSN), 16/9 1 Portlandsmøsen 1 (TBA) og 21/9 1 Tofte Sø (TC).

Sum: 957. 1. halvår 878, 2. halvår 79. Observationer 579. Indsendere 91. Lokaliteter 211.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	6	590	282	49	23	7	-	-	-

UGLER

Slørugle *Tyto alba* (07350)

116 ynglepar. En helt utrolig fremgang for Slørugle, siden den igen begyndte at yngle i Nordjylland i 1992, efter at havde været væk som ynglefugl i flere år. I Danmark findes i 2008 473 ynglepar, hvoraf 25% yngler i Nordjylland.

Slørugle, Tømmerby Fjord, 24. marts 2008.
Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Fordelingen mellem de to tidligere amter (HHLA LBJ BRØL SEF RL STA m.fl.).

	"Nordjyllands Amt"	"Viborg Amt"	I alt
Par	51	65	116
Antal unger på vingerne	171 fra 47 par	181 fra 60 par	352
Unge gennemsnit per par med ynglesucces	3,64	3,02	
Antal ringmærket unger	85	86	171
To kuld	5 par	2 par	7 par
Ynglefund i redekasse	47 par	57 par	104 par

Det bedste yngleresultat indtil nu med flere udflyjende ungekuld på 5 til 8 unger. Det vil være rimeligt at forvente en yderligere forøgelse af den nordjyske bestand i de kommende år. I Vendsyssel og Himmerland var fordelingen i kommunerne: Frederikshavn 7 par, Hjørring 14 par, Brønderslev 1 par, Jammerbugt 11 par, Aalborg 7

par, Vesthimmerland 8 par, Rebild 2 par og Mariagerfjord 1 par. Den største danske ynglebestand findes i det tidligere Ribe Amt med 166 par.

JTN finder en Slørugle, der er taget af en Stor Hornugle i Vendsyssel.

Sum: 164. 1. halvår 74, 2. halvår 90. Observationer 79. Indsendere 17. Lokaliteter 32.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	5	7	3	3	51	48	15	16	2	6	3

Stor Hornugle *Bubo bubo* (07440)

7 ynglepar og 7 lokaliteter med mulige par eller mindst en fast fugl på lokaliteten. Et nyt ynglepar fra Viborg-egnen.

Stor Hornugle findes nu ynglende i alle dele af Jylland, og den danske bestand skønnes i 2008 til mere end 50 par (Hans Pindstrup/DATSY). I hele Jylland har man kendskab til, at 21 succesfulde par fik mindst 38 unger på vingerne (1,8 unge per par med ynglesucces). Det ligger lidt under 2007, hvor der blev produceret 2,4 unger per par med ynglesucces. Fordelingen af de sikre og mulige ynglepar i Nordjylland er: Vendsyssel 1 par yngler i en gammel musvågerede og får 2 unger. Desuden er der 4 lokaliteter med mindst en fugl (JTN). Himmerland 3 ynglepar, hvoraf mindst det ene par får 2 unger, og 2 lokaliteter med mindst en fugl (LBJ TL m.fl.). Han Herred 1 par i en gammel duehøgerede. Parret lægger æg, men ingen unger kommer på vingerne (JTN). Thy 1 par i en gammel duehøgerede og får 2 unger (JTN). Viborg-egnen 1 par yngler i en gammel fiskehejrerede midt i en fiskehejrekoloni og får 1 unge på vingerne (LBJ SA). En af ynglefuglene fra Kongerslev Kridtgrav må lade livet, da den bliver påkørt af en maskine der arbejder i kridtgraven. Heldigvis er de 2 unger så store, at den efterladte mage kan opfostre ungerne alene. (TL LBJ). En-

Stor Hornugle, Thy,
23. november 2008.
Foto: Henrik Haaning
Nielsen, ornit.dk.

lige fugle er hørt eller set 14/2 Ås nord for Vildsund (LCS), 4/3, 18/3 og 14/4 Gunderup/Nonneholt Plantage (OEH CSS MFK), Haubro 18/6 (LBJ) og 11/11 1 Øby (OLM). JTN finder 1 Slørugle og 2 Skovhornugle, der er taget af Stor Hornugle i Vendsyssel. Desuden tømmer en Stor Hornugle en rede med store duehøgeunger.

Sum: 48. 1. halvår 38, 2. halvår 10. Observationer 47. Indsendere 30. Lokaliteter 7.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	5	24	5	3	1	4	1	3	-	2	-

Kirkeugle *Athena noctua* (07570)

Omkring 40 territorier er undersøgt.

Af de kendte yngleresultater resulterer 50% af yngleforsøgene i udføjne unger. På landsplan (Jylland) får kun omkring 41% af parrene udføjne unger (LBJ).

I Himmerland får parrene mellem en og tre udføjne unger, og ungeproduktionen per par med udføjne unger er på 2,2 unger. Ses produktionen per yngleforsøg, det vil sige at man også inkluderer de par der ikke får unger, er ungeproduktionen helt nede på 1,0 unge per par. De tre hovedområder, der er tilbage for Kirkeugle i Danmark, er Himmerland, Randers-området og Ribe/Varde. I de 3 områder bliver der kun blev produceret 1,0 ud-

fløjne unge i gennemsnit per yngleforsøg i år. Det er for lille en ungeproduktion til at opretholde en dansk bestand set over en længere årrække (LBJ).

I Himmerland er der ringmærket 21 Kirkeugle samt aflæst 7, der var ringmærket tidligere år. Nogle af redeungerne er blevet forsynet med en radiosender med henblik på en undersøgelse af specifikke dødsårsager og spredning fra ynglelokaliteten (LBJ).

Derudover er der rapporteret 3/2 1 Gl. Vesløs (HRC Susanne Bruun), 14/2 1 Mejlbj (JLA), 18/2 1 Vodskov (MLUH), 10/3 1 Løgstør (LCS), 15/4 1 Års (AHO) og 30/5 1 han kaldende Råbjerg (SFX).

Natugle *Strix aluco* (07610)

Man kan høre Natugle kalde året rundt, men mest intensivt kalder den i perioden op mod æglægningen, der især sker i marts måned. Herefter aftager hannens kald, da den får travlt med at skaffe føde til den rugende hun. Det ses også af årets indrapporteringer, hvor januar og februar er den tid, hvorfra de fleste er rapporteret. I januar høres mindst 24 forskellige hanner (TC AHO HHB m.fl.). I februar høres mindst 22 forskellige hanner

(OLM AHO HHB m.fl.). Herefter er andelen af kaldende hanner faldende. Nogle af de største enkelttællinger er 21/1 3 sy. Tofte Skov (TC), 12/2 3 sy. Lundby Bakker (HHB), 13/2 6 sy. Rold Skov (AHO) og 25/2 3 sy. Øby (OLM).

Der er rapporteret 13 ynglepar (TN SPR HHN MHH KNP m.fl.), men de fleste af de kaldende fugle, der rapporteres, dækker nok over ynglepar.

Sum: 190. 1. halvår 141, 2. halvår 49. Observationer 144. Indsendere 43. Lokaliteter 70.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	36	36	15	18	22	14	5	3	7	6	13	15

Skovhornugle *Asio otus* (07670)

God rapportering fra vinterstaderne. Der er flere optællinger fra 5 forskellige steder, som også giver de høje månedstotaler fra vinterperioden.

Alle vinterstaderne nævnes: Højris: Her ses 12/1 17, 8/2 6 og de sidste inden de spredes i foråret 4/3 8 (alle LCS). I Ugelris ses 22/1 10 FRO og 30/1 8 (LCS). I Overlund ses 15 og 16/2 op til 11 (OL FNI Ole Røn). I Viborg By ses 17 og 20/2 henholdsvis 8 og 6 (TRK)

Forårstrækket bemærkes ikke så meget, på nær 31/3 hvor 17 ses trække NØ målbevidst ud over havet mellem kl. 20.30 og 21.05 ved Grenen (KNP).

Fra yngletiden er der meldt om 62 territorier, hvor der er hørt syngende hanner eller tiggende unger.

I efteråret samles de igen, og 15/11 ses 5 og 23/11 16 Højris (begge LCS). I Hammer Bakker ses 8/11 9 og frem til 27/12 ses op til 20 (ATL KBC).

Sum: 181. 1. halvår 76, 2. halvår 105. Observationer 70. Indsendere 35. Lokalteter 42.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	7	18	19	9	5	18	15	2	-	1	38	49

Mosehornugle *Asio flammeus* (07680)

Rapporteringen for 2008 ligger over middel. En enkelt lokalitet med over 10 eksemplarer. Ingen ynglefund i år.

På Hjelms Hede ses der den 16/3, 23/3 og 24/3 mellem 12 og 14 R (DOF Carsten Retoft). Det er de største observationer i år. I Skagen ses mellem 16/4 og 7/6 1 til 2 eksemplarer per observation, men 27/4 ses 4 (RT) og 2/5 ses 5 (BKR ROC m.fl.). Observationer af mere end én fugl uden for Skagen udgøres kun af 11/4 2 Rærup

Slambassin (KBC SKR ATL) og 5/5 og 8/5 2 Elling Strandenge (MD JEA ALA JKA).

Ingen sikre ynglefund er rapporteret, men 1/6 en mulig ynglefugl på Agger Tange (HHN).

Efterårets første er fra 19/9 1 Grishøjgårds Krat (BHJ) og 1 Grenen (ROC ABB). Efterårets eneste observation af mere end ét eksemplar er fra Bolle/Try Enge med 17/11 4 (PR) og 20/11 5 (LYA).

Mosehornugle, Elling Strandenge, 5. maj 2008. Foto: René Larsen.

Sum: 234. 1. halvår 199, 2. halvår 35. Observationer 148. Indsendere 62. Lokalteter 44.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	3	42	53	86	15	-	-	4	9	15	7

Perleugle *Aegolius funereus* (07700)

Der er et fund fra 15/3 1 hørt Kongerslev (FDE LFR). I Lille Vildmoseområdet blev der også hørt Perleugle i 2007, og der er indkommet oplysninger om, at en Perleugle også blev hørt i området i juni 2005. Den nordjyske

ynglelokalitet fra 2007 er ikke beboet i år. Der er dog fundet et ynglepar med 2 unger i Vestjylland, som yngler i en redekasse.

NATRAVNE

Natnavn *Caprimulgus europaeus* (07780)

Efter at Natravnen havde rekordår i 2007, er indrapporteringen igen på samme niveau som i 2006.

Ankomsten er den tidligste i de sidste 15 år. De første er 30/4 1 Vidum Skov (Lars M. Nielsen), 7+10/5 1 Skagen Klitplantage (JEA). De største optællinger er 7/6 12 Skagen Klitplantage (JEA), 23/4 12 Hjardemål Klit (JBE) og 2/7 11 Ålbæk Klitplantage (PR).

Den ses på følgende lokaliteter med maks. antal angivet: Skagen 3, Grenen 1, Ellekratt 2, Skagen Klitplantage 12, Kandestederne 1, Bunken Klitplantage 3, Lodskovvad 2, Råbjerg Sø 2, Råbjerg Plantage 3, Gårdbogård Plantage 2, Ålbæk Klitplantage 11, Grenen Camping

1, Hvideklit 1, Kylløbæk 1, Mølklitten 1, Råbjergvej 2, Sønder Sørig 1, Baggessvogn 1, Byrum 1, Østerby 1, Læsø Klitplantage 5, Plantagen ved Stordalvej-Holtemmen 2, Højsande 1, Sandvad 1, Uggerby Klitplantage 7, Sørig Mose 1, Torup Klitplantage 12, Troldesting 8, Svinkløv Plantage 3, Torup Strand 1, Tvorup Klitplantage 2, Tvorup Hul 7, Han Vejle 1, Tved Plantage 1, Egebaksande 1, Bulbjerg 3, Hjardemål Klit 12, Jølby Nor 1, Vindum Skov 1, Lille Vildmose 1 og Tofte skov 1.

Afrejsen sker generelt i august, idet det er sjældent vi har fugle ind i september. De sidste 15/8 3 Skagen Klitplantage (JEA ALA) og 10/9 1 Sønder Sørig (LAM).

Sum: 457. 1. halvår 336, 2. halvår 121. Observationer 128. Indsendere 41. Lokaliteter 44.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	115	220	111	9	1	-	-	-

SEJLERE

Mursejler *Apus apus* (07950)

2008 blev rekordår for Nordjylland med et sumtal på hele 199.532. Den gamle rekord var i 1992 med 187.436 fugle.

De første ankommer 28/4 1 Skagen (BR), 4/5 1 Hulsig (AØ CHJ) og 1 Skørping By (HAC).

Det helt store træk af Mursejler går over Nordjylland 25-28/5, nogle af de største tal er 25/5 35-40.000 Skagen (KNP m.fl.), 1000 NØ Bulbjerg (HRC) og 18.500 NØ Syrodde, Læsø, 26/5 3100 Skagen (TA), 27/5 1000 Ø Grønne Strand (IZN) og 1220 N Nordmandshage (PR)

og 28/5 1500 NØ Rubjerg Knude (AØ).

Større forekomster i sommerperioden 4/7 745 Skagen (ROC), 5/7 400 Skagen (ROC), 8/7 115 NØ Skagen (KNP) og 12/7 100 S Agger Tange (JBR LTP).

Der er lavet få ynglefugletællinger. De største er 15 par Skalborg (GRA), 4 par Vestbyen Aalborg (HHB) og 10 par Rørdal Lergrave (GRA).

De sidste er 11/9 2 Hanstholm Fyrhaver (CSS) og 1 Vestbyen Aalborg (PR), 19/9 2 Fyrkat Engsø (CSS), 20/9 1 Muldbjerger (TBA).

Sum: 199.532. 1. halvår 204.222, 2. halvår 5310. Observationer 483. Indsendere 77. Lokaliteter 164.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	193016	1205	3241	1805	264	-	-	-

SKRIGEFUGLE

Isfugl *Alcedo atthis* (08310)

Isfuglen ser ud til at have fremgang. Sidste år var rekordår for arten med en fremgang på ca. 50 fugle. I år er der så en yderligere fremgang på ca. 100 rapporterede fugle. Det er det dobbelte af, hvad der plejer at være. Også antallet af lokaliteter er øget meget fra 95 i 2007 til 127 i 2008.

Den ses på mange lokaliteter i yngletiden (maj-juli), og der er rapporteret om ynglefugle på følgende lokaliteter:

Elling Å (HHLA), Uggerby Å mindst 2 par (via KUP), Lindenberg-Gravlev (JLA), Lindenberg ådal v. Rold (JLA), Lounkær Skov (TN), Hjeds Mølle (TN), Sønderup Ådal (ALT), Hammelmose (VAG) og Hald Hovedgård (ALT). Der ses rigtig mange i efteråret oktober-december, de største observationer er 19/12 og igen 21/12 4 Tange sø (KAHA), 30/12 3 Han Vejle (HRC), 31/12 3 Hobro Rensningsanlæg (KNI).

Isfugl, Elling Å, 3. maj 2008. Foto: René Larsen.

Sum: 352. 1. halvår 131, 2. halvår 221. Observationer 302. Indsendere 88. Lokaltiteter 127.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	17	22	24	28	22	18	12	24	39	45	47	54

Biæder *Merops apiaster* (08400)

Der er observeret mange i år – ca. 30-35 fugle, heriblandt den største flok set i Skagen nogensinde. Året gør sig endvidere ikke mindst bemærket ved, at arten har ynglet i Nordjylland i år (se special-artikel foran i rapporten). De fleste fugle ses i Skagen, men der er 3 observationer fra andre steder: 25/5 3 NØ Syrodde, Læsø (PR), 1/6 3 NØ Bulbjerg (HRC), 1/6 1 N Nørre Vorupør (JKK). Ved Skagen ses den første tidligt, 28/4 1 T (ROC ASF

HVR JOK) og nok samme 29/4 1 Ø (JHC). Herefter går der en lille måned, inden de næste dukker op, 23/5 1 hørt (JHC), 24/5 10 NØ (JKK JJA m.fl.), 27/5 2 NØ (JTL ROC EMI ABK KNP), 31/5 1 Ø (flere inds.), 7/6 sandsynligvis 2 TF (ROC JOK m.fl.), 19/6 1 T (MHHA via ROC) og 25/6 1 Ø (EC via ROC).

Og så er der 2 observationer fra sommerperioden i år 26/7 5-6 Ø Grenen (ROC) og 2/8 1 Ø Skagen (JOK).

Sum: 61. 1. halvår 55, 2. halvår 6. Observationer 30. Indsendere 5. Lokaltiteter 12.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	4	41	10	5	1	-	-	-	-

Hærfugl *Upupa epops* (08460)

Der er i år et fund af Hærfugl, 5/10 sidst på eftermiddagen opdages 1 i Øby (Else og Jan Tapdrup m.fl.). Næste dag 6/10 ses den igen hele dagen (flere inds.).

Hærfugl, Øby, 6. oktober 2008. Foto: Benny Kristensen.

Vendehals *Jynx torquilla* (08480)

Der er i år kun observationer fra foråret. Der er syngende fugle, men ingen sikre tegn på yngel.

Den ankommer tidligt, den første er 19/4 1 Selbjerg Vejle (HHN CKP JFA).

De 8 fugle er fra Skagen området: 27/4 1 Ellekrattet (FSH AZ EFM) og 1 Batteriskoven (JOK AB), 28/4 1 Batterivej (flere inds.) og 1 Nordstrand (JKO), 29/4 1 Buttervej (HAC), 2/5 1 Hulsig by (AØ), 3/5 1 Reservatet (KEC), 10/5 1 Grenen (JHC).

15 fugle er fra andre lokaliteter: 22/4 1 Agger Tange (JJA), 23/4 1 Bulbjerg (HRC) og 1 Troldesting (AS), 27/4 1 Vangså (HFN), 28/4 1 Vangså Hede (CAN), 1/5 1 Vandplasken (HHLA) og 1 Rebild (JVI), 2/5 1 Rønnerne (JBK Jes W Graugaard), 3/5 1 Lodbjerg Klitplantage (ELH), 5/5 Rebild 1 (AHO), 6/5 1 Uggerby Å (MCH), 22/5 1 sy. Tofte Skov (TC HAC ATL) og 7/6 1 Lodbjerg Klitplantage (SN).

Vendehals, Selbjerg Vejle, 19. april 2008.
Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Sum: 22. 1. halvår 22, 2. halvår 0. Observationer 22. Indsendere 22. Lokaliteter 21.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	11	10	1	-	-	-	-	-	-

Grønspætte *Picus viridis* (08560)

Efter et par år med fremgang er Grønspætten igen gået markant tilbage med hele 24 % af årssummen fra 2007 til 2008. Blandt andet kan det nævnes, at der fra hele Rold Skov komplekset blot er fire fund i 2008!

Alle fuglene er set med 1-2 pr. lokalitet bortset fra 14/2 6 Sønderup ådal (EDY), 29/3 3 Tofte Skov (HMT), 14/4 3 Halkær Skov (PR), 19/4 3 Pajhede Skov (HRA), 20/4

3 Bramslev Bakker (KNI). Den nordligste observation er 28/8 1 Hulsig (ROC).

Der er en observation af ungfugle 12/7 2 juv. Farstrup (ASH).

Grønspætten er udnævnt som fokusart i 2009 af DOF Nordjylland, så hold øje med den.

Sum: 207. 1. halvår 150, 2. halvår 57. Observationer 176. Indsendere 63. Lokaliteter 99.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	9	26	40	51	14	10	13	10	7	10	12	5

Sortspætte *Dryocopus martius* (08630)

Antallet af fugle er steget meget de to sidste år, og antallet af lokaliteter med observationer på 48 i år er en stigning på 70 % i forhold til gennemsnittet de sidste 10 år på 28 lokaliteter. Der er dog ikke nogle sikre indikationer på, at arten går frem, således er spredningen sket indenfor de områder den plejer at være i: Det sydøstlige Vendsyssel, Himmerland og omkring Viborg, se kort i 2007 rapporten.

Der er kun en enkelt observation af mere end 2 fugle i år, 13/1 3 Nørreådal, Vejrum (KA).

Den nordligste observation er 16/4 1 og 19/4 1 Pajhede Skov (KRA).

Lokaliteter der har de fleste observationer i 2008 er: Nørreådal 7, Øby 7, Hesselholt skov 6, Rold Skov 5 og Hammer Bakker 5. Sortspætten er udnævnt som fokusart i 2009 af DOF Nordjylland, så hold øje med den.

Sum: 100. 1. halvår 72, 2. halvår 28. Observationer 94. Indsendere 34. Lokaliteter 48.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	9	15	15	17	11	5	5	3	5	5	3	7

Stor Flagspætte *Dendrocopus major* (08760)

Rigtigt mange i år, årssummen på 1556 er rekord for Nordjylland i de sidste 40 år. Den gamle rekord var i 1990 med sum på 1185.

Der er tilsyneladende også tale om en mindre invasion i september-oktober.

Fra vinteren januar - primo marts er de største tællinger 11/1 6 Hals Nørreskov (SEM), 13/1 5 Bejsebakken, Aalborg (HHB), 14/2 7 Hammer Bakker (SEM) og 16/2 5 Bælum (TBA).

I foråret er der nogle få trækforsøg fra Skagen 19/4 1, 22/4 1 og 4/6 1 (ROC ABK).

Fra yngletiden foreligger der mange optællinger, de største (alle >5 ex.) er 15/3 7 Tofte Skov (TC), 16/3 24 ynglefugle Store Arden og Alminden, 21/3 6 Højris (LCS), 24/3 6 Viffertsholm Hovskov (TN), 29/3 7 Tofte Skov (ATL CR), 5/4 6 Højris (LCS), 14/4 10 Astrup Nørskov (TN), 19/4 8 Lovnær Skov (TN), 20/4 6 Valsgård Bæk og Bramslev Bakker (KNI), 21/4 9 Hals Sønderkov (SEM), 21/4 8 Lyngholt (PR), 2/5 6 Hald Sø (TRK), 22/5 7 Hammer Bakker (SEM), 31/5 7 Hald Sø ved Niels Bugges (OL), 5/6 14 Tofte Skov (TC) og 14/6 6 Sønderup Ådal (ATL).

I efteråret er der mange fugle og bevægelse i dem. Fra Skagen er der i perioden 23/7-30/10 i alt 215 fugle på trækforsøg og rast (ROC KNP ABB m. fl.). De største dage er 14/9 7 TF, 24/9 7 TF og 18/10 7 TF (KNP ROC m.fl.).

Sum: 1556. 1. halvår 919, 2. halvår 637. Observationer 915. Indsendere 51. Lokaliteter 255.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	83	141	254	243	120	78	56	144	194	122	59	62

Stor Flagspætte, Lille Vildmose, 22. januar 2008. Foto: Ole Krogh.

Fra Nordmandshage er der i perioden 2/8-28/10 i alt 63 fugle, flest trækkende syd og nogle på trækforsøg, de største dage her er 18/8 7 S, 21/8 6 S og 5/9 8 S (PR HHB).

Endelig skal det nævnes, at der 28/9 ses en af den sydøstlige race (*pinetorum*) på Grenen (ROC KEC EC m.fl.).

Lille Flagspætte *Dendrocopus minor* (08870)

Året 2007 er rekordår både for Nordjylland og for hele landet. Der er set 3 fugle i år i perioden 28/2-27/4 i Skagen.

En hun bliver ringmærket 21/10 2007, denne hun med ring om højre ben kunne igen ses i 2008 på 15 datoer i perioden 28/2 til 18/4 (mange indsendere). 20/4 ses 1 han Skagen (FSH) og samme dag ses en hun uden ring (KNP), igen 25/4 og 27/4 ses samme hun Skagen (RT ROC JOK FSH m. fl.).

I alt er der gjort 25 observationer af Lille Flagspætte i Skagen i foråret.

Lille Flagspætte hun, Ellekøttet, 3. marts 2008. Foto: Knud Pedersen.

Tretået Spætte *Picoides tridactylus* (08980)

Fuglen fra Skagen, der blev ringmærket i 2007 er nu godkendt af SU for perioden 2+12-18/10 (ROC m.fl.). Desuden er et ældre fund blevet godkendt. Det drejer sig om en fugl, der blev skudt ved Hamborg, Hanstholm i september/oktober 1952 (Svend Erik Simonsen via JKY). Endelig er et andet ældre

fund fra 1968 fra Læsø blevet forelagt SU, men er endnu ikke færdig behandlet. De to godkendte fund er henholdsvis det tredje og sjette nordjyske fund.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Toplærke *Galerida cristata* (09720)

Nedturen fortsætter. I 2008 ses der maksimalt 2 fugle samtidigt, mod 5 året før. Den første gang, der ses to, er den 17/2 (CSS), og sidste gang er 31/12 (KUP). Alle observationer er gjort i Hirtshals eller på Hirtshals Havn. Der har været forgæves eftersøgning i Hjørring

20/4 (AØ) og Emmersbæk 23/5 (AØ). Der er ingen observationer af unger eller ynglepar. Udover fuglene i Hirtshals er kun iagttaget yderligere to fugle i landet i 2008 (DOFbasen).

Sum: 79. 1. halvår 52, 2. halvår 27. Observationer 72. Indsendere 30. Lokalteter 2.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	7	2	6	5	26	6	5	1	12	4	2	3

Hedelærke *Lullula arborea* (09740)

Summen på 222 er lavere end året før (295), men højere end gennemsnittet for de seneste 10 år (165). Årets første ses 4/3 4 S Nordmandshage (PR) og 6/3 1 TF Grenen (ROC), hvilket er tidligt, men dog indenfor det normale. De største observationer gøres på trækstederne 28/3 23 Ø Nordstrand (PR), 10/3 10 TF Grenen (ROC) og samme dag 8 S Nordmandshage (PR). De første syngende høres 8/3 2 sy. Lodskovvad (EØ) og 11/3 2 sy. Ålbæk Klitplantage (LAM). Der høres i alt 62 syngende fugle på 22 lokaliteter, heraf høres kun 6 fugle på 3 lokaliteter udenfor Skagen: 16/3 3 sy. C. E. Flens-

borg Plantage (TRK), 27/4 2 sy. Agger Tange (IO) og 4/5 1 sy. Hammer Bakker (SEM). Efterårstrækket starter den 14/9 2 TF Grenen (KNP og ROC) og 17/9 2 TF Grenen (ROC). De sidste fugle ses 6/11 2 S Skørping (HAC) samt 28/11 1 S Nordmandshage (PR) og 1 TF Grenen (ROC). I alt ses 172 af alle årets fugle i Skagen, hvilket svarer til 76% af alle fugle. Væsentligste sted udenfor Skagen er Nordmandshage med i alt 32 fugle, som alle er træk-kende.

Sum: 222. 1. halvår 181, 2. halvår 41. Observationer 121. Indsendere 44. Lokalteter 40.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	86	65	25	5	6	-	17	16	2	-

Sanglærke *Alauda arvensis* (09760)

Årsummen ligger højere end gennemsnittet for de seneste 10 år (5613), men lavere end forrige år, som med en årssum på 9292 også var rekordstor. Man skal være varsom med at konkludere for hårdt på tallene, dertil er datagrundlaget for spinkelt og metoden for usikker, når det drejer sig om en relativt almindelig art.

Forårstrækket starter traditionelt i februar og topper i marts. De største observationer i foråret er netop træk-observationer 25/2 290 S Nordmandshage (PR), 10/3 125 TF Grenen (ROC) og 8/3 110 TF Grenen (ROC). Netop disse to lokaliteter tegner sig for 28 % af alle observationer i 1. halvår, svarende til en sum på 1331. Første syngende fugl høres allerede den 8/1 1 Fur (ATP) og den egentlige sang slutter i juli, men der høres to afvigende 16/8 2 sy. Jerup Strand (KEC) og 12/10 1 sy. Hanstholm Fyrhaver (BF). Flest syngende høres 2/7 25 Tastum Sø (KHA) og 4/4 25 Vilsted Sø (TBR). Der meldes kun om 5-10 ynglepar på en lokalitet. Om efteråret er hovedlokaliteterne Rosvang og Nord-

Sanglærke, Barner Enge, 21. juli 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

mandshage med henholdsvis 270 og 254 observationer. Største observationer i 2. halvår er 26/9 250 R Revlbuske (HAC) og 3/10 220 R Rosvang (HAC).

Sum: 7630. 1. halvår 4818, 2. halvår 2812. Observationer 906. Indsendere 114. Lokalteter 314.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	65	1257	1993	736	541	226	226	338	751	1359	125	13

Bjerglærke *Eremophila alpestris* (09780)

Endnu et dårligt år. Der blev set lidt færre end i 2007 (671), hvilket er markant færre end gennemsnittet for de seneste 10 år (1212).

Forårstrækket nordpå starter med 28/3 7 Ø Nordstrand (KNP PR). Flest i foråret ses i Klitmøller med i alt 69 fugle og Ove Sø med 66 fugle, som alle blev set 21/4 66 fou. (JKK). Andre bemærkelsesværdige observationer fra 1. halvår er 19/4 33 NØ Klitmøller (JJA) og 28/4 31 R Selbjerg Vejle (HHN). Sidste i foråret er 23/5 1 TF Grenen

(ROC).

4/10 ses de første fugle i efteråret med 25 R Agerø (HHL) og 12 Vesløs/Arup Vejle (HRC). Flest ses i Guderup Kær med 46 og Lindholm Vejle med 45. Største observationer i 2. halvår er 13/12 45 R Lindholm Vejle (HHL), 14/12 30 fou. Guderup Kær (EA) og 4/10 25 R Agerø (HHL). Sidste fugle ses 30/12 4 R Bolle og Tryenge (PR).

Sum: 647. 1. halvår 386. 2. halvår 261. Observationer 72. Indsendere 39. Lokalteter 38.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
54	22	30	253	27	-	-	-	-	88	69	104

Digesvale *Riparia riparia* (09810)

En årssum der ligger under sidste årssum på 25.213 og en del under 10-års gennemsnittet på 34.028.

De første fugle ses til normal tid 11/4 3 Vandet Sø (JJA), 11/4 3 Nordstrand, Skagen (PR) og 12/4 6 Gravlev Sø (JLA). Herefter bemærkes rastende fugle på mange lokaliteter, hvor de største skal nævnes: 27/4 700 Lund Fjord (HHN), 27/4 400 Tømmerby Fjord (HHN), 29/4 100 Rærup Slambassiner (GRA MLUH) og 19/5 1000 Lønnerup Fjord (JKK). Største træktaal er fra Skagen med 176 trækkende i perioden 11/4-4/6, mens der fra Bulbjerg notes 55 trækkende i perioden 19/4-31/5, hvoraf de største skal nævnes: 24/4 21 Ø Bulbjerg (HHN) og 29/5 35 Grenen (RT).

Der er indrapporteret 225 sikre ynglepar fra 6 lokaliteter, hvilket er lavere end sidste års 405 ynglepar. Hermed et ønske om at flere yngleobservationer vil finde vej

til notesbøgerne, for der ses mange fouragerende fugle i sommerhalvåret, så der er mange oversete ynglepar!

De største kolonier er 27/6 20 par Lindholm Kridtgrav (GRA), 5/7 100 par Knuden, Nordvestfur (BRØL) og 26/7 40 par Rørdal Lergrave (GRA).

Efter ynglesæsonen er de største rasttal 6/8 920 R Lund Fjord (HHN), 9/8 500 R Vilsted Sø (TBR m.fl.) og 2/9 3000 R Lund Fjord (HHN). Nordmandshage står for største del af efterårstrækket, hvor der i perioden 2/8-9/9 rapporteres 1192 sydtrækkende fugle, hvilket er flere end sidste år med 601. De største fra Nordmandshage er 21/8 48 (PR HHB) og 28/8 995 (KBC ATL). Årets sidste fugle er 5/10 1 Øby (LM), 5/10 1 S Ellidsbøl Strand (ATL KBC) og 26-30/10 1 Grenen (ROC KNP OBO).

Sum: 18.461. 1. halvår 3802. 2. halvår 14.659. Observationer 292. Indsendere 77. Lokalteter 114.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	1608	1934	260	2307	8064	4281	7	-	-

Landsvale *Hirundo rustica* (09920)

En årssum der ligger pænt over sidste årssum på 70.864 men under 10-års gennemsnittet på 145.674.

De første fugle rapporteres til normal tid primo april 1/4 1 Romdrup Ås udløb (TBA), 3/4 1 N Bulbjerg (SØP) og 6/4 3 Kogleaks (LCS). Fra Skagen indberettes i alt 2596 trækkende fugle, hvor de største skal nævnes 24/4 150 T Nordstrand (RT), 25/5 240 Grenen (KEC ROC m.fl.) og 29-31/5 (3 datoer) 825 T Grenen (RT). Træktaal uden for Skagen er 28/4 53 T Bulbjerg (CKP), 9/5 261 NØ Råbjerg Mile (PR), 25/5 124 NØ Syrodde (PR) og 25/5 150 NØ Hulsig (AØ). De største rasttal 13/5 600 R Halkær Sø og ådal (PR), 13/5 3000 R Gravlev Sø (AHO) og 19/5 400 fou. Lønnerup Fjord (JKK).

Endnu et år med lav indberetning af ynglepar. Ud af årets 114 sikre ynglepar skal nævnes 15/6 22 par Gl.

Vesløs (BRØL), 1/7 10 par Guderup Kær (EA), 26/7 10 par Rørdal Lergrave (GRA) og 16/8 20 par Pletten og Lille Plet (CSS).

Fra efterårstrækket indberettes i perioden 2/8-28/10 i alt 14.611 sydtrækkende fugle ved Nordmandshage, hvor største dage er 15/8 1275 (PR), 21/8 3035 (PR HHB), 28/8 1985 (KBC ATL) og 9/9 3245 (PR HHB). Uden for Nordmandshage bemærkes trækkende og rastende fugle, hvoraf de største skal nævnes 7/9 1830 S Mulbjerg (TBA), 12/9 3000 R Kogleaks (TBA), 14/9 1500 S Agger Tange (TRK) og 18/9 15.000 R Hjarbæk Fjord (TBR JN STA m.fl.). De sidste fugle er sene i forhold til tidligere år 8/11 1 fou. Nordstrand, Skagen (ROC KEC), 21/11 1 R Nordmandshage (LYA) og 23/11 1 fou. Kærup Holme (HHL CAS m.fl.).

Sum: 90.753. 1. halvår 14.142. 2. halvår 76.611. Observationer 1236. Indsendere 133. Lokalteter 497.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	2969	9540	1633	2481	18841	53951	1338	6	-

Rødrygget Svale *Hirundo daurica* (09950)

Et år med to fund, 13/5 1 fou. Batterivej, Skagen (ROC KNP LAM m.fl.) og 25/5 1 NØ Syrodde (PR). Det total antal observationer af Rødrygget Svale i Nordjylland er nu 29 fund af 32 fugle.

Rødrygget Svale, Skagen, 13. maj 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Bysvale *Delichon urbica* (10010)

En årssum noget lavere end sidste års 11.757 men pænt over 10-års gennemsnittet på 5885.

Årets første fugle ses til normal tid 13/4 1 fou. Hirtshals Fyr (AØ), 19/4 2 N Flagbakken (OBO m.fl.), 21/4 1 NØ Klitmøller Å (JJA) og 21/4 1 fou. Hobro Vesterfjord (CSS). Skagen-området står for størstedelen af forårstrækket, hvor der i perioden 23/4-5/6 ses 451 trækkende fugle med største tal fra Grenen 25/5 80 Ø (KEC TA EMI m.fl.), 29/5 140 T (RT) og 31/5 95 (RT). Af tal uden for Skagen skal nævnes 16/5 125 R Viskum (TBR), 28/5 120 NØ Rubjerg Knude (AØ) og 31/5 52 Ø Bulbjerg (HHN).

Der er indberettet i alt 151 ynglepar fra 18 lokaliteter, mod sidste års 134 par på 11 lokaliteter. De største kolonier er 1/7 8 par Guderup Kær (EA), 2/7 36 par Tastum

Sø (KHA), 2/7 18 par Ulvedybet (MP) og 3/7 35 par Haldager Vejle (PR).

Efter ynglesæsonen bemærkes flere rastende flokke, hvoraf kan nævnes 1/8 250 Viskum (TBR), 23/8 100 Smidie (GGU) og 30/8 150 Viskum (TBR). Fra Nordmandshage rapporteres størstedelen af efterårstrækket med 2278 trækkende fugle i perioden 2/8-28/10. Største tal fra Nordmandshage er 21/8 1330 S (PR HHB), 28/8 320 S (KBC ATL) og 29/8 330 S (PR HHB). Af andre trækobservationer kan blot nævnes 6/9 50 S Agger Tange (FRO TBR m.fl.). Sidste fugle ses sent i forhold til tidligere år med 24/10 3 fou. Skagen Klitplantage (JEA), 25/10 1 fou. Grenen (JEA) og 28/10 1 S Nordmandshage (PR HHB).

Sum: 9825. 1. halvår 3095, 2. halvår 6730. Observationer 412. Indsendere 83. Lokaliteter 181.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	116	1871	1108	1984	4041	692	13	-	-

Storpiber *Anthus richardi* (10020)

Årets fund drejer sig formentlig om 4-5 forskellige fugle fra 3 lokaliteter – alle fra oktober: 5/10 1 V Ellidsbøl Strand (ATL KBC), 10/10 2 V Nordstrand ved Grenen (ROC), 16/10 1 S Nordmandshage (PR) og 22-27/10 1 R Grenen (ROC KNP m.fl.).

Storpiber, Grenen, 27. oktober 2008. Foto: Knud Pedersen.

Markpiber *Anthus campestris* (10050)

Efter et år uden iagttagelser fra Skagen foreligger i år fund af 4 fugle foruden en enkelt fra en anden lokalitet. Alle nævnes: 29/4-30/4 1 TF Grenen (TPA BKR ROC m.fl.), 7/5 1 T Nordstrand (CGJ JHC), 22/5 1 T Grenen

(ROC AWN m.fl.) og 10/6 1 NV Grenen (ROC MHHA). Sluttelig et af de sjældne fund udenfor Skagen, 23/5 1 R Agger Tange (SEK).

Skovpiber *Anthus trivialis* (10090)

En årssum der der ligger pænt over 10-års gennemsnittet på 1804.

Af årets første fugle skal nævnes 12/4 1 sy. Flyndersø (PJP) og 15/4 4 Grenen (ROC IO MVS).

Størstedelen af forårstrækket er indrapporteret fra Skagen området med i alt 1236 trækkende fugle i perioden 15/4-13/6, hvor de største skal nævnes, 24/4 140 Nordstrand (HK RT), 29/4 300 TF Grenen (ROC ASF m.fl.) og 2/5 50 TF Grenen (ROC m.fl.). Af observationer uden for Skagen-området skal nævnes 2/5 47 T Bulbjerg (CKP) og 25/5 65 NØ Syrodde (PR). I løbet af foråret bemærkes i alt 208 syngende fugle på 82 lokaliteter, hvor stør-

ste er 27/4 14 sy. Hammer Bakker (SEM), 24/5 12 sy. Højsande (PR), 6/6 12 sy. Råbjerg Mile (PR) og 6/7 15 sy. C. E. Flensborg Plantage (TRK).

Fra Skagen bemærkes trækforsøg i perioden 1/7-29/9 med 208 fugle, hvoraf de største er 2/7 26 Grenen (PR) og 27/8 13 Grenen (ROC). Største efterårstræk er registreret fra Nordmandshage i perioden 6/8-30/9 med i alt 613 sydtrækkende fugle. De største trækdage her er 15/8 235 S (PR) og 21/8 126 S (PR HHB). Årets sidste fugle er tidlige, 29/9 1 TF Grenen (ROC) og 30/9 4 S Nordmandshage (PR).

Sum: 3123. 1. halvår 2199 2. halvår 924. Observationer 392. Indsendere 73. Lokaliteter 122.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1030	902	259	126	570	228	-	-	-

Engpiber *Anthus pratensis* (10110)

En årssum der ligger under sidste års og 10-års gennemsnittet på 28.222.

Første fugle ses 2/1 4 Rotholmene-Hestør Odde (EDY), mens det største vinterfund er 3/2 25 R Bygholm Vejle (HHN). Fra Skagen og Bulbjerg registreres det største forårstræk, hvor Skagen i perioden 3/3-28/5 har 3961 T og Bulbjerg 18/4-2/5 1084 T. Skagens største tal er 23/4 1200 T Nordstrand (RT), 24/4 600 T Grenen (ROC m.fl.) og 25/4 550 T Grenen (RT). Bulbjergs største tal er 28/4 247 T (CKP), 1/5 250 NØ (TRK) og 2/5 140 T (CKP). Af andre observationer af rastende fugle skal nævnes 25/4 150 fou. Birkesø (TL), 26/4 245 fou. Milesøerne (KEC) og 27/4 500 R Råbjerg Mile (KNP). Der er indberettet 167

syngende fugle på 47 lokaliteter og 27 ynglefugle på 14 lokaliteter, hvilket er lavere end sidste år. De største fra i år er 18/3 12 sy. Liver Ås udløb (HHLA), 5/4 17 sy. Eggholm (GRA), 5/4 15 par Havnø Hage (TN), 5/5 12 sy. Rærup Slambassinier (SEM) og 4/6 4 par Tingbæk (TBR SK).

Af rastende fugle skal nævnes 16/9 225 R Vester Nyland og Kirkeflod (PR) og 19/9 130 R Ulvedyb (HAC). Fra Nordmandshage indberettes størstedelen af efterårstrækket med 3944 trækkende i perioden 11/8-25/11, hvor største tal er 6/10 1285, 12/10 720 og 16/10 510 (PR). Årets sidste fugle ses 29/12 1 R Nordstrand (ROC) og 30/12 4 R Borup Hede (STA).

Sum: 17.546. 1. halvår 9185, 2. halvår 8361. Observationer 857. Indsendere 115. Lokaliteter 211.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	45	71	528	7265	1092	184	271	851	2419	4592	160	68

Rødstrubet Piber *Anthus cervinus* (10120)

Et år med observationer af formentligt 5 forskellige fugle, 3 fra foråret og 2 fra efteråret. Alle nævnes, fra Skagen 11-13/5 2 T Grenen (ROC HAC m.fl.) og 30/5

1 R Grenen (ROC JNI m.fl.). Desuden 21/5 1 N Rærup Slambassinier (SEK). Fra efteråret 1/10 1 Hanstholm Fyrhaver (JJA) og 3/10 1 Hirtshals Øststrand (APN).

Rødstrubet Piber, Grenen, 30. maj 2008. Foto (begge fotos): Peter Nielsen.

Skærpiber *Anthus petrosus* (10135)

Årssummen er næsten på størrelse med gennemsnittet for de foregående 10 år på 875.

Fra forårstrækket bemærkes i alt 42 trækkende fugle fra Skagen området i perioden 3/3-19/4 med største 31/3 8 TF Skagen Havn (ROC), mens Bulbjergs største træktal er 28/3 11 Ø (HHN). Der er ikke indberettet mange trækbobservationer, men der ses en masse rastende fugle på mange lokaliteter. De største skal nævnes 16/3 20 R Hanstholm Havn (KBC SKR PKH), 24/3 38 R Hanstholm (PHA) og 25/3 21 R Sønderstrand, Skagen (KEC). Af ynglefugle er registreret 2 par, som skal nævnes, 21/5

1 par Deget (JG) og 15/6 1 par Vesterø Havn (LBO). Af observationer i sommerhalvåret skal nævnes 9-10/7 2 fou. Trantum Strand (PPR), måske kan der være flere ynglepar i Nordjylland? Der er ikke indsendt tal fra de kendte ynglesteder på Kattegatøerne.

Efterårstræk noteres kun ved Nordmandshage i perioden 8/9-12/11 med i alt 28 sydtrækkende fugle, hvor største er 16/10 7 S (PR). Rastende fugle bemærkes på mange lokaliteter, hvoraf de største skal nævnes 4/8 14 R Hirsholm (TL), 10/10 16 R Klitgården, Skagen (ROC KNP EC) og 15/10 18 R Nordstrand, Skagen (ROC).

Sum: 960. 1. halvår 513, 2. halvår 447. Observationer 326. Indsendere 70. Lokaliteter 73.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
34	59	372	23	22	3	3	16	48	213	99	68

Bjergpiber *Anthus spinoletta* (10140)

En stor årssum der ligger langt over 10-års gennemsnittet på 306 og sidste årssum på 552 fugle. Det er igen i 2. halvår, at der indberettes flere fugle end tidligere år.

Fra 1. halvår er arten registreret på i alt 17 lokaliteter, hvor de største tal skal nævnes, 9/2 12 R Glombak (HHN MLU) og 9/2 7 R Grenen (KNP). De sidste fund i 1. halvår ses hovedsageligt i Vejlerne, 26/3 2 R Vesløs/Arup Vejle (BRØL APN), 28/3 Vesløs/Arup Vejle (HRC) og 30/3 2 R Arup Vejle (TRK).

Første fugle i 2. halvår ses 19/10 3 R Grenen (KNP ROC) og 21/10 7 S Nordmandshage (PR). I 2. halvår bliver Bjergpiber registreret på 18 lokaliteter, hvor største antal ses på Grenen med 21/10 29 T (ROC KNP m.fl.), 1/11 37 R (ROC m.fl.) og 30/11 22 R (KNP). Fra Nordmandshage bemærkes et pænt træk af i alt 40 fugle i perioden 21/10-17/11 med største 27/10 12 S (PR). Sidste store tal er 29/12 14 R Nordstrand, Skagen (KNP).

Bjergpiber, Vesløs Vejle, 24. marts 2008.
Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Sum: 809. 1. halvår 130, 2. halvår 679. Observationer 153. Indsendere 26. Lokaliteter 25.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
20	82	28	-	-	-	-	-	-	145	245	289

Gul Vipstjert *Motacilla flava* (10170)

En årssum under gennemsnittet i forhold til de foregående 10 år på 5085.

Årets første obs er meget tidlig (men fotodokumenteret), 10/4 1 Vesløs Vejle (JKK) fulgt af 24/4 1 Ulvedyb (PR) og 24/4 3 Nordstrand, Skagen (HK RT OS). Forårstrækket ved Skagen registreres 24/4-16/6 med i alt 2367 ex. Trækket kulminerer hen imod slutningen af maj med den største obs fra Grenen 29/5 1257 (ROC m.fl.). Den næststørste er blot 28/5 65 (RT). Sidste forårsobs fra Grenen er 13/6 2, 14/6 1 og 16/6 1 (ROC m.fl.). Af andre obs kan fra vestkysten nævnes 10/5 8 Liver Ås udløb (AØ) og Bulbjerg 10/5-31/5 27 med største obs 10/5 6 (HHN) og 28/5 8 og 30/5 7 (CKP). Fra østkysten 3/5 35 Jerup Strand (ALM), 6/5 8 Nordmandshage (PR) og

11/5 21 Muldbjerger (TBA). Fra Læsø 25/5 11 Syrodde (PR). Fra Limfjorden Rærup Slambassiner 25/4-12/5 93 med største 25/4 48 (MLUH), 30/4 12 (SEM) og 2/5 15 (SEM). Fra Ulvedyb 6/5 9 (HMT) og fra Vejlerne 27/4-17/6 25 med største obs 1/5 5 Lund Fjord (AS) og 17/6 6 (CSS OEH CSJ). Følgende yngleobs er indsendt: 11/5 en syngende fugl, muligt ynglepar Hesteskoen (GRA), Kytterne 2 par (JPK), Haldager Vejle 2 par (JPK), Bouet, Læsø 2 par (ATL) og Rærup Slambassiner 1 par (ATL). Fra 2. halvår er de første trækobs fra Grenen 4/7 1 og 9/8 3 (ROC m.fl.). De største er 16/8 17 (ROC m.fl.) og 22/8 23 (ROC m.fl.) og de sidste er 18/9 1 og 21/9 1 (ROC m.fl.). Fra vestkysten 20/8 2 Bulbjerg (HHN), 16/9 2 Hanstholm Fyrhaver (HHN), 24/8 1 Ørhage (ATL

m.fl.) og endelig Agger Tange 21/7-9/9 19 med største obs 21/7 7 (JKK). Fra Kattegat er der trækobs fra Nordmandshage 2/8-30/9 219 med største obs 15/8 46 (PR) og 21/8 78 (PR HHB) og Læsø 25/8 26 Rønnerne (PR). Fra Limfjorden er der indsendt obs fra Rærup Slambassiner 10/7-11/8 56 med største tal 26/7 28 (ATL) og 11/8 12 (PR), Ulvedybte har 29/7-25/8 57 med største tal 29/7 26 (PR) og 25/8 15 (SEM), 29/7 65 Haldager

Vejle, Limfjorden (PR), Vejlerne 4/7-14/9 94 med største 26/7 25 Bygholms Nordlige Rørskov (GGU), 6/8 20 Bygholm Vejle (HHN) og 17/8 20 Østerild Fjord (HHN) og 16/8 12 Vojel Vig (ATP). Endelig kan nævnes følgende mindre obs fra indlandslokaliteter 20/8 6 Fyrkat Engsø (CSS), 21/8 5 Simsted Ådal (FRO) og 30/8 5 Viskum (TBR). Årets sidste obs er 30/9 1 Nordmandshage (PR).

Sum: 3539. 1. halvår 2777, 2. halvår 762. Observationer 272. Indsendere 76. Lokaliteter 93.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	136	2527	114	205	460	97	-	-	-

Almindelig Gul Vipstjert *Motacilla flava flava* (10171)

En årssum der er højere end gennemsnittet for de foregående 10 år på 309, hvor højeste sum er fra 2002 på 873 og laveste sum er fra 2004 på 81. Årets første er 20/4 1 Toftegårds Enge (MP), 23/4 1 Bygholms Nordlige Rørskov (HHN) og 24/4 1 Grenen (ROC m.fl.). Fra 1. halvår kan nævnes følgende større obs, 3/5 15 Jerup Strand (MLUH), Rærup Slambassiner 25/4-1/6 206 med største obs 25/4 45 (GRA MLUH), 29/4 46 (GRA) og 5/5 35 (KBC) og Vejlerne 23/4-31/5 21 med største obs 25/4 14 Lønnerup Fjord (HHN) og 12/5 4 (EDJ SIL).

Følgende ynglepar er indsendt (syngende fugle svarende til hver et par): Lund Fjord 1 (HHN), Bouet, Læsø 1 (ATL), Rørdal Lergrave 2 (GRA) og Rærup Slambassiner 2 sikre par (GRA).

Fra 2. halvår kan følgende obs nævnes, 2/7 9 Ulvedybte (MP ULV), 2/7 2 Grenen (ROC PR m.fl.), 4/7 6 Revlbuske (HHN), 9/7 2 Sønderup Ådal (ATL), 11/7 3 Bygholms Nordlige Rørskov (LTP), 21/7 24 Staun, Barmer og Valsted enge (ASH), 20/8 17 Rærup Slambassiner (GRA) og 23/8 4 Rørdal Lergrave (GRA).

Sum: 377. 1. halvår 302, 2. halvår 75. Observationer 61. Indsendere 23. Lokaliteter 28.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	109	183	10	54	21	-	-	-	-

Gulhovedet Gul Vipstjert *Motacilla flava flavissima* (10172)

To fund af denne race: 4/6 1 han Arup Vejle (TNY

BRØL) og 7/6 1 han Bygholm Vejle (HHN).

Nordlig Gul Vipstjert *Motacilla flava thunbergi* (10173)

Årssummen er mindre end gennemsnittet for de foregående 10 år på 796, det laveste tal er fra 2006 på 107 og det største tal er fra 2003 på 1926. Fra foråret er der fra Skagen 24/4-2/6 382 ex. med første obs 24/4 2 (ROC m.fl.), som også er første i Nordjylland. De største tal er 19/5 60 Grenen (SAL), 20/5 59 Skagen Odde Naturcenter (KO SRW) og 29/5 110 Butterstien (JHC), og de sidste er 2/6 2 Grenen (ROC m.fl.), som er sidste i 1. halvår. Fra Kattegat kan nævnes Elling Strandenge 5/5 25 (JEA ALA) og 6/5 15 (KNP), 10/5 6 Skansehavnen, Frede-

rikshavn (RSN MON) og fra Læsø 1/5 45 Bangsbo (JBK Jes W. Graugaard). Fra Limfjorden Rærup Slambassiner 25/4-5/5 12 med største obs 5/5 5 (KBC). Endelig kan nævnes et par indlandslokaliteter, 10/5 23 ved Fun Park syd for Hirtshals (AØ) og 4/5 7 Lille Vildmose nord (TC).

Fra 2. halvår er indsendt følgende obs Grenen 1/7 1 (ROC ASF m.fl.) og 2/7 1 (ROC PR m.fl.), som sandsynligvis er den samme fugl og 5/9 1 Viskum (LM).

Sum: 536. 1. halvår 533, 2. halvår 3. Observationer 42. Indsendere 27. Lokaliteter 24.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	10	521	2	2	-	1	-	-	-

Citronvipstjert *Motacilla cinerea* (10180)

Et fund fra april er dokumenteret og under behandling af SU.

Følgende fund fra tidligere år er godkendt 6-7/9 2006 1 1K (KNP ROC FSH m.fl.) og 3/6 2007 1 hun TF (ROC ABK

m.fl.), begge Grenen, Skagen.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Bjergvipstjert han, Lindenvang Ådal, 10. april 2008. Foto: Johnny Laursen.

Bjergvipstjert *Motacilla cinerea* (10190)

For de foregående 10 år er der kun to år med højere sum, 2005 med 803 og 2007 med 808. Gennemsnitssummen er 429.

Fra januar og februar er der indsendt fund af overvintrende fugle fra 10 lokaliteter. Fra kun en af disse lokaliteter er der observeret mere end en fugl, 14/2 4 Sønderup Ådal (EDY). Fra 1. halvår er der indsendt trækobs fra Skagen 4/3-21/6 237 med de første fugle 4/3 1 Buttervej (ROC) og 8/3 2 Grenen (KNP ROC). De største tal er 28/3 23 Nordstrand (PR), 29/3 6 Batterivej (ROC) og 11/4 6 Nordstrand (PR). De øvrige obs er på højest 4 fugle og de fleste drejer sig om 1 eller 2. Sidste trækobs fra Skagen er fra Grenen 17/6 2, 19/6 1 og 21/6 1 (ROC). Af andre trækobs kan fra østkysten nævnes Nordmandshage 10/3-6/5 22 med største 15/3 5, 1/4 5 og 7/4 4 (PR).

Der er indsendt følgende yngleobs, 4 syngende fugle fra hver sin lokalitet og 14 ynglepar fra 13 lokaliteter. Lokaliteten med 2 par er Pajhede Skov (KRA).

Fra 2. halvår er der indsendt trækobs fra Skagen 3/7-28/10 47 med første obs 3/7 2 Grenen og 7/7 1 Batteriskoven (ROC m.fl.). De største obs 14/9 3 Grenen (ROC m.fl.) og 13/10 3 Batterivej (EC) og sidste obs 19/10 2 Batteriskoven og 28/10 1 Grenen (ROC m.fl.). Af andre trækobs kan nævnes Nordmandshage 2/8-12/11 102 med største tal 6/10 10, 12/10 11 og 28/10 10 (PR HHB). Fra november og december er der indsendt obs af overvintrende fugle fra 19 lokaliteter. Fra følgende er der observeret 2 fugle 5/11 2 Gravlev Ådal (CSS), 9/11 2 Villestrup Ådal v. Hedegårde (MFK) og 29/11 2 Fyrkat Engsø (FJU OKR).

Sum: 667. 1. halvår 443, 2. halvår 224. Observationer 380. Indsendere 87. Lokaliteter 140.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	10	153	109	112	56	19	23	58	93	21	10

Hvid Vipstjert *Motacilla alba* (10200)

Den højeste årssum siden 1988. For de foregående 10 år er gennemsnitssummen 5685. Årets første fugle stammer fra Vejlerne 18/2 2 Vesløs Vejle (HRC Susanne Bruun BRØL HHN) og 29/2 1 Frøstrup (AS). Fra 1. halvår er der fra Skagen indsendt 12/3-28/5 690. De første er 12/3 2 Skagen (OS) og 13/3 7 Skagen by (KNP). De største trækobs er 11/4 46 Nordstrand (PR) og 13/4 31 Skagen (OS). Sidste trækobs fra Skagen 28/5 1 Grenen

(EMI) og 28/5 1 Ellekrattet (MHH). Af andre trækobs kan fra vestkysten nævnes Bulbjerg 7/4 6 (CKP), 18/4 11 (TRK), 19/4 8 (CKP) og 20/4 3 (HHN), og fra østkysten Nordmandshage 10/3-6/5 340 med største tal 1/4 106, 9/4 61 og 14/4 43 (PR). Fra Læsø er der følgende større obs, som må være trækkende fugle 1/5 80 Bangsbo (JBK Jes W Graugaard), og af indlandslokaliteter kan nævnes 7/4 375 Sørig Mose (PR).

Hvid Vipstjert, Sæby, 1. juni 2008. Foto: Hans Henrik Larsen.

I 2. halvår er der indsendt trækobs fra Skagen 15/8-1/12 614 med største obs 19/8 20 (KNP) og 5/9 22 (SSL RDN KO). Fra vestkysten er der indsendt følgende trækobs Uggerby Strand 14/7 47 (MCH), 10/8 48 (KUP) og 16/8 46 (KUP) samt 17/9 12 Hirtshals Fyr (AØ) og 25/9 11 Hanstholm Fyrhaver (CSS). Fra østkysten er der trækobs fra Jerup Strand 9/8-9/9 252 med største 23/8 120 (AØ), 5/9 55 Stensnæs (HEN) og Nordmandshage 2/8-

30/10 2041 med største 29/8 167, 5/9 372 og 9/9 182 (PR HHB). Endelig kan nævnes større obs fra indlandslokaliteter, 30/8 80 Viskum (TBR), 30/7 140 Non Mølle (FRO) og 31/8 175 Hald Hovedgård (JN). Til sidst nogle sene fugle 30/11 1 Vesløs/Arup Vejle (HRC Susanne Bruun), 1/12 1 Nordstrand ved Grenen (ROC) og 14/12 1 Vesløs Vejle (SKR). De to fra Vesløs Vejle kan være samme fugl.

Sum: 9902. 1. halvår 3489, 2. halvår 6413. Observationer 1155. Indsendere 143. Lokalteter 344.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	15	384	2083	642	365	1205	2288	2630	283	5	2

Sorttrygget Hvid Vipstjert *Motacilla alba yarrellii* (10202)

Følgende obs er indsendt af denne race 13/3 1 han Buterstien, Skagen (ROC m fl.), 7/5 1 Elso (EA), 11/5 1 han

Grenen (FSH m. fl.) og 19/7 1 Hanstholm (JSK).

Silkehalet *Bombicilla bombycilla* (10480)

Årets sum er blot omkring 1900 lavere end sidste års sum, idet der igen i år er en stor invasion i efteråret.

I årets første måneder "afvikles" resterne af sidste års invasion. I januar ses der stadig nogle store flokke i Frederikshavn, 6/1 150 (SEF) og 15/1 200 (TFR). Senere ses 3/2 50 Vodskov (MLUH), 18/2 45 Frederikshavn (TLY), 17/3 35 Jerup (JOK) og 20/3 50 Haverslev (DMB). De sidste trækker igennem i løbet af april med 25/4 10 Ellekrattet, Skagen (ROC m.fl.) og 26/4 10 Stovrøde (HHB) som nogle af de sidste. Forårets sidste er 28/4 3 Batterivej, Skagen (ASF) og 1 Batterivej (BKR) samt allersidste 23/5 1 TF Grenen, som rapporteres af mange observatører.

Efterårets invasion er af samme størrelse som sidste år, men meget koncentreret i november. De første ses 18/10

3 T Gøgsig Mark (ROC), og i den følgende uge er det udelukkende i Skagen og omegn, der ses Silkehalet, indtil 25/10 hvor de næste ses i Thy.

Første større forekomst ses 27/10 104 S Nordmandshage (PR), og her registreres der indtil 30/11 1344 S (PR HHB), flest 28/10 438 S (PR HHB).

De største flokke herefter ses 31/10 180 Hurup, Thy (MCA RH), 2/11 400 Kappelborg, Skagen (EKR), 3/11 380 Øsløs (HHN) og 755 Skagen (ROC EC KNP), 5/11 400 Frederikshavn (KRA) og 900 Skagen (KNP EC), 8/11 200 Støvring (HEN), 11/11 220 Hjørring (HHLA), 14/11 550 Kærby, Aalborg (VFL) og 29/11 150 Viborg (FRO). Herefter aftager invasionen drastisk, således at de største antal i december er 2/12 65 Klarup (TC), 22/12 50 Østerådal, Aalborg (VFL) og 27/12 55 Bouet (ATL).

Sum: 17.978. 1. halvår 1453, 2. halvår 16.525. Observationer 412. Indsendere 89. Lokalteter 136.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	854	360	168	70	1	-	-	-	-	1677	13867	981

Vandstær *Cinclus cinclus* (10500)

Pæn stigning i forhold til sidste års 150. Der er også en stigning i antal lokaliteter fra 54 til dette års 62. Som normalt ses der enlige fugle på de fleste lokaliteter. I første halvår er der dog disse undtagelser: Non Mølle 2, Rindsholm 2, Støvring 2, Godthåb 2-3, Mariendal 2, Svenstrup 2 og Bruunshåb 2. Forårets sidste ses 5/4 1 Kousbækken, Gravlev Ådal

(JLA).

Efterårets første ses på næsten samme dato som i de to foregående år 20/10 1 Øland (EA). De fleste iagttagelser er enlige fugle, dog med disse undtagelser: Gårdbogård Plantage 2, Hirtshals 2, Mastrup Bæk 2, Støvring 2 og Non Mølle 2.

Sum: 205. 1. halvår 150, 2. halvår 55. Observationer 176. Indsendere 65. Lokaliteter 62.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	21	57	69	3	-	-	-	-	-	1	35	19

Gærdesmutte *Troglodytes troglodytes* (10660)

Der er igen i år indrapporteret et rekordstort antal og endda med en lille stigning i forhold til sidste år.

Arten begunstiges af de seneste års milde vintre. Der registreres mange i vintermånederne, ligesom der ses usædvanligt mange i forårsmånederne.

De største antal i vintermånederne er 13/1 8 Nørreådal (LM), 14/2 11 Hammer Bakker (SEM), 16/2 10 Rold Skov (GRA), 13/3 17 Østerådal (HHB), 16/3 14 Rørdal Lergrave (GRA) og 21/3 11 Højris (LCS).

I forårsmånederne er der foretaget en del store tællinger, 2/4 26 Restrup Skov (MP), 11/4 17 Rasmus Mose (SEM), 14/4 21 Astrup Nørskov (TN), 21/4 17 Hals Sønder-skov (SEM), 22/4 17 Oksholm Skov (MP), 5/5 25 Tofte Skov (TC), 11/5 16 Nørholm-skoven (HHB), 22/5 27 Hammer Bakker (SEM), 24/5 16 Hobro Østerskov (KNI), 26/5 15 Sønder Sørig (LAM), 31/5 17 Hald Sø (OL) og 5/6 31 Tofte Skov (ATL TC).

I Skagen ringmærkes der i perioden 5/5-13/11 188, flest

Gærdesmutte, Farstrup, 15. april 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

1/6 7, 15/9 9 og 3/10 8 (MHHA ROC).

De største optællinger i efteråret er 17/10 10 Hanstholm Fyrhaver (GGU), 30/10 11 Rasmusmose (SEM) og 30/12 20 Kærsgård Strand (MCH m.fl.).

Sum: 2925. 1. halvår 2091, 2. halvår 894. Observationer 1084. Indsendere 90. Lokaliteter 319.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	125	145	387	700	504	230	65	40	140	264	193	192

Jernspurv *Prunella modularis* (10840)

Årets sum er omkring 450 større end sidste års høje års-sum på 1219. Der ses især mange under forårstrækket i april og efterårstrækket i september.

De første forårstrækkende ses 10/3 8 S Nordmandshage (PR) og 5 TF Grenen (ROC). Ved Nordmandshage trækker der indtil 9/4 182 S, flest 1/4 112 S (PR), og ved Skagen trækker der indtil 30/5 184, flest 20-22/4 90 TF (ROC m.fl.).

De største optællinger i foråret er 19/4 12 Vandplasken (HHLA), 20/4 11 sy. Hjerritsdal og Valsgård Bæk (KNI)

og 11 sy. Hammer Bakker (SEM).

I Skagen ringmærkes der i perioden 5/5-1/11 158, flest 16/9 13 og 18/9 15 (ROC MHHA) og i Guderup Kær i perioden 20/9-13/11 156, flest 24/9 34 (EA).

Efterårstrækket ses ved Skagen i perioden 18/8-1/11 54 (ROC) og ved Nordmandshage i perioden 21/8-28/10 154, flest 29/9 33 og 6/10 36 (PR HHB).

Øvrige større iagttagelser ses i Hanstholm Fyrhaver 7/9 18, 16/9 19 (begge HHN) og 25/9 10 (CSS) samt 21/9 12 Skagen (ROC).

Sum: 1680. 1. halvår 824, 2. halvår 856. Observationer 495. Indsendere 71. Lokaliteter 140.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	11	165	524	94	29	7	46	567	190	34	12

Alpejernspurv *Prunella collaris* (10940)

Et dokumenteret fund af en fugl på Grenen ultimo april. Fuglen kommer flyvende over stranden fra NV mod obsposten "Verdens Ende" på Grenen, hvor den lander et øjeblik på skulderen af en af observatørerne, Poul Thrane. Fuglen opholder sig i området i en lille halv time, hvorefter den flyver mod NV. Observationen er dokumenteret med flere fotos.

Der foreligger kun 2 tidligere fund af arten i Nordjylland, 5/5-1980 1 han fundet død Rødhus og 4/5-1985 1 Skagen.

Gæst fra bjergegne i Mellemeuropa.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Rødhals *Erithacus rubecula* (10990)

Årets sum er 500 højere end sidste års meget store års-sum. Der rapporteres især mange i forårsmånederne. Der er ingen større optællinger i årets første måneder. Først fra begyndelsen af april registreres der større antal på flere lokaliteter, 3/4 17 sy. Hammer Bakker (SEM), 6/4 45 sy. Ø, Nørreådal (LM), 11/4 15 sy. Rasmusmose (SEM), 20/4 12 sy. Hjertritsdal og Valsgård Bæk (KNI), 21/4 22 sy. Hals Sønderkov (SEM), 25/4 20 Batterivej, Skagen (KNP) og 22 Skagen Haveforening (HK

MHE), 27+29/5 48 sy. Skagen Klitplantage (JEA) og 22/6 18 sy. Uggerby Klitplantage (MCH).

I Skagen ringmærkes der i perioden 1/5-17/6 62 (MHHA ROC) og fra 4/8-8/11 189, flest 14/9 28 og 18/9 32 (ROC).

De største antal rastende i efteråret er 7/10 15 Nordmandshage (PR), 16/10 20 Hanstholm Fyrhaver (GGU), 30/10 18 Rasmusmose (SEM), 4/11 20 Skagen (EC) og 17/11 23 Lindholm Fjordpark (SEM).

Sum: 2774. 1. halvår 1636, 2. halvår 1138. Observationer 851. Indsendere 82. Lokaliteter 230.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	58	34	101	629	451	363	35	18	420	265	291	109

Nattergal *Luscinia luscinia* (11030)

Årets sum viser en stor nedgang i forhold til sidste års høje sum på 705.

De første ses/høres til normal tid i begyndelsen af maj, 4/5 1 Onsild Ådal (CSS) og 7/5 1 Øby, Nørreådal (LM).

De største antal syngende høres 13/5 12 Halkær Sø og

Ådal (PR), 20/5 8 Refsnæs, Vrå (HHLA) og 20 Gotlands-mosen (SEM), 27/5 59 Bolle og Try Enge og 28 Stagsted Enge (PR), 31/5 14 Hjeds Kær (TN) og 7/6 22 Skals Ådal, Onsild (CSS).

De sidste høres 24/6 5 Skals Ådal, Onsild (CSS) og 2/7 1 Gårdbo Sø (PR).

Sum: 526. 1. halvår 525, 2. halvår 1. Observationer 155. Indsendere 47. Lokaliteter 87.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	323	202	1	-	-	-	-	-

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos* (11040)

To iagttagelser af denne art.

9/5 1 sy. Grenen Kunstmuseum (LP m.fl.) og 31/5 1 han

ringmærket Grenen (ROC).

Der foreligger 5 fund af arten i perioden 1982-2001.

Blåhals *Luscinia svecica* (11060)

Meget få iagttagelser i år af denne art.

Alle 7 fund nævnes: 18/4 1 sy. Vesløs Vejle (JKK), 10/5 1 hun Grenen (TEO), 24/5 1 sy. Ellekrattet (CGJ OHJ)

og 1 2K hun ringmærket Grenen (ROC), 5/6 1 hun Nordstrand, Skagen (KNP) samt 31/8 1 han Han Vejle (PHA) og 1 1K han ringmærket Grenen (ROC).

Blåstjert *Tarsiger cyanurus* (11130)

To iagttagelser i år af denne sjældne art, som begge er godkendt af SU.

26/5 1 hunfarvet 2K+ ringmærket Ellekrattet (MHHA m.fl.).

15/10 1 1K ringmærket Klitmøller (JASA).

Der er tidligere blot et fund arten fra Nordjylland, 28/9 -1997 1 1K ringmærket Hanstholm Fyr.

Gæst fra Rusland eller Sibirien, som overvintrer i Sydøstasien.

Arten er SU-art.

Husrødstjert *Phoenicurus ochruros* (11210)

Stor stigning i rapporteringen i forhold til sidste års sum på 118 og 10-års gennemsnittet på 120.

De første ses til normal tid 30/3 1 Hanstholm Slamdepot (TRK) og 2 Svankær (ELH) samt 2/4 1 sy. Buttervej (ROC). De fleste observationer er af enkelte fugle, med disse undtagelser 19/4 3 sy. Hobro (CSS), 24/4 3 sy. Nørresundby (HEN), 26/4 2 Strandby (BSP), 11/5 9 sy. Aalborg Havn-Rørdal Lergrave (GRA), 4/6 5 sy. Hirtshals (AØ) og 1 par Stenbjerg (OFR) samt 28/6 3 sy. Aalborg (GRA).

I Skagen ringmærkes der i perioden 1/6-22/8 6 Ellekrat-

tet/Grenen (MHHA ROC) og i Hanstholm Fyrhaver 8/10 1 (HHN).

I efteråret ses der bl.a. 22/8 2 Agger Tange (DMB STA) og 2 Kandestederne (JN), 31/8 3 Hanstholm Havn (TBR TRK), 17/9 5 Hirtshals (KUP) samt i Hanstholm Fyrhaver 25/9 2 (CSS) og 7/10 2 (HHN).

Årets sidste iagttagelser er 13/11 1 1K Skagen Havn, 21/11 1 Roshage (JB) samt disse to meget sene af formentlig samme fugl, 28/12 og 29/12 1 2K han Skagen Havn (ROC).

Sum: 196. 1. halvår 134, 2. halvår 62. Observationer 141. Indsendere 50. Lokalteter 50.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	3	46	53	32	16	18	14	10	2	2

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus* (11220)

Årets sum er mere end dobbelt så stor som sidste års sum. Der er især mange obs under forårstrækket i maj og efterårstrækket i september.

Årets første ses på samme dato som sidste år 15/4 1 han Frydenstrand, Mou (JVS). De næste ses 21/4 1 han Engelsestør Odde (FSL) og 1 sy. Napstjert (TC), og herefter er der daglige obs på flere lokaliteter.

De største tællinger i foråret er 5/5 11 sy. Tofte Skov (HAC TC), 9/5 11 sy. Lodsbovad (PR), 10/5 8 Ellekrattet (JHC), 23/5 8 sy. Bagterp-Hirtshals (AØ), 24/5 11

sy. Højsande, Læsø (PR) samt 5/6 10 Tofte Skov (TC), 5 Fårup Sommerland (HEN) og 8 Høstemark Skov (TL).

I Skagen ringmærkes der i perioden 1/5-28/9 160, flest i foråret 10/5 16 og 11/5 12 og i efteråret 27/8 23 (MHHA ROC KNP).

De største forekomster i efteråret i øvrigt er 7/9 33 Hanstholm Fyrhaver (HHN) og 9/9 13 Agger Tange (HHN CKP).

Årets sidste ses 30/9 1 hun Batterivej, Skagen (KEC) og 7/10 1 Nørre Vorupør (HHB).

Sum: 789. 1. halvår 429, 2. halvår 360. Observationer 412. Indsendere 82. Lokalteter 147.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	31	336	62	23	78	258	1	-	-

Bynkefugl *Saxicola rubetra* (11370)

Årets sum er noget højere end sidste års sum og også højere end 10-års gennemsnittet på omkring 550.

Forårsankomst til normal tid 27/4 1 han Grenen (ROC m.fl.) og 30/4 1 Agger Tange (PCH).

De største antal i foråret er 1/5 14 Skagen (LCS ROC CSS KNP m.fl.), 8/5 4 Elling Strandenge (LAM), 11/5 24 Skagen Fyr (det grå) (TRK) og 6 Rørdal Lergrave (GRA), 25/5 6 Borup Hede (TRK), 27/5 5 Nørreå ved Brønderlev (SEM), 28/5 5 Nybæk (BHJ), 2/6 9 Sørig Enge (PR) og 12/6 5 Romdrup Å's udløb (TBA).

I Skagen ringmærkes der fra 31/5-10/9 9 (ROC m.fl.).

Der er rapporteret om ynglefugle fra Bolle Enge, Klim Fjorholme, Rødhus Strand og Heder, Udholm Mose, Hals Mose, Skørpingholme, Ajstrup Hede, Nøvling, Birkesø/Lille Vildmose, Tastum Sø, Nørreådal, Viskum, Onsild Ådal og Fyrkat Engsø.

De største forekomster i efteråret er familieflokkene 10/8 7 Fyrkat Engsø (CSS) og 22/8 14 Birkesø, Lille Vildmose (DFS).

De sidste ses 21/9 3 Kølsen (KMH), 1 Nordmandshage (ATL) og 1 Grenen (KEC m.fl.) samt en meget sen 16/10 1 Grenen (ATL KBC SKR).

Sum: 675. 1. halvår 427, 2. halvår 248. Observationer 323. Indsendere 73. Lokalteter 136.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	4	305	118	46	135	66	1	-	-

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata* (11390)

Årets sum er lidt lavere end sidste års meget høje års-sum på 239. Der er en del rapporteringer af de samme fugle fra de forskellige lokaliteter. Arten er set i alle årets måneder.

Årets første obs er 6/1 1 par Hanstholm Havn (JJA), 20/1 1 par Bulbjerg (HRC) og 27/1 1 par Kærsgård Strand (KUP).

Der er rapporteret om ynglefugle fra Vandplasken 2

par (AØ KUP HHLA), Tornby Klitplantage (JBR BHJ), Hanstholm (JBR), Bulbjerg (HHN), Nørre Vorupør (KBC PHK SKR), Rødhus Strand (SKR), Stenbjerg (OFR), Lild Strand (KVE) og Torup Strand (SPP).

En fugl af den atlantiske race *hibernans* er rapporteret 8/11 1 han Hovsør Røn (KMO).

De sidste ses 26-27/12 2 Gravlev Sø (JLA HAC), 29/12 2 Hanstedreservatet (KBC SKR PHK) og 30/12 3 Kærs-gård Strand (MCH KUP AØ SSC).

Sum: 209. 1. halvår 128, 2. halvår 81.

Observationer 162. Indsendere 67. Lokaliteter 67.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN
6	14	27	40	25	16
JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	9	17	15	21	14

Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata maura / stejnegeri* (11395)

Et fund fra Skagen fra medio oktober er under behandling af SU.

Racen er SU-race. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Stenpikker *Oenanthe oenanthe* (11460)

Årets sum er omkring 350 større end sidste års sum, og omkring 500 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år.

Forårstrækket foregår koncentreret i maj, og efterårstrækket ses især i august-september.

De første ses 30/3 1 han Hanstholm Slamdepot (TRK), 31/3 1 Nordstrand, Skagen (PHP) og 2/4 1 Skagen (OS).

De største tællinger under det tidlige forårstræk er 27/4 15 Vangså (HFN), 1/5 13 Hanstholm Slamdepot (TRK) og 2/5 13 Rannerød (AØ). Trækket kulminerer medio maj med disse store flokke, 9/5 51 Troldkær (KEC m.fl.), 11/5 25 Grenen Camping (TN), 12/5 21 Rannerød (AØ), 13/5 19 Bulbjerg (TRK), 18/5 36 Gøgsig Mark (JAE JHC FSH m.fl.) og 26 Gårdbo Sø (KNP).

Der er rapporteret om ynglefugle fra Vester Nyland (PR) og Kjul Strand (KUP).

I Skagen ringmærkes der i perioden 22/5-18/9 20 (ROC m.fl.)

Efterårstrækket sætter for alvor ind fra 19/8, hvor der ses 24 Agger Tange (HHN) og 25 Grenen (ROC RT).

Desuden 20/8 15 Bulbjerg (HHN), 22/8 20 Agger Tange (DMB STA) og 11 Tøtterne (TBA), 27/8 27 Grenen (ROC), 29/8 11 Valdbjerg Sande (AS), 31/8 15 Hanstholm Havn (TBR TRK), 1/9 11 Sønder Sørig (LAM), og

Stenpikker, Hals Færgeløje, 13. oktober 2008.

Foto: Dorte og Flemming Sørensen.

på Agger Tange ses 9/9 54 (HHN CKP) samt 14/9 49 (TRK), 14/9 12 Grenen (KNP), 15/9 12 Rønnerne (PR TL KRA) og 15/9 22 Grenen (ROC KNP), 16/9 12 Hanstholm Fyrhaver (HHN) og 17 Vester Nyland og Kirkeflod (PR).

Efterårets sidste ses 15/10 8 Skagen (ROC EC) og 27/10 1 Agger Tange (EA).

Sum: 1998 1. halvår 1220, 2. halvår 778. Observationer 489. Indsendere 105. Lokaliteter 173.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	2	132	1082	4	1	374	387	16	-	-

Ringdrossel *Turdus torquatus* (11860)

Med en årssum på 1221 er 2008 på niveau med de seneste 5 år (1200), men pænt over de seneste 10 år (851). 2.

halvår bliver derimod en pauvre affære med kun 8 fugle mod et gennemsnit på 20 de seneste 5 år.

Årets første fugl ses 30/3 1 Bulbjerg (CSS), hvilket ikke er afvigende fra de tidligere år. Derefter følger 6/4 1 fou. Ove Sø (EA) og 12/4 2 fou. Vangså (JJA) og 1 R Vandplasken (AØ). Største observationer gøres alle den 27/4 210 R Klitmøller (JJA), 85 R Vangså (JJA) og 66 TF Grenen (ROC). De 210 R i Klitmøller raster det meste af formiddagen overalt i byen på grund af regnvej. Sidste fugle i 1. halvår ses alle omkring Skagen: 1/6 1 ringm. Grenen (ROC), 2/6 1 R Grenen (ROC) og 6/6 1 NØ Råbjerg Mile (PR), hvilket er relativt sent, men heller ikke afvigende fra tidligere år.

Sum: 1221. 1. halvår 1213, 2. halvår 8. Observationer 210. Indsendere 64. Lokalteter 86.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	1	1049	160	3	-	1	1	6	-	-

Solsort *Turdus merula* (11870)

De seneste to år er man blevet væsentlig mere opmærksom på at rapportere observationer af Solsort. I 2003 var der kun 186 rapporter, i 2007 var der 1120 og i 2008 1029. Trods den markante og prisværdigt øgede opmærksomhed, som arten har fået, er datagrundlaget stadig for spinkelt til at man kan drage nogle egentlige konklusioner, når der er tale om Danmarks mest almindelige ynglefugl. Der ses meget få trækkende fugle, hvilket nok skyldes, at arten primært er nattrækkende. Kun 209 fugle er angivet som trækkende eller flyvende i bestemt retning, og langt hovedparten er fra foråret. Der kan være tale om overnatningstræk i nogle tilfælde. Årssummen for 2008 bliver kun overgået af 2007 (6217) og ligger markant over gennemsnittet for de seneste 10 år (2839).

Den første egentligt syngende fugl høres 5/2 1 sy. Hobro (KNI) og 8/2 på hele 3 steder 2 sy. Aalborg Centrum (HMT), 5 sy. Langholt (SEM) og 1 sy. Nørre Tranders (TBA). Sangaktiviteten synes at toppe først i juni med et maksimum på i alt 40 syngende fugle 3/6 og slutter midt i august 15/8 1 sy. Tofte Sø (TBA).

De største observationer i 2008 gøres alle først på året

Sum: 4567. 1. halvår 3269, 2. halvår 1298. Observationer 1029. Indsendere 84. Lokalteter 319.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
468	307	764	612	802	316	115	51	59	548	330	195

Sjagger *Turdus pilaris* (11980)

Et flot år lidt under forrige års rekordstore årssum (86.785). Men til forskel for de forrige 5 år, ligger langt hovedparten af observationerne i andet halvår. I 2008 ses 75 % af fuglene i 2. halvår, mens det modsatte var tilfældet i 2007. Gennemsnittet for årssummen for 1998-2007 er 52.155.

I første halvår er de største observationer 13/1 810 Nørreådal, Vejrum-Øby (LM), 24/4 750 SV Batterivej, Skagen (RT) og 30/1 720 R Nørreådal omkring Skjern Hovedgård (TBR).

De største meldinger om trækkende fugle er 24/4 750 SV Batterivej, Skagen (RT), 16/10 560 S Nordmandshage

Kun en fugl høres synge, og den synger vedvarende i over en time, 21/4 1 sy. Højsande (PR).

I 2. halvår ses kun 8 fugle. De første ses 24/8 1 R og 21/9 1 R begge Slette Strand (FSL). De sidste ses 15/10 1 R Hjarbæk Fjord (JSP) og 1 R Det Hvide Fyr, Skagen (ROC) samt 16/10 1 S Nordmandshage (PR).

Tre lokaliteter tegner sig for 45 % af årets observerede fugle: Skagen 526 (106 observationer), Klitmøller 238 (4 observationer), Vangså 99 (2 observationer). Skagen tegner sig 43 % af årssummen. På Grenen ringmærkes to fugle 28/5 2K+ og 1/6 2K (ROC).

28/3 62 Ø Bulbjerg (HHN), 14/2 50 fou. Hammer Bakker (SEM) og 6/4 50 R Ellekrattet, Skagen (KNP). Observationen fra Bulbjerg er tillige årets største observation af trækkende fugle. En anden bemærkelsesværdig trækobservation fra foråret er 31/3 40 NØ Grenen (KNP). I alt meldes om 885 syngende fugle, 104 ynglefugle samt 20-26 ynglepar på tre lokaliteter. Der høres to meget sene syngende 1/10 1 R Det Hvide Fyr, Skagen (ROC) og 28/11 1 sy. Hobrovejkvarteret, Aalborg og 1 sy. Aalborg Centrum (begge HHB).

I 2. halvår er de største observationer 19/10 45 Nordby, Skagen (ROC), 16/10 40 R Hanstholm Fyrhaver (GGU) og 8/11 34 R Nordmandshage (PR). Største trækobservation fra efteråret er 11/11 21 S Nordmandshage (PR). Følgende tre lokaliteter tegner sig for de fleste observerede fugle: Hammer Bakker 390 (28 observationsdage), Grenen 226 (64 observationsdage) og Højris 213 (8 observationsdage).

Der ringmærket i alt 43 fugle fordelt med Ellekrattet 19 (MHH), Grenen 14 (ROC), Hanstholm Fyrhaver 7 (HHN) og Guderup Kær 3 (EA).

(PR) og 28/10 500 SV Ørum øst for Viborg (JBP).

Der meldes om 8 potentielle ynglefugle, alle fra Hæstrup Møllebæk (HHLA), hvor der nu flere år i træk har været meldinger om ynglefugle. Der meldes ikke om nogen syngende fugle.

Ud over disse potentielle ynglefugle er der enkelte sommerobservationer fra juli og august. Grenen: 25/7 1 TF, 21/8 1 ringm. og 27/8 3 TF (ROC). Yderligere ses 30/8 5 Irup (EA).

Årets to største observationer skal findes i 2. halvår på Hannæs 2/11 6700 R (BRØL) og 1/11 5100 fou. (HRC), hvilket er de største dagsobservationer siden år 2000,

hvor 6800 trak mod syd ved Nordmandshage 28/10 2000. Desuden 1/11 3000 R Amtoft Sommerhusområde og 2500 R Arup Kirke (begge BRØL). Der ringmærkes i alt 11 fugle fra 31/5 til 7/11, alle Gre-

nen (ROC). To bliver ringmærket i 1. halvår er hhv. 31/5 2K+ og 21/6 3K+. I 2. halvår er alle ringmærkede fugle enten 1K eller 1K+.

Sum: 79.478. 1. halvår 20.210, 2. halvår 59.268. Observationer 646. Indsendere 104. Lokalteter 252.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	7819	2785	2160	7010	395	41	3	9	196	9814	40973	8273

Sangdrossel *Turdus philomelos* (12000)

Rekordår, der ligger langt over de seneste 10 års gennemsnit på 1417 og markant højere end den hidtidige rekord i 2005 på 2473.

De største observationer består af trækkende fugle. I alt er 35 % af fuglene angivet som trækkende eller flyvende i bestemt retning.

De første fugle ses 11/2 1 sy. Tversted (LAM), 28/2 1 sy. Sårup (MKJ) og 29/2 1 fou. Bøgsted Rende (MKJ). Årets største ikke-trækkende observationer er alle fra foråret: 10/4 175 R Tofte Skov (HAC), 26/4 55 fou. Lund Fjord (HRC) og 22/4 52 R Fyrvej, Skagen (ROC).

De første trækkende fugle i foråret ses Nordmandshage 1/4 2 og 7/4 3 (begge PR). Den 24/4 ses de største dagsobservationer 300 TF Grenen (ROC), 260 T Nordstrand og 200 SV Batterivej, Skagen (RT), men det kan ikke udelukkes, at der er tale om gengangere. De sidste trækkende fugle ses alle på Grenen: 1/5 1 N (OBO), 7/5 5 TF (ROC) og 30/5 6 TF (TA).

Det er ved lokaliteterne i Skagen, der samlet set ses flest fugle i 1. halvår: Grenen 490 (25 observationsdage), Nordstranden 268 (3 observationsdage) og Batterivej 216 (3 observationsdage).

Sum: 3198. 1. halvår 2354, 2. halvår 844. Observationer 539. Indsendere 84. Lokalteter 216.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	3	158	1880	202	111	38	4	175	607	18	2
- heraf ringmærket	-	-	-	-	20	4	-	-	9	44	2	-

Vindrossel *Turdus iliacus* (12010)

Et stort år med hovedvægten lagt på 2. halvår. Dette mønster ses ofte, at det er udfaldet af 2. halvår, der afgør, om årssummen bliver jævn eller høj.

Årsgennemsnittet for de seneste 10 år er 13.089, men ser man bort fra den ekstraordinære høje årssum i 2000 på 53.917 bliver gennemsnittet 8552.

De største observationer i 1. halvår er 19/4 275 T Grenen (ROC), 10/4 200 Lille Vildmose, nord (TC) og 12/4 200 R Uggerby Å (MCH). 1. halvårs sidste fugle ses relativt sent 15/6 1 R Fyrvej, Skagen (ROC) og 18/6 1 sy. Bjergskov (HAC), men dog inden for det normale.

2. halvårs første fugle ses alle i Skagen 19/9 2 R Flagbakken, 22/9 1 R Bøjlevejen og 25/9 3 TF Grenen (alle ROC). Nordmandshage står for de 2 største observationer i 2.

Sum: 15.240. 1. halvår 2173, 2. halvår 13.067. Observationer 380. Indsendere 68. Lokalteter 142.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	81	54	314	1706	10	8	-	-	32	11187	1741	107

Der høres syngende fugle på 122 lokaliteter og i alt 601 fugle. Der er meget få meldinger om ynglefugle, kun 37 fugle på 8 lokaliteter. Der meldes om 7-9 ynglepar på to lokaliteter.

Ganske som forårstrækket sluttede på Grenen, så starter efterårstrækket samme sted: 9/9 3 TF, 22/9 3 TF og 25/9 1 TF (ROC). Returtrækkets største observationer ses alle ved Nordmandshage 10/10 54 S, 12/10 32 S og 30/9 26 S (alle PR). Det er også ved Nordmandshage, at trækket slutter 9/10 6 S, 10/10 54 S og 12/10 32 S (alle PR).

I andet halvår er største observationer af ikke trækkende fugle 18/10 40 fou. Langholt (SEM), 13/10 35 R Batterivej (EC) og 4/10 25 R Grenen (ROC). Det er på trækstederne, der samlet set ses flest fugle i 2. halvår: Grenen 239 (42 observationsdage), Nordmandshage 191 (8 observationsdage) og Hanstholm Fyrhaver 59 (9 observationsdage). De sidste fugle ses 13/11 1 R Det Hvide Fyr, Skagen (ROC), 25/12 1 R Grenen (ROC) og 29/21 1 R Grenen (ROC).

Der ringmærkes i alt 79 fugle fordelt med 21 Ellekrattet (MHH og ROC), 57 Grenen (ROC) og 1 Guderup Kær (EA).

halvår, og som også bliver årets største observationer: 10/10 3030 S (PR) og 16/10 1520 S (PR). Ikke langt derfra ses den tredje største observation 30/10 1000 fou. Langholt (SEM). I Nordmandshage ses i alt 6447 fugle, alle trækkende mod syd, fra 29/9 til 17/11 på 19 observationsdage (PR m.fl.)

Nordmandshage, der kun har observationer i 2. halvår, tegner sig for 42 pct. af observationerne i 2008. Grenen står for næst største årssum 1928 (83 observationsdage), mens Langholt står for den tredje største årssum 1025 (2 observationsdage).

46 fugle ringmærkes på Grenen med 8/6 1 og resten 28/9-12/11. Desuden ringmærkes 3/6 1 i Ellekrattet.

Misteldrossel *Turdus viscivorus* (12020)

Rekordår, der overgår årssummen fra 1998 på 2468 og de seneste 10 års gennemsnit på 1178. Det er i lighed med 2007, hvor årssummen blev 2415, især trækbobservationer i marts, der ligger bag den høje årssum.

Årets første fugle observeres 6/1 1 R Onsild Ådal (CSS), 12/1 1 fou. nær Dokkedal (TBA) og 13/1 ses arten hele tre steder: 21 R Vesløs/ Arup Vejle (HHN), 1 Rødsø (FRO) og 2 Nørreådal (LM).

Årets fire største observationer er fra marts og alle gjort i Skagen: 10/3 125 TF Grenen (ROC), 11/3 275 TF Grenen (ROC), 28/3 152 Ø Nordstrand (PR) og 30/3 368 Ø Nordstrand (KNP). Disse fire observationer tegner sig for i alt 920 fugle og 37 % af alle årets observationer. Det er også bemærkelsesværdigt, at de tre førstnævnte alle er så store, at man skal tilbage til 1996 for at finde større dagsobservationer, hvor man i Skagen 7/4 så 620 trækende øst.

Der høres i alt 84 syngende fugle fordelt på 44 lokaliteter. Den første høres syngende 28/1 1 sy. Ø (LM) og den sidste høres 3/6 1 sy. Hammer Bakker (MLUH). I alt meldes der om 13 ynglefugle på 5 lokaliteter. Der meldes om 2-4 ynglepar på 3 lokaliteter.

En anden årsag til den høje årssum er relativt store observationer i oktober, hvor man også finder efterårets største observationer: 15/10 125 SV Mou (DFS), 16/10 68 S Nordmandshage (PR) og 12/10 67 S Nordmandshage (PR).

Årets sidste fugle ses 23/12 2 fou. Vejrum (LM), 23/12 2 R Viskum (TBR) og 25/12 2 R Sønder Sørig (LAM).

De tre største lokaliteter er ikke overraskende Grenen 584 (38 observationsdage), Nordstrand 520 (2 observationsdage) og Nordmandshage 307 (26 observationsdage). De tegner sig tilsammen for 57 % af årssummen. 1 fugl ringmærkes 24/9 1K+ Grenen (ROC).

Sum: 2482. 1. halvår 1816, 2. halvår 666. Observationer 408. Indsendere 89. Lokaliteter 177.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	10	45	1357	308	70	26	38	19	62	480	54	13

Græshoppesanger *Locustella naevia* (12360)

Årets sum falder godt sammen med gennemsnittet for de sidste 10 år (139), men ligger noget under de seneste års sum. Årets første fugle iagttages lidt senere end normalt 30/4 1 sy. Nordstrand, Skagen (HAC), 2/5 1 sy. Krage Klit (JBR) og 2 sy. Grenen (ROC m.fl.). Årets største forekomster af syngende fugle registreres 10/5

6 Liver Ås udløb, Kærsgård Strand (AØ), 3 Onsild Ådal (CSS), 11/5 3 Skjern Hovedgård, Nørreådal (LM) og 15/6 4 Bolle og Try Enge (RSN m.fl.). Årets sidste syngende hanner høres 16/7 1 Skagen Fyr (ROC), 20/7 1 Gerå Enge (RSN) og 26-27/7 samt 23/8 1 Tindbæk, Nørreådal (LM).

Sum: 138. 1. halvår 118, 2. halvår 20. Observationer 115. Indsendere 45. Lokaliteter 56.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	84	33	19	1	-	-	-	-

Savisanger *Locustella luscinioides* (12380)

Der er igen i år syngende Savisangere i Nordjylland, og vanen tro er det fra Vejlerne. Fuglene høres 5/5 1 Tøm-

merby Fjord (CKP) og 19/5 1 Lønnerup Fjord (JKK).

Sivsanger, Koglekssøen,
16. august 2008.
Foto: Henrik Haaning
Nielsen, ornit.dk.

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus* (12430)

Efter et par år, hvor summen har været stigende, ser det nu igen ret dårligt ud for totalen af Sivsangere i Nordjylland. Kun 2005 har haft en lavere årssum (252) inden for de sidste 10 år. Dette skyldes nok især, at de store optællinger fra Vejlerne mangler. Årets første fugle høres 21/4 1 Østerild Fjord (AS), 24/4 3 Ulvedybet (PR) og 26/4 3 Bygholm Vejle (DMB). Årets højeste antal fugle samt mest bemærkelsesværdige observation gøres 6/5

40 sy. Vester Hassing Enge (SEM). Ellers er årets største iagttagelser 13/5 7 sy. Lund Fjord (TKR), 20/5 6 sy. Ulvedybet (MP), 28/5 6 sy. Nørholm Enge (HHN) og 5/7 12 sy. Agger Tange (TBR TKR). Årets sidste fugle ses 7/9 1 Hanstholm Slamdepot (HHN), 1 ringm. Grenen, i alt ringmærkes der 13 fugle i Skagen (ROC MHHA), 14/9 1 Tømmerby Fjord og 20/9 1 Bygholm Vejle (begge HHN).

Sum: 296. 1. halvår 251, 2. halvår 45. Observationer 179. Indsendere 64. Lokalteter 62.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	18	172	61	35	6	4	-	-	-

Lille Rørsanger *Acrocephalus agricola* (12470)

Der foreligger to fund, som er godkendt af SU. *Det drejer sig om en fugl fra 2007, 31/5 1 2K ringm. Grenen (ROC).* Desuden er der også godkendt et fund fra i år, 12/6 1

2K+ ringm. Ellekrattet (MHHA). Dette udgør Skagens 4. fund på 18 år samt Danmarks 7. fund. Arten er SU-art.

Lille Rørsanger, Ellekrattet, 12. juni 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Buskrørsanger, Grenen, 8. august 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum* (12480)

Der foreligger et dokumenteret fund fra august af en fugl, der ringmærkes på Grenen.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Kærsanger *Acrocephalus palustris* (12500)

Stigningen i antallet af Kærsangere i Nordjylland fortsætter, så der kan også i år noteres en høj årssum. Årets første syngende fugle høres til normal tid 14/5 1 Onsild Ådal (CSS), 18/5 1 Lindborg Gods (JLA), 20/5 1 Fyrvej, Skagen (FSH ANS) og 1 Stensnæs (PR). Den primære ankomst sker omkring primo juni med følgende større observationer 29/5 9 sy. Hasseri Å (GRA), 2/6 21 sy. Sørig Enge og 10 sy. Gårdbo Sø (begge PR), 3/6

11 sy. Mølholm Søerne (MP) og 6/6 11 sy. Bolle Enge (SEM). Ellers bør det nævnes, at der i perioden 30/5 - 31/8 ringmærkes 49 fugle i Skagen, hvor bedste dag er 31/5 14 ex. (ROC MHHA). Årets sidste fugle noteres 16/8 1 aflæst med svensk ring og 17/8 1 ringm. begge Grenen (begge ROC), 31/8 1 Nørlev Strand (LAM) og 1 ringm. Grenen (ROC).

Sum: 580. 1. halvår 517, 2. halvår 63. Observationer 278. Indsendere 54. Lokalteter 128.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	143	374	53	10	-	-	-	-

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus* (12510)

Endnu et år med en flot årssum, som ligger over de sidste 10-års gennemsnit (1047). Årets første fugle ses 28/4 1 Agger Tange (CAN ABO), 29/4 1 Rærup Slambassiner (GRA KBC) og 1/5 1 Nordstrand, Skagen (KNP). Første halvårs største observationer er 27/5 11 sy. Mølholm Søerne, 5/6 18 sy. Rørdal Lergrave (begge GRA), 7/6 12 sy. Uggerby Å's udløb (MCH) og 25/6 19 sy. Rærup Slambassiner (ATL). Der bliver ringmærket 346 ex. i Skagen (MHHA ROC). De bedste dage, samt kulminationen

på forårstrækket er primo juni, 2/6 16 ringm. Ellekrattet, 6/6 12 ringm. Ellekrattet (begge MHHA) og 8/6 14 ringm. Grenen (ROC).

Sommerens største iagttagelser er 26/7 30 sy. Kølsen Enge (TRK), 5/8 11 Rærup Slambassiner (MLUH) og 24/8 13 ringm. Grenen (ROC). Årets sidste observationer er 2/10 1 Ulvedyb (CSS), 17/10 1 Bygholm Vejle (GGU) og 23/10 1 ringm. Grenen (ROC).

Sum: 1191. 1. halvår 765, 2. halvår 426. Observationer 471. Indsendere 73. Lokaliteter 103.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	2	378	385	171	204	48	3	-	-

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus* (12530)

Året bød på to fugle i Nordjylland, begge fugle blev hørt i Skagen. 17/5 1 sy. Fyrvej og 26/5 1 sy. Ellekrattet (begge via ROC).

Gulbug *Hippolais icterina* (12590)

Et godt år med en årssum et pænt stykke over gennemsnittet for de sidste 10 år (200). Årets første fugle ses/høres 5/5 1 sy. Svankær (ELH), 7/5 1 Butterstien, Skagen (JHC), 10/5 1 sy. Finstrupgård, Aalborg (PR) og 1 sy. Lerbæk (KEC). Igennem hele året ringmærkes der 74 fugle i Skagen, hvor de bedste dage er 30/5 8 Ellekrattet (MHHA), 31/5 6 Grenen og 3/8 7 Grenen (begge ROC).

Ellers af større observationer uden for Skagen bør nævnes 20/5 6 sy. Nordmandshage (PR) og 5/6 5 sy. Rørdal Lergrave (GRA). Årets sidste fugle ses 19/8 1 Hanstholm Fyrhaver (HHN) og 1 ringm. Grenen (ROC), 21/8 1 Nordmandshage (PR HHB) og 6/9 1 ringm. Grenen (ROC).

Sum: 328. 1. halvår 278, 2. halvår 50. Observationer 236. Indsendere 63. Lokaliteter 95.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	189	89	32	17	1	-	-	-

Spottesanger *Hippolais polyglotta* (12600)

Der foreligger to dokumenterede fund af ringmærkede fugle i august – begge fra Grenen. Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Spottesanger, Grenen, 16. august 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Hvidskægget Sanger *Sylvia cantillans* (12650)

Der foreligger et fund fra sidste år, som er godkendt af SU. 17/6 2007 1 han ringm. Grenen (JHH m.fl.). Fundet er det

9. for Nordjylland og 55. for Danmark. Arten er SU-art.

Høgesanger *Sylvia nisoria* (12730)

Et rigtigt godt med hele 4 fund alle af 1K fugle. 6/9 1 Vandet Klitplantage (JJA), 9/9 1 Agger Tange (HHN CKP), 12/9 1 og 15/9 1 begge ringm. Grenen (ROC). Den sidste fugl udgør det næstsensete fund i Skagen nogensinde.

Høgesanger 1K, Grenen, 15. september 2008. Foto: Knud Pedersen.

Gærdesanger *Sylvia curruca* (12740)

Den højeste sum nogensinde i Nordjylland. Årets første fugle ses til normal tid ultimo april 20/4 3 Ellekrattet (AWN), 21/4 1 sy. Stoholm (TBN), 1 sy. Viborg by (VL) og 1 sy. Kærby, Aalborg (KBC). Forårets største observationer er alle i Skagen 26/4 8 sy. Reservatet (HAC), 22/5 9 ringm. Ellekrattet (MHHA) og 31/5 11 ringm. Grenen (ROC).

I løbet af sæsonen ringmærkes der 183 ex. i Skagen

Sum: 768. 1. halvår 631, 2. halvår 137. Observationer 458. Indsendere 85. Lokalteter 156.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	123	383	125	82	25	27	3	-	-

(MHHA ROC). Årets sidste syngende fugl høres 12/7 1 Bælum (TBA). Sensommerens største observationer er 11/8 6 Nordmandshage (PR), 23/8 5 Tofte Sø (GGU) og 26/8 11 Hanstholm Fyrhaver (HHN). Årets sidste fugle ses 7/10 1 Nordmandshage (PR), 8/10 1 ringm. Hanstholm Fyrhaver (HHN) og 17/10 1 Hanstholm Fyrhaver (GGU AWN).

Tornsanger *Sylvia communis* (12750)

Et virkelig godt år. Årets sum er næsten dobbelt så høj som gennemsnittet for de sidste 10 år (1316). De første fugle ses ultimo april 26/4 1 sy. Lund Fjord (HRS), 28/4 1 sy. Åmølle (TN) og 1 sy. Nordmandshage (PR). Fra medio maj registreres der massiv ankomst, 10/5 43 Liver å's udløb (AØ), 25 Onsild Ådal (CSS), 11/5 22 Rørdal Lergrave (GRA) og 31 Nørholmskoven (HHB). De større forekomster fra foråret nævnes, 31/5 36 Hjedse Kær (TN), 29 Nørreådal, Viborg (TBR) og 3/6 31 Møl-

holm Søerne (MP). Sæsonen igennem ringmærkes der 294 fugle i Skagen (MHHA ROC).

Fra sensommeren og efteråret nævnes følgende større observationer, 9/8 24 Grenen (ROC), 15/8 11 Nordmandshage (PR), 23/8 15 Tofte Sø (GGU) og 9/9 13 Agger Tange (HHN). Årets sidste fugle ses alle i Skagen, 14/9 2 Nordstrand (KNP), 15/9 1 ringm. Grenen (ROC), 1 Skagen by (KNP) og 20/9 1 Grenen (KEC KNP).

Sum: 2556. 1. halvår 1890, 2. halvår 666. Observationer 776. Indsendere 88. Lokalteter 258.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	14	1441	435	234	339	93	-	-	-

Havesanger *Sylvia borin* (12760)

Den højeste årssum i 10 år. Årets første fugle ses lidt senere end normalt 2/5 1 sy. Nørre Enge (KMHA), 4/5 1 sy. Lindenberg Ådal (JLA) og 5/5 2 sy. Store Arden (HAC). Kulminationen på forårstrækket sker ultimo maj og registreres primært kun i Skagen, 30/5 28 ringm. Ellekrattet (MHHA), 31/5 21 Grenen (ROC) og 13 ringm. Ellekrattet (MHHA). Ellers kan fra foråret nævnes 13/5 8 sy. Mølholm Søerne (MP), 22/5 9 Hammer Bakker

(SEM) og 5/6 11 ringm. Ellekrattet (MHHA).

Efterårstrækket forløber ret anonymt, de tre største observationer nævnes 15/8 7 ringm. 16/8 5 ringm. Grenen (begge ROC) og 7/9 20 Hanstholm Fyrhaver (HHN). Årets sidste fugle ses 6/10 1 Nordmandshage (PR), 16/10 1 Hanstholm Fyrhaver (GGU) og 26/10 1 ringm. Grenen (ROC).

Sum: 674. 1. halvår 527, 2. halvår 147. Observationer 312. Indsendere 59. Lokalteter 102.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	351	157	18	56	68	5	-	-

Munk *Sylvia atricapilla* (12770)

Igen i år er der en markant stigning i antallet. Der er tre overvintrende fugle i år, hvilket er ret få. 2/1 +7/1 1 han Støvring, 3/1-17/3 1 han Nørresundby (begge HEN) og 27/1 1 han Houlkær (ATP). Årets første syngende fugle høres til normal tid medio april 11/4 1 Doverkil (MCA), 14/4 1 Tindbæk (TBR) og 15/4 1 Skals (VL). Antallet af fugle er markant stigende fra ultimo maj til primo juni, følgende observationer nævnes: 22/5 26 sy. Hammer

Bakker (SEM), 31/5 19 ringm. Ellekrattet (MHHA), 24 sy. Hjeds Kær (TN) og 8/6 20 sy. Hobro Skov (CSS). Fra efteråret bør følgende tre observationer nævnes, 7/9 37 Hanstholm Fyrhaver (HHN), 21/9 11 ringm. Grenen (ROC) og 23 Hanstholm Fyrhaver (HHN). Årets sidste fugle, som nok prøver at overvintre ses 1/12 1 Nordby, Skagen (ROC), 21/12 1 Lund Fjord (FSL) og 15-25/12 1 Grenen (ROC).

Sum: 2066. 1. halvår 1498, 2. halvår 568. Observationer 816. Indsendere 82. Lokalteter 229.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	1	1	191	803	499	90	33	305	104	33	3

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides* (12930)

Igen i år fik Nordjylland besøg af en enkelt Lundsanger. 12/6 1 ringm. Ellekrattet (MHHA JOK ROC). Det er 7. år

i træk med Lundsanger i Nordjylland.

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus* (13000)

Et fint år med 15 observationer af 5-9 fugle. Alle fugle nævnes: 25/9 + 1/10 2 Hanstholm Fyrhaver (CSS JJA SKR), 5/10 1 Tofte Sø (TBA), 9/10 1 Hanstholm Fyrha-

ver (KBC), 10/10 1 Grenen (ROC), 13-22/10 1 Hanstholm Fyrhaver (JJA AWN HHN KBC JBE) og 24/10 1 Nors Sø (JJA).

Hvidbrynet Løvsanger, Hanstholm, 1. oktober 2008. Foto: Søren Kristoffersen.

Himalayasanger *Phylloscopus humei* (13005)

Der foreligger et fund, som er godkendt af SU. Skagens andet fund af arten gøres 29-31/10 Grenen(ROC m.fl.).

Arten er SU-art.

Himalayasanger, Grenen, 29. oktober 2008. Foto: Søren Kristoffersen.

Schwarz Løvsanger *Phylloscopus schwarzi* (13010)

Der foreligger et fund fra 2007, som er godkendt af SU. Arten er SU-art.
5/10 2007 Hanstholm Fyr (HHN).

Brun Løvsanger

Phylloscopus fuscatus (13030)

Der foreligger et fund, som er godkendt af SU. Det drejer sig om en ringmærket fugl 7/10 Hanstholm Fyr (JKY).
Arten er SU-art.

Brun Løvsanger, Hanstholm, 7. oktober 2008.
Foto: Ole Krogh.

Skovsanger *Phylloscopus sibilatrix* (13080)

Et godt år med en sum, som er pænt over gennemsnittet for de sidste 10 år på 100. Årets første fugle ses til helt normal tid ultimo april 24/4 1 sy. Napstjert (TC) og 25/4 1 Batterivej, Skagen (KNP ROC). Allerede dagen efter registreres arten på flere lokaliteter i Nordjylland, 1 sy. Hobro Skov (CSS TQA), 1 sy. Grenen (ROC), 1 sy. Kandestederne (BRS) og 2 sy, Hammer Bakker (SEM). Læsø er stadig den bedste lokalitet i Nordjylland for at se og høre denne smukke fugl, 2/5 4 sy. Horneks Odde,

3/5 12 sy. Skoven, Læsø (begge JBK) og 24/5 8 sy. Læsø Kommune vejjobs (PR). De største observationer uden for Læsø er følgende, 22/5 3 sy. Ellekrattet, Skagen (BKR), 25/5 3 ringm. Ellekrattet, Skagen (MHHA), 31/5 4 sy. Hald Sø (OL) og 14/6 4 sy. Bjergskov (HAC).
2. halvår byder på hele 7 observationer, hvilket er rigtigt mange, 5 af disse iagttages i Skagen, hvor årets sidste fugle ses, 8/8 1, 29/8 1, 2/9 1 ringm. Grenen (alle ROC).

Sum: 155. 1. halvår 148, 2. halvår 7. Observationer 125. Indsendere 51. Lokaliteter 62.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	9	118	21	2	4	1	-	-	-

Gransanger *Phylloscopus collybita* (13110)

Et helt fantastisk år med en årssum langt over gennemsnittet for de sidste 10 år (1353). Årets første fugle høres ultimo marts 29/3 1 Hald Sø (HHN), 1 Slette Å (IZN), 1 Tofte Skov (VAG) og 2 Valsgård Bæk (CSS). Forårets største forekomster af syngende fugle er 14/4 27 Astrup Nørskov (TN), 21/1 31 Læsø Klitplantage (PR), 15/5 21 Drastrup (MP) og 22/5 29 Hammer Bakker (SEM).

I efteråret er der nogle store observationer fra Hanstholm Fyrhaver, 6/9 100 (FRO TBR), 14/9 50 (TRK) og 16/9 22 (HHN). Derudover bør en større observation nævnes 6/10 30 Nordmandshage (PR). Årets sidste fugle ses, 12/11 1 Skagen by (JPIP), 13/11 1 Skørping (AHO) og 23/11 1 Vesløs (HRC).

Sum: 3589. 1. halvår 2346, 2. halvår 1243. Observationer 1062. Indsendere 101. Lokalteter 329.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	27	1288	726	305	168	188	651	325	11	-

Løvsanger *Phylloscopus trochilus* (13120)

Et lille fald i årets sum, men dog stadig et ret flot år. Årets første fugle høres medio april 10/4 1 Krabbesholm Skov (GM), 16/4 1 Kogleaks (HHN), 18/4 1 Mulbjerg (TBA) og 1 Nørre Uttrup (SEM). Forårstrækket forløber stabilt fra ultimo april til ultimo maj, hvor hele 46 % af første halvårs fugle ses i Skagen, de bedste dage er følgende: 2/5 16 ringm. Ellekrattet (MHHA), 10 sy. Gyvelstien (LAM), 19/5 36 ringm. Ellekrattet (MHHA) og 30/5 32 ringm. Grenen og Ellekrattet (ROC MHHA). Årets største observation uden for Skagen er 31/5 42 sy. Hjeds Kær (TN). Sensommeren og efterårets største

forekomster er følgende, 15/8 85 Nordmandshage (PR), 19/8 35 Hanstholm Fyrhaver (HHN), 23/8 25 Tofte Sø (GGU) og 6/9 25 Hanstholm Fyrhaver (FRO TBR). Skagen har også et par gode dage primo august, 3/8 31 ringm. + 11 R og 8/8 36 ringm. + 10 R Grenen (begge ROC). Årets sidste fugle ses 23/9 1 ringm. og 25/9 1 ringm. Grenen (ROC). Desuden et ret sent fund 13/10 1 ringm. Hanstholm Fyrhaver (HHN). Der er indberettet en fugl, som har karakter af racen Nordlig Løvsanger (*acredula*). Den er ringmærket 28/5 Grenen (ROC).

Sum: 2574. 1. halvår 1706, 2. halvår 868. Observationer 721. Indsendere 86. Lokalteter 213.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	289	1152	265	55	619	193	1	-	-

Fuglekonge *Regulus regulus* (13140)

Et ret godt år, hvor et godt efterår med især nogle høje træktal er skyld i den pæne årssum. I første halvår nævnes de største forekomster, 30/1 36 Højris (LCS), 14/2 40 Hammer Bakker (SEM), 3/4 32 Batteriskoven, Skagen (ROC) og 24/4 50 Hansted Reservatet (EEH).

Fra efteråret er det især pæne trækdage ved Nordmandshage, som dominerer materialet, de største observationer nævnes 8/10 38 S, 12/10 315 S, 16/10 115 S og 28/10 46 S (alle PR). Af større forekomster i andet halvår kan nævnes 8/10 30 Øby (HBØ), 16/10 50 Hanstholm Fyrhaver (GGU) og 8/11 40 Hammer Bakker (ATL).

Sum: 3549. 1. halvår 1365, 2. halvår 2184. Observationer 554. Indsendere 76. Lokalteter 169.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	241	276	284	400	118	46	41	82	400	1143	447	71

Rødtoppet Fuglekonge *Regulus ignicapillus* (13150)

Et rigtig flot år med 10 observationer af 8 forskellige fugle. Året starter tidligt med 16/2 1 Dollerup Bakker (HHL). Denne følges i foråret af yderligere 2 fugle, 7/3 1 Nystrup Plantage (JJA) og 24/4 1 sy. Tved Plantage (VJ OJ).

I efteråret ses der 5 fugle på 2 lokaliteter, Sønderhå Plantage 27/10 1 og 30/10 1 - begge fugle er ringmærket (begge EA). Hanstholm Fyrhaver står for de andre fugle, 8/10 1 og 26/10 1 - begge fugle bliver ringmærket (HHN JJA) og til sidste ses 1-2/11 1 (HHN JJA).

Grå Fluesnapper *Muscicapa striata* (13350)

Et væsentligt større år end set længe, hvilket dels skyldes pænt med fugle ved Skagen i foråret, dels en markant større efterårsforekomst, end vi er vant til.

Antallet af rapporterede ynglepar er også større end de senere år. 73% af forårets fugle stammer fra Skagen og første her

Leucistisk Grå Fluesnapper, Skagen, 19. maj 2008. Foto: Søren Kristoffersen.

er 3/5 1 R (MHHA) fulgt af 4/5 1 R (CSS). Første større dage er 10/5 21 R (JHC) og 18/5 27 R (JAE m.fl.) samt 28/5 32 trækkende Grenen (RT m.fl.). I perioden 3/5-1/6 ses 211 fugle ved Skagen, hvor af de 64 er noteret som trækkende ved Grenen. I alt 6 fugle er ringmærket ved Ellekrattet (MHHA). Første fra andre lokaliteter er 8/5 1 syngende Aalborg (PR) og 10/5 1 Onsild Ådal (CSS). De største forekomster er 14/5 6 Aalborg (PR), 16/5 6 Skindbjerglund (CSS) og 8/6 9 Hobro Skov (CSS). Alt i alt er der rapporteret 10 ynglepar, hvilket er væsentligt mere end sidste års enlige. Der kan gemme sig

en del flere ynglefugle blandt sommerens iagttagelser. Efterårets fugle koncentrerer sig for en del om Skagen (14%), Nordmandshage (20%) og Hanstholm (27%). Ved Skagen ringmærkes 19 fugle 3/8-19/9, heraf 7 1K 3/8 (ROC). Ellers skal nævnes nogle større rasttal fra efteråret, 11/8 18 R og 15/8 22 R Nordmandshage (PR), 6/9 20-25 R og 7/9 26 R Hanstholm Fyrhaver (FRO TRK HHN). Efterårets sidste er 16/9 1 Portlandsmosen, Lille Vildmose (DFS) og 19/9 5 Skagen (KNP ROC) og 1 Bratten (LAM).

Sum: 510. 1. halvår 288, 2. halvår 222. Observationer 165. Indsendere 56. Lokaliteter 58.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	246	42	42	91	89	-	-	-

Lille Fluesnapper *Ficedula parva* (13430)

En årssum på 8-9 fugle er høj og udmærker sig endvidere ved, at hele 4 af fuglene stammer fra efteråret. Forårets fugle er som vanligt fra Skagen, der har 4-5 fugle. Første er 14/5 1 han syngende og ringmærket Ellekrattet (MMHA HST m.fl.), 17/5 1 2K han syngende Ellekrattet (flere inds.), 20/5 1 2K han syngende Fyrvej (FSH ROEL), 21/5 1 han R Batteriskoven/Grenen Cam-

ping (JHC AWM AH) – kan være samme som dagen før samt 2/6 1 2K ringmærket Grenen (KNP JTL FSH ROC). Efterårets 4 fugle er alle fra september, 14/9 1 1K R Nr. Vorupør (TRK), 19/9 1 1K R Bjerringbro (TRK) og 27/9 hele 2 1K R Hanstholm Fyrhaver (TBR HMT JJA TRK HRC).

Sum: 10. 1. halvår 6, 2. halvår 4. Observationer 9. Indsendere 24. Lokaliteter 4.

Broget Fluesnapper *Ficedula hypoleuca* (13490)

En årstotal som de senere år, men fortsat med nedgang i antallet af forårsfugle og en klar indikation af en nedgang i ynglebestanden. Til gengæld en usædvanlig stor forekomst fra efteråret, hvor en tredjedel af årets fund findes. Som vanligt stammer hovedparten af fundene fra Skagen, det gælder således 75% fra foråret og 49% fra efteråret.

Årets første ses i Skagen, der 27/4 har ca. 5 hanner R (HAC TRK JOK FSH JHC), fulgt af 6 28/4 (FSH HAC AWN) og samme dag 1 han Rubjerg Plantage (IHHLA). Hovedparten af fuglene ses ved Skagen medio maj, således 11/5 6 ringmærket (MHHA) og 18 og 19/5 8 R (flere inds.). Forårets sidste er 6/6 1 sy. (TNI). 17 fugle ringmærkes ved Ellekrattet, Skagen i foråret (MHHA). Uden

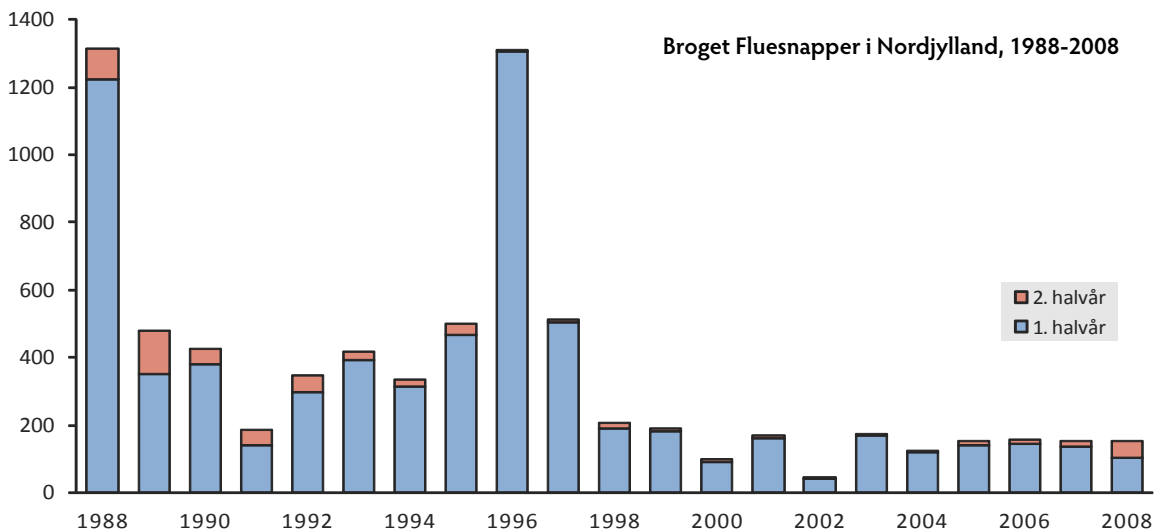
for Skagen foreligger blot få iagttagelser og eneste af mere end 2 ex. er 5/6 3 Høstemark (TL). Blot et ynglepar er rapporteret ved Onsild Ådal (CSS m.fl.) og selv om der givet findes flere i det nordjyske, er der ingen tvivl om, at arten er gået væsentligt tilbage. Sammenlignes med Fuglenes Danmark (Grell 1998), hvor arten angives som udbredt i mange dele af specielt den østlige del af Nordjylland, er det skræmmende få, der rapporteres. Det lave antal ynglefugle bekræftes også af, at der kun er rapporteret 2 fugle i juli, 15/7 2 Agger Tange (JTL) samt er der i juni blot er noteret syngende fugle fra 3 lokaliteter. Som sagt er forekomsten i efteråret bemærkelsesværdig, idet der er tale om det største antal, der er rapporteret

Broget Fluesnapper, Gravlev Ådal, 12. maj 2008. Foto: Johnny Laursen.

siden 1989. Antallet er højt i kraft af en enkelt stor forekomst, 19/8 10 R Hanstholm Fyrhaver (HHN) samt hele 19 ringmærkede fugle ved Skagen i perioden 15/8-11/9 med max. 5 27/8 (ROC). Årets sidste fugle er 15/9 1 hun/juv. Nykøbing Mors (JJP) samt 17 og 18/9 1 R Ska- gen (ROC KNP).

Som det ses af figuren, så har arten siden 1998 haft en årlig forekomst på 44-208 ex. Hvor man tidligere betragtede arten som stærkt fluktuerende, måske med en svag nedadgående tendens (Grell 1998), synes bestanden og antallet af forårsfugle nu at være låst på et ret stabilt, men meget lavt niveau.

Sum: 153. 1. halvår 103, 2. halvår 50. Observationer 92. Indsendere 54. Lokalteter 35.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	13	81	9	2	34	14	-	-	-

Skægmejse *Panurus biarmicus* (13640)

Der er sket en stigning i årssummen i forhold til 2007 på godt 23%. Området Vejlerne udgør med 349 iagttagne fugle eller knap 56% af 1. halvårs sum stadig hovedparten af de set fugle. I Skagen registreres der kun 90 fugle i forårsperioden.

1. halvårs største observationer nævnes: 17/1 8 Ulvedyb- bet (SEM HCH), 9/2 34 Vejlerne (HHN MLU), 18/3 11 TF Skagen (ROC JOH m.fl.), 20/4 25 Vejlerne (JPK), 6/5 9 Vester Hassing (SEM) og 27/6 14 Vejlerne (HHN).

I andet halvår registreres godt 44% af de iagttagne fugle i Skagen, medens der i Vejlerne ses godt 26%. Ved Nord- mandshage iagttages 122 fugle S (PR HHB m.fl.).

2. halvårs største antal nævnes: 16/7 18 Ulvedyb- bet (OTH), 24/9 40 Vejlerne (SB), 29/9 80 Vejlerne (HAC), 12/10 93 TF Skagen (ROC JOK m.fl.), 18/10 150 Vejlerne (BRØL), 27/10 90 TF Skagen (ROC KNP m.fl.) 23/11 50 Vejlerne (HHL) og 3/12 35 Vejlerne (HHL).

Skægmejse han og hun, Grenen, 2. november 2008. Foto (begge fotos): Knud Pedersen.

Sum: 3315. 1. halvår 625, 2. halvår 2690. Observationer 349. Indsendere 89. Lokalteter 36.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	25	115	144	203	95	43	95	20	239	1807	351	178

Halemejse *Aegithalos caudatus* (14370)

En nedgang i årssummen i forhold til 2007 på 142 fugle. 10 års gennemsnittet er på ca. 680 fugle. I første halvår er de største iagttagelser: 1/1 13 Nørreådal, Øby-Løvskaal (TBR), 12/2 24 Lyngså (MLUH), 25/2 37 S Nordmandshage (PR), 14/3 6 Tofte Sø (TBA), 14/4 6 S Nordmandshage (PR) og 14/5 6 Hadsund (TN).

2. halvår byder på følgende større observationer: 11/7 6 Lystrup/Haneby Skove (TN), 17/8 12 Portlandsmosen, Lille Vildmose (ATL), 8/9 20 Rendsborg (CAS), 5/10 20 Lille Vildmose, Nord (TL), 11/10 32 Skagen (ROC), 2/11 12 Hjorthede By (TBR) og 30/12 15 Visborg Skovmark (TN).

Halemejse, Grenen, 17. oktober 2008. Foto: Knud Pedersen.

Sum: 1071. 1. halvår 456, 2. halvår 615. Observationer 211. Indsendere 56. Lokalteter 86.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	80	202	90	54	27	3	12	76	73	192	128	134

Sumpmejsje *Parus palustris* (14400)

Antallet af rapporterede fugle er faldet med 36% i forhold til 2007. På trods af nedgangen i årssummen ligger denne dog væsentlig over 10 års gennemsnittet for arten på 337 fugle. Antallet af rapporterede fugle har ellers været stigende gennem de sidste år.

1. halvårs største antal nævnes: 26/10 10 Bælum (TN), 14/2 11 Hammer Bakker (SEM), 29/3 10 Hald Sø (HHN JKY MLU), 14/4 10 Astrup Nørskov (TN), 5/5 4 Tofte Skov (TC) og 14/6 6 Høstemark Skov (TBA).

2. halvårs største antal registrerede fugle er: 4/7 15 Rold Vesterskov (TN), 29/8 6 Visborg Skovmark (TN), 7/9 6 Mulbjerg (CSS), 17/10 4 Restrup Skov/Ryddet Enge nord for Ny Nibevej (TBA), 3/11 8 Frederikshavn (KRA) og 4/12 11 Vedso (PLØ).

Sumpmejsje, Lille Vildmose, 18. november 2008. Foto: Ole Krogh.

Sum: 853. 1. halvår 583, 2. halvår 270. Observationer 384. Indsendere 57. Lokalteter 137.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	116	144	161	121	20	21	37	36	45	55	58	39

Topmejsje *Parus cristatus* (14540)

Et meget fint år, og årssummen er steget godt 10% i forhold til 2007. Antallet af rapporterede fugle er steget kontinuerligt de sidste 5-6 år. Strejfrækkerne ved Skagen har endnu ikke opgivet håbet om en tur ud over bølgerne. I perioden 6/6-1/8 iagttages 116 rastende og trækforsøgende fugle i området, hvor nogle på Grenen flyver helt ud på spidsen, men når de opdager bølgetopene, vender de skyndsomt snuden ind mod land igen. I perioden 15/8-9/9 ses 18 fugle trække mod syd ved

Nordmandshage. I første halvår er de største observationer: 6/1 28 Østerild Klitplantage (HRC), 20/1 20 Lild Klitplantage (HRC), 14/2 12 Hammer Bakker (SEM), 18/3 13 syngende fugle Tversted Plantage (AWN), 25/4 5 Skagen (ORT) og 22/5 7 Hammer Bakker (SEM). 2. halvår viser følgende større iagttagelser: 4/7 18 TF Skagen (ROC), 1/8 10 Sæby (HHL), 20/9 8 Hammer Bakker (MLUH), 17/10 7 Ålbæk Klitplantage (CAS) og 2/11 15 Rubjerg Plantage (BHJ).

Sum: 983. 1. halvår 511, 2. halvår 472. Observationer 435. Indsendere 87. Lokalteter 131.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	105	102	95	80	95	34	141	57	90	77	78	29

Sortmejsje *Parus ater* (14610)

En forekomst af dimensioner! Aldrig er der i rapportens historie observeret så mange. Men er der egentligt tale om en invasion af fugle fra Skandinavien? Ifølge Rolf Christensen, som har talt og ringmærket en stor del af de mange mejser, er der tale om fugle fra de vendsysselske nåleskovsplantager, som p.g.a. fødemangel har forladt disse. Noget kunne tyde på, at han har ret, idet han har genfanget en del af de ringmærkede fugle, hvilket betyder, at fuglene har været i området ved Skagen i en kortere eller længere periode. Måske er mængden af fugle ikke så stor, som tallene angiver? I perioden 2/7-2/11 er der iagttaget 17.577 rastende eller trækforsøgende fugle i Skagen-området. Ved Nordmandshage registreres i samme periode registreret 2772 fugle trækende S.

Efter at have gennemgået hjemmesiden fra Falsterbo, som ikke har haft noget udtræk af betydning, samt diverse træksteder i Danmark, som heller ikke har haft

nogle træktal, der på nogen måde matcher tallene fra Skagen, må Rolf Christensens teori stå til troende, indtil anden forklaring gives.

1. halvårs største observationer nævnes: 28/1 35 Hammer Bakker (SEM), 14/2 40 Hammer Bakker (SEM), 16/3 30 syngende C. E. Flensborg Plantage (TRK), 21/4 10 Hals Sønderkov (SEM), 11/5 8 Fårup Klit og Sommerland (MP) og 13/6 5 Godthåb (TBA).

Der er registreret 313 syngende fugle.

I andet halvår er det især materialet fra Skagen, der trækker op i årssummen, idet dette dækker godt 80% af de iagttagne fugle. Tallene fra Nordmandshage tegner sig for knap 13 % af årssummen.

De største iagttagelser i andet halvår nævnes: 18/8 51 Nordmandshage (PR), 31/8 1000 TF Skagen (ROC EC AJ m.fl.), 14/9 783 TF Skagen (ROC KNP m.fl.), 7/10 80 Hanstholm Fyrhaver (HHN), 12/10 450 S Nordmandshage (PR), 4/11 21 S Nordmandshage (PR).

Sum: 21.860. 1. halvår 872, 2. halvår 20.988. Observationer 579. Indsendere 76. Lokalteter 132.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	108	158	164	280	135	27	26	6824	12435	1586	105	12

Blåmejse *Parus caeruleus* (14620)

Et helt exceptionelt år, idet træktallene overstiger tidligere års træktaal med mange hundrede procent. Tallene for de 3 lokaliteter med flest fugle (Skagen, Nordmandshage og Hanstholm Fyrhaver) udgør 42.413 fugle eller godt 97%. Det er da også trækstederne Skagen og Nordmandshage, der dominerer første halvårs observationer. Skagens-materialet udgør godt 27% eller 1527 fugle i perioden 25/2-2/5 og for Nordmandshage vedkommende godt 42% eller 2338 fugle i perioden 25/2-14/4.

1. halvårs største iagttagelser nævnes: 13/1 22 Nørreådal, Vejrum-Øby (LM), 14/2 62 Hammer Bakker (SEM), 3/3 160 TF Skagen (ROC), 15/3 1190 S Nordmandshage (PR), 1/4 2855 S Nordmandshage (PR), 22/5 12 Hammer Bakker (SEM) og 16/6 17 Nørre Tranders (TBA).

I andet halvår registreres der 23.397 rastende eller trækende fugle eller 61% af alle i Skagen-området. For Nordmandshage vedkommende ses der 9758 fugle trækende S eller 25% af 2. halvårs materiale. Ved Hanstholm Fyrhaver iagttagtes der 5393 rastende og trækende fugle eller 14%.

2. halvårs største observationer nævnes: 1/8 18 Sæby (HHL), 21/9 168 TF Skagen (KEC JOK m.fl.), 9/10 2025

Sum: 43.669. 1. halvår 5508, 2. halvår 38.161. Observationer 933. Indsendere 91. Lokalteter 208.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	403	480	3505	894	138	88	33	93	2523	33825	1373	314

Musvit *Parus major* (14640)

Et udmærket år på trods af en nedgang i årssummen i forhold til sidste år på 17%. Dette skal ses ud fra, at det

Musvit, Lille Vildmose, 18. november 2008. Foto: Ole Krogh.

Sum: 8120. 1. halvår 4297, 2. halvår 3823. Observationer 1050. Indsendere 92. Lokalteter 265.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	863	781	1258	726	412	257	55	114	1107	2185	225	137

Blåmejse, Farstrup, 6. december 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

Nordmandshage (HHB TSE), 12/10 3598 TF Skagen (ROC JOK m.fl.), 14/10 3500 S Hanstholm Fyrhaver (JJA), 17/11 266 TF Skagen (ROC JEA m.fl.) og 30/12 40 Liver Ås udløb, Kærsgård Strand (MCH KUP AØ m.fl.).

indrapporterede materiale i 2007 lå 350% over gennemsnittet for de foregående 10 år.

Det er ikke mange trækfugle, der observeres i forårssperioden. Ved Skagen er kun 7% af 1. halvårs sum karakteriseret som TF fugle. Tilsvarende er tallet for Nordmandshage godt 6%.

Der registreres følgende større observationer i første halvår: 28/1 46 Hammer Bakker (SEM), 14/2 140 Hammer Bakker (SEM), 10/3 140 TF Skagen (ROC), 22/4 23 syngende Oksholm Skov (MP), 16/5 16 S Nordmandshage (PR) og 28/6 22 Lundby Krat (TBA).

Der høres 359 syngende fugle.

I 2. halvår er en stor del af materialet udgjort af fugle på træk. Ved Nordmandshage iagttagtes 2203 fugle eller godt 57% trækkende S. I Skagen registreres 473 fugle eller godt 12% som TF fugle.

De største observationer fra 2. halvår nævnes. 29/8 24 S Nordmandshage (PR HHB), 21/9 75 TF Skagen (ROC KEC), 13/10 410 S Nordmandshage (PR), 5/11 15 Guderup Kær (EA) og 28/12 10 Bjergby, Mors (IKI).

Spætmejsje *Sitta europaea* (14790)

En nedgang i årssummen i forhold til 2007 på godt 39%. Årets total ligger dog væsentligt over 10 års gennemsnittet på 473 fugle. Der er sikkert ikke tale om nogen reel nedgang i antallet af fugle, idet DOF's tællinger viser at arten er i klar fremgang. Både antallet af indsendere samt antallet af lokaliteter er stigende i forhold til 2007, hvor indsenderantallet var 58 og antallet af lokaliteter var 79.

En til to fugle af racen Mørkbuget Spætmejsje (*S. e. caesia*) er iagttaget trækkende ved Nordmandshage både i før-

ste og andet halvår (PR HHB).

Første halvårs største antal registrerede fugle nævnes: 11/1 23 Hals Nørreskov (SEM), 19/2 15 Hald Sø (PJP), 21/3 10 Højris (LCS), 14/4 16 Astrup Nørskov (TN), 2/5 12 Hald Sø (TRK) og 8/6 10 Hobro Skov (CSS).

I andet halvår er de største observationer: 4/7 10 Rold Vester Skov (TN), 29/8 8 Vester Lovnkær (TN), 8/9 8 Marienhøj Plantage (TN), 19/10 4 Rebild Bakker (PERT), 13/11 4 Tofte Skov (TC m.fl.) og 21/12 5 Grundvad Bæk (STA).

Der er indrapporteret 111 syngende fugle.

Sum: 1228. 1. halvår 933, 2. halvår 295. Observationer 473. Indsendere 75. Lokaliteter 155.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
120	202	215	255	91	50	37	55	45	47	58	53

Træløber *Certhia familiaris* (14860)

Antallet af indrapporterede er steget kontinuerligt siden 2003. I år er der sket en nedgang i årssummen i forhold til 2007 på knap 24%. Årets total ligger dog væsentlig over gennemsnittet for de sidste år på 173 fugle.

I første halvår er der optalt følgende større antal: 11/1 3 Hals Nørreskov (SEM), 16/2 8 Hald Hovedgård (HHL m.fl.), 29/3 10 Hald Sø (HHN JKY MLU), 10/4 6 Tofte Skov, Østerskov (TC), 3/5 3 Bælum Sønder Skov (DFS) og 8/6 4 Hobro Skov (CSS).

2. halvårs største observationer nævnes: 25/7 3 Vester Lovnkær (TN), 1/8 3 Sæby (HHHL), 26/9 3 Sodal Skov (SA), 17/10 2 Skagen (KEC), 20/11 2 Høstemark Skov (DFS) og 27/12 5 Hald Sø ved Niels Bugges kro (OL).

Sum: 294. 1. halvår 220, 2. halvår 74.

Observationer 172. Indsendere 58. Lokaliteter 79.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN
18	48	65	47	32	10
JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
13	5	16	15	10	15

Korttået Træløber *Certhia brachydactylos* (14870)

Årets sum er faldet fra 54 i 2007 til 45 i år. Dog tyder intet på, at antallet af reelle par er faldende. Arten er igen nået til Aalborg, men udfolder sig dog endnu mest i området omkring Viborg, dels i den indre by samt syd for byen i området ved Hald Sø. Arten har befæstet sin stilning omkring Hobro og er i år hørt i Rold Skov samt set i Sønderup Ådal, så fremmarchen mod nord fortsætter – om end langsomt.

I Viborg by høres den første fugl 11/1 1 syngende ved Bruunshåb (TBR). 11/3 høres en syngende fugl på stien omkring Sønder Sø (STA), ligeledes høres igen en fugl ved Bruunshåb 22/3 (TBR). Den 22/4 høres en fugl i området ved Katedralskolen, Viborg (OL).

Ved Hald Sø (Hald Hovedgård og Niels Bugges kro)

iagttages arten første gang 11/2 1 syngende (LN). Den 24/2 høres 3 syngende fugle ved Hald Hovedgård (STA), fuglene høres i området igennem første halvår med 1-3 syngende fugle. En fugl høres kaldende 20/4 ved Tulstrup SØ for Viborg (LM).

Fuglen eller fuglene i Hobro høres syngende i perioden 5/4 – 8/6 (CSS KBC AHO). I Rold Skov høres en fugl en enkelt gang 30/3 (CR).

I Aalborg høres en fugl ved Zoologisk Have 4/3 1 kaldende (SEK), i samme område høres en fugl syngende 11/7 (KBC).

Årets sidste høres og ses 26/12 ved Tindbæk Hestehave øst for Viborg (LM).

Sum: 45. 1. halvår 38, 2. halvår 7. Observationer 35. Indsendere 20. Lokaliteter 16.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	12	13	8	2	2	3	-	1	2	-	1

Pungmejse *Remiz pendulinus* (14900)

Det står efterhånden skidt til med denne art i Nordjylland. I alt er der iagttaget 6 fugle. I 2007 blev der registreret 3-4 fugle, når materialet var rensat for gengangere. Tilbage i 1990 var der mellem 13 og 15 par i Nordjylland, i 1994 6-8 sikre par. Siden har der et enkelt år været et par i Vejlerne. Arten iagttages første gang 5/4 1

Sum: 6. 1. halvår 1, 2. halvår 5. Observationer 2. Indsendere 5. Lokalteter 2.

Pirol *Oriolus oriolus* (15080)

Et forrygende år hvor årssummen ligger godt 145% over sidste års og er den største sum nogen sinde i rapportens historie. Materialet indeholder i lighed med tidligere år mange gengangere. Det er meget glædeligt, at Pirol i år også iagttages uden for Skagen-området.

Den første fugl observeres 30/4 1 Skagen (TPA BKR BRA ROC m.fl.), hvilket er tidligt. Primo maj iagttages den første fugl uden for Skagen 9/5 1 Stensnæs (MLUH). 15-17/5 ses op til 3 fugle, hvor af 2 syngende ved Skindbjerglund i Østhimmerland (TBA HAC JLA NF CSS). I samme område - nemlig i Skørping - observeres 1 syngende 25/5 (HAC). I Thy og på Mors iagttages der 5/6 1

Sum: 113. 1. halvår 112, 2. halvår 1. Observationer 82. Indsendere 34. Lokalteter 8.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	4	83	25	1	-	-	-	-	-

Han Vejle (VFL). I juli ses en enkelt fugl 5 og 25/7 i Han Vejle. Den 26/7 registreres 1 Kærup Holme (FSL), samme dag noteres der 2 fugle TF i Skagen (ROC). Det er ifølge observatøren det første fund af arten siden 12/8 2004 i Skagen.

Vandet Klitplantage (JJA), 6/6 1 S Bjergby, Mors (JKK), 25/6 1 syngende Vilsbøl Plantage (JJA KBJ) og 23/7 1 ad. Hanstholm (JSK), hvilket er årets sidste observation. Fra Skagen nævnes alle iagttagelser på to og derover. 26/5 2 Reservatet (OBO), 27/5 2 2K+ Grenen (EMI ROC SEK m.fl.), 30/5 2 TF Grenen RT TA), 31/5 4 TF Grenen, heraf 3 grønne og en gul fugl (FSH DJ ORT JN1 m. fl.), 1/6 2-3 grønne fugle Grenen (UEM RT ROC m.fl.), 2/6 2 grønne Grenen (KNP) og 5/6 2 TF Grenen (ABK). En vurdering af alle fugle - rensat for gengangere - fra Skagen-området giver 26-30 forskellige ex.

Rødrygget Tornskade *Lanius collurio* (15150)

Et år på 567 er pænt over gennemsnittet, men dog langt fra tallene fra 2006 og 2007. Dette skyldes, at der i 2008 ikke har været gennemført systematiske optællinger af arten i Nordjylland, men årssummen peger dog alligevel på, at der stadigvæk er fokus på arten blandt nordjyske ornitologer. Årets første fugle dukker op til normal tid 8/5 2 R Hesseltholt Skov (AHO) og 2 R 9/5 ved Høstemark (TBA DFS TL). Herefter ses arten spredt på mange lokaliteter i landsdelen, bl.a 10/5 1 han Rødhus (HAC) og 1 R han Nørre Uttrup Øvelsesterræn (TBA) samt 11/5 1 fou. han Troldkær (SEM) og 2 R hanner ved Rørdal Lergrave (GRA). I Skagen ses de første fugle 10/5 2 R hanner ved Fyrvej (RSN MON) samt ved det Grå Fyr 1 R han (EEH). Fra medio maj ses arten for alvor, bl.a 22/5 4 hanner og 3 hunner R Slette Strand (IZN) og 25/5 5 R ved Bulbjerg (HRC) og i perioden 15/5-5/6 ses der ved Skagen kun ca. 45-50 fugle (ROC m.fl.), hvilket er få i forhold til 2007 med over 100 fugle i samme periode. Forårets største dag ved Skagen er 22/5 med 7 R (ROC m.fl.). I perioden 30/5-17/8 ringmærkes der ved Skagen 8 fugle, flest i august med 5 ex.

Vejret artede sig fornuftigt i ynglesæsonen med pænt og tørt vejr, hvilket sikkert har betydet en langt bedre ynglesæson end i regnfulde 2007. Hulsig Hede markerer sig

Rødrygget Tornskade, Ajstrup Hede, 13. juli 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

atter som områdets bedste ynglelokalitet med 36-43 par (Marten Geertsma via GRA) men også Lille Vildmose området med 9-15 par er godt med (TC DFS HAC m.fl.). C.F. Flensborg Plantage med 3-5 par (TRK), Klitter ved Glæde 4 par (JKK), Saltum Klit 7 par (VAG PBE m.fl.), samt Skallerup Indlandsklitter 6-9 par (GRA) markerer sig også med pæne yngletal. Årets sidste fugle ses til vanlig tid med 7/9 1 1K R Skårup Odde (AS), 1 brun fugl Fyrvej, Skagen (EC ROC), 8/9 1 1K Høstemark (DFS), 14/9 1 hun Ålbæk Klitplantage (LAM). Årets sidste ses så sent som 12/10 1 1K Sønder Vorupør (KBC SKR), hvilket er den seneste fugl registreret i Nordjylland siden 1992.

Sum: 567. 1. halvår 262, 2. halvår 305. Observationer 273. Indsendere 77. Lokalteter 109.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	159	103	185	115	4	1	-	-

Stor Tornskade, Grenen, 27. oktober 2008. Foto: Knud Pedersen.

Stor Tornskade *Lanius excubitor* (15200)

Med en årssum på hele 318, hvoraf næsten 1/3 er fra Skagens Odde-området, byder 2008 på en markant stigning i forhold til den tidligere rekord fra 2003 på 196. Arten registreres på hele 127 lokaliteter hvilket er utroligt flot, og den registreres i 9 af årets måneder. Som vanligt ses arten fast med flere ex. på velkendte vinterterritorier, bl.a. 1/1 2 R Nørreådal (TBR), 14/1 2 R Høstemark Skov (LAM), 27/1+11/2 2 R Halkær Ådal (BLN). Vinterens største obs gøres 14+15/1 6 R Læsø (PR) og samlet set markerer Læsø sig stærkt, idet der i årets løb ses hele 24 R på øen. Forårstrækket synes at kulminere i april, hvor der især i Skagen-området gøres mange observationer, bl.a. 6/4 2 R Ellekrattet (KNP) samt 2 R Råbjerg Mile (KNP), 11/4 1 R Flagbakken (KNP m.fl.) samt 1 fou. Reservatet (AØ), 20/4 2 R Gyvelmarkerne (KNP), 1 TF Grenen (FRO), 1 R Ellekrattet

(CGJ), 1-2 R Skagen By (KNP LBRJ) samt endelig 22/4 1 TF Grenen + 1 R (ROC m.fl.), 1 R Fyrvej (ROC) samt 2 R Butterbakke (LAM). Foråret rundes af 2/5 1 R Hulsig Hede (AØ). Ej heller i år er der kommet meldinger om nordjyske ynglepar.

Også efteråret byder på mange observationer, hvor ankomst sker rekordtidigt 14/9 1 1K R Grenen (ROC), men også udenfor Skagen-området dukker arten tidligt op med 15/9 1 fou. Kielstrup Sø og Skov (BH). Herefter og året ud gøres der næsten dagligt observationer af arten, hvor alle observationer > 1 fugl nævnes: 25/9 2 R Danzigmand og 2 R Kringelrøn, begge Læsø (KBC SKR) samt 2 R 25+28/9 Grenen (ROC), 29/10 Kongenshus Mindepark 3 R (FRO), 25/11 3 R Nørreådal (TBR TRK), 27/12 2 fou. Klitmøller (JJA) samt endelig 29/12 2 fou. Hanstedreservatet (JJA).

Sum: 318. 1. halvår 157, 2. halvår 161. Observationer 297. Indsendere 78. Lokaliteter 127.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	33	38	34	51	1	-	-	-	32	44	54	30

Skovskade *Garrulus glandarius* (15390)

Årssummen er lavere end den høje sum fra foregående år på 2292. For en invasionsfugl som denne art kan antallet svinge meget fra år til år. Gennemsnittet for de foregående 10 år er 1155.

Fra 1. halvår kan nævnes følgende store antal af rastende/overnattende fugle 11/1 15 Hals Nørreskov (SEM), 28/1 27 Hammer Bakker (SEM) og 21/3 18 Vilsbøl Plantage (PHA). Fra Skagen er der indsendt følgende obs af trækforsøgende fugle fra foråret 12/4-29/6 261. De største tal er fra Grenen 22/4 10 (ROC m.fl.), 2/5 14 (JHC) og 11/5 10 (ROC m.fl.) og 25/5 12 Ellekrattet (MHHA). Af andre forårstrækobs kan nævnes Nordmandshage

25/2-20/5 20 med største obs 25/2 4 og 6/5 5 (PR). Fra efteråret er der indsendt trækobs fra Skagen 2/7-24/10 152 med de største tal 17/9 13 (ROC m.fl.), 25/9 16 (ROC) og 11/10 10 (KNP). Fra vestkysten kan nævnes Hanstholm Fyrhaver 21/9 2 (HHN) og 16/10 2 (GGU) og fra Kattegat-kysten Nordmandshage 2/8-19/12 112 med største obs 21/9 8 (ATL) samt 30/9 6 og 6/10 6 (PR) og endelig fra Læsø 16/9 11 Læsø Klitplantage (PR). Til slut kan fra 2. halvår nævnes følgende større obs af rastende/overnattende fugle, 23/8 17 Rørdal Lergrave (GRA), 17/10 12 Nørreådal, Øby-Løvskaal (TBR) og 21/10 11 Nørre Uttrup Øvelsesterræn (SEM).

Sum: 1699. 1. halvår 1026, 2. halvår 673. Observationer 641. Indsendere 94. Lokaliteter 227.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	148	106	172	262	234	104	26	72	193	245	89	48

Husskade *Pica pica* (15490)

En høj årssum som for de foregående 10 år kun overgås af 2007 på 5513. Gennemsnittet for denne periode er 2076. Fra 1. halvår kan nævnes følgende store antal rastende/overnattende fugle 21/1 93 Byfogedskoven, Skagen (ROC), 12/2 31 Frederikshavn (TFR) og 19/2 70 Hadsund (TN). Fra foråret er der indsendt obs af trækforsøgende fugle fra Skagen 10/2-9/6 723 med de største tal fra Grenen og Nordstrand liggende i slutningen af marts, således 27/3 26 (KEC), 28/3 27 (PR) og 4/4 43

(KNP). Af andre trækobs fra foråret kan nævnes Nordmandshage 4/3-14/4 64 med største 27/3 17, 4/4 16 og 7/4 11 (PR).

Fra 2. halvår kan nævnes trækobs fra Grenen, Skagen 13/9-11/11 115 med største 13/9 23 (KNP) og 3/10 16 (ROC OS). Endelig kan fra 2. halvår nævnes følgende større antal rastende/overnattende fugle, 9/11 28 Rørdal Lergrave (GRA), 27/11 68 Langholt (SEM) og 30/11 71 Aalborg (HHB).

Sum: 3725. 1. halvår 2646, 2. halvår 1079. Observationer 695. Indsendere 75. Lokalteter 236.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
378	675	771	364	378	80	38	94	103	307	364	173

Nøddekrige *Nucifraga caryocatactes* (15570)

Igen et invasionsår oven på bundåret 2007, hvor kun én fugl blev observeret. I 1996 var summen 150. Gennemsnitssummen for de foregående 10 år er 8. Alle obs fra 2008 er fra 2. halvår, og de fleste fra Skagen. Den første obs er ret tidlig 1/8 3 Skagen Klitplantage (MVS) og de øvrige 12 obs er på kun en fugl hver. Heraf er følgende fra Grenen bestemt til Tyndnæbbet Nøddekrige 22/10

1, 23/10 1, 27/10 1 og 28/10 1, som er sidste Skagensobs (ROC m. fl.). Alle de øvrige fugle er ikke racebestemte. Derudover er der indsendt følgende fra andre lokaliteter, 8/9 1 Nordmandshage (PR), 17/9 1 Skørping (HAC), 27/9 1 Mulbjerg (TBA), 17/10 1 Lodbjerg Fyr (DMB STA), 27/10 1 Nordmandshage (PR) og 4/12 3 Staun, Barmer og Valsted enge (HM).

Sum: 26. 1. halvår 0, 2. halvår 26. Observationer 21. Indsendere 12. Lokalteter 12.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	-	-	-	4	8	11	-	3

Nøddekrige *macrorhynchos*, Grenen, 27. oktober 2008. Foto: Knud Pedersen.

Allike *Corvus monedula* (15600)

Årsummen er kun overgået af 2007 med 67.171 indenfor de foregående 10 år. Gennemsnitssummen er 29.473. Fra 1. halvår er der indsendt følgende store antal rastende/overnattende fugle, 13/1 634 Nørreådal, Vejrum-Øby (LM), 8/2 500 Fyrkat Engsø (CSS), 9/2 600 Hals Nørreskov (HAC) og 16/2 500 Rettrup Kær (STA TRK). Fra Skagen er der indsendt følgende trækobs fra foråret 13/1-17/6 21.660 med de største dage 25/2 1740 (KEC ROC), 15/3 1520 (KEC) og 28/3 1005 (KEC). Af andre trækobs kan nævnes Nordmandshage 25/2-6/5 6258 med største 25/2 1080, 15/3 2640 og 1/4 790 (PR)

og fra Syrodde, Læsø 22/4 32, 23/4 18 og 24/5 11 (PR). Fra 2. halvår er der fra Skagen i perioden 9/9-17/11 set 10.119 med de største obs fra Grenen 17/10 1860 og 29/10 2573 (ROC m.fl.) og 30/10 5200 Skagen by (EC). Derudover er der ikke indsendt trækobs på mere end 50 fugle fra andre lokaliteter. Endelig kan der fra 2. halvår nævnes følgende store antal rastende/overnattende fugle, 28/10 2000 Østerådal, Aalborg (SEM), 1/12 600 Aalborg, Hasseris-Mølholm (MP) og 30/12 1500 Bolle og Try enge (PR).

Sum: 60.837. 1. halvår 39.718, 2. halvår 21.119. Observationer 493. Indsendere 80. Lokaliteter 204.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3722	15549	17651	2072	600	124	118	193	98	14316	2297	4097

Råge *Corvus frugilegus* (15630)

Årsummen er lidt lavere end i 2006 på 19.993 og 2007 på 20.816. Summen har ellers været jævnt stigende. Gennemsnittet for de seneste 10 år er 14.888. Fra 1. halvår er der indsendt følgende store antal rastende/overnattende fugle 16/2 2000 Rettrup Kær (STA TRK), 30/5 320 Nørholmshagen (HHB) og følgende obs på hver 300 fugle 4/1 Romdrup Ås udløb (TBA) og 29/3 Fæbroen (MLUH). Fra Skagen er der trækobs 25/2-4/5 68 med største obs 8/3 5 Grenen (ROC m.fl.), 28/3 14 Nordstrand (PR) og 4/5 8 Skagen by (KNP). Derudover er der trækobs fra Nordmandshage 25/2-20/5 210 med største 15/3 55 og 1/4 44 (PR).

Der er rapporteret 346 par fra 14 lokaliteter/kolonier.

Antal par i de største kolonier er Nørager By 50 (TBA), Års 50 (TBR) og Kornumgårds Mark 100 (PLA). Fra 2. halvår er der indsendt trækobs fra Grenen i perioden 2/9-12/11 med 97 fugle, hvor fuglene fra september er trækforsøgende og fra oktober indtrækkende. De største tal af indtrækkende fugle er 29/10 44 og 30/10 26 (ROC m.fl.). Fra Nordmandshage ses der 5/9-28/10 195 med største obs 12/10 39, 27/10 62 og 28/10 42 (PR HHB). Fra 2. halvår er der endelig de største tal af rastende/overnattende fugle 30/7 560 Ravnstrup Kær (MLU), 26/8 600 Vojel Vig (FSL), 14/12 800 Fur (FSL) og 14/12 530 Fyrkat Engsø (KNI).

Sum: 17.438. 1. halvår 11.861, 2. halvår 7577. Observationer 349. Indsendere 56. Lokaliteter 165.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2161	3407	1499	635	1367	792	2131	1260	289	1566	448	1883

Sortkrage *Corvus corone corone* (15671)

Årsummen er lidt over gennemsnittet på 80 fugle for de foregående 10 år. Fra Skagen er der fra 1. halvår indsendt følgende trækobs 29/3-6/6 79 med største tal fra Nordstrand 30/4 6 (JHC) og 2/5 7 (KNP). Udenfor Skagen er der fra 1. halvår indsendt følgende "større" obser-

vationer, 4/1 5 Vesløs/Arup Vejle (BRØL), 8/1 3 Vilsbøl Plantage (OJ) og 24/6 5 Høstemark (DFS).

Fra 2. halvår er de største obs 21/9 3 Hanstholm Slamdepot (HHN) og 7/10 3 Vesløs/Arup Vejle (BRØL).

Sum: 96. 1. halvår 73, 2. halvår 21. Observationer 64. Indsendere 41. Lokaliteter 36.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
9	4	2	25	21	12	-	5	5	8	1	2

Gråkrage *Corvus corone cornix* (15670)

For de foregående 10 år overgås årsummen kun af 2007 på 68.886. Ændringer i årssum følger nøje svingningerne for Allike og til en vis grad Råge, og kan skyldes at de pågældende arter bliver talt sammen på blandt andet overnatningstræk, så summen følger tælleaktiviteten fra år til år. Gennemsnitssummen for Gråkrage er 26.630. Fra 1. halvår er der indsendt følgende store antal rast-

ende/overnattende fugle 31/1 1100 Højris (LCS), fra Læsø 14/1 675 Havrevlen og 500 Byrum by (PR) og endelig 8/1 435 Ulvedybet (PR). Fra Skagen er der indsendt følgende trækobs fra foråret 27/1-10/5 8022 med de største antal fra Grenen 10/3 500 (ROC) og 15/3 755 (KEC) og fra Nordstrand 28/3 1585 (PR) og 4/4 550 (KNP). Af andre trækobs kan fra vestkysten nævnes

Gråkrage, Tolshave Mose, 21. april 2008. Foto: René Larsen.

26/4 12 Hirtshals Fyr (AØ KUP) og fra Kattégatkysten 5/4 25 Jerup strand og 25 Bratten Strand (CAS TFR PCH), Nordmandshage 25/2-6/5 2787 med største tal 10/3 263, 15/3 1175 og 1/4 554 (PR) og fra Syrodde, Læsø 22/4 15 og 23/4 26 (PR).
Fra 2. halvår er der indsendt trækobs fra Skagen 16/9-29/12 11.602 fugle med de største tal 17/10 2500 Grenen (KNP), 30/10 6500 Skagen By (EC) og 6/11 1276 Grenen

(ROC). Derudover kan nævnes trækobs fra Nordmandshage 12/10-17/11 131 med største 12/10 26 (PR), 12/11 34 (PR) samt 17/11 66 (HHB PR) og fra Rønnerne Læsø 16/9 450 (PR). Endelig kan fra 2. halvår nævnes følgende store antal rastende/overnattende fugle 12/12 1500 Hammer Bakker (SEM), 27/12 1000 Tofte Sø (TBA) og 30/12 700 Bolle og Try enge (PR).

Sum: 56.113. 1. halvår 27.598, 2. halvår 28.515. Observationer 1213. Indsendere 107. Lokaliteter 370.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	7316	4387	10244	4236	934	481	812	2312	1765	11694	5038	6894

Sortkrage x Gråkrage *Corvus corone corone* x *C. c. cornis* (15679)

Bortset fra en obs af en fugl fra Jerup Strand 8/4 (KEC) er de øvrige 16 obs fra Skagen. Det er sandsynligvis den

samme fugl, som er set i området i flere år. 3/6 og 4/6 er den set i par med Gråkrage (ROC m.fl.).

Ravn *Corvus corax* (15720)

Årssummen er lavere end de to foregående år 2006 med 1753 og 2007 med 3063. De sidste par år har der ellers været en stigning i antallet. For de foregående 10 år er gennemsnitssummen 1238. Fra 1. halvår er de største antal rastende/overnattende fugle 7/3 18 Troldkær (Råbjerg Enge) (JOK) og 13/4 10 Stagsted Hede (KRA). Der er indsendt obs af trækforsøgende fugle fra Skagen 28/2-29/5 91 med det højeste antal på 10/3 5 (ROC) og

22/4 4 (KNP). Derudover er der indsendt trækobs fra Nordmandshage 15/3-6/5 12 med største obs 15/3 8 og 18/3 2 (PR).

Der er oplysninger om ynglepar fra Thy 5 par, Mors 4 par, Salling 1 par, Himmerland 9-11 par samt Vendsyssel 40-48 par, hvor de 40 par er indsendt af JTN fra undersøgelsesområdet for Duehøj i Vendsyssel på 2417 km². Der kan godt være gengangere i JTN's materiale og

øvrigt fund fra Vendsyssel.

Fra 2. halvår er der indsendt følgende obs af trækforsøgende fugle fra Grenen, 31/8 6 og 16/10 2 (ROC m.fl.). Derudover er der trækobs fra Nordmandshage 21/8-27/10 9 med største obs 21/8 3 (PR HHB). Endelig er der de største tal på rastende/overnattende fugle fra 2. halvår 19/10 14 Rebild Bakker (AOH), 15/11 10 Uggerby Å (Bindslev-Uggerby) (MCH) og 30/12 11 Dronninglund Storskov (PR).

Sum: 1574. 1. halvår 989, 2. halvår 585. Observationer 828. Indsendere 141. Lokalteter 322.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
105	155	275	219	150	85	54	105	101	128	99	98

Allike/Råge/Krage *Corvus monedula*/*C. frugilegus*/*C. corone* (15749)

Der er indsendt følgende store antal blandede flokke af rastende/overnattende fugle 5/1 2600 Hjørring Kommune vejjobs (HHLA), 12/1 2500 Resen (HTM Martin

Hansen), 31/1 2500 Aalborg, Skalborg (MLUH) og 10/3 1200 Fyrkat Engsø (KNI).

Stær *Sturnus vulgaris* (15820)

Den højeste årssum inden for de sidste 5 år, hvilket primært skyldes en enkelt meget stor observation. Gennemsnitssummen indenfor de foregående 10 år er 421.141. Fra 1. halvår er det største antal rastende/overnattende fugle 16/3 70.000 Glombak (HHN). Man skal tilbage til 2005 for at finde et antal, der er større. Det er også fra Vejlerne, 27/3 2005 75.000 Han Vejle/Kogleaks (PEN). De næststørste obs fra 1. halvår 21/3 3000 Birkesø, Lille Vildmose (TN) og 28/6 3000 Agger Tange (TRK). Fra Skagen er der trækobs 9/2-29/6 5645 med de største tal 11/3 500 Grenen (ROC m.fl.), 28/3 1060 Nordstrand (PR) og 30/3 865 Nordstrand og Batterivej (KNP).

Derudover kan nævnes trækobs fra Nordmandshage 25/2-14/4 802 med største dage 1/4 305 og 4/4 149 (PR). Fra 2. halvår er der træk fra Skagen i perioden 1/7-22/12 med 1408 fugle med det største tal fra Grenen 12/10 57 (KNP) og 17/10 50 (ROC m.fl.) og 30/10 270 Skagen by (KC). Derudover kan følgende trækobs nævnes 12/10 108 Nordmandshage (PR). Endelig kan fra 2. halvår nævnes følgende store antal rastende/overnattende fugle 18/10 10.000 Agger Tange (GGU), 29/10 7300 Ø (LM), 2/9 6000 Viskum (TRK) og 18/10 6000 Rosvang (GGU).

Sum: 338.794. 1. halvår 118.489, 2. halvår 220.305. Observationer 1149. Indsendere 123. Lokalteter 354.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3630	3301	86817	9308	4941	10427	31963	44629	46264	68470	13243	15737

Stær, Vilsted Sø,
19. juni 2008.
Foto: Albert
Steen-Hansen.

Rosenstær ad. og Stær, Agger Tange, 23. august 2008. Foto: Vagn Freundlich.

Rosenstær *Sturnus roseus* (15840)

En stor årstotal på 10-12 fugle. Ved Skagen ses hele 7-9 fugle, hvilket er rekord. Alle observationer nævnes: 29/5 1 ad. TF (ABK RT ROC), 31/5 1 ad. TF (flere inds.), 3/6 3 ad. TF (ROC ABK FSH), 5/6 2 ad. TF (JOK ROC ABK), 6/6 1 usp. NØ (MIK), 8/6 1 ad. SØ i flok med Stære (JSA ROC) samt 18/6 1 ad. TF (PR). Sidstnævnte

er set fra Flagbakken, øvrige fra lokaliteter nord for byen – primært Grenen.

Fra 2. halvår foreligger 3 fund, 7/7 1 ad. R Agger Tange (EA SKR), 16/8 1 ad. R Lund Fjord (HHN) og 23/8 1 ad. R Agger Tange (PHK HAC VFL).

Gråspurv *Passer domesticus* (15910)

Gråspurv, Sønder Harritslev, 11. november 2008. Foto: Hans Henrik Larsen.

Årets sum er omkring 600 lavere end sidste års sum, men dog en del højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på omkring 1200.

I årets første måneder er de største antal 28/1 40 Houlikær (ATP), 31/1 25 Vodskov (ATL), 11/2 25 Østerådal (ATL) og 2/3 25 Aalborg vestby (GRA). Efter ynglesæsonen ses der bl.a. 10/7 105 fordelt på tre flokke med mange ungfugle Sulbæk (HHLA), 10/8 200-400 i store og små flokke Mølleparken, Aalborg (MHH), 25/8 50 Kongerslev og 50 Aalborg Havn (HEN) og 24/9 40 Grenen (ROC OS).

Fra årets sidste måneder kan nævnes 15/11 35 Vodskov (MLUH) og 30/11 75 Aalborg, Hobrovejkkvarteret (HHB).

Sum: 1974. 1. halvår 805, 2. halvår 1169. Observationer 177. Indsendere 36. Lokaliteter 84.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	142	153	130	101	227	52	236	509	149	60	152	63

Skovspurv *Passer montanus* (15980)

Årets sum er næsten identisk med sidste års sum og fortsat meget højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på omkring 1700. Fra januar rapporteres der et par store forekomster 9/1 100 Vodskov (SEM) og 22/1 200 Svoldrup (JDU). En enkelt ses på trækforsøg 4/3 1 TF Grenen (ROC).

Efter ynglesæsonen ses bl.a. disse store antal 18/6 45 Vodskov (MLUH), 10/7 110 sommerhusområde ved Sulbæk (HHLA), 16/8 40 Øster Hurup (TBA), 17/8 60 Ørum ved Viborg (MHH), 18/8 80 Østerkær Enge (MP)

og 9/9 40 Rærup Slambassinier (SEM). Ved Skagen og Nordmandshage ses en del trækkende/ trækforsøgende. I Skagen i perioden 2/7-25/11 i alt 144 Grenen (ROC m.fl.), flest 25/10 38 TF (KNP), og ved Nordmandshage i perioden 2/8-28/10 i alt 899 (PR m.fl.), flest 12/10 141 S og 28/10 112 S (PR HHB). De største flokke i årets sidste måneder er 14/10 60 Agerø (SEJ), 2/11 300 Ørum ved Viborg (TRK), 6/12 75 Hulbæk Hede (TBR) og 23/12 70 Viskum (TBR LM).

Sum: 4870. 1. halvår 1851, 2. halvår 3019. Observationer 347. Indsendere 60. Lokalteter 130.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	829	209	399	141	135	138	177	599	262	1225	474	282

Bogfinke *Fringilla coelebs* (16360)

Stor tilbagegang i forhold til sidste års meget høje års-sum på omkring 129.500, men dog noget højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på omkring 45.000.

I årets første måneder er der et par større forekomster 1/1 120 Sønder Sørig (LAM), 14/2 100 Hammer Bakker (SEM) og 15/3 250 Sønder Sørig (LAM).

De første trækforsøgende ses i Skagen fra begyndelsen af marts, og første større dag er 11/3 1200 TF Grenen (ROC m.fl.). I Skagen ses der i perioden 3/3-14/6 18.063 (ROC KNP PR m.fl.), flest 30/3 6000 Ø Nordstrand (KNP).

Større antal trækkende Bogfinker på øvrige lokaliteter ses 30/3 min. 5000 Ø Slettestrand (IZN), 2005 NØ Klitmøller (JJA), 650 NØ Vandplasken (AØ), 2200 Ø Uggerby Klitplantage (KUP) og 650 Ø Mosen, Læsø (HEN)

sampt 6/4 700 Ø Lodskovvad Mile (AØ), 18/4 612 Ø Bulbjerg (TRK) og 19/4 2240 T Bulbjerg (CKP). Ved Nordmandshage går trækket den anden vej 10/3-14/4 i alt 663 S (PR ATL), flest 1/4 360 S (PR).

I Skagen ringmærkes der i perioden 1/5-18/6 i alt 131 (MHH ROC KNP).

Efterårstrækkende fugle registreres i Skagen i perioden 9/8-6/12 i alt 3149 (ROC KEC KNP m.fl.), flest 15/9 2600 (ROC m.fl.), ved Hirtshals Fyr bl.a. 17/9 46 SV (AØ) og 1/11 85 SV (KUP) samt ved Nordmandshage i perioden 15/8-17/11 i alt 5378 (PR m.fl.), flest 29/9 4250 S (PR).

Efterårets ringmærkning finder sted 12/8-13/11 i alt 39 (ROC) og i Guderup Kær 20/9-24/11 i alt 607 (EA), flest 8/10 76 (EA).

Bogfinke, Skagen, 31. marts 2008. Foto: Knud Pedersen.

Sum: 57.880. 1. halvår 46.781, 2. halvår 11.099. Observationer 1264. Indsendere 105. Lokalteter 377.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1062	743	24002	18426	1628	920	137	198	8672	1008	590	494

Kvækerfinke *Fringilla montifringilla* (16380)

Årets sum er mindre end en tredjedel af sidste års sum på omkring 30.000, og meget lavere end gennemsnittet for de seneste 10 år på omkring 38.500.

Forekomsterne i årets første måneder er præget af det sparsomme efterårstræk i 2008. De største flokke er 5/1 250 Hammer Bakker (SEM), 8/1 100 Lille Vildmose (CSJ) og 12/2 60 Bejsebakken, Aalborg (HHB).

I Skagen ses de første på forårstræk i begyndelsen af marts, og der ses i perioden 4/3-3/7 i alt 1995 T Grenen (ROC m.fl.), flest 19/4 300 T Grenen (ROC m.fl.). I samme periode ses disse større rastende flokke 23/3 400 Præstbro (MLUH), 8/4 150 Præstbro (KRA), 14/4 100

Astrup Nørskov (TN) og 26/4 280 Lodskovvad Mile (KEC).

Efterårs trækket indledes 29/8 1 TF Grenen (ROC), men ellers er forekomsterne her ret små, flest 25/9 25 TF Grenen (ROC). I Skagen ringmærkes der i perioden 11/9-20/10 i alt 20 (ROC m.fl.) og i Guderup Kær i perioden 21/9-13/11 i alt 77 (EA). De fleste efterårstrækkende ses ved Nordmandshage, hvor der i perioden 5/9-12/11 trækker 3089 S (PR m.fl.), flest 29/9 1760 S og 30/9 1135 S (PR).

Større rastende flokke ses 22/10 200 Arden (AHO) og 2/11 200 Ørum ved Viborg (TRK).

Sum: 9552. 1. halvår 5532, 2. halvår 4020. Observationer 331. Indsendere 63. Lokalteter 98.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
781	547	612	3545	31	16	1	1	3064	554	282	108

Bog/Kvækerfinke *Fringilla coelebs/montifringilla* (16380)

Følgende større forekomster af finker er ikke artsbestemte eller drejer sig om blandede flokke: 16/4 1000 Ø Flagbakken (EKR), 19/4 5140 Ø Bulbjerg (HHN CKP EM) og 2900 NØ Klitmøller (JJA m.fl.) samt 20/4 1590 Ø Bulbjerg (HHN m.fl.).

Fra efteråret er der bl.a. disse optællinger fra Nordmandshage: 6/10 5400 S, 7/10 1435 S, 10/10 4820 S, 12/10 4800 S, 16/10 1475 og 27/10 825 S (alle PR) samt 28/10 3560 S (PR HHB).

Sum: 36.158. 1. halvår 13.778, 2. halvår 22.380. Observationer 22. Indsendere 9. Lokalteter 8.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
150	50	313	13265	-	-	-	-	65	22315	-	-

Kvækerfinke, Skagen, 2. april 2008. Foto: Knud Pedersen.

Gulirisk *Serinus serinus* (16400)

Der er vel tale om 16-18 fugle, hvilket er nær gennemsnittet for de seneste 10 år på omkring 20. Alle fund nævnes.

De første ses 19/4 1 Ø Bulbjerg (HHN CKP EM) og 29/4 1 han S Sejerslev (JKK).

De næste ankommer til Skagen 2/5 1 TF + 2 hun R Grenen/Batterivej (BKR LTP ROC m.fl.) og 3/5 1 TF Grenen (LCS ALM ROC m.fl.). 6/5 ses 1 han S Nordmandshage (PR). Herefter er det igen Skagen, der holder for

med 7/5 1 hun TF Grenen (ROC m.fl.), 9/5 1 TF Grenen (ROC m.fl.), 18/5 1 TF Grenen (SAL) og 1 sy. Batterivej (APR), 27/5 2 TF Grenen (ROC SEK TA m.fl.), 29/5 1 Skagen (KEC), 5/6 1 TF Grenen (ABK ROC m.fl.), 15/6 1 TF Grenen (ROC m.fl.) som ses igen 17/6 Grenen (ROC) og 18/6 SV Grenen (ROC MHH). Sidste fra Skagen er 21/6 1 TF Grenen (ROC). Årets sidste ses og høres 26/6 1 sy. Hobro (KNI).

Sum: 36. 1. halvår 36, 2. halvår 0. Observationer 28. Indsendere 17. Lokalteter 7.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	3	26	7	-	-	-	-	-	-

Grønirisk *Carduelis chloris* (16490)

Årets sum er omkring 1500 højere en sidste års sum og meget højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 7900.

De største flokke i årets første måneder er 2/1 100 Sønderstrand, Skagen (ROC), 16/2 115 Østerby Havn (PR) og 28/2 100 Bisnap (SEM).

Forårstrækket ses i Skagen fra begyndelsen af marts, og i perioden 3/3-3/7 ses beskedne 291 T Grenen (ROC KNP m.fl.). Ved Nordmandshage ses der i perioden 10/3-14/4 i alt 502 (PR ATL), flest 1/4 208 S (PR). Derudover skal nævnes 30/3 100 Ø Mosen, Læsø (HEN).

Efterårstrækket registreres primært ved Nordmandshage, hvor der i perioden 18/8-19/12 ses 1991 S og 1139 R (PR m.fl.). Desuden 25/10 93 SV Hirtshals Fyr (AØ KUP m.fl.) og 28/10 100 T Fyrkat Engsø (TQA). Ved Guderup Kær ringmærkes der i perioden 21/9-24/11 i alt 347, flest 5/11 96 og 8/11 94 (EA).

Derudover ses disse større flokke 7/10 115 Hanstholm Slamdepot (HHN), 19/10 125 Bygholm Vejle (VFL), 12/11 150 Hou Strand (PR), 15/11 120 Ingstrup Hede (MHH) og 200 Mastrup Bæk (AHO) samt 18/11 160 Gl. Skagen ROC) og 19/11 170 Skagen Sønderstrand (ROC).

Sum: 12.442. 1. halvår 4147, 2. halvår 8295. Observationer 687. Indsendere 93. Lokalteter 236.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1278	867	1071	675	201	55	105	97	718	3527	2740	1108

Stillits *Carduelis carduelis* (16530)

Årets sum er 1001 højere end sidste års sum, men meget nær gennemsnittet for de seneste 10 år.

I årets første måneder ses disse større flokke: 2/1 35 Lille Vildmose (TL), 6/2 30 Gammel Sæsing (AØ), 16/2 25 Kvorning Mølle (TBR), 26/2 22 Klarup (TC) og 16/3 20 Aggersborg (ASH).

Fra primo marts til medio juni ses fåtalligt træk ved Skagen og ved Nordmandshage. Største antal i denne periode er 9/4 45 fou. langs motorvejen ved Dannerhøj-Stagsted (BSP).

Efter yngletiden ses disse større flokke 23/8 35 Rørdal Lergave (GRA), 2/9 36 Kølsen Enge (TRK), 9/9 34 Rærup Slambassiner (SEM), 19/9 100 Birkesø, Lille Vildmose (TL), 20/9 35 Nørre Kongerslev (MHH) og 5/10 30 Tofte Sø (TBA m.fl.). Ved Nordmandshage trækker der i perioden 2/9-19/12 i alt 746 S (PR m.fl.), flest 7/10 122 S (PR), og ved Skagen i perioden 20/9-26/12 205 TF (ROC KNP m.fl.).

Ved Guderup Kær ringmærkes der i perioden 20/9-24/11 i alt 105 (EA).

Sum: 2989. 1. halvår 885, 2. halvår 2104. Observationer 428. Indsendere 88. Lokalteter 153.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	166	291	113	134	126	55	61	158	727	845	198	115

Grønsiken *Carduelis spinus* (16540)

En årssum der er meget lavere end i de to foregående år, men dog nærmest lig med gennemsnittet for de seneste 10 år på omkring 25.300.

Det store efterårstræk i 2007 har ikke sat sig nævneværdige spor i dette års forårstræk. I årets første måneder er de største forekomster 7/1 400 Aalborg Øst (HHB), 19/1

350 Hammer Bakker (MLUH) og 5/2 400 Nørre Uttrup Enge (SEM).

Forårstræk ses i Skagen fra medio februar. I perioden 14/2-18/8 ses i alt 5372 TF/Ø Grenen/Nordstrand (ROC KNP KEC m.fl.), flest 28/3 485 Ø Nordstrand (PR), og ved Nordmandshage i perioden 25/2-6/5 i alt

401 (PR m.fl.).

Efterårstrækket ses i Skagen i perioden 7/9-6/12 med i alt 797 TF Grenen (ROC KNP KEC m.fl.) og ved Nord-

mandshage i perioden 15/8-25/11 i alt 10.985 (PR m.fl.), flest 30/9 1560 S og 10/10 1615 S (PR). Største antal fra øvrige lokaliteter er 28/9 75 T Stensnæs (MLUH).

Sum: 25.516. 1. halvår 11.621, 2. halvår 13.895. Observationer 527. Indsendere 74. Lokaliteter 136.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2624	2785	2400	3009	450	353	957	91	4144	7918	522	263

Tornirisk *Carduelis cannabina* (16600)

Årets sum er omkring 600 højere end sidste års sum og lidt højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 4725.

Årets første markerer også begyndelsen på forårstrækket i Skagen 3/3 1 TF Grenen (ROC), hvilket er normal ankomsttid. De næste er 4/3 2 S Nordmandshage (PR) og 8/3 1 Onsild Ådal (CSS). I Skagen trækker der i perioden 3/3-25/7 383 TF/Ø Grenen (ROC m.fl.) og ved Nordmandshage 4/4-6/5 i alt 447 S (PR m.fl.), flest 1/4 126 S (PR). Større forekomster på øvrige lokaliteter er 7/4 165 Gårdbo Sø (PR), 18/4 32 Ø Bulbjerg (TRK) og 19/4 45 NØ Klitmøller (JJA JKY).

Sidst på sommeren og i efteråret ses der disse større flokke: 28/7 120 Rærup Slambassiner (MLUH), 24/8 90 Hobro (KNI), 7/9 110 Hanstholm Slamdepot (HHN), 15/9 115 Rønnerne (PR TL KRA), 16/9 135 Vester Nyland og Kirkeflod (PR), 26/9 125 Hirtshals Havn (KUP) og 3/10 330 Rosvang (HAC). Ved Nordmandshage trækker der i perioden 11/8-19/12 i alt 308 S (PR m.fl.), flest 6/10 56 S (PR).

Årets sidste er 1/12 2 Halkær Sø (PR), 14/12 4 Bygholm Vejle (FSL) samt 19/12 2 Kogleaks (FSL) og 2 S Nordmandshage (PR).

Sum: 5147. 1. halvår 2369, 2. halvår 2778. Observationer 461. Indsendere 89. Lokaliteter 182.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	140	1594	509	126	364	630	1148	618	7	11

Bjergirisk *Carduelis flavirostris* (16620)

Der er rapporteret omkring 2400 flere end sidste år, hvilket er omkring 2500 flere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 8900.

I vintermånederne er de største flokke 9/1 220 Lille Vildmose (TC), 10/2 225 Hals Nørreskov (MLUH ATL), 11/2 105 Bygholm Vejle (HHN) samt 16/2 120 Vester Nyland og Kirkeflod og 130 Bløden Hale (begge PR). Trækkende fugle ses i Skagen fra begyndelsen af marts, og der ses i perioden 3/3-11/5 99 TF/T (ROC m.fl.) og ved Bulbjerg i perioden 18/4-11/5 89 Ø (HHN CKP HRC m.fl.). Forårets sidste ses ved Bulbjerg og Grenen.

Efterårets første ses til normal tid 4/10 30 Stensnæs (MLUH), 6/10 6 S og 7/10 7 S Nordmandshage (PR). Fra efteråret og vinteren er de største forekomster 11/10 120 Stensnæs (MLUH), 17/10 150 Østerild Fjord (GGU), 19/10 110 Jerup Strand (CAS RNL), 12/11 180 Gerå Enge (PR), 13/11 300 Rærup Slambassiner (SEM), 22/11 130 Pletten og Lille Plet (CSS), 1/12 115 Vår Holme og Kyø Holm og 525 Staun Enge (begge PR) samt 16/12 235 Østerkær Enge og 115 Fruens Holm (begge PR). Ved Nordmandshage trækker der i perioden 6/10-17/11 2683 S (PR m.fl.), flest 16/10 665 S (PR).

Sum: 11.479. 1. halvår 3546, 2. halvår 7933. Observationer 273. Indsendere 65. Lokaliteter 89.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1109	1523	473	428	13	-	-	-	-	4244	2178	1511

Gråsiken

Vi forsøger i år at behandle indberetninger af Stor Gråsiken/Lille Gråsiken, Stor Gråsiken og Lille Gråsiken hver for sig, i stedet for en samlet behandling som vi plejer. Der vises dog fortsat et samlet sumskema, så der

kan sammenlignes med tidligere år.

Årets sum er lidt højere end sidste års sum og omkring 3200 højere end gennemsnittet for de seneste 10 år. Der er et ret beskedent forårstræk, men et stort efterårstræk.

Sum: 13.576. 1. halvår 4560, 2. halvår 9016. Observationer 481. Indsendere 182. Lokaliteter 135.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	699	1711	1704	273	93	80	38	30	814	1444	5291	1399

Stor/Lille Gråsiken *Carduelis flammea / cabaret* (16630)

I årets første måneder ses en enkelte større flok 8/1 200 Nørre Uttrup Enge (ATL).

Fra medio marts er der nogle dage med en del træk-kende fugle ved Skagen 18/3 110 N og 19/3 210 N Grenen (OBO) samt 28/3 320 Ø Nordstrand (PR), og her ses der i perioden 3/3-28/5 830 TF (OBO PR m.fl.).

I efteråret ses der trækkende ved Nordmandshage i pe-rioden 2/8-19/12 4141 S (PR m.fl.), flest 4/11 1135 S og

25/11 1145 S (PR), og i Skagen i perioden 16/9-2/11 502 TF Grenen/Nordstrand (ROC KNP m.fl.).

De største antal fra øvrige lokaliteter er 1/11 60 S Hanst-holm Fyrhaver (HHN), 15/11 85 Lille Sø, Lille Vild-mose (DFS), 8/12 70 Hasseris (MP), 13/12 170 Øby (LM), 27/12 110 Hirtshals Øststrand (AØ) og 31/12 120 Bjørum Skov (PR).

Sum: 7705. 1. halvår 1625, 2. halvår 6080. Observationer 238. Indsendere 50. Lokaliteter 86.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	352	148	824	234	59	8	-	9	557	1422	3398	694

Stor Gråsiken *Carduelis flammea* (16634)

I årets første måneder ses en enkelte større flok 11/1 125 Viskum (TBR).

Medio februar er der pludselig en enkelt dag med et stort udtræk i Skagen 15/2 1155 Grenen (ROC), hvor der dagene før og efter blot blev set et fåtalligt træk. De næste større dage med træk ved Skagen er 19/3 188 TF Grenen (ROC OBO), 20/3 min. 400 Ø Nordstrand (JOK ROC m.fl.). Et par meget sene Stor Gråsiken ringmær-kes 7/6 1 3K+ han Grenen og 8/6 1 2K+ (ROC m.fl.) og

bliver forårets allersidste.

Efterårets første kommer rekordtidlig og bliver ringmær- ket 18/9 1 1K Grenen samt 20/9 2 1K Grenen (begge ROC m.fl.). I Skagen ses der i perioden 18/9-30/12 i alt 2203 Grenen/Nordstrand (ROC KNP KEC m.fl.), flest 24/11 452 TF Grenen (ROC m.fl.).

De største forekomster derudover er 12/11 30 Fyrkat Eng-sø (CSS), 4/12 35 Sønder Sørig (LAM), 27/12 110 Hirts-hals Øststrand (AØ) og 29/12 30 Mølholm Søerne (MP).

Sum: 5410. 1. halvår 2796, 2. halvår 2614. Observationer 121. Indsendere 30. Lokaliteter 45.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	346	1559	880	9	-	2	-	-	3	13	1893	705

Lille Gråsiken *Carduelis cabaret* (16635)

Arten registreres fåtalligt i første halvår. Ved Skagen ses der trækforsøgende i perioden 22/4-19/9 301 Gre-nen (ROC m.fl.), flest 14/9 33 Grenen (KNP) og 15/9 30

Grenen (ROC m.fl.), og der ringmærkes i perioden 5/6-17/10 29 Grenen (ROC KNP EC m.fl.).

Sum: 461. 1. halvår 139, 2. halvår 322. Observationer 122. Indsendere 26. Lokaliteter 33.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	4	-	30	34	70	38	21	254	9	-	-

Hvidsisken *Carduelis hornemanni* (16640)

Arten er set i normalt antal. Dog gemmer der sig vel en del i de store flokke der ses trækkende ved Skagen. I alt 5-6 fugle. I vintermånederne er der disse iagttagel-ser: 6/1 1 hun/2K Hobro (CSS), 6/2 1 hun/2K Østerild

Fjord (HHN TVN) og 11-13/2 1-2 ved foderplads i have Frederikshavn (TLY).

I andet halvår ses 30/10 1 R Grenen (ROC) og 30/11 1 SV Grenen (KNP).

Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera* (166x0)

Endelig ses arten igen i Nordjylland. Seneste fugl hid-til indberettet til DOFbasen er helt tilbage fra 7/3 2006. 22/7 meldes om årets første fugl fra Grenen (ROC) og frem til 29/9 er der 16 dage med trækkende eller træk-forsøgende Hvidvinget Korsnæb fra denne lokalitet. 19/8 5 (ROC) er den største observation fra lokaliteten. Tilsammen bliver der på de 16 dage observeret 25 fugle. Trækket ved Nordmandshage begynder 11/8 3 (PR), her

er der frem til 16/10 8 dage med trækkende fugle, 29/9 5 (PR) er den største observation på denne lokalitet. Til-sammen blev der på de 8 dage observeret 18 fugle. An-dre lokaliteter med observationer 31/7 2 Bunken (ROC), 1/8 1 Råbjergvej (ROC), 3/11 1 Kongenshus Mindepark (FRO), 16/11 1 Skørping (HAC) og årets sidste 27/12 1 Gravlev Ådal (CSS).

Sum: 48. 1. halvår 0, 2. halvår 48. Observationer 32. Indsendere 9. Lokalteter 7.

Lille Korsnæb *Loxia curvirostra* (16660)

Et år med en pæn sum, men ikke stor nok til at man kan snakke om invasionsår. Igen i år er det Grenen og Nordmandshage, som står for den overvejende del af observationerne. Grenen tegner sig for 228 observationer og Nordmandshage for 49. 1. halvårs største observationer er 1/1 120 C. E. Flensborg Plantage (SA), 3/2 95 Skørping (HAC), 6/2 145 C. E. Flensborg Plantage (TRK), 27/5 90 Grenen (ROC SEK TA) og 3/6 135 Grenen (ROC SJ ABK ABB m.fl.).

Der er meldt om ynglefugle fra følgende lokaliteter, 8/2 1 par Birkesølejren med omgivelser (SPR SVUR), 22/3 7 par Astrup Nørskov (TN) og 13/4 1 par Nørreskov, Rold Skov (AHO).

2. halvårs største observationer er 15/8 304 Nordmandshage (PR), 29/9 151 Nordmandshage (PR), 13/10 187 Grenen (ROC SJ ABK ABB m.fl.), 16/10 186 Nordmandshage (PR) og 24/10 350 Skagen Klitplantage Øst for hovedvej 40 (JEA).

Sum: 12.994. 1. halvår 4258, 2. halvår 8736. Observationer 683. Indsendere 94. Lokalteter 160.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	587	939	490	312	1001	929	750	1881	1118	3576	883	528

Stor Korsnæb *Loxia pytyopsittacus* (16680)

Et år med en sum kun 5 lavere end summen for 2007. Årets første observationer er 15/1 11 Syrsig, Læsø (PR), 20/1 17 Lild Klitplantage (HRC Susanne Bruun) og 9/2 Læsø Kommune vejjobs. (LBO). Området omkring Skagen leverer hele 27 af årets 41 observationer. Årets

største observationer bliver 7/12 30 Østerild Plantage (HRC), 9/12 22 Lund Fjord (HHN) og 11/12 Fyrvej, Skagen (ROC) og årets sidste observationer bliver 14/12 2 Grenen (JEA), 22/12 8 Fyrvej, Skagen (ROC) og en lille julegave 24/12 13 Selbjerg Vejle (HHN).

Sum: 281. 1. halvår 44, 2. halvår 237. Observationer 41. Indsendere 17. Lokalteter 21.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	28	15	1	-	-	-	-	-	-	43	63	131

Ørkendompap *Bucanetes githagineus* (16760)

I rapporten fra 2007 omtales en fugl observeret 5-9/8 Agger Tange og Thyborøn Havn (Svend-Erik Petersen m. fl.). Observationen er efterfølgende godkendt af SU. Fundet be-

tragtes som spontant. Der er tale om det første nordjyske og tredje danske fund.

Karmindompap *Carpodacus erythrinus* (16790)

Karmindompap,
Bulbjerg, 30. maj 2008.
Foto: Henrik Haaning
Nielsen, ornit.dk.

Et år med en høj sum og mange observationer. Alle lokaliteter med mere end en indberetning til DOFbasen nævnes, Skagen området 120, Tornby Strand 2 og Bulbjerg 8. Årets første fugl kommer til normal tid 15/5 1 Saltum Strand (VAG) og 17/5 meldes der om en fugl flere steder i Skagen-området (JAE ROC SEK BKR MHH m.fl.). Der bliver i løbet af året på Grenen og i Ellekrattet ringmærket 14 fugle (ROC MHH). Største dag er 1/6 med hele 7. En Karmindompap ringmærket 31/5 2007 på Grenen (ROC) blev genfundet af ringmærker 13/6

2007 Dalskog, Nävelsjö, Småland, Sverige. Årets største observationer er 29/5 8 Grenen (ROC RT), 30/5 8 Grenen (ROC RT) og 1/6 9 Ellekrattet (MHH). Årets største observation uden for Skagen er 7/6 3 Hanstholm (JJA JKY). Årets sidste observation er af to fugle, som bliver ringmærket på Grenen 16/8 (ROC).

Skønt årssummen er steget, er der dog ikke meget, der tyder på, at arten er i fremgang. Der er således ikke indberetning om nordjyske ynglefugle i materialet, ligesom antallet af lokaliteter er lavt.

Sum: 243. 1. halvår 225, 2. halvår 18. Observationer 150. Indsendere 32. Lokaliteter 19.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	146	79	10	8	-	-	-	-

Dompap *Pyrhula pyrrhula* (17100)

Et år midt mellem summen for 2006 på 1206 og summen for 2007 på 1739. Det er ikke mange fugle, der i gennemsnit er indtastet pr. observation når, 511 observationer kun giver en sum på 1479. Året har dog budt på enkelte store observationer, 1/1 35 Hald Sø (FRO), 28/1 35 Houkær (ATP), 14/2 26 Hammer Bakker (SEM), 27/10 44 Nordmandshage (PR) og 28/10 41 Nordmandshage (PR HHB).

Der er meldt om ynglefugle fra en række lokaliteter, alle nævnes Vejgård, Aalborg 1 par (ATL), Hadsund 1 par

(TN), Astrup Nørskov 2 par (TN), Pajhede Skov 2 par (KRA), Restrup Skov 1 par (MP), Saltum Strand 1 par (VAG), Aalborg Øst 1 par (HHB), Lilleheden Klitplantage 1 par (KUP) og Bejsebakken, Aalborg 1 par (HHB). Der er i 2008 ringmærket 3 fugle indberettet som Dompap 21/6 2 Grenen (ROC) og 13/10 1 Hanstholm Fyrhaver (HHN). 2 fugle med karakter af Lille Dompap er ringmærket 31/7 1 Grenen (ROC) og 24/11 1 Guderup Kær (EA).

Sum: 1479. 1. halvår 988, 2. halvår 491. Observationer 511. Indsendere 77. Lokaliteter 166.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	334	255	185	138	47	29	7	38	15	206	100	125
Nordmandshage - sum	-	6	-	-	-	-	-	-	-	114	8	3
Grenen - sum	8	10	6	9	2	11	-	-	-	34	24	21

Kernebider, Lille Vildmose, 17. marts 2008.
Foto: Ole Krogh.

Kernebider *Coccothraustes coccothraustes* (17170)

Et år tæt på rekordåret 2004 som havde en sum på 967. Igen i år gøres de fleste observationer i Skørping. 1. halvårs største observation i Skørping er 30/3 25 (HAC). Af store observationer på andre lokaliteter skal nævnes 11/1 14 Bruunshåb (TBR), 5/4 12 Hobro Skov (KBC), 14/4 14 Astrup Nørskov og 30/5 og 1/6 14 Grenen (RT).

Sum: 961. 1. halvår 859, 2. halvår 102. Observationer 338. Indsendere 69. Lokaliteter 99.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	49	76	111	160	398	65	2	28	4	12	38	18
Grenen - sum	-	-	-	9	266	35	-	-	-	1	-	-

Laplandsværpling *Calcarius lapponicus* (18470)

Årets sum ligger noget over middel for de seneste 10 år på 154.

Fra årets start er der fugle i området, således 2/1 1 Rot-holmene (EDY), 8/1 1 Ulvedybet (PR) og 27/1 1 Vesløs/Arup Vejle (HRC). Fra vinteren er de største tal i øvrigt 17/2 23 fou. Staun, Barmer og Valsted enge (KAH) og 8/3 20 Gårdbo Sø (KNP).

Fra sidst i marts registreres forårstræk af arten i Skagen. I perioden 30/3-6/5 ses i alt 39 Ø + 3 R i Skagen (ROC m.fl.) og ved Bulbjerg ses i alt 9 Ø i perioden 19-24/4

(HHN m.fl.). Forårets sidste fugle træffes 1/5 2 Ø Grenen (ROC m.fl.) og 1 OF Højen (FSH) samt 6/5 1 TF Grenen (ROC m.fl.).

I efteråret ankommer de første fugle forholdsvis sent med 14/9 1 R, 15/9 3 R og 16/9 5 R Grenen (KNP ROC). Bortset fra de allerede nævnte er efterårets største 19/9 4 TF Grenen (ROC), 16/10 7 S Nordmandshage (PR) og 12/11 6 R Sørrå Mark (PR). Sidstnævnte er sammen med 11/11 1 TF Grenen og 12/11 1 S Nordmandshage (PR) årets sidste fugle.

Sum: 210. 1. halvår 141, 2. halvår 69. Observationer 116. Indsendere 27. Lokaliteter 24.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5	26	29	71	10	-	-	-	30	29	10	-

Snespurv *Plectrophenax nivalis* (18500)

Et rigtigt godt år i det nordjyske. Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 6140 fugle. Bortset fra i 2005 med 11.126 fugle er dette års sum den største, der er set i mere end 10 år. Det er især de mange fugle fra oktober, der rykker på årstotalen.

Allerede fra starten af året ses pænt med fugle i området, således 1/1 30 Vang Skov (ATL) og 50 Lindenberg Ås udløb (TBA). Fra vinteren er de største i øvrigt 17/1 300 Søengene (SEM), 3/2 95 Holmtange, Vejlerne og 4/2 95 Bygholm Vejle (begge HHN).

Forårstræk registreres helt som vanligt kun i meget begrænset omfang. Flest ses i Skagen i perioden 3-30/3 med i alt 123 TF/Ø (ROC PR KNP m.fl.). Største dage er 8/3 25 TF Grenen (ROC), 28/3 37 Ø og 30/3 10 Ø begge Nordstrand (PR KNP). Det er meget sporadisk, hvad der er indrapporteret af trækkende fugle fra øvrige nordjyske lokaliteter. Forårets sidste fugle ses 13/4 1 Bedsted, Thy (PCH), 19/4 1 Ø Bulbjerg (HHN) og 20/4 1 R Gerå enge og strand (SØP).

De første efterårsfugle registreres ret sent idet der ikke ses fugle i september overhovedet. De første bliver således 3/10 1 SØ Ørhage (HAC) og 1 TF Grenen (ROC). Den 4/10 ankommer arten massivt til området med fugle en del steder. De fleste ses ved Grenen med 57

Snespurv, Risgårde, 12. oktober 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

(AØ). I løbet af oktober topper forekomsten i området, og der ses mange store flokke. Alle de største observationer gøres i Skagen og oftest på Grenen. Der er derfor uden tvivl en del gengangere i materialet herfra. De største tal er 11/10 180, 18/10 250 og 20/10 200 alle Grenen (ROC KNP m.fl.). Fra øvrige nordjyske lokaliteter er de største tal 21/10 100 Jerup Strand (BHJ), 25/10 120

Hirtshals Havn (HHLA), 30/10 10 Egholm (MP) og 8/11 110 Saltum Strand (KBC). Resten af året er fuglene tilsyneladende mere spredt ud og ses mest i mindre flokke.

Årets sidste er 28/12 3 Råbjerg Stene (SWJ), 29/12 1 Nordstrand ved Grenen (ROC) og endelig 30/12 7 Grenen (ROC FLS).

Sum: 10.604. 1. halvår 2564, 2. halvår 8040. Observationer 383. Indsendere 77. Lokaliteter 100.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1189	662	683	30	-	-	-	-	-	5327	1868	845

Gulspurv *Emberiza citrinella* (18570)

Årets sum ligger noget over gennemsnittet for de seneste 10 års observationer på 4528 fugle. Fra vinteren en del samlinger af flokke på under 90 fugle. Enkelte er dog større og de største er 13/1 94 Lille Vildmose, nord (ATL m.fl.), 18/1 100 Langholt (SEM) og 10/2 110 Gårdbo Sø (LAM). Allerede fra starten af marts spredes næsten alle flokkene ud i landskabet og samtidig høres de første territoriehævdende fugle i sang. Forårstræk registreres i Skagen fra 3/3 – 20/4 med i alt 50 Ø/TF (ROC m.fl.). De største dage er 8/3 6 TF (ROC m.fl.), 11 og 13/3 5 TF (ROC m.fl.) og 28/3 18 Ø Nordstrand (PR). Fra øvrige nordjyske lokaliteter er der indsendt træktal fra Bulbjerg i perioden 18/4-10/5 med i alt 17 Ø (TRK HHN CKP) og Nordmandshage i alt 69 S 10/3-1/4 (PR). Største træktag fra de to lokaliteter er hhv. 18/4 7 Ø Bulbjerg (TRK) og 15/3 23 S Nordmands-

hage (PR).

Der er indrapporteret i alt ca. 965 ynglefugle i form af syngende fugle eller konkrete registrerede ynglefugle (via koden YF) i perioden 20/2-8/8.

Fra efteråret registreres der i alt 569 S ved Nordmandshage i perioden 29/9-17/11. De største dage er 6/10 59 S, 12/10 122 S og 16/10 66 S (alle PR). I Skagen registreres der i perioden 21/9- 8/11 27 SV/TF (KEC KNP ROC) med den største dag 21/9 10 TF Grenen (KEC). Fra øvrige lokaliteter i området er kun indsendt meget sporadiske trækobservationer.

I løbet af november og året ud samles igen fourageringsflokke i området med de største 23/11 120 R Kølsen Enge (TRK STA), 19/12 130 Hals Mose (PR) og 23/12 110 R Thorup og Klim Fjordholme (HHN).

Sum: 7076. 1. halvår 3506, 2. halvår 3570. Observationer 969. Indsendere 110. Lokaliteter 335.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
964	719	749	420	423	231	256	63	259	969	1144	879

Hortulan *Emberiza hortulana* (18660)

I år kun 6 forskellige fugle i området. Gennemsnittet ligger på 17 fugle for de seneste 10 år, og 6 fugle er det laveste antal siden 2002. Alle nævnes; 5/5 1 NØ Grenen (BJO), 6/5 1 han R Nordmandshage (PR), 10/5 1 T Gre-

nen (ROC m.fl.), 5/6 1 han fou. Butterstien, Skagen (KEC), 6/6 1 sy. Svankær, Thy (ELH m.fl.) og 6+7/9 1 1K R Grenen (EC KNP KEC).

Dværgværling *Emberiza pusilla* (18740)

En enkelt fugl er set i området i år; 28/10 1 TF-R Grenen (ROC m.fl.). Fuglen høres komme trækkende og slår sig ned og raster i området ved "Verdens Ende", der er den yderste klitrække på Grenen. Arten er ikke årlig i det

nordjyske. Fundet er det 7. godkendte fund i Skagen, det 11. godkendte fund i Nordjylland og det 69. godkendte fund i i Danmark.

Rørspurv *Emberiza schoeniclus* (18770)

Igen en stor årstotal for arten. Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 3884 fugle. Inden for de seneste 10 år har kun 2007 været større. Tendensen til overvintrende fugle stiger fortsat, og især i årets sidste måneder ses flere end vanligt.

Årets første fugle ses 2/1 1 R Grenen (KNP), 3/1 1 Rærup slambassiner (ATL) og 8/1 1 Ulvedybet (PR). Fra vinteren er de største i øvrigt 11/1 4 R Agger Tange (HHN), 12/1 7 Rærup slambassiner (ATL). Ellers kun 1-2 fugle pr. sted.

Allerede fra starten af marts stiger forekomsten i det nordjyske og bortset fra 9/2 2 TF Grenen (KNP) registreres de første trækbevægelser samtidig med den første sangaktivitet i månedsskiftet feb/marts. I Skagen registreres alt 325 T/TF/Ø i perioden 9/2-5/6, med de største dage 11/3 65 TF Grenen (ROC), 28/3 56 Ø Nordstrand (PR) og 30/3 55 Ø (KNP). Fra andre lokaliteter er der kun indrapporteret meget sporadiske tal, hvoraf de største er 30/3 8 Ø Uggerby Klitplantage (KUP) og 19/4 4 Ø Bulbjerg (HHN CKP EM).

Ynglefugle, ofte i form af syngende fugle er registreret med i alt 874 fugle. Flest er registreret ved Vester Hasing Enge 6/5 25 sy. (SEM), 27/5 16 sy. Nørreå v. Brønderslev (SEM) og 5/7 30 sy. Agger Tange (TRK). Efterårstræk registreres stort set udelukkende ved Nordmandshage i perioden 5/9-28/10 med i alt 982 S (PR m.fl.) og ved Skagen i perioden 7/9-14/10 med i alt 937 TF (ROC KNP KEC m.fl.). Største dage de to steder er hhv. 29/9 315 S, 6/10 140 S og 12/10 235 S alle Nordmandshage (PR) og 12+13+14/10 med hver 100 TF Grenen (KNP KEC). På andre nordjyske lokaliteter er de største træktil sammenligning 23/9 6 Ø Hirtshals Fyr (AØ) og 7/10 3 S Hanstholm Fyrhaver (HHN).

Sum: 6553. 1. halvår 2054, 2. halvår 4499. Observationer 944. Indsendere 113. Lokaliteter 194.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	22	23	789	557	444	219	319	86	1721	2123	115	135

Hætteværling *Emberiza melanocephala* (18810)

Fundet fra 28/5-3/6 2007 2K han ringmærket på Grenen, Skagen (AEC ABK ROC m.fl.), der er med i sidste års rapport, er nu godkendt af SU. Fundet er det 3. fra Skagen, det 4. fra

Helt til årets udgang ses fugle i det nordjyske og især ved Skagen registreres fugle, med den største dagstotal 3/12 11 TF Grenen (ROC). Årets sidste bliver 29/12 1 R Grenen og 4 R Nordstrand ved Grenen og endelig 30/12 1 R Grenen (alle ROC).

Der er indrapporteret ringmærkning af fugle i Skagen og Guderup Kær i Thy. Langt hovedparten fra efterårsperioden. I Skagen er der i perioderne 2/5-5/6 + 7/8-11/11 ringmærket i alt 253 fugle (ROC MHH) og i perioden 20-26/9 er der mærket 6 fugle i Guderup Kær (EA). Største enkelt dage er 25/9 med 8 stk. og 2+5+9/10 med hver 7 stk. alle Grenen (ROC).

Nordjylland og det 20. fra Danmark samlet. Arten er SU-art.

Bomlærke *Emberiza calandra* (18820)

Årets sum ligger meget tæt på gennemsnittet for de seneste 10 år på 6576 fugle.

Fra vinteren rigtigt mange flokke og fra mange lokaliteter – hovedparten nord for Limfjorden. De største vinterflokke er 6/1 223 Fjerritslev (VFL), 8/1 285 Ulvedybet (PR) og 9/2 225 Vilsted Sø (AR). Allerede midt i januar registreres de første syngende fugle og fra starten af februar er de første ynglefugle så småt spredt ud i området, men helt hen til midten af maj er der stadig floksamlinger af fugle.

Forårstræk registreres næsten udelukkende i Skagen og i perioden 15/4-17/6. I alt ses her 70 fugle Ø/TF/SV (ROC m.fl.). Største dag er 1/6 3 TF Grenen (RT). Alle øvrige dage er der højest set 1-2 fugle pr dag. Fra andre lokaliteter er de største dage til sammenligning 10/5 9 Ø + 1 V og 30/5 5 Ø begge Bulbjerg (HHN).

Ynglefugle er indrapporteret med i alt ca. 430 par i form af syngende fugle. Flest er registreret 1+6/5 20 sy. Ugerby Å (MCH) og 5/6 27 sy. Hannæs (HRC).

Fra efteråret er der underligt nok ingen observationer fra september. I øvrigt er der ikke indsendt større floksamlinger før i starten af november med 4/11 350 R Hals Mose (PR). Denne lokalitet viser sig i øvrigt at blive efterårets klart bedste med alle de største flokke. Der kan ud over den allerede nævnte også fremhæves 25/11 525 og 19/12 450 begge Hals Mose (PR). På øvrige lokaliteter bliver de største vinterflokke 6/12 250 Vinge Hede (TBR), 16/12 140 Hammelmose (PR) og 30/12 175 Bolle og Try Enge (PR). Ud over sidstnævnte afsluttes

året med 29/12 130 Lyngve vest for Selbjerg Vejle (RSN SSC) og 31/12 2 Øsløs (FSL).

Bomlærke, Vilsted Sø, 16. juni 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

Sum: 6752. 1. halvår 3098, 2. halvår 3654. Observationer 504. Indsendere 98. Lokaliteter 218.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1270	460	694	148	402	124	121	20	-	91	1699	1723

Hare, Staun Enge, 20. juli 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

Der er indkommet 1842 observationer af 35 arter pattedyr, inkl. Mink, Kat og Mårhund. Det er lidt lavere end sidste års 1983 observationer af 38 arter. Ikke alle indrapporterede arter nævnes i behandlingen.

Pindsvin (*Erinaceus europaeus*). 9/2 Hobro (KNI), 12/4 Hadsund (TN) og 23/4 Lilleheden Klitplantage (KUP). Fra 11-12/5 og frem ses dyr mange steder. De sidste ses 24/10 Aalborg (ATL) og 28/10 Nordmandshage (PR).

Tre arter flagermus er observeret, og hertil kommer 29 ex. af ubestemte flagermus. De artsbestemte nævnes. **Brunflagermus** (*Nyctalus noctula*) ses 9/7 Sønderup Ådal (ATL). **Vandflagermus** (*Myotis daubentonii*) ses på 8 observationer i 1. og 4. kvartal i en bunker i Købsted Skov, Frederikshavn, flest 13/1 32. I efteråret indfinder den første sig til overvintring 1/10 (alle BSP). **Dværgflagermus** (*Pipistrellus pipistrellus*) ses 13/4 Sønder Sørig (LAM). En **Troldflagermus** (*Pipistrellus mathusii*) findes afkræftet 14/9 i en hal på Skagen Havn og bliver taget i pleje (OS ROC) – det er en fåtallig art her i landet. **Langøret Flagermus** (*Plecotus auritus*) ses sidde på en træstamme ved højlys dag 16/5 Skindbjerglund (CSS NF).

Egern (*Sciurus vulgaris*) rapporteres med hele 146 ex. 24/5 observeres hele 8 sorte egern – 2 familier – sammen ved Helberskov (TN). **Hare** (*Lepus europaeus*) meldes med 476 ex. fra hele området incl. Grenen, største obs er

17/6 22 Kandestederne (PR). Der rapporteres om en del trafikdræbte, især i Aalborg-området (HHB). **Vildkanin** (*Oryctolagus cuniculus*) iagttages 21/5 med 32 ex. på Græsholm i Hirsholmene (JG BHJ).

Ræv (*Vulpes vulpes*) ses med 228 ex., heraf kun to med skab eller noget der ligner: 6/1 Kongerslev (ATL) og 26/7 Stensnæs (HHL). **Grævling** (*Meles meles*) indrapporteres med 24 ex., heraf 11 trafikdræbte. **Husmår** (*Martes foina*) ses med 17 ex., heraf 7 trafikdræbte. **Skovmår** (*Martes martes*) ses med 4 ex.: Viffertsholm Hovskov (TN), Lovnkær Skov (TN), Skals Ådal syd for Onsild (CSS) samt ved Bangsbo Dyrehave ved Frederikshavn (EKR). Der har enkelte gange tidligere været meldinger om Skovmår i Frederikshavn-området. Kun 12 [**Mink**] (*Mustela vison*) er indrapporteret, heraf desværre kun 2 trafikdræbte. **Ilder** (*Mustela putorius*) rapporteres i 14 ex., hvoraf 2 er trafikdræbte. **Lækat** (*Mustela erminea*) indberettes med 21 ex., hvoraf kun 1 er trafikdræbt – den blev til gengæld fundet på Dannebrogsgade i Aalborgs centrum. **Brud** (*Mustela nivalis*) indrapporteres med 9 ex., hvoraf 1 er trafikdræbt.

Odder (*Lutra lutra*) ses med hele 128 ex., heraf dog en del gengangere fra Toftesø og formodentlig også fra Vejlerne. 7 meldes trafikdræbt, heraf 2 på Bygholm-dæmningen den 10/9 (HHN).

Dorte og Flemming Sørensen fortæller om Odderne i Toftesø: "2004 var det år, odderne for alvor kom til Toftesø. Om sommeren blev der set en enkelt, og senere 3 ex. i slutningen af oktober måned. Det kan selvfølgelig være nogle der er kommet til, men det kunne jo også være det første kuld i nyere tid. 2005 var et skidt år for Odder i Tofte Sø. Ved en lejlighed blev der set 2, men ellers blev der kun set en enkelt ad gangen. Observationerne fra 2004 passer godt sammen med de observationer, som er gjort i 2006, 2007 og 2008. Fra sensommeren, september og oktober, er der i disse år blevet set 3 Oddere i Tofte Sø. Flere iagttagere har tydeligt kunnet se, at to af de tre var væsentlig mindre, hvilket jo tyder på årsunger. En undtagelse var dog i 2007, hvor der blev set både 4 og 5 Oddere på en gang. Odderne ved Tofte Sø er meget dagaktive og de er ikke særligt

sky. En af håndværkerne, som var med til at bygge det ny Toftesø-skjul fortæller, at når de holdt pause, kunne Odderen komme helt tæt på for at se hvad der foregik. Han påstod endda, at Odderen en dag havde taget hans madpakke! Han havde nok fisk på som pålæg. Det er en fantastisk oplevelse, når odderne fra tid til anden kommer helt tæt på skjulet, eller når de om vinteren springer op og ned fra en våge i isen. Et rigtigt rovdyr har den også vist, at den er. Et Knopsvane-par yngler i søen. Da ungerne var halvstore, blev der pludselig en voldsom tumult i den lille familie. De gamle fugle slog med vingerne, så vandet skummede, og ungerne flygtede hen til forældrene, så hurtigt de kunne. Det var helt sikkert Odderen, som havde været på spil. En af ungerne lå og flød i vandet bagefter, så det vides ikke, om Odderen har fået svanemad den dag."

Odder, Østre Landkanal Bygholm Vejle, 16. april 2008. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

Mårhund (*Nyctereutes procyonoides*) iagttages ved Hjerisdal Mølle 22/5. Det er en østasiatisk art, der er udsat i Rusland og har spredt sig til Vesteuropa.

Spættet Sæl (*Phoca vitulina*) er indberettet med 1064 ex. Ved Grenen ses der i år betydeligt færre end sidste år, således er største tal 4/9 8 (ROC) og 17/11 8 (KNP) – sidste år var max-tallet her 29. Største tal er 11/1 110 Krik Vig (HHN), 6/5 15 Nibe Bredning (ATL), 5/7 75 Krik Vig (TBR), 31/8 170 Agger Tange (TBR) og 7/12 75 Krik Vig (SPP). **Gråsæl** (*Halichoerus grypus*) er indrapporteret med 62 ex., heraf formodentlig en del gengangere fra Grenen, hvorfra der meldes 58 dyr med max. 2 ved gentagne lejligheder (ROC KNP m.fl.). Den 21/1 findes en helt ung Gråsæl på ca. 90 cm på Skagen Havn (ROC). Fundene uden for Skagen er 28/1 Krik Vig (HHN), 16/3 Agger Tange (SKR KBC) og 7/10 Nørre Vorupør (HHB).

Marsvin (*Phocoena phocoena*) er set med 250 ex., hvis man tager højde for dobbelt-indberetninger fra Grenen. Der er tale om ret få individer pr. observation, hvoraf største

er 23/5 6 Læsø Rende (PR) og 1/4 15-17 Nordstrand (HAC KNP PR). Eneste fra Limfjorden er 26/10 ved Egholm (ATL). **Hvidnæse** (*Lagenorhynchus albirostris*) er observeret med hele 36 individer, alle nævnes 16/3 mindst 30 i én flok Roshage (KBC SKR), 20/3 1 Roshage (LCS) og 29/4 5 Grenen (ROC BKR). Flokken på mindst 30 ved Roshage er én af de største, der kendes fra danske farvande.

Vildsvin (*Sus scrofa*) er iagttaget med 173 ex. alle fra Tofte Skov. Største er 29/5 48 (HAC). **Krondyr** (*Cervus elaphus*) er til DOFbasen indberettet med 1119 ex. Største antal er 28/2 80 Hanstedreservatet (MKJ), 5/5 70 Tofte Skov (TC), 23/7 80 Tofte Skov (TC) og 13/9 135 Hanstedreservatet (VFL). Den årlige oversigt i "Jæger" beretter om atter en stor fremgang for arten i området, således i år et skønsmæssigt antal fritlevende dyr i februar på 2430 ex. I årene 2005-07 var tallene henholdsvis 1735, 1855 og 2145. Vesthimmerland og Sydøstvendssyssel er nu de eneste områder, hvor arten ikke rigtigt har fået klovfæste. **Rådyr** (*Capreolus capreolus*) ses med 1764 ex. fra hele området.

Krondyr og Stær, Hannæs, 14. september 2008. Foto: Henrik Haaning Nielsen, ornit.dk.

KRYBDYR

Der er indkommet 87 observationer af 5 arter krybdyr. **Markfirben** (*Lacerta agilis*) er set med 26 ex., hvoraf de fleste er fra nordligste Vendsyssel fra Råbjerg Mile til Skagen, første 30/4 Grenen (KNP), sidste 7/9 Grenen (ROC m.fl.). Eneste uden for Skagen-området er 19/5 Bulbjerg (SAL). **Almindeligt Firben** (*Lacerta vivipara*) er kun indberettet med 17 ex. på lokaliteter rundt om i hele landsdelen. Første er 20/2 2 Skårup Odde (AS), og sidste er 2/8 2 Blokhus Klitplantage (ATL). **Stålorm** (*Anguis fragilis*) ses med beskedne 7 ex., en enkelt kat i Skørping har derudover bragt 7 ex. til huse (HAC). **Hugorm** (*Vipera berus*) ses med 77 ex., første er så tidligt som 14/2 Skårup Odde (AS) og Blåkilde (PLA), største antal er 29/2 20 Skårup Odde (AS), og sidste er 12/10 Sønder Vorupør (KBC) og Syrsig, Læsø (KO). **Snog** (*Natrix natrix*) indberettes med i alt 10 ex. fra Lille Vildmose samt 9/9 Hammershøj (TBR).

PADDER

Der er indkommet 68 observationer af 5 arter padder. **Lille Vandsalamander** (*Triturus vulgaris*) ses med 64 eksemplarer med første 30/1 Skårup Odde (AS) og 9/2 Sønder Sørig (LAM), største antal 12/4 21 Rubjerg Plantage (HHLA) og sidste 7/9 Grenen (KNP) og 24/12 Amtoft Vig (HHN). Ingen fund af **Stor Vandsalamander** (*Triturus cristatus*). **Butsnudet Frø** (*Rana temporaria*) ses fra 4/4 2 Lillesø (TN) til 9/9 Gistrup (ATL). **Spidssnudet Frø** (*Rana arvalis*) ses fra 20/4 20 Brændmose (TN) til 16/10 Grenen (ATL). **Skrubtudse** (*Bufo bufo*) ses allerede fra 6/1 Skagen (ROC), men ses dog først i større antal i april, største obs er 2/8 300 Blokhus Klitplantage (ATL) og med sidste 23/9 Grenen (ROC). **Strandtudse** (*Bufo calamita*) ses med første 19/4 Grenen (ROC), største 23/4 40 Grenen (KEH) sidste 7/9 Grenen (KNP).

Der er indkommet 829 observationer af 50 arter. Det er det største antal arter, der er indberettet for et enkelt år, og det store antal arter beror nok til dels på, at folk efterhånden kender arternes tilholdssteder og flyvetider. Hertil kommer observationer af to arter, som ikke er medtaget, da de er set langt uden for deres udbredelses-

område, og uden uddybende kommentarer fra observatorerne. Vi skal opfordre til, at usædvanlige observationer kommenteres i DOFbasen – ligesom det gælder for fuglene. Af DOFbase-tekniske årsager er oversigten denne gang lidt kortere end normalt – til gengæld bringer vi lidt flere fotos (næste side).

Stor Kålsommerfugl, Søring Randers Fjord, 21. juli 2008. Foto: Albert Steen-Hansen.

Den ret sjældne **Gråbåndet Bredpande** (*Erynnis tages*) iagttages i maj fra Jerup Strand og Skagen-området med 11 ex (KNP TN JHC AH). **Sortåret Hvidvinge** (*Aporia crataegi*) ses fra 18/5 Arup Vejle (AØ) til 19/6 7 Uggerby Klitplantage (AØ). **Stor Kålsommerfugl** (*Pieris brassicae*) ses fra 9/5 Skagen (TN) til 12/10 Bisnap (ATL). Lillesøsteren **Lille Kålsommerfugl** (*Pieris rapae*) ses fra 1/4 Hobro Skov (TN) med sidste 17/10 Helberskov (TN). **Grønåret Kålsommerfugl** (*Pieris napi*) ses fra 6/5 Bejsebakken (HHB) til 12/9 Brødensgrøfts udløb (TN). **Aurora** (*Anthocharis cardamines*) flyver ud fra 3/5 Frøstrup (AS) og Tindbæk (TBR), og den ses frem til 31/5 1 Hjeds Kær (TN). **Citronsommerfugl** (*Gonepteryx rhamni*) ses fra 1/4 Vodskov (ATL) og Viborg (OLI) til 28/9 Åmølle (TN).

Sørgeskåbe (*Nymphalis antiopa*) ses i beskedne 8 ex. fra 16/4 Råbjerg Mose (PCH) til 18/8 Grenen (FSH). Træksommerfuglen **Tidselsommerfugl** (*Cynthia cardui*), der visse år kommer i store antal fra syd, udeblev næsten i år, idet kun 3 ex. blev set. **Det hvide C** (*Polygonia c-album*) er set med to ex. 11/7 og 25/7 Vester Lovnkær

(TN). **Nældesommerfugl** (*Araschnia levana*) er set tre gange på samme lokalitet 28/5, 25/7 og 29/8 Vester Lovnkær (TN), og desuden 27/5 Tindbæk (TBR) og 27/7 Ø (TBR). En sjælden, men meget populær gæst, er den store flotte **Svalehale** (*Papilio machaon*), som to gange gæster Skagen, nemlig 25/5 Flagbakken (mange inds.) og 3/6 Grenen (ROC ABK).

Hedepletvinge (*Euphydryas aurinia*) er registreret på de kendte lokaliteter Råbjerg Mose og Hjeds Kær 29/5-15/6 (KNP TN JHC KUP). **Skovrandøje** (*Pagarge aegeria*) ses fra 9/5 til 8/9 på kendte lokaliteter i Østhimmerland og Hammer Bakker (mange inds.), og hertil kommer to vejobs. på Læsø 22/7 og 30/7 (LBO) samt 27/7 5 Ø (TBR), 30/8 Tindbæk (TBR) og 31/8 Sennels Plantage (POHP). **Moserandøje** (*Coenonympha tullia*) ses 1/7 6 Lodskovvad (AØ) og 4/7 Hulsig Hede (AØ). **Dukatsommerfugl** (*Lycaena virgaureae*) meldes 1/7 12 Lystrup / Hanehøj Skove (TN) og 27/7 Stenbjerg Klitplantage og Ålvand Klithede (RDN SSL). **Ensianblåfugl** (*Maculinea alcon*) ses kun 27/7 6 Ålvand Klithede (RDN SSL).

*Storplettet Perlemor-
sommerfugl, Søring
Randers Fjord, 21.
juli 2008. Foto: Albert
Steen-Hansen.*

*Nældesommerfugl,
Bjerre Skov, 21. juli
2008. Foto: Albert
Steen-Hansen.*

*Svalehale, Flagbakken
Skagen, 25. maj 2008.
Foto: Knud Pedersen.*

Litteraturliste

- Asbirk, S., 1988: Ynglebestanden af Ride i Danmark 1977-87. Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift 82: 133-34.
- Bønlykke, J., Madsen, J.J., Thorup, K., Pedersen, K.T., Bjerrum, M. & Rahbek, C. 2006: Dansk Trækfugleatlas. Rhodos, Humlebæk.
- Christophersen, H., 1990: Riden i Nordjylland. Riden 16: 12-15.
- Fog, M. 1975 -1980 (serie) Danske Vildtundersøgelser, Vildtbiologisk Station.
- Fugle og Dyr i Nordjylland, diverse årgange.
- Grell, M.B., 1998: Fuglene Danmark. Gads Forlag og DOF.
- Lund, T. 1981 Sædgås, antal trækforløb og fordeling i: Madsen J. & Lund T. (red): Årsrapport 1981, Gåsegruppen, Dansk Ornitologisk Forening. Fredningsstyrelsen s. 13-16.
- Løppenthin, B., 1967: Danske ynglefugle i fortid og nutid. Odense Universitetsforlag.
- Madsen, J. 1986: Danske Rastepladser for Gæs, gåsetællinger 1980-1983. Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen.
- Madsen, J. 1990: Træk- og overvintringsstrategier hos gæs. Faglig rapport fra DMU, nr. 10. Danmarks Miljøundersøgelser.
- Madsen, J., Cracknell, G. & Fox, T. 1999: Goose population of the Western Palearctic. Wetlands International Publ. No. 48. Nat. Environmental Research Institute, Rønne, Denmark.
- Møller, A.P. (red.), 1978: Nordjyllands Fugle. Scandinavian Science Press.
- Ogelvie, M.A. 1978: Wild Geese, T&A D Poyser, Berkhamsted, UK.
- Parslow-Otsu, M. & Kjeldsen, J.P. 1992: Laplandske Sædgæs i Nordvestjylland. Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift 86: 104-106.
- Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Madsen, J. & Bregnballe, T. 2003: Bevaringsstatus for fuglearter omfattet af EF fuglebeskyttelsesdirektivet. Faglig rapport fra DMU nr. 462.
- Salomonsen, F., 1941: Tretået Måge som ynglefugl i Danmark. Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift 35: 159-179.
- Skyllberg, U., Hansson, P., Bernhardtson, P., & Naudot, E. 2005: The roost-feeding area complex of Taiga Bean Goose *Anser f. fabalis* in the Ume River delta plains, Sweden foraging pattern in comparison with Greylag Goose *Anser anser*, Whooper Swan *Cygnus cygnus* and Eurasian Crane *Grus grus*. Ornis Swedica vol. 15 nr. 2.
- Stoltze, M., 1996: Danske Dagsommerfugle. Gyldendal.
- Vestergaard Olsen, R. 2008: Hjorteoversigt 2008. Jæger nr. 9, s. 108-114.

Ræv, Tolshave Mose, 18. april
2008. Foto: René Larsen.

Indsendere 2008

ABK	Andreas	Bruun Kristensen	2100ABK
AG	Anders	Grøndahl Nielsen	9640AG
AH	Allan	Haagensen	2750AH
AHA	Anders	Hammergart	2800AH
AHO	Anders	Horsten	8220AHO
AK	Arne	Kiis	9260AK
AKJ	Aase	Kjærgaard	9300AK
AKV	Allan	Kjær Villesen	7620AKV
AL	Allan	Lauritzen	2650AL
ALI	Arne	Lilhauge	7000AL
ALM	Asger	Lykkegaard Møldrup	8210ALM
AMH	Allan	Modeweg-Hansen	7700AMH
AMY	Anders	Myrtue	5210AMY
AO	Anni	Oppelstrup	7840AO
APJ	Ann Pia	Jørgensen	8560APJ
APN	Anni & Peter	Nielsen	8382APN
APR	Andreas Kristian	Pedersen	8900APR
APRE	Anders	Prehn	4791APR
AR	Anders	Rasmussen	8500ARA
ARH	Arnold	Houmann	9900ARH
ARO	Alex	Rosendal	2920ARO
AS	Albert	Schmidt	7741AS
ASF	Alex	Sand Frich	7300ASF
ASH	Albert	Steen-Hansen	9240ASH
ATL	Anton	Thøger Larsen	9310ATL

ATP	Ankjær	Toftgaard Poulsen	7884ATP
ATS	Anja & Tom	Sørensen	8530ATS
AWM	Andreas	Winding Mønsted	8654AWM
AWN	Anders	Wiig Nielsen	4000AWN
AØ	Anders	Østerby	9800AØ
BBS	Bjarne	Boye Sørensen	8500BJS
BF	Berit	Foulum	7600BF
BGO	Bjarne	Golles	8220BGO
BH	Benny	Haahr	9500BH
BHJ	Bjarke	Huus Jensen	9800BHJ
BJO	Bo	T. Johansen	3400BJO
BKM	Bruno	Kvist Madsen	4440BKM
BKR	Benny	Kristensen	8900BKR
BLN	Brian	Lyngsøe Nilsson	9600BLN
BLR	Børge	Langkilde Rasmussen	5000BLR
BMJ	Bent	Møllmann Jürgensen	2970BJ
BNL	Bent	Normann Larsen	8400BNL
BOSK	Bo	Skelmose	6893BOSK
BRA	Birger	Rasmussen	8900BRA
BRS	Bo	Ryge Sørensen	8600BRS
BRØL	Steen	Brølling	7741SB
BSP	Birger	Pedersen	9900BSP
BSØ	Børge	Søndergård	9000BSØ
BVI	Børge	Vistisen	6900BVI

Splitterne, Grenen, 11. juni 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Silkehale, Skagen, 5. november 2008. Foto: Knud Pedersen.

CAN	Carsten	Andersen	3790CAN
CAS	Carsten	Sørensen	9900CAS
CB	Christian	Bækkelund	9352CB
CGJ	Connie	Grubbe Jensen	2670CGJ
CGL	Carsten	Gørges Laursen	7400CGL
CHJ	Christian	A. Jensen	8462CHJ
CHØ	Carsten	Høeg	8270CHØ
CKP	Carsten	Krog Pedersen	7741CKP
CLAH	Clare Alexandra	Handrup	7752CLAH
CLG	Claus	Gjerrild	3700CGJ
CMG	Christian	Glahder	4200CMG
CR	Claus	Rømer	9520CR
CSJ	Hans Carl	Søndergaard-Jensen	8900CSJ
CSS	Carsten	S. Sørensen	9500CSS
CT	Christian	Terp	1719CT

DB	Dan	Blohm	8300DB
DFS	Dorte & Flemming	Sørensen	9820DFS
DMB	David	Boertmann	7800DMB
DMZ	Dieter	Maaszen	5200DMZ
DOF	DOF	Fuglenes Hus	1620DOF
DSA	Dubbeld	Samplonius	8310DSA

EA	Erling	Andersen	7752EA
EBJ	Erik	Bisballe Jensen	8600EBJ
EC	Erik	Christophersen	9990EC
EDF	Emil	Dietz Fuglsang	9000EDF
EDJ	Ejnar	Dahl Jensen	9870EDJ
EDY	Hans Erik	Dylmer	8600EDY

EEE	Erhardt	Edmund Ecklon	5700EEE
EEH	Erik	Ehmsen	5600EEH
EHA	Erik	Hauritz	4683EHA
EI	Egon	Iversen	6470EI
EKR	Erik	Kramshøj	2791EKR
EKRB	Erling	Krabbe	3490EKR
ELB	Lotte & Erik	Brühl	3450LB
ELH	Elly	Hansen	7755ELH
ELM	Ella	Mikkelsen	5250EMI
EMN	Erik	Mørk Nielsen	3370EMN
ER	Erik	Røjgaard	8723ER
ERJ	Erik	Jensen	9370ERJ
ESA	Esben	Sloth Andersen	9520ESA
ET	Eigil	Thomasen	6950ET
EYH	Eyvind	Hogstad	9800EYH
EYN	Eyvind	Nielsen	8700EYN
EØ	Egon	Østergaard	7490EØ

FD	Flemming	Damskov	7870FD
FDE	Frank	Desting	2730FDE
FE	Finn	Enemark	
FHK	Folmer	Hjort Kristensen	9940FHK
FJU	Frans	Julin	9500FJU
FLU	Flemming	Lundberg	8260FLU
FNI	Flemming	Nielsen	8541FNI
FRO	Frits	Rost	8800FRO
FRP	Frank	Pedersen	8220FRP
FSH	Freddy	Hansen	5600FSH
FSL	Flemming	Skovgaard Larsen	7884FSL

Indsendere 2008

GBL	Gerda	Bladt	6200GBL
GGU	Georg	Guldvang	8600GGU
GM	Gerner	Majlandt	7600GM
GRA	Gert	Rasmussen	9000GRA
GTA	Gert	Thorhauge Andersen	7490GTA
GUB	Gunhild	Brink	5270GUB
GVJ	Gorm	Vognsen Jensen	2765GVJ

HAC	Hans	Christophersen	9520HAC
HAI	Harry	Jensen	6705HAI
HAS	Hans	Skov	8700HAS
HBA	Henrik	Gerner Baark	4180HBA
HBJE	Henriette	Bjerregaard	8240HBJE
HBO	Henrik	Boeg	3480HBO
HBP	Hans Jørgen	Bruun Pedersen	8240HBP
HBS	Henning	Beck Sørensen	7950HBS
HBØ	Henrik	Böhmer	7150HBØ
HC	H.C.	Hansen	9240HC
HCH	Henrik	Christoffersen	9310HCH
HEL	Thomas	Hellesen	2200HEL
HEN	Henrik	Nyrup	9530HEN
HFN	Henrik	F. Nielsen	7700HFN
HHB	Henrik	Holm Brask	9000HHB
HHE	Henning	Heldbjerg	1417HHE
HHL	Hans Henrik	Larsen	7790HHL
HHLA	Hans Henrik	Larsen	9800HHL
HHN	Henrik	Haaning Nielsen	7742HHN
HHP	Henrik	Høgh-Poulsen	8831HHP

HK	Henrik	Kisbye	2610HK
HKH	Henrik	Kalckar Hansen	5260HKH
HLB	Heidi	Lund Bjerregaard	5560HLB
HLL	Henning	Lykke Larsen	8240HLL
HM	Henrik	Møller	9240HM
HMT	Henrik	Møller Thomsen	9000HMT
HOC	Hans Ole	Christensen	7752HOC
HOF	Hans Ole	Frølund	8500HOF
HP	Hans	Pinstrup	8700HP
HPD	Hans Peter	Dahlgaard	7752HPD
HPH	Hans	Petersen	7400HPH
HPS	Hans-Peter	Svendsen	8740HPS
HR	Henrik	Rähr	7500HR
HRB	Helle Regitze	Boesen	6100HRB
HRC	Helge	Røjle Christensen	7742HRC
HS	Henning	Sørensen	9493HS
HST	Henrik	Stenholt	8600HST
HTH	Hanne Mie	Thomsen	9330HTH
HTM	Henriette	Tøttrup Hansen	3720HTM

IKI	Inge	Kirk	7950IKI
ILM	Inge-Lise	Mortensen	7800ILM
IO	Ivan	Olsen	3670IO
IS	Ib	Sørensen	2791IS
IZN	Inger & Ivan	Zink-Nielsen	8270IZN

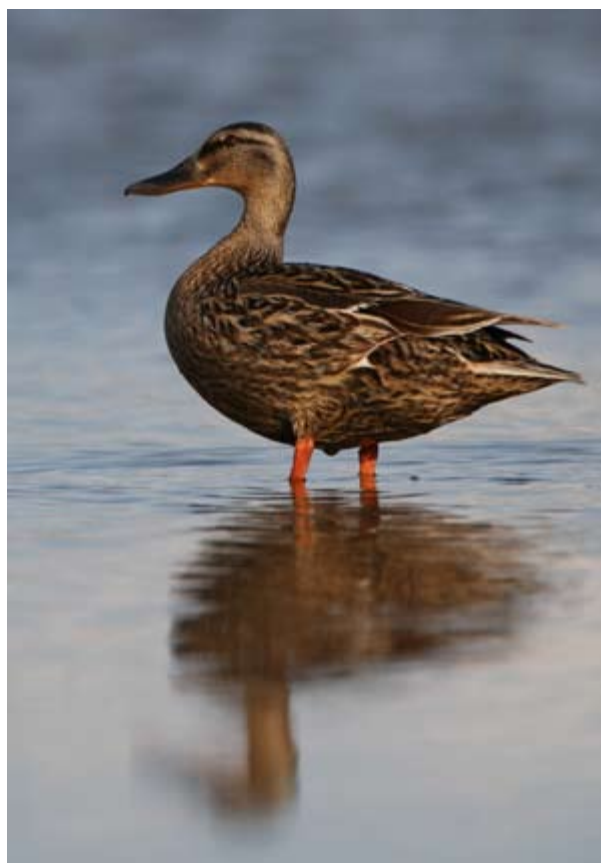
JAE	Jakob	Engelhard	3520JAE
JAS	Jens	Andersen	9990JAE

Hvid Stork, Skagen, 15. september 2008. Foto: Knud Pedersen.

Indsendere 2008

JASA	Jan	Salmonsens	7700JASA
JB	Jørgen	Bech	1953JBE
JBA	Jørgen	Ballegaard	8654JBA
JBH	Jan	Blichert-Hansen	4760JBH
JBK	Jan	Bolding Kristensen	2100JBK
JBL	Jens	Ballegaard	6950JB
JBO	Jens	Boesen	4400JBO
JBP	Jens	Bonde Poulsen	8950JBP
JBR	Jesper	Brinkmann Nielsen	4480JNI
JBRO	Jesper	Brodersen	2970JBR
JC	Johan	Castenschiold	9460JC
JDI	Jens	Dithmarsen	4760JDI
JDU	Jan	Durinck	7730JDU
JEAL	Jens	Albrechtsen	7800JEAL
JEB	Jens	Bækkelund	5400JEB
JEDN	Jesper	Duwe Nielsen	8210JDN
JEL	Jens	Elm Sørensen	8464JEL
JEVI	Jens	Vinge	9520JVI
JG	Jens	Gregersen	8700JG
JHC	Jørgen	Hulbæk Christiansen	2610JHC
JHH	Jens	Hjerrild Hansen	3480JHH
JHØH	Jesper	Høy Hansen	8240JHHA
JHME	Jacob	Meier	8600JHME
JJA	Jens Jørgen	Andersen	7700JJA
JJP	Jens Jørgen	Pedersen	7900JJP
JK	Jakob	Konnerup	9560JK
JKA	Jeppe	Kajgaard	9970JKA
JKC	Johnny	Krämer Christensen	8530JKC
JKI	Jens	Kirkeby	8680JKI
JKK	Jens Kristian	Kjærgård	7950JKK
JKP	Jens Kristian	Pedersen	6800JKP
JKY	John	Kyed	7730JK
JLA	Johnny	Laursen	9520JLA
JLE	Jesper	Leegaard	6510JLE
JLI	Jens	Lilleør	9000JLI
JLY	Jørn	Lykkegård	8000JLY
JMH	Jens	Muff Hansen	8654JMU
JML	Jens Marcus	Lauesen	8680JML
JMU	Jørgen	Muldtofte	2820JMU
JN	Jacob	Niss	2000JN
JNØ	Jørgen	Nørgård	7620JN
JOG	Jonas	Gadgaard	6710JOG
JOK	Jørgen	Kabel	9400JOK
JPIP	John	Pedersen	9990JPIP
JPK	Jørgen Peter	Kjeldsen	7741JPK
JRL	Jens	Rye Larsen	6855JRL
JRP	Jens	Ryge Petersen	6840JRP
JS	Jørgen	Stubgaard	9800JS
JSIA	Jes	Sig Andersen	8740JSA
JSA	Jacob	Sterup	5854JSA
JSF	Jess	Sander Frederiksen	2630JSF
JSH	Jimmy	Skat Hansen	2770JSH
JSK	Jan	Skjoldborg Kristensen	7730JSK
JSP	Jan	Speiermann	1670JSP
JSV	Johan	Svedholm	4131JSV
JTL	Jørgen	Terp Laursen	8220JTL
JVI	Jørgen	Vigstrup	7700JVI
JVS	Jørn	Vinther Sørensen	6100JVS
JW	Jesper	Windeløv	8000JW
JØL	Jørn Lennart	Larsen	2300JØL

Skeand, Vejlerne, 19. maj 2008.

Foto: Jens Kristian Kjærgård Naturfoto.

KAH	Klaus Anker	Hansen	9530KAH
KAHA	Karsten	Hansen	8850KAHA
KBC	Kenneth	Bach Christensen	9000KBC
KEB	Keld	Bakken	6800KEB
KEC	Knud Erik	Christensen	9990KEC
KEG	Kell	Grønberg	5260KEG
KEH	Keld	Henriksen	8230KEH
KEJ	Kristoffer	Egelund Jørgensen	5000KEJ
KFL	Klaus	Flemløse	3060KFL
KFO	Knud	Forthoft	8600KFO
KGH	Kurt	G. Holm	5462KGH
KHA	Kjeld	Hansen	4672KHA
KHK	Kenneth	Kristensen	9430KHK
KIA	Kield	Andersson	6893KIA
KIM	Kim	Møller	8270KIM
KIMR	Kim	Rusholt	8660KIMR
KJI	Karl Jørgen	Ingversen	9500KJI
KLA	Kristian	Laustsen	9640KL
KLU	Kirsten	Laursen	4180KLU
KMH	Kirsten Marie	Haugstrup	8800KMH
KMO	Klaus	Malling Olsen	2700KMO
KNI	Kaj	Nissen	9500KNI
KNP	Knud	Pedersen	9990KNP
KO	Kent	Olsen	8000KOL

Aftenfalk 2K han, Skagen, 2. juni 2008. Foto: Ole Krogh.

KRA	Kurt	Rasmussen	9330KRA
KSN	Karsten	Stæhr	9220KSN
KUP	Kurt	Prentow	9800KUP
KVE	Karsten	Vestergaard	9370KVE
KW	Kurt	Willumsen	7171KW

LAM	Lars	H. Mortensen	9800LAM
LBJ	Lars Bo	Jacobsen	
LBL	Leif	Bisschop-Larsen	5892LBL
LBO	Lars	Borup	8220LBO
LBRJ	Lars	Breum Jeppesen	9900LBRJ
LCS	Lars	C. Smith	9700LCS
LFR	Leif	Frederiksen	2860LFR
LHA	Lise	Hammer	2860LHA
LHJ	Leif	H. Jacobsen	4840LHJ
LLH	Leo	L. Hansen	8270LLH
LM	Lars	Mogensen	8830LM
LMU	Lars	Munk	4990LMU
LN	Leif	Novrup	7830LN
LP	Lennart	Pedersen	3660LP
LRU	Lars	Rudfeld	4600LRU
LSN	Leif	Schack-Nielsen	4791LSN
LSØJ	Lars	Søgaard-Jensen	8660LSØJ
LTP	Lars	Tom-Petersen	8900LTP
LYA	Lydia	Hind	9310LYA

MB	Mads	Bengtsson	2700MB
MBH	Morten	Bentzon Hansen	2000MBH
MCA	Margrete	Caspersen	7760MCA
MCH	Morten	Christensen	9881MCH
MD	Mogens	Damm	9900MD
MDA	Mads	Danielsen	2200MD
MER	Mogens	Erlandsen	8600MER
MFK	Mariagerfjord	Kommune	9500MFK
MGJ	Michael	Gammelholm Jensen	6715MIC
MHH	Martin	Høj Hansen	8210MHH
MHHA	Michael	Højgård Hansen	5400MHH
MHR	Mikkel	Rasmussen	8500MHR
MI	Martin	Iversen	6270MI
MIK	Michael	Anker	8230MIK

MIR	Mikael	Ritman	9900MIR
MJ	Martin	R. Jessen	6300MJ
MJH	Morten Jenrich	Hansen	8260MJH
MKI	Morten	Kirk	7742MOK
MKJ	Mikkel	Kure Jakobsen	2800MKJ
MKP	Michael	Koie Poulsen	3480MKP
MLU	Martin	Lundholm	9310MLU
MMH	Morten	Møller Hansen	2605MMH
MO	Mads	Olsen	8240MO
MP	Mark	Pedersen	9000MP
Munk	Jørgen	Munck	2800JMPJ
MVS	Mathias	Vogdrup-Schmidt	2920MVS

NSR	Niels	Riis	5230NSR
-----	-------	------	---------

OA	Ole	Amstrup	6830OA
OBO	Ole Bent	Olesen	5000OBO
O-DK	ornit.dk v. J.P. Kjeldsen/H. Haaning Nielsen		7741O-DK
OEH	Ole Emil	Hansen	8981OEH
OFR	Ole	Frederiksen	8500OFR
OHG	Ole	Goldschmidt	5900OHG
OHJ	Ove	Højstrøm Jensen	2670OHJ
OJ	Orla	Jessen	6320OJ
OJE	Ole	Jensen	8361OJE
OKR	Orla	Kristensen	9500OKR
OLI	Ole	Lilleør	8800OLI
OO	Ole	C. Olesen	7490OO
OS	Ole	Skrubbeltrang	9990OS
OSØ	Ole	Søgaard	2770OS
OTH	Ole	Thorup	6760OTH
OZG	Ole	Zoltan Göller	6760OZG

PALJ	Peter Andreas	Lund Jacobsen	9000PALJ
PBE	Peter	Bonne Eriksen	3500PBE
PCH	Per	Christensen	7755PCH
PCHA	Peter	Hansen	9900PCH
PCL	Preben	Clausen	8270PCL
PDS	Per	Damsgaard-Sørensen	5230PDS
PER	Peder	Rasmussen	5700PER
PERT	Per	Teilmann	6600PERT

Indsendere 2008

PHA	Peter	Halkier	7700PHA	RDN	Rasmus	Due Nielsen	8260RDN
PHP	Poul Henrik	Pedersen	9800PHP	ROC	Rolf	Christensen	9990ROC
PJP	Peder	Pedersen	7830PJP	ROEL	Anders	Roel	4180ARO
PKR	Poul	Krag	7830PKR	ROR	Ronni	Røjgaard	2200ROR
PLA	Peter	Lange	8464PLA	RS	Rasmus	Strack	2700RS
PLØ	Per	Løvig	7500PLØ	RSN	Rune	Sø Neergaard	8220RSN
POHP	Poul	Holm Pedersen	7700POHP	RT	Rasmus	Turin	2700RT
POK	Poul	Kodahl	2635POK	SAL	Svend Aage	Linderstrøm	2680SAL
POS	Poul	Sørensen	9900POS	SAR	Steen	Reimers	8000SAR
PP	Peter R.	Pedersen Derdau	7500PP	SEF	Svend Erik	Frandsen	9900SEF
PPO	Per	Poulsen	6710PPO	SEJ	Svend Erik	Jessen	4900SEJ
PPR	Philippe	Provencal	8000PPR	SEK	Sebastian	Klein	2300SEK
PR	Palle	A. F. Rasmussen	9000PR	SEM	Svend Erik	Mikkelsen	9310SEM
PRE	Per	Reng	8500PR	SF	Steen	Frandsen	8800SF
PS	Per	Steffensen	9280PS	SFH	Søren Ferdinand	Hansen	2300SFH
PTK	Poul Emil	Toft Kristensen	7870PEK	SFL	Steffen	Flindt	4683SFL
PUR	Poul Ulrich	Riis	7760PUR	SFX	Steen	Flex	4440SFX
PWB	Per	Wessel Buchwald	8800PWB	SGB	Garder	Brask	2620SGB

Blåstjert hunfarvet, Skagen, 26. maj 2008. Foto: Jørgen Kabel.

Indsendere 2008

SK	Solvejg	Knudsen	8900SK
SKR	Søren	Kristoffersen	9000SØK
SKRY	Steen	Kryger	3500SKRY
SMT	Steffen Michael	Thomsen	2300SMT
SOJ	Svend Ove	Jensen	6400SOJ
SPP	Søren Peter	Pinnerup	4320SPP
SPR	Susanne	Primdahl	7850SPR
SR	Steen	Reinholdt	7860SR
SSC	Simon	S. Christiansen	9200SSC
SSL	Stephan	Skaarup Lund	8240SSL
STA	Stinne	Aastrup	8800SA
STN	Sten	Nielsen	6040SN
SUT	Søren Ulrich	Thomsen	9620SUT
SVI	Simon	Vikstrøm	4872SVI
SVUR	Signe	Uldall	8800SVUR
SWJ	Svend	Wojcik-Jonasson	9800SWJ
SØP	Søren	Poulsen	8000SØP

TA	Tim	Andersen	2605TA
TBA	Tom	Bak Andersen	9200TBA
TBN	Thomas	Buus Nielsen	8800TBN
TBR	Thorkil	Brandt	8300TBR
TBRA	Thomas	Bundgaard Rasmussen	2100TBR
TC	Tscherning	Clausen	9270TC
TCH	Torben	Christiansen	9575TCH
TEO	Troels	Eske Ortvad	2100TEO
TFR	Torben	Fisker-Rasmussen	9900TFR
THM	Thomas	Maul	7451THM
TK	Tommy	Kaae	8723TK
TL	Thorkild	Lund	9280TL

TLY	Torben	Lyng	9900TLY
TMØ	Torben	Møller	5892TMØ
TNI	Torben	Nielsen	9560TNI
TNK	Tony	Nordstrøm Kjær	9700TNK
TNP	Thomas Nicolai	Pedersen	3520TNP
TNY	Timme	Nyegaard	1663TNY
TOBR	Torben	Bremholm	3500TOBR
TOH	Torsten	Hansen	9670TOH
TOHA	Torben	Hansen	8850TOHA
TOLA	Torben	Laursen	8462TOL
TPA	Tonny	Papillon	4060TPA
TQA	Torben	Quist Andersen	8500TQA
TRK	Tonny	Ravn Kristiansen	8830TRK
TSC	Tommy	Studsholt Christensen	9900TSC
TSE	Terje	Seidenfaden	9220TSE
TT	Thomas	Thelle	8800TT
TV	Thomas	Vikstrøm	3520TVI

UEM	Ulf	Eschou Møller	6950UEM
UGS	Uffe	Gjøl Sørensen	1415UGS
UK	Ulf	Klemmetsby	9380UK

VAG	Vagn	Gjerløv	9700VAG
VFL	Vagn	Freundlich	9400VFL
VJ	Vera	Jessen	6320VJ
VK	Villum	Klæstrup	9493VK
VL	Villy	Lauritsen	8800VL

WJ	Willy	Jørgensen	9280WJ
----	-------	-----------	--------

Indhold

ALKEFUGLE	91	D Digesvale	103	Hvid Vipstjert	108
ANDEFUGLE	30	Dobbeltbekkasin	72	Hvidbrynet Løvsanger	120
ÅREFODEDE	23	Dompap	142	Hvidbrytet Præstekrave	65
DUER	92	Drosselrørsanger	118	Hvidklire	76
GØGE	95	Duehøg	50	Hvidnæbbet Lom	19
HØNSEFUGLE	59	Dværgefalk	50	Hvidsiken	140
KJOVER	80	Dværleggås	34	Hvidskægget Sanger	118
LAPPEDYKKERE	19	Dværgmåge	83	Hvidvinget Korsnæb	140
LOMMER	18	Dværgryle	68	Hvidvinget Måge	86
MÅGER	83	Dværcterne	90	Hvidvinget Terne	90
NATRAVNE	98	Dværgeværling	144	Hvidøjet And	43
ROVFUGLE	46			Hvinand	45
SEJLERE	98	E Ederfugl	43	Hærfugl	98
SKRIGEFUGLE	98	Engpiber	105	Hættemåge	84
SPÆTTER	100	Engsnarre	61	Hætteværling	145
SPURVEFUGLE	102	Enkeltbekkasin	72	Høgesanger	119
STORKEFUGLE	25			Høgeørn	55
STORMFUGLE	21	F Fiskehejre	27		
TERNER	88	Fiskeørn	55	I Indisk Gås	34
TRANEFUGLE	60	Fjeldvåge	53	Isfugl	98
UGLER	95	Fjordterne	89	Islandsk Ryle	67
VADEFUGLE	63	Fløjsand	44	Islom	19
		Fuglekonge	122		
A Aftenfalk	57	G Gransanger	122	J Jagtfalk	59
Agerhøne	59	Gravand	38	Jernspurv	110
Alk	91	Græshoppesanger	116		
Allike	132	Grønbenet Rørhøne	61	K Karmindompap	141
Almindelig Kjove	81	Grønirisk	138	Kaspisk Måge	86
Almindelig Ryle	70	Grønsiken	138	Kernebider	143
Almindelig Skråpe	22	Grønspætte	100	Kirkeugle	96
Alpejernspurv	111	Grå Fluesnapper	122	Klyde	64
Amerikansk Pibeand	40	Gråand	40	Knarand	40
Atlingand	41	Grågås	34	Knopsvane	30
		Gråkrage	132	Knortegås	36
B Bairdsryle	69	Gråmåge	86	Kongeørn	54
Balearskråpe	23	Gråsiken	139	Kortnæbbet Gås	33
Biæder	98	Gråspurv	135	Korttået Træløber	128
Bjergand	43	Gråstrubet Lappedykker	20	Krikand	40
Bjergirisk	139	Gul Vipstjert	106	Krumnæbbet Ryle	69
Bjerglærke	103	Gulbug	118	Kuhls Skråpe	22
Bjergpiber	106	Gulirisk	138	Kværkerfinke	137
Bjergvipstjert	108	Gulspurv	144	Kærløber	71
Blisgås	33	Gærdesanger	119	Kærsanger	117
Blishøne	61	Gærdesmutte	110		
Blå Glente	46	Gøg	95	L Landsvale	103
Blå Kærhøg	49			Laplandsværling	143
Blåhals	111	H Halemejs	125	Lille Flagspætte	101
Blåmejs	127	Havesanger	119	Lille Fluesnapper	123
Blåstjert	111	Havlit	44	Lille Gråsiken	140
Bogfinke	136	Havterne	89	Lille Kjove	81
Bomlærke	145	Havørn	48	Lille Kobbersneppe	74
Bramgås	35	Hedehøg	50	Lille Korsnæb	141
Broget Fluesnapper	123	Hedelærke	102	Lille Lappedykker	19
Brudeand	39	Himalayasanger	120	Lille Præstekrave	64
Brun Løvsanger	121	Hjeje	66	Lille Regnskov	75
Brushane	71	Hortulan	144	Lille Rørsanger	117
Buskrørsanger	117	Huldue	92	Lille Skallesluger	45
Bynkefugl	112	Husrødstjert	112	Lille Skrigeørn	53
Bysvale	104	Husskade	130	Lille Stormsval	23
		Hvæpsevåge	46	Lomvie	91
C Canadagås	35	Hvid Stork	28	Lunde	92
Citronvipstjert	107			Lundsanger	120

Indhold

Lærkefalk	58	Sangsvane	31	Storkjove	82
Løvsanger	122	Savisanger	116	Stormmåge	85
M Mallemuk	21	Schwarz Løvsanger	121	Storpiber	104
Mandarinand	39	Sibirisk Hjejle	65	Strandhjejle	66
Markpiber	104	Sildemåge	85	Strandskade	63
Mellemkjove	80	Silkehale	109	Stribet Ryle	69
Middelhavssølvmåge	86	Silkehejre	26	Stylteløber	63
Misteldrossel	116	Sivsanger	117	Stær	134
Mosehornugle	97	Sjagger	114	Sule	23
Mudderklire	77	Skarv	24	Sumpmejse	126
Munk	120	Skeand	42	Svaleklire	77
Mursejler	98	Skestork	29	Svartbag	86
Musvit	127	Skovhornugle	97	Sydlig Nattergal	111
Musvåge	52	Skovpiber	105	Sædgås	32
N Nathejre	26	Skovsanger	121	Søkonge	92
Natram	98	Skovskade	130	Sølvhejre	26
Nattergal	111	Skovsneppe	72	Sølvmåge	85
Natugle	96	Skovspurv	136	Sørgedue	94
Nilgås	38	Skægmejse	124	T Taffeland	42
Nordisk Lappedykker	21	Skærpiber	106	Taigasædgås	32
Nøddekrige	131	Slangeørn	49	Tejst	92
O Odinsbane	79	Slørugle	95	Temmincksryle	68
P Perleugle	97	Snegås	35	Thorshane	79
Pibeand	39	Snespurv	143	Tinksmid	77
Pibesvane	30	Sodfarvet Skråpe	22	Toplærke	102
Pirol	129	Solsort	114	Topmejse	126
Plettet Rørvagtel	61	Sort Glente	46	Toppet Lappedykker	20
Pomeransfugl	65	Sort Stork	27	Toppet Skallesluger	45
Prærieløber	71	Sort Svane	31	Topskarv	25
Pungmejse	129	Sortand	44	Tornirisk	139
R Ravn	133	Sortgrå Ryle	70	Tornsanger	119
Ride	87	Sorthalset Lappedykker	21	Trane	62
Ringdrossel	113	Sorthovedet Måge	83	Tredækker	72
Ringdue	93	Sortklire	75	Tretået Spætte	101
Rosenstær	135	Sortkrage	132	Triel	64
Rovterne	88	Sortmejse	126	Troldand	43
Rustand	38	Sortspætte	100	Træløber	128
Rød Glente	47	Sortstrubet Bynkefugl	112	Tundrasædgås	33
Rødben	76	Sortstrubet Lom	18	Turteldue	94
Rødhals	111	Sortterne	88	Tyknæbbet Dværgryle	68
Rødrygget Svale	104	Spidsand	41	Tyrkerdue	93
Rødrygget Tornskade	129	Spidshalet Ryle	69	Tårnfalk	56
Rødstjert	112	Splitterne	88	V Vagtel	60
Rødstrubet Lom	18	Spottesanger	118	Vandrefalk	59
Rødstrubet Piber	105	Spurvehøg	46	Vandrikse	60
Rødtoppet Fuglekonge	122	Spætmejse	128	Vandstær	110
Rørdrum	25	Stenpikker	113	Vendehals	100
Rørhøg	49	Stenvender	78	Vibe	67
Rørsanger	118	Steppehøg	50	Vindrossel	115
Rørspurv	144	Steppeørn	54	Ø Ørkendompap	141
Råge	132	Stillits	138	Ørnevåge	53
S Sabinemåge	84	Stor Flagspætte	101	DAGSOMMERFUGLE	149
Sandløber	67	Stor Gråsisken	140	KRYBDYR	148
Sanderne	88	Stor Hornugle	96	PADDER	148
Sangdrossel	115	Stor Kobbersneppe	73	PATTEDYR	146
Sanglærke	102	Stor Korsnæb	141	Indsendere 2008	152
		Stor Præstekrave	64	Litteraturliste	151
		Stor Regnspejle	75		
		Stor Skallesluger	46		
		Stor Skrigeørn	54		
		Stor Stormsvale	23		
		Stor Tornskade	130		

Forkortelser

Følgende forkortelser anvendes i rapporten:

ad.	adult, voksendragt	sdr.	sommerdragt
imm.	immature, dragter mellem juv. og ad.	odr.	overgangsdragt
juv.	juvenil, den første fulde fjerdragt	vdr.	vinterdragt
pull.	pullus, dundragt		
2K	aldersangivelse i kalenderår (fuglen "fylder år" ved årsskiftet)	h	hørt
3K+	fuglen er mindst i sit 3. kalenderår	R	rast
		fou.	fouragerende
pri.	primo, de første 10 dage i måneden	sy.	syngende
med.	medio, den 11.-20. dag i måneden	T	trækkende
ult.	ultimo, fra den 21. og måneden ud	TF	trækforsøg
		ringm.	ringmærket
NNØ	trækretning, verdenshjørne (også S, Ø, SV osv.)		
SU	Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenhedsudvalg		

Kategorier

For enkelte af arterne i rapporten er der nævnt, at den tilhører kategori C eller D. Alle øvrige arter behandlet i rapporten regnes for at tilhøre kategori A. Disse kategorier refererer til de af DOF's Sjældenhedsudvalg anvendte (AERC-standard), jvf. www.dof.dk.

Lokale SU-arter

Følgende arter er lokale SU-arter, hvilket vil sige, at fund af de pågældende arter skal godkendes af SU, inden de kan medtages i "Fugle og Dyr i Nordjylland":

Hunfarvede individer af

- Kongeederfugl
- Stellersand
- Hvidhalset Fluesnapper

Alle individer af

- Fyrremejse
- Sandterne

Foreningen FUGLE og DYR i Nordjylland har til formål at indsamle, registrere og videreformidle oplysninger om forekomsten af fugle, sommerfugle, padder, krybdyr og pattedyr i Nordjylland.

Foreningen samarbejder med Dansk Ornitologisk Forening samt andre grønne foreninger og myndigheder.